T. B. M. M.
TUTANAK DERGİSİ

46 ncı Birleşim

16 . 12 . 1993 Perşembe

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	110
II. — GELEN KÂĞITLAR	110
III. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER	111
1. — 1994 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeli İdareler ve Kuruluşlar Bütçe Kanunu Tasarıları ile 1992 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeli İdareler ve Kuruluşlar Kesinhesap Kanunu Tasarıları (1/628, 1/629; 1/584, 3/1112; 1/582, 3/1113) (S. Sayıları : 393, 392, 397, 382)	111:222
A) İÇİŞLERİ BAKANLIĞI	*111*
1. — İçişleri Bakanlığı 1994 Malî Yılı Bütçesi	111:164
2. — İçişleri Bakanlığı 1992 Malî Yılı Kesinhesabı	111:164
a) Emniyet Genel Müdürlüğü	*111:165*
1. — Emniyet Genel Müdürlüğü 1994 Malî Yılı Bütçesi	111:164
2. — Emniyet Genel Müdürlüğü 1992 Malî Yılı Kesinhesabı	111:165

Sayfa

b) Jandarma Genel Komutanlığı *111:165*

1. — Jandarma Genel Komutanlığı 1994 Malî Yılı Bütçesi 111:165
2. — Jandarma Genel Komutanlığı 1992 Malî Yılı Kesinhesabı 111:165

c) Sahil Güvenlik Komutanlığı *111:166*

1. — Sahil Güvenlik Komutanlığı 1994 Malî Yılı Bütçesi 111:166
2. — Sahil Güvenlik Komutanlığı 1992 Malî Yılı Kesinhesabı 111:166

B) BAYINDIRLIK VE İSKÂN BAKANLIĞI *166*

1. — Bayındırlık ve İskân Bakanlığı 1994 Malî Yılı Bütçesi 166:219
2. — Bayındırlık ve İskân Bakanlığı 1992 Malî Yılı Kesinhesabı 166:219

a) Karayolları Genel Müdürlüğü *166:221*

1. — Karayolları Genel Müdürlüğü 1994 Malî Yılı Bütçesi 166:220
2. — Karayolları Genel Müdürlüğü 1992 Malî Yılı Kesinhesabı 166:221

b) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü *167:222*

1. — Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 1994 Malî Yılı Bütçesi 167:222
2. — Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 1992 Malî Yılı Kesinhesabı 167:222

IV. — SORULAR VE CEVAPLAR **223**

A) YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI *223*

1. — Bilecik Milletvekili Mehmet Seven'in, devlet tersaneleri depolarındaki malzemelere ilişkin Başbakandan sorusu ve Devlet Bakanı Bekir Sami Daçe'nin yazılı cevabı (7/1806) 223:225

2. — İzmir Milletvekili Timur Demir'in, ASKİ'nin haksız uygulamalarla vatandaşları mağdur ettiği iddiasına ilişkin sorusu ve İçişleri Bakanı Nahit Menteşe'nin yazılı cevabı (7/1883) 225:226

3. — İstanbul Milletvekili Mustafa Baş'ın, Ardeşen Kereste Fabrikasının özelleştirilmesine ilişkin Başbakandan sorusu ve Devlet Bakanı Bekir Sami Daçe'nin yazılı cevabı (7/1967) 226:228

4. — İzmir Milletvekili İlhan Kaya'nın, Çeşme Belediye Başkanının görevden alınmamasının nedenine ilişkin sorusu ve İçişleri Bakanı Nahit Menteşe'nin yazılı cevabı (7/2361) 228:229

5. — Nevşehir Milletvekili Mehmet Elkatmış'ın, Nevşehir, Bodrum ve Çarşamba'da yapılması düşünülen konvansiyonel havaalanlarına ilişkin sorusu ve Ulaştırma Bakanı Mehmet Köstepen'in yazılı cevabı (7/2476) 229:230

6. — Erzurum Milletvekili Lütfü Esengün'ün, Erzurum-Ilıca-Toprakkale Köyünün otomatik telefon santrali ihtiyacına ilişkin sorusu ve Ulaştırma Bakanı Mehmet Köstepen'in yazılı cevabı (7/2591) 230:231

7. — Manisa Milletvekili Faruk Saydam'ın, İskenderun Havaalanına ilişkin sorusu ve Ulaştırma Bakanı Mehmet Köstepen'in yazılı cevabı (7/2623) 231:232

8. — Erzurum Milletvekili Lütfü Esengün'ün, Erzurum-Tortum-Esendurak Köyünün otomatik santral ihtiyacına ilişkin sorusu ve Ulaştırma Bakanı Mehmet Köstepen'in yazılı cevabı (7/3149) 232:233

Sayfa

9. — Kahramanmaraş Milletvekili Ahmet Dökülmez'in, Kahramanmaraş-Kürtül Beldesine bağlı Bozoğlu Mahallesinin telefon ihtiyacına ilişkin sorusu ve Ulaştırma Bakanı Mehmet Köstepen'in yazılı cevabı (7/3166) 233

10. — İstanbul Milletvekili Cem Kozlu'nun, Burdur Gölünün Isparta İli Sınırlarına yapılacak havaalanı inşaatına ilişkin sorusu ve Ulaştırma Bakanı Mehmet Köstepen'in yazılı cevabı (7/3213) 234:235

11. — Kahramanmaraş Milletvekili Hasan Dikici'nin, Kahramanmaraş'a bağlı bazı yerleşim birimlerinin telefon ihtiyacına ilişkin sorusu ve Ulaştırma Bakanı Mehmet Köstepen'in yazılı cevabı (7/3221) 235:236

12. — Tokat Milletvekili Ahmet Feyzi İnceöz'ün, Türk TIR'larının Romanya ve Macaristan gümrük kapılarında karşılaştıkları sorunlara ilişkin sorusu ve Ulaştırma Bakanı Mehmet Köstepen'in yazılı cevabı (7/3226) 237:238

o

I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 10.00'da açılarak iki oturum yaptı.

Siirt Milletvekili Zübeyir Aydar'ın (6/886)
Elazığ Milletvekili Ahmet Cemil Tunç'un (6/947) numaralı,
Sözlü sorularını geri aldıklarına ilişkin önergeleri ve

Parlamentolararası Birlik Türk Grubunun (PAB) 11 Kasım 1993 tarihinde yapılan toplantısında, PAB Türk Grubu Başkanlığına İzmir Milletvekili E. Yıldırım Avcı'nın Başkanlığa, İstanbul Milletvekili İmren Aykut'un Başkan Yardımcılığına seçildiğine ilişkin,

Parlamentolararası Birlik Türk Grubu Başkanlığı tezkeresi Genel Kurulun bilgisine sunuldu.

1994 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeli İdareler ve Kuruluşlar Bütçe Kanunu Tasarıları ile 1992 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeli İdareler ve Kuruluşlar Kesinhesap Kanunu Tasarılarının (1/628, 1/629; 1/584, 3/1112; 1/582, 3/1113) (S. Sayıları : 393, 392, 397, 382) görüşmelerine devam olunarak;

Sağlık Bakanlığı,
Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü,
Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanlığı,
Petrol İşleri Genel Müdürlüğü,
1994 Malî Yılı Bütçeleriyle, 1992 Malî Yılı kesinhesapları kabul edildi.

16 Aralık 1993 Perşembe günü saat 10.00'da toplanmak üzere, birleşime 18.15'te son verildi.

Vefa Tanır
Başkanvekili

Abbas İnceayan	*İlhan Kaya*
Bolu	İzmir
Kâtip Üye	Kâtip Üye

II. — GELEN KÂĞITLAR

16 . 12 . 1993 PERŞEMBE

Rapor

1. — 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu, 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 1318 Sayılı Finansman Kanunu, 197 Sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu, 3505 Sayılı Kanun ve 2978 Sayılı Vergi İadesi Hakkında Kanunda Değişiklikler Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/639) (S. Sayısı : 403) (Dağıtma tarihi : 16.12.1993) (GÜNDEME)

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 10.00

BAŞKAN : Başkanvekili Yasin Hatiboğlu

KÂTİP ÜYELER : Ali Günaydın (Konya), Işılay Saygın (İzmir)

———— o ————

BAŞKAN — Türkiye Büyük Millet Meclisinin 46 ncı Birleşimini açıyorum.

III. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

1. — 1994 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeli İdareler ve Kuruluşlar Bütçe Kanunu Tasarıları ile 1992 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeli İdareler ve Kuruluşlar Kesinhesap Kanunu Tasarıları (1/628, 1/629; 1/584, 3/1112; 1/582, 3/1113) (S. Sayıları : 393, 392, 397, 382) (1)

A) İÇİŞLERİ BAKANLIĞI

1. — İçişleri Bakanlığı 1994 Malî Yılı Bütçesi

2. — İçişleri Bakanlığı 1992 Malî Yılı Kesinhesabı

a) Emniyet Genel Müdürlüğü

1. — Emniyet Genel Müdürlüğü 1994 Malî Yılı Bütçesi

2. — Emniyet Genel Müdürlüğü 1992 Malî Yılı Kesinhesabı

b) Jandarma Genel Komutanlığı

1. — Jandarma Genel Komutanlığı 1994 Malî Yılı Bütçesi

2. — Jandarma Genel Komutanlığı 1992 Malî Yılı Kesinhesabı

c) Sahil Güvenlik Komutanlığı

1. — Sahil Güvenlik Komutanlığı 1994 Malî Yılı Bütçesi

2. — Sahil Güvenlik Komutanlığı 1992 Malî Yılı Kesinhesabı

BAŞKAN — Değerli milletvekilleri, 1994 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçe Kanunu Tasarılarıyla, 1992 Malî Yılı Kesinhesap Kanunu Tasarıları üzerindeki görüşmelere devam ediyoruz.

Programa göre, İçişleri Bakanlığının 1994 malî yılı bütçesi ile 1992 malî yılı kesinhesabının görüşmelerine başlıyoruz.

Komisyon?.. Hazır.

Hükümet?.. Hazır.

İçişleri Bakanlığı bütçesi üzerinde, grupları ve şahısları adına söz alan sayın üyelerin adlarını sırasıyla okutuyorum :

Doğru Yol Partisi Grubu adına, Mustafa Zeydan, İsmail Köse; Refah Partisi Grubu adına Hüsamettin Korkutata, Lütfü Esengün; Anavatan Partisi Grubu adına Mehmet Keçeciler, Kemal Naci Ekşi; Sosyaldemokrat Halkçı Parti Grubu adına Muzaffer Arıkan; Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Adnan Keskin.

---

(1) 393, 392, 397, 382 S. Sayılı Basmayazılar 8.12.1993 tarihli 38 inci Birleşim Tutanağına eklidir.

Şahısları adına; lehinde, Yaşar Erbaz; aleyhinde, Fethullah Erbaş; üzerinde, Coşkun Gökalp.

DYP Grubu adına, Sayın Zeydan; buyurun.

Sayın Zeydan, bugünkü, programımızda bütün sürelerin de kullanılacağını tahmin ettiğim iki bakanlığımızın bütçe ve kesinhesapları var. Grubunuzun konuşma süresi 30 dakikadır. Bunu aranızda nasıl taksim ettiniz bilemiyorum; ama şunu ifade edeyim ki, bizzarur, zatı âlinizin konuşma sürenizden arta kalan süreyi sizden sonraki arkadaşınız ancak kullanabilecektir. Onun için, lütfen sürenizi ona göre ayarlayın.

Buyurun.

DYP GRUBU ADINA MUSTAFA ZEYDAN (Hakkâri) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İçişleri Bakanlığımızın 1994 yılı bütçesi üzerinde Doğru Yol Partisi Grubunun görüşlerini arz etmek üzere huzurlarınızdayım. Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (Alkışlar)

Başlıca görevleri, ülkenin bölünmez bütünlüğünü, yurdun iç güvenliğini ve asayişini, kamu düzenini ve genel ahlakı ile Anayasada yazılı hak ve hürriyetleri korumak olan İçişleri Bakanlığımız; bu görevleri yerine getirirken, bakanlığımıza bağlı güvenlik güçleri büyük cesaret, fedakârlık ve özveri göstermektedirler.

Değerli arkadaşlarım, zamanın kısa oluşu nedeniyle, bendeniz, sadece terör olayı üzerinde durmak istiyorum.

Bilindiği gibi, bugün, Türkiyemizin gündeminde Doğu ve Güneydoğu Anadolu'daki terör olayları bulunmaktadır. Türkiye'de terör olayları ilk defa 1973'lerde başlamıştı ve o tarihlerde Türkiye'yi bölmek amacıyla kurulmuş olan iki terör örgütü gündemdeydi. Bunlardan birincisi Ermeniler tarafından kurulmuş Yunan destekli ASALA örgütü, diğeri ise komünist devletlerin finanse ettiği DEV-SOL'du. Ancak DEV-SOL, zamanla güçsüz kalmış ve diskalifiye edilerek, şu anda Türkiye'yi fazla miktarda rahatsız edecek durumda değildir. PKK ve ASALA ise Türkiye'nin gündeminde devamlı sıcak kalmıştır. ASALA 1979'a kadar doğu ve güneydoğuda faaliyet göstermiş; ancak, tamamen Ermeni lobisinin tasarrufunda bulunan bu örgüt, doğu ve güneydoğu halkı tarafından sıcak bir ilgi görmediği için, uyanık bir düşünceyle, doksan derece çark etmek suretiyle isim değiştirmiş, "PKK Örgütü" olarak ortaya çıkmış ve -bu örgütün "Kürdistan Kurtuluş Partisi" ve başka isimleri de vardır- doğu ve güneydoğu faaliyet göstermeye çalışmıştır.

Değerli arkadaşlarım, PKK'nın doğu ve güneydoğuda Kürt halkı için faaliyet gösterdiği yolunda bazı iddialar vardır; ancak, bizim gördüğümüz kadarıyla, PKK, on seneden beri doğu ve güneydoğu Kürt kökenli insanlarımıza en büyük zulmü yapan bir örgüttür. Hatta, 1918'lerde Ermeniler bile doğu ve güneydoğu halkına bu kadar zulüm ve eziyet etmemişlerdi.

Değerli arkadaşlarım, PKK'nın amacı Türkiye'yi bölmektir. PKK siyasî bir terör örgüttür. Yani PKK; doğuya devlet hizmeti gitmemiş, devlet doğuya bakmamış, oraya ulaşamamış; devlet devamlı doğu halkını baskı altında tutmuş gibi bazı propagandalarla, güya, kendi kafasına göre doğuyu kurtarmak amacıyla faaliyete geçmiştir. Ancak, görülüyor ki, Türk Devleti ta Osmanlı İmparatorluğundan bugüne kadar kesinlikle böyle bir görüşte değildir ve bundan sonra da olmayacağına inanıyoruz.

Değerli arkadaşlarım, eğer böyle bir şey olsaydı, eğer kanunlarımızda böyle bir değişiklik, bir eşitsizlik olsaydı, şu anda Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında 100'ün üstünde Kürt kökenli milletvekili olmayacaktı. İşte en büyük kanıt budur. (Alkışlar)

Değerli arkadaşlarım, PKK'nın Doğu ve Güneydoğu Anadolu ile olan ilişkisinin Kürtlerle ilgili olmadığı aşikârdır. İki örnek vereceğim. Birinci örnek şudur : PKK ile Ermeni lobisinin ne kadar iç içe olduğu bir ortam, şu anda, hepimizin gözleri önündedir. Bugün Ermenistan'ın Azerbaycan üzerindeki baskısının tek gayesi vardır; gayesi Azerbaycan'ı almak değildir; Azerbaycan'da koridor açmak suretiyle doğu ve Güneydoğu Anadolu'ya yetişmektir. Bütün amacı budur. İkinci örnek de şudur : Bundan dört beş gün evvel DEP'in kongresinde Yunan milletvekillerinin konuşmasını hepiniz dinlediniz. Bakın, ikinci bir durum da budur. Yani, bu örgütün gayesi, Türkiye'yi bölmektir; bin sene beraber yaşamış bu milleti birbirinden ayırmak ve bu milleti birbirine düşman etmektir.

Değerli arkadaşlarım, burada şu isteniyor; iki madde. Birincisi, kimlik. Peki, Türkiye Cumhuriyeti Devleti sadece bir ırktan mı ibarettir? 25-30 civarında ırk vardır; ama, bunların hepsi, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin vatandaşıdır. Haydi diyelim ki, doğuya bir kimlik verdik, doğuyu ayırdık. Ee, Laz'a da verelim, başka ırklara da verelim... O zaman Türkiye'de yer kalmaz. O bakımdan değerli arkadaşlarım, bugüne kadar taşıdığımız şu Türkiye Cumhuriyeti kimliğiyle biz gurur duymaktayız, iftihar etmekteyiz. (Alkışlar) Ve inanıyorum ki, doğu halkının yüzde 80'i de bu görüştedir, bu kanaattedir. Yani, kimlik değiştirmesi, kesinlikle bize, doğu halkımıza, milletimize bir fayda vermez.

Değerli arkadaşlarım, ikinci olarak, eğitim meselesi deniyor. Şimdi size soruyorum : Yani Kürtçe eğitim yapan okullar açıldığı zaman bu Kürtçe eğitimi isteyenler çocuklarını okullara gönderecekler mi? Bunu isteyenleri biz görüyoruz; hepsinin çocukları bizim normal Türk okullarına bile gitmiyor, Amerikan kolejlerinde ve diğer kolejlerde okuyorlar. (DYP sıralarından alkışlar) Kaldı ki, yeni Kürt okulları açılacak da bunlar çocuklarını o okullara gönderecek ve istikbal sağlayacaklar (!).. Bunlar, tamamen vatandaşlarımızı birbirine düşman etmek ve bölmektir.

Değerli arkadaşlarım, Kürt ırkı, nihayet 60 milyonun bir parçasıdır ve Türkiye'nin çeşitli yerlerinde yerleşmiş, mülk sahibi, arazi sahibi olmuştur, her türlü hakka da haizdir. PKK diyor ki, "bunları ayıralım." Ayıralım da nereye gönderelim, ne yapalım, kim ne verecek? Bu millet aç kalacak, bitecektir.

Değerli arkadaşlar, onun için Türk Milleti, kendi kardeşleri olan Kürt kökenli insanlarımızı hiçbir zaman ayırmaz ve ayırmayacaktır; Türk Milleti kesinlikle bölünmeyecektir, bölmeye de hiç kimsenin yetkisi ve gücü yetmeyecektir. (Alkışlar)

Değerli arkadaşlar, bunun örnekleri çoktur. Bakın, eğer bugün Irak'ta bir Kürt hareketi varsa, bir yerde belki onların hakları vardır. Bakın, size örnekler vereyim. Irak'ta Kürt kökenli birisinin hiçbir mülkiyet hakkı yoktur. Kürt kökenli hiçbir kimse gidip de Musul'da, Bağdat'ta, Basra'da bir tek dükkân alıp, onun mülkiyet hakkına sahip olmuş değildir.

İşte İran... İran'da da öyledir. Geçen sene İran'da yapılan seçimlerde Rızaiye'den Kürt kökenli bir vatandaş milletvekili seçildi; fakat, Azerî olmadığı, Farisî olmadığı için yemin ettirmeden Tahran'dan geri gönderildi. Onlar bir şey derlerse, onlara bir diyeceğimiz yoktur; ama, bugün Türkiye'de oturan Kürt kökenli vatandaşlarımızın, kardeşlerimizin böyle bir iddia öne sürmeleri gerçekten üzücüdür, bizleri de üzmektedir.

Değerli arkadaşlarım, biz, Türk Milletinin bölünmez bütünlüğüne inanmış insanlarız ve senelerdir beraber olmuşuz.

Geçenlerde Sayın Eler bir konuşma yaptı burada; dedi ki, "ben Çanakkale'yi gezdim, şehitlik mezarlarında doğu kökenli 5 - 10 mezarlığa tesadüf ettim." Ta Çanakkale Savaşında olan bir mesele. Senelerdir birbirimizle kaynaşmış, etle tırnak olmuş, kız vermiş kız almışız ve bizim bayrağımız birdir, dinimiz birdir, mezhebimiz birdir, Kur'anımız birdir, Allahımız birdir. "Bizi ayırmak isteyen Ermeni lobisi ve Yunan lobisinin tahriklerine kapılmayalım" diyorum değerli arkadaşlar.

Değerli arkadaşlar, bakınız, Türkiye'yi bölmek için arkadaşlar, Türkiye'yi bölmek için bu iki örgütü ayakta tutan lobilerin durumu bellidir; işte Ermeniler, işte Yunanlılar!..

Değerli arkadaşlarım, doğuya giden hizmetler hepimizce bilinmektedir. Doğu'ya götürülen hizmet çok büyüktür, doğuya devlet çok büyük önem vermektedir. Biz, buna inanıyoruz, gözümüzle de görüyoruz; ama, doğuya giden hizmetin halka ulaşmasını, sözüm ona doğu halkı için uğraşı veren (!) PKK, engellemektedir. İşte görüyoruz, öğretmenimizi öldürüyorlar, şehit ediyorlar; işte görüyoruz, bu milletin ırzını, namusunu, canını, malını koruyan askeri, polisi şehit ediyorlar; işte görüyoruz, köye yol götüren greyderciyi öldürüyorlar; işte görüyoruz, öğretmeni, doktoru, bütün sağlık görevlilerimizi öldürüyorlar. Bu mudur Kürt hakkını savunmak, bu mudur Kürt'e sıcak bakmak? İşte değerli arkadaşlar, bunların, tamamen, Kürt düşmanı, Türk Milletinin düşmanı oldukları ortadadır. Bu oyunlara gelmememiz, bunlara inanmamamız lazım.

Ben burada, bütün Kürt kökenli arkadaşlarımıza, doğu halkına sesleniyorum; bunlara inanmayınız, bunların doğu halkına vereceği hiçbir şey yoktur; zulümden, haksızlıktan başka hiçbir şey veremeyeceklerdir.

Bizim, iftihar ettiğimiz bir devletimiz vardır; bu devletin vatandaşları olarak kaynaşmış, şehit vermiş, ölmüşüz, kalmışız, bu memleketi beraber kazanmışız. Bizi bölmek isteyenlere inanmayalım.

Değerli arkadaşlarım, son zamanlarda yine bu gibi propagandalar yapılıyor, "Efendim devlet bazı insanları TRT'de konuşturuyor da..." şeklinde, devletin yanlı davrandığı söyleniyor. Bunlar, çok acayip şeylerdir. Bu nasıl olur; devlet bu kadar zayıf mıdır?.. Değerli arkadaşlarım, bunlar hepsi devletin vatandaşıdır. Devlet, taa Hakkâri'nin Dilimli Köyündeki vatandaşı getirir, konuşturur; yani, devlet bu vatandaşıyla zaten iftihar ediyor, devlet o vatandaşın yanındadır, devlet zaten o vatandaş için vardır. Devlet, vatandaşı getirip televizyonda konuşturmuşsa, bu, neden bazı kesimleri bu kadar rahatsız etmiştir?

Değerli arkadaşlarım, bizim siyasî partilerimizin, arkadaşlarımızın doğu ve güneydoğuyla ilgili konuşmaları çok önemlidir. Bu konuda konuşurken çok dikkat etmek lazım.

Ben, bir türlü bu "demokrasi" kavramına "demokratiklik" kavramına anlam veremiyorum; yani, bu "demokratik" kavramının anlamı, nedir, bunu çıkıp da burada izah edebilirler mi arkadaşlarımız? Ben görüyorum ki, bütün haklara sahip insanlarız. İşte ben, burada milletvekiliyim, Hakkâri'nin Yüksekova İlçesinin Büyükçiftlik Köyünde doğmuşum; işte karşımda Sayın İnan'ı görüyorum, Hizanlıdır; karşımda, buna benzer 100 arkadaşımız vardır. Hangi haklar?.. Yani, demokratik hak olarak bizden ne sakınılmıştır, ne alınmıştır; yani, Türkiye Cumhuriyeti Devleti, İstanbulluya bir şey vermiş de, bize vermemiş midir? Değerli arkadaşlarım, ben bu görüşlere kesinlikle katılmıyorum, aslında hiç kimse katılmıyor, doğu kökenli vatandaşlarımızın yüzde 80'i de katılmıyor kanaatindeyim.

Ama, bugün için bazı eksiklikler vardır. Tabiî, burada konuşurken, şunu da dile getireyim : Uygulamalarda bazı hataları da görüyoruz, bu hataların düzeltilmesi gerekiyor. Bütün doğu kökenli insanları, potansiyel olarak PKK'lı görmek yanlıştır, bunu düzeltelim. Bazı uygulamalarda bu hatalar doğuyor. Güvenlik güçlerimizin buna titizlik göstermesi lazım.

İkinci bir husus da şudur : Asker kesiminin dışında, doğuya giden görevlileri, tecrübeli insanlar, tecrübeli idareciler arasından göndermek lazım. Dün okuldan mezun olmuş, bugün Hakkâri'nin (A) ilçesine giden bir kaymakam için, bugünkü şartlarda, o yörenin halkının durumunu, nabzını tespit edip, ona göre, hem Türkiye Cumhuriyeti Devletinin vakarını, üstünlüğünü muhafaza etmek hem bu devletin vatandaşlarını devlete bağlamak, biraz zor oluyor; yeni mezun olmuş idarecilerimiz bunu başaramıyor, tecrübeli arkadaşlarımızın oraya gitmesi gerekir. Bunlar çok önemli meselelerdir.

Bir başka husus olarak şunu da burada ifade etmek istiyorum : Doğu ve güneydoğuda okulların kapalı olması, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin ve Hükümetinin, bana göre, yanlış bir tutumudur, bilhassa Hükümetin yanlış tutumudur. Bunu, komisyonda yaptığım konuşmamda da, söyledim, burada tekrar ifade etmek istiyorum. Bana göre, 4 bin okulun kapanması, 4 bin Türk Bayrağının inmesi demektir. Ben bunu kesinlikle tasvip etmiyorum, kabul etmiyorum. Türkiye Cumhuriyeti Devletinin, güçlü olan bu devletin, şu sırada şu içinde bulunduğu şartlarda, okulların, kesinlikle kapalı olmaması lazım.

Değerli arkadaşlarım, doğu ve güneydoğu sorununun halledilmesi konusunda, bugün Avrupada PKK'ya karşı alınan tedbirler, tabiî ki Hükümetimizin bir başarısıdır.

İkincisi, bana göre, doğu ve güneydoğu meselesinin kökünden halledilebilmesi için, evvela, güney sınırımızın kapanması lazım. Görevlilerimiz de beni biraz mazur görsünler. Bugün 263 kilometrelik sınır boyumuz boştur. Evet, muhtelif yerlerde karakollarımız vardır; ama, elini kolunu sallayan PKK örgütü bugün güneydoğumuzdan, Türkiyemize girmektedir. Yani kapısı olmayan, penceresi olmayan bir binaya hırsız girmez mi? Girecektir. O bakımdan, doğudaki güney sınırını mutlaka kapatmak lazım. Bakın, işte Üzümlü Karakolunun durumu ortadadır. Kaç sefer Kuzey Irak'tan, Üzümlü Karakoluna beş kere saldırı ve baskın yapıldı. Hudut tamamen boştur; kusura bakmasınlar görevli arkadaşlarımız. Yani biz, hudutlarımızı kapatmadığımız müddetçe, hudut içindeki PKK yandaşlarının üstesinden gelmek zordur. Bunu burada ifade etmek isterim.

Değerli arkadaşlarımız, ben, vakti biraz da arkadaşıma bırakacağım. Bu konu çok büyüktür, çok önemli bir konudur. Son olarak şunu ifade etmek istiyorum. Türk Milleti bölünmeyecektir, doğu halkı Türk Milletinin bir parçasıdır. Türk Milleti doğu halkını kardeş olarak görmüştür, görmesinde de fayda görüyorum.

Bu vesileyle, 1994 yılı İçişleri Bakanlığı bütçesinin memleketimize, milletimize, bakanlığımıza hayırlı ve uğurlu olmasını diler, hepinizi saygıyla selamlarım. (Alkışlar)

BAŞKAN — Sayın Zeydan, teşekkür ediyorum.

Sayın Köse; buyurun efendim.

Zatı âlinize 14 dakika zaman kaldı.

DYP GRUBU ADINA İSMAİL KÖSE (Erzurum) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, İçişleri Bakanlığımızın çok değerli temsilcileri; sözlerime başlarken, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, İçişleri Bakanlığımız, devletimizin bünyesinde en önemli yeri alan ve temsil etmiş olduğu her genel müdürlüğüyle bir bakanlığa muhafaza edebilecek kadar kapasiteli bir bakanlığımızdır. 3152 sayılı Teşkilat Kanunuyla kendisine verilen hizmetleri başarılı bir şekilde yürütmektedir. Tabiî, İçişleri Bakanlığımızın merkezde bağlı olduğu genel müdürlüklere paralel olarak taşrada temsilcilikleri vardır; ayrıca, Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı gibi bağlı kuruluşları vardır.

Her hizmetin muhakkak surette önemi büyüktür. Türk insanının doğumundan, ölümüne kadar en fazla ilgilendiği ve muhatabı olduğu bakanlık İçişleri Bakanlığıdır. Hakkâri'den Edirneye kadar, iç sularımızdan kara sularımıza kadar, nüfus işlerinden doğum ve ölümüne kadar bütün vatandaşlarımız, İçişleri Bakanlığımızın, muhakkak surette, bir birimiyle her an, her gün karşı karşıya gelmektedir.

Bu itibarla, devletin içerisinde önemli yeri olan Bakanlığın mensuplarının ekonomik yönden, ücret yönünden muhakkak surette gerekli seviyeye çıkarılması gerekmektedir. Yıllar içerisinde vali ve kaymakamlarımızın, mülkî idarede çalışan değerli personelin, jandarmamızın mensuplarının ücret politikaları diğer bakanlık mensuplarına nazaran değerlendirilmiş, yapmış oldukları hizmetler göz önünde bulundurulmak suretiyle bakanlık mensupları diğer Bakanlık temsilcileri nezninde ücret yönüyle daha fazla imkânlara kavuşturulmuş iken, son zamanlarda, maalesef, bu bakanlık mensuplarımızın diğer bakanlıklara verilen ücretler dolayısıyla denge aleyhine bozulmuştur. Sayın Bakanımızın bu husus üzerinde gayret sarf edeceğini, milletvekillerimizin vermiş olduğu kanun tekliflerinin Bakanlık ve Hükümet tarafından tasarıyla desteklenmesi sonucunda, başta valilerimiz ve kaymakamlarımız olmak üzere, diğer personelin -maddî yönden sıkıntıya girmiş olan bu personelin- sıkıntılarının giderilmesi gerekmektedir. Tabiî bunlar içerisinde en büyük sıkıntıyı çekenler emniyet mensuplarıdır. Her devlet memuru, fazla çalışma yaparsa, karşılığında fazla mesai ücreti almaktadır. Emniyet mensupları 24 saat çalışır ve karşılığında 100 bin liraya yakın çok gülünç bir para eline geçer. Olağanüstü hal bölgesinde çalışan personelin yapmış olduğu fazla mesaileri dolayısıyla, zaman zaman, desteklenmeleri sağlanmış; ancak, Türkiye genelindeki emniyet personeli, yapmış olduğu fazla mesainin karşılığını alamamıştır.

Bu konuda verilmiş olan kanun teklifleri Bütçe Komisyonuna kadar gelmiş, orada beklemektedir. Değerli Bakanımızın ve Hükümetimizin bu konuda hassasiyet göstererek, canını dişine takmak, hayatını ortaya koymak suretiyle vatanî görev yapan bu insanlarımızın maddî yönden muhakkak surette desteklenmesinde zaruret vardır. Milletvekilleri, herhangi bir şekilde parti farkı gözetmeksizin, yapılan bu çalışmaları kesinlikle destekleyeceklerdir. Milletvekili arkadaşlarımızın bu istikametteki düşüncelerine de şahit olmaktayız.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bu arada kulağımıza geldiğine göre, günün koşullarına, değişen ve gelişen şartlara uygun olarak hazırlanan kanun tasarıları vardır. Bunların başında İller İdaresi Kanun Tasarısı Meclisimize intikal etmiştir ve bir an önce çıkarılmasında fayda vardır. Her ne kadar çeşitli düşüncelere sahip kişiler tarafından çeşitli yerlerinde değişiklikler öngörülmekte ve tenkit edilmekteyse de, en azından olağanüstü halin kaldırılmasından sonra, olağanüstü halin yerine konulabilecek, o bölgelerdeki illerimizin müstakilen kendi yönetimlerini sağlayacak, asayişi temin edecek hükümler taşıdığı için, bu kanun tasarısının Meclisimizden bir an evvel kanunlaşarak çıkmasında fayda umuyoruz.

Bunun yanında, ülkemizde anarşi yanında en önemli konulardan birisi trafik anarşisidir. Trafiğin en önemli konularından birisi insan unsuru, diğeri de altyapıdır. Bu insanlarımızın, trafik mevzuatına uygun olarak eğitilmeleri ve daha sonra ehliyetlerinin verilmesi, daha uygun olacaktır. Bir de Meclise yeni gönderilecek ve çıkacak olan Trafik Yasa Tasarısına caydırıcı hükümlerin konulmasında, trafik hizmetlerinin daha etkin bir şekilde yürütülmesi açısından fayda vardır.

Bunun dışında, köylerimiz ve mahallî idarelerimizi ilgilendiren kanun tasarıları da Meclisimize gelecektir. Sözü edilen bu tasarı ve tekliflerin hazırlık çalışmalarının hızlandırılması ve elli-altmış yıldan beri maddeler ilave edilmek suretiyle uygulama imkânı kalmayan kanunlarımızla ilgili değişikliklerin de bir an önce yapılarak Meclisimize gönderilmesi uygun olmaktadır.

İçişleri Bakanlığı, kendi teşkilat kanunlarıyla, bünyesinde görev yapan personeli, günün ve dünyanın değişen ve gelişen koşullarına göre eğitmek ve gerekli bilgi sahibi yapmak için gayret sarf etmektedir. Uzun yıllardan bu yana takdire şayan olan bir husus da, şudur : Bakanlık, kaymakam ve idareci olacak personelin hem bünyede uzun süre eğitim almalarıyla hem de yurt dışına göndermek ve lisan eğitimi yaptırmak suretiyle çok daha kaliteli yetişmesini ve bilgi sahibi olmasını sağlamıştır. Emniyet teşkilatının bünyesindeki eğitim birimlerimiz, gerek mülkî idare sınıfındaki elemanlarımızı, yurt içinde ve yurt dışında gerekli eğitimi alacak şekilde yetiştirme imkânlarına sahiptir.

Bu arada Nüfus ve Vatandaşlık Genel Müdürlüğümüzün, yıllardan bu yana önemli bir çalışması olan ve "MERNİS" dediğimiz bir projesi vardır. Bu, bütün vatandaşlarımızın nüfus kayıtlarının bilgisayarla takibi konusunda bir projedir ve tahmin ediyorum son aşamasına varılmıştır. Önce pilot ilçelerden başlanılmış ve bugün Türkiye'nin geneline yayılan ve kısa süre içerisinde tüm yurtta gerçekleşmiş olacak çok önemli bir projedir, bunun da bir an önce sonuçlanmasında fayda vardır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İçişleri Bakanlığı, insanımızın hayatta en önemli ihtiyacı olan "hürriyet, güvenlik, ekmek" dediğimiz üç unsurdan güvenlik ve hürriyeti ilgilendiren konularla meşgul olmaktadır. Valilerimizin ve kaymakamlarımızın hükümet programlarını gerçekleştirmeleri dolayısıyla, ekonomik meselelerde de faaliyet göstermesi dolayısıyla, bu üç meselede de vatandaşımızın muhatabıdırlar. İnsan olmamızın ve insan olarak hayatımızı devam ettirmemizin en önemli unsuru hürriyetimiz ve güvenliğimiz olduğuna göre, demek ki devletin bünyesinde en önemli görevi yapan da İçişleri Bakanlığıdır; insanlarımızın hürriyetini ve güvenliğini sağlamak İçişleri Bakanlığımızın görevidir. Bu görevi yapan kaliteli ve becerikli elemanlara sahip olan ve 24 saat görev yapan bu bakanlığın personelinin de muhakkak surette diğer müesseselerde çalışanlardan farklı imkânlara sahip olması lazımdır. Almış olduğu eğitim ve disiplin dolayısıyla belki personelin sesi çıkmamaktadır; ancak, gerçekten Bakanlığımızın ve Hükümetimizin, Sahil Güvenlik Komutanlığımızdan tutun, mahalledeki bekçiye kadar her seviyedeki personelin maddî imkânlarını yeniden görüşmesi, değerlendirmesi sonucunda çeşitli tasarılar getirmek suretiyle, Meclisimizden bunların çıkarılması sağlanmalıdır.

Emniyet teşkilatımızın görevi ağırdır. Tüm İçişleri Bakanlığımızın mensuplarına -başta emniyet mensuplarımıza, jandarmamıza, Sahil Güvenlik Komutanlığı mensupları olmak üzere- başarılar diliyor, Allah kolaylık versin diyoruz.

Gerçekten bugün, 1920'li yılların, İstiklal Savaşının şartları Türkiyemizin önüne getirilmiştir. Biraz önce, güneydoğudan bir değerli kardeşimiz burada, o bölgelerde yaşayan insanları-

mızın kanaatlerini, düşüncelerini, yapısını ortaya koymuştur. Bunu çarpıtmaya, bunu dejenere etmeye kimsenin hakkı yoktur. İstiklal Savaşında emperyalizmin uşağı olan Yunanlıyı kullananlarla, bugün Yunanlının kimleri kullanmak istediğine de çok dikkat etmemiz gerekmektedir. Dün ne yapılmışsa bugün de aynı program hazırlanmış ve Türkiye Cumhuriyeti Devletinin, Türk Milletinin önüne konulmuştur. Milletimiz de devletimiz de bu meselenin üstesinden gelecektir. Bizim arzumuz, zayiatımızın, tahribatımızın az olması ve olayın bir an önce durdurulmasıdır; bütün mesele budur.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti büyük devlettir ve muhakkak surette kendi meselesini halledebilecek güçtedir. Devletimiz bu gücünü kullanırken, vatandaşlarımız, o bölgedeki insanlarımızı istismar eden siyasî düşünce ve menfaat sahiplerinin -ki, bunların çoğu Ermeni orijinlidir- ve bugün ayan beyan ortaya çıkan, DEP Kongresindeki Yunan destekli bu soysuzların arkasından gitmeyecektir. Vatandaşımızın üzerindeki terör baskısı kalktığı takdirde, o bölgede hiçbir vatandaşımızın, ay yıldızlı bayrağın dışında başka bir bez parçasının altında yaşama arzusu yoktur. Ancak, birçok insanımızın üzerinde bir baskı vardır, terör baskısı vardır, bu baskının kalkması istenmektedir ve vatandaşımızın bunu istemesi de hakkıdır.

Vatandaşımız nefes alacağı, seyahat edeceği, rızkını temin edeceği ortamı muhakkak surette arzu etmektedir. Devletimiz, istenen bu ortamı, muhakkak surette, vatandaşımıza sağlayacaktır. Konjonktür yakalanmıştır, dışarıda ve içeride bu konjonktürü devletimiz, Hükümetimiz muhakkak surette değerlendirecektir. Devletimiz, yurt dışı kaynaklı ve içeride de hain uşakları olan bu meselenin, muhakkak surette üstesinden gelecektir. Amerika'dan yanımızdaki komşularımıza kadar, düne kadar bütün lojistik imkânları ve para desteği ile yardımcı oldukları PKK terör örgütüne kendi elleriyle vurmuş oldukları darbe, elbette ki, bizi memnun etmiştir; ama, geç kalınmıştır. Ancak, Hükümetimizin, devletimizin her organının bu mesele üzerinde yapmış olduğu titiz ve başarılı çalışmaları sonucunda bu noktaya gelinmiştir.

Esasen terör ve bölücülük meselesi bir partinin, Hükümetin meselesi de değildir; devletin ve milletin, tüm müesseselerin meselesidir. Elbirliği ile bu vatan topraklarında yaşamak arzusunda olan her insanımızın, aslî, vatanî ve millî görevidir; herkes bir tarafından tutmak mecburiyetindedir; istihbaratıyla, veya başka bir şekilde; yazısıyla, konuşmasıyla, vereceği bilgilerle bu musibetten milletimizi ve devletimizi kurtarmak, hepimizin görevidir. Onun içindir ki, gerek yurt dışındaki bu başarılar, gerekse içeride Hükümetin almış olduğu çok dikkatli, ısrarlı ve azimli kararları ve güvenlik kuvvetlerimizin de başarılı çalışmaları sonucunda; bu mesele, inşallah kısa bir süre içerisinde sonuçlanacaktır, milletimiz bir daha böyle bir belayla karşı karşıya kalmayacaktır. Bu, çeşitli zamanlarda, Osmanlının da, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin de kuruluşunda olmuştur ve 10 veya 15 yılda bir ülkemizin, milletimizin önüne getirilmek istenmektedir. Ancak, olay ortadadır. Müslüman Türk Milleti, bin yıldan bu yana beraber yaşamaktadır, kardeştir; bu topraklarda yaşayan insanlarımız kardeştir, bunu suiistimal, istismar etmeye de hiç kimsenin hakkı yoktur. Bu fırsatı da vermeyeceğiz.

Türkiye Büyük Millet Meclisi üzerine düşen görevini yapmıştır; yapmaya devam edecektir. Bu Meclis, Millî Meclis dediğimiz ilk kuruluşundaki Meclisin görevi neyse, bugün de onu yapmaya hazırdır, yeter ki Hükümetimiz alacağı bütün tedbirleri, kararları Meclisin önüne getirsin ve bugüne kadar getirilen tedbirlerde de, kararlarda da Meclisimizin çok değerli mensupları bu meselelerin yanında olmuşlardır, devletin başarısı için ellerinden gelen gayreti sarf etmişlerdir. Bu konjonktürden istifade etmek suretiyle, Hükümetin süreyi kısaltması gerekmek-

tedir. Çok iyi değerlendirmek suretiyle baharda yapılacak olan ve milletimizi yakından ilgilendiren...

(Mikrofon, otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN — Sayın Köse, tam cümleniz süre kısaltılmasına geldiğinde, süreniz doldu. Lütfen, son cümlenizi kullanır mısınız?

İSMAİL KÖSE (Devamla) — Teşekkür ederim. Bitiriyorum...

Tabiî, Sahil Güvenlik Komutanlığımızın ihtiyaçları vardır, Jandarmamızın ihtiyaçları vardır, bütçemizde de devletimizin imkânlarına göre gerekli ödenekler konulmuştur. Yalnız, ücretler yönünden personelin sıkıntısı vardır. Bunu da Sayın Bakanımızdan istirham ediyoruz; bu kanun tasarılarının bir an önce Meclisimize getirilmesini arzu etmekteyiz.

Müslüman âleminin en önemli günlerinden birisi olan Regaip Kandilinde İçişleri Bakanlığımızın bütçesinin görüşülmesi, bu Bakanlığımızda çalışan insanlarımıza muhakkak surette fayda temin edecektir. Cenabı Allah'tan, İçişleri Bakanlığımızın bütçesinin milletimize, devletimize hayırlı olmasını diliyorum. O bölgelerde vatanı ve bayrağı uğrunda şehit olanlara Allah'tan rahmet diliyorum. Şu anda görevi başında mücadele edenlere de Allah'tan yardım diliyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN — Sayın Köse, dilek ve temennilerinize katılarak, teşekkür ediyorum.

Refah Partisi Grubu adına, Erzurum Milletvekili Sayın Lütfü Esengün; buyurun efendim.

Sayın Esengün, 30 dakikadan mı kullanacaksınız?

RP GRUBU ADINA LÜTFÜ ESENGÜN (Erzurum) — Evet Sayın Başkan.

Muhterem Başkan, muhterem milletvekili arkadaşlarım; İçişleri Bakanlığı bütçesi üzerinde Refah Partimizin görüşlerini açıklamak üzere huzurunuzdayım; hepinizi hürmetle, muhabbetle selamlıyorum.

İçişleri Bakanlığımız, yasalara göre, özellikle yurdun iç güvenliğinin sağlanmasından sorumludur. Bu cümleden olarak, ülkenin ve milletin bölünmez bütünlüğünün temini, güvenlik ve asayişin, kamu düzeni ve genel ahlakın ve temel hak ve hürriyetlerin korunmasının temini, bakanlığın başta gelen görevidir.

Ayrıca, sahil muhafazası, karayollarında seyrüsefer düzeninin sağlanması ve denetimi, suçların önlenmesi ve suçluların takibi ve yakalanması, soruşturmalarının icrası, kaçakçılığın men ve takibi, sivil savunma, nüfus ve vatandaşlık işleri ve benzeri diğer görevler, İçişleri Bakanlığımız bünyesindeki birimlerin başlıca görev ve sorumluluklarıdır.

Ancak, ülkede son on yıldaki gelişmeler, bakanlığın görevini, ülkenin bölünmez bütünlüğünün sağlanmasında ve terörle mücadelede yoğunlaştırmıştır. Sözümün hemen burasında, başta emniyet güçlerimiz ve jandarmamız olmak üzere, vatan müdafaasında gece gündüz demeden çalışan güvenlik güçlerimize Cenabı Hak'tan yardım diliyorum, şehit olanlara da rahmet ve mağfiretler niyaz ediyorum.

Muhterem arkadaşlar, terör ve terörle mücadele üzerinde çok konuşuldu. Meselenin daha da konuşulması, müzakeresi gerektiği kanaatindeyiz. Ancak, muhalefetin, özellikle Refah Partimizin anarşi ve terörle mücadelede söylediklerine, tavsiyelerine kulak verilmesini, tespit ve teşhislerimizin isabetli olduğunu ve terörle mücadelede ancak bu şekilde başarılı olunabileceğine dair inancımızı tekrar etmek istiyorum.

Şimdi, bulunduğumuz noktada durum nedir; konunun üzerinde biraz durmak gerekiyor. Yıllardan beri Türkiye'nin bir numaralı meselesi olan terör, gün geçtikçe artmakta, tehlikeli istikametlere doğru gelişmekte, Türkiye'yi bölmek isteyen dış güçler tarafından planlı olarak tahrik edilmekte, desteklenmektedir. Terörün gelişmesi için, bilhassa güneydoğuda uygulanan yanlış politikalarla müsait bir ortam hazırlanmış, bunun sonucu olarak da, bilhassa son on yılda devamlı olarak tırmandırılan terör, Silahlı Kuvvetlerimizin bir kısmının fiilen yer aldığı bir savaş görüntüsünü almıştır. Bugün ülkenin birçok kısmına gidilememekte, yollar kesilmekte, her gün çatışmalar olmakta, kan ve gözyaşı akmaya devam etmektedir. Bölgenin önemli bir kısmında sosyal ve ekonomik yapı çökmüştür. İç ve dış göç artmış, köyler boşalmış, iki ateş arasında kalan bölge halkı çaresizlik içine itilmiştir.

Diğer yandan, ölümlerin artması, temelinde terör olan bu çatışmayı kişi ve kitlelerin vicdanında, etnik bir düşmanlığa doğru itmekte, kaldırılan her cenazede bu duygular derinleşerek dile getirilmekte ve asırlardır bir arada yaşayan, birbiri için canını veren kardeşler arasında, bugün etnik tefrikalar oluşturulmak suretiyle, kardeşlerin birbirlerine düşman edilmesi istenmektedir. Bu vahim gidişin bir an evvel durdurulması, akan kanın durması, ülkede ve özellikle bölgede can ve mal emniyetinin temini gerekmektedir. Sözü uzatmadan, terörün önlenmesi için alınması gereken tedbirleri, kısa başlıklar halinde yüksek huzurunuzda bir defa daha tekrar etmeyi şerefli bir görev sayıyorum. Bunlar nedir :

1. Ülkenin bütün evlatları, bu meyanda Müslümanlar arasında kardeşliğin doğmasına zemin hazırlamak, İslam kardeşliğini yaymak.

2. Faizci sömürü düzenini terk ederek, yerine adil bir düzen kurmak.

3. Baskı rejimini terk ederek, hürriyetçi ve çoğulcu gerçek demokrasinin yerleşmesini temin etmek.

4. Teröristlere destek veren, onlara yardımcı olan Çekiç Güç'ü geldiği yere göndermek.

5. Bölge halkını ekonomik yönden büyük mağduriyete duçar eden Irak ambargosunu kaldırmak.

6. Bölgedeki kamu görevlilerinin bölge insanına şefkatle yaklaşmasını ve onlarla bütünleşmesini temin etmek.

7. Yaygın ve hızlı bir istihbarat tesisiyle, teröristi hedefine varmadan tesirsiz hale getirmek.

8. Bölgenin ekonomik sorunlarını özellikle işsizlik sorununu çözmek.

9. Yıllardan beri uygulanan olağanüstü hale artık bir son vermek.

10. Kuvvetli istihbarata ilaveten, modern teçhizat ile donatılmış, özel eğitim görmüş, süratli intikal gücüne sahip, profesyonel timleri yetiştirmek ve teröristlerle bu güçlerle mücadele etmek.

Biz inanıyoruz ki, yukarıda saydığım bu tedbirlerin alınmasıyla, terör giderek hızını kaybedecek ve meydana gelecek kardeşlik havası içerisinde tamamen eriyip yok olacaktır.

Sayın milletvekilleri, ülkemizin durumu gözler önünde iken, Hükümetin alması lazım gelen tedbirler, yapması lazım gelen önemli icraatlar varken, Hükümet neyle uğraşıyor; Terörle Mücadele Yasasında değişiklik için Hükümetin hazırlayıp, Meclise sunduğu tasarı, ibret ve dehşet vericidir. Tasarının 5 inci maddesiyle getirilen ve laiklik aleyhinde propagandayı 2 yıldan 5 yıla kadar ağır hapis cezasıyla cezalandıran hükümle, siyasî iktidar, düşünceyi cezalandırmakta, terörizmle dindarlığı özdeşleştirmekte, laik-antilaik çatışmasına zemin hazırlayarak, yeni bir bölü-

cülük alanı meydana getirmekte ve demokratikleşme iddiasından da vazgeçmektedir. Bu tasarının hangi gaye ve cesaretle Meclise sunulduğunu anlamak mümkün değildir. Nitekim kamuoyunun baskısı ve milletvekillerimizin sağduyusuyla, tasarı Adalet Komisyonunda düzeltilmiş; ancak, şimdi Plan ve Bütçe Komisyonunda beklemeye alınmıştır. Hükümetten geldiği şekliyle tasarının yasalaşması mümkün olmayacaktır. Ancak, tasarıyı bekletmek de çare değildir; çünkü, tasarıda acilen yasalaşması gereken önemli hükümler vardır. Terör eylemlerinden zarar görenlere yardım yapılması, terörle mücadele fonu teşkili, pişman olan örgüt üyelerinin cezalarından indirim yapılması, politik psikoloji ve teknolojik araştırma merkezi kurulması, terörist eylemlerden zarar gören taşınmaz malların hasarlarının Afetler Kanunu çerçevesinde tazmini ve şehitlerin dul ve yetimlerinin durumunun iyileştirilmesiyle ilgili maddeler, sırf laikliğe karşı düşüncelerin cezalandırılması yönündeki inat yüzünden komisyonda bekletilmektedir.

Hatadan dönmek, fazilettir. Hükümet, her nasılsa sevk ettiği tasarının Adalet Komisyonunca düzeltilen şekliyle yasalaşması için gayret göstermelidir. Aksine düşünce ve davranışlar, ülkemize hiçbir şey kazandırmaz; millete rağmen bir şey yapamazsınız, sadece tükenir gidersiniz.

Bakınız, geçenlerde televizyon kanallarından birisinde yapılan bir ankette, bu konunun Terörle Mücadele Yasasına alınıp alınmaması yönündeki suale, yüzde 70 nispetinde milletimiz, "hayır" dedi. Halkımızdan gelen bu sese lütfen kulak verin.

Muhterem Başkan, muhterem milletvekilleri; Meclis gündeminde bekleyen tasarılara ilaveten, Refah Partimizce verilmiş bulunan ve şu anda komisyonda bekleyen bir önemli teklif de şudur : Bugün terörden zarar gören, özellikle hayatını kaybeden insanlarımızın geride kalan dul ve yetimlerine devlet gereken tazminatı vermemektedir. Bunlar, İçişleri Bakanlığına maddî ve manevî zararlarının tazmini için müracaat etmekte, aldıkları menfi cevap neticesinde idare mahkemelerinde tazminat davaları açmaktadırlar. Sonuçta bu davaların tamamı da kazanılmaktadır; ama, hak sahibi mahkeme kapılarında meşakkat çekmekte, bakanlığımız da tazminatı bu şekilde vermek suretiyle kendisine yakışanı değil, yakışmayanı yapmaktadır. Bir an evvel bu kanun teklifimiz yasalaşsın, zarar görenlerin, çıkacak kanun çerçevesinde zararları tazmin edilsin, mahkemelere gidilmesin.

Muhterem arkadaşlar, yine, İçişleri Bakanlığı tarafından hazırlanarak Meclise sevk edilen ve halen Genel Kurul gündeminde bulunan İl İdaresi Kanununda Yapılan Değişiklikle ilgili kısaca iki satır fikrimi açıklamak istiyorum. Bu tasarının 8 inci ve 10 uncu maddeleriyle getirilmek istenen sadece, Doğu ve Güneydoğuda terör bölgesinde değil, bütün Türkiye'de, Türkiye'nin her tarafında valilere ve kaymakamlara olağanüstü hal bölge valisi ve kaymakamı yetkisi verilmek isteniyor. Bu, suiistimale müsait, çok tehlikeli neticeler doğurabilecek, ülkenin her tarafında bir bakıma olağanüstü hali tesis edebilecek tehlikeli bir yaklaşımdır. Hükümetin, bu konuda Meclis müzakerelerinde yapacağımız tekliflere, vereceğimiz değişiklik önergelerine kulak vermesini, itibar göstermesini rica ediyoruz.

Muhterem arkadaşlar, Hükümeti bir noktada daha uyarmak istiyorum. Bölücülüğe karşı en gür sesin çıktığı Erzurum, bütün milletimizin takdirini topladı. Erzurum'da halkın hareketi ne Kürtlere karşıydı ne de herhangi bir siyasî düşüncenin mahsulüydü. Tamamen bölücü eşkıyanın zulmünü telin için bir başkaldırış ve Hükümete ve yetkililere de bir ses duyurma, uyarı mahiyetinde idi. Şimdi, Erzurum ve bütün Doğu Anadolu dertleriyle, sorunlarıyla ilgilenilmesini beklemektedir; işsizliğe, yoksulluğa, çaresizliğe çözüm beklemektedir. Hani, Doğu Anadolu

Kalkınma Projesi ne oldu? İkibuçuk seneden beri, "DAP" diye Doğu Anadolu'daki 17 tane vilayetin bütün halkını oyaladınız durdunuz; bu kanun tasarısı, hâlâ Meclis gündeminin 15 inci sırasında yatmaktadır. Yavi'deki, Çiçekli'deki, Erzincan'ın Başbağlar'ındaki insanımızın yaraları sarıldı mı? Oralarda şehit olan insanımızın dul ve yetimleri şu zemheri ayında, şu soğukta ne haldedir? Devlet bunlarla ilgileniyor mu?

Muhterem kardeşlerim, Hükümetten eşitlik bekliyoruz, eşit uygulama bekliyoruz. Sivas olaylarının hemen ertesi günü bütün Hükümet, Başbakan Yardımcısıyla, komutanlarıyla Sivas'a taşındı. Doğru bir hareketti; ama, üç gün sonra meydana gelen Başbağlar hadisesinde hiçbir yetkili Başbağlar'a adım atmadı, Yavi'ye, Çiçekli'ye hiçbir bakan gitmedi, gidemedi. Yine, Sivas olaylarında hiçbir kusuru dahi olmayan, olayların önlenmesi için elinden gelen bütün gayreti gösteren belediye başkanımız haksız yere görevden alındı; ama, haksızlığı mahkeme zabıtlarına, iddianamelere konu olan bir başka belediye başkanı (İstanbul Belediye Başkanı) hâlâ görevde tutulmaya devam ediliyor.

DYP'li arkadaşlarıma sesleniyorum; DYP bu uğurda bir bakan verdi, Sayın Gazioğlu'nu harcadılar, maalesef, sahip olamadınız.

Belediye başkanımızı siz haksız yere görevden aldınız; Nurettin Sözen Bey vazife başında olduğu sürece sizin burada mevcudiyetinizin sebebi nedir veyahut da bu Koalisyonun devamının sebebi nedir kardeşlerim? (RP sıralarından alkışlar)

İBRAHİM GÜRSOY (İstanbul) — 37 kişinin öldürülmesini hüner mi sanıyorsunuz?

LÜTFÜ ESENGÜN (Devamla) — Şu Koalisyonu bozun gelin şu Millet Meclisinden bu vatana çok daha iyi, çok daha hayırlı hizmetler yapacak hükümetler çıkacaktır. Şu SHP kamburunu atın üzerinizden. Bu seslere milletin tahammülü yok, yeter... (RP sıralarından alkışlar)

MUSTAFA YILMAZ (Malatya) — Hakkında dava açılsa mahkûm olacak. Sivas olaylarının yaratıcısı o belediye başkanı.

LÜTFÜ ESENGÜN (Devamla) — Bunları bu şekilde bağırtmayın, yeter! Bu vebalin altından kalkamayacaksınız.

İBRAHİM GÜRSOY (İstanbul) — Sivas olayları 37 kişiyi yedi be!

LÜTFÜ ESENGÜN (Devamla) — Aziz kardeşlerim, trafik terörü üzerinde gereken tedbirlerin bir an evvel alınmasını rica ediyorum. Mahallî idarelerimizin, il genel meclislerimizin, belediyelerimizin...

MUSTAFA YILMAZ (Malatya) — Emniyet Genel Müdürünün raporuna bakın...

BAŞKAN — Sayın Yılmaz, Sosyaldemokrat Halkçı Parti Grubu biraz sonra söz alacak efendim...

MUSTAFA YILMAZ (Malatya) — Sayın Başkan, haksız suçlamalar oluyor, yerimizden cevap vermek zorunda kalıyoruz.

İBRAHİM GÜRSOY (İstanbul) — Sayın Başkan, Sivas olayları 37 kişiyi yedi.

LÜTFÜ ESENGÜN (Devamla) — ... çözüm bekleyen yapısal ve ekonomik sorunları bir an evvel halledilsin. Yedi İlde Büyükşehir Belediyesi Kurulmasına Dair Kanun Tasarısı kanun hükmünde kararnameyle yasalaştı; ancak, alt kademe belediyeleri henüz kurulmadı. Yılbaşından evvel bu belediyeleri bir an evvel kurun, 27 mart seçimine yetişsin.

Ayrıca, bütün bakanlık personelinin, özellikle Emniyet Genel Müdürlüğü personelimizin özlük hakları, ekonomik hakları iyileştirilsin. Karda kışta, yağmurda trafik noktasında görev yapan polis kardeşimizin hakkını verin. Gece yarısı devriye gezen, teröriste karşı göğüs geren polisimizin, jandarmamızın hakkı neyse, bakınız, ücreti veya aylığı demiyorum, gerçek hakkı, alnının terinin karşılığı neyse onu verelim; analarının sütü gibi helaldir.

Bütçenin bütün memleketimize, İçişleri Bakanlığımız personeline, jandarmamıza, sahil güvenlik kuvvetlerimize, emniyet güçlerimize hayırlı hizmetler için bir vesile teşkil etmesini niyaz ediyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (RP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Sayın Esengün, teşekkür ediyorum efendim.

İkinci konuşmacı olarak, buyurun Sayın Korkutata. (RP sıralarından alkışlar)

Sayın Korkutata, arkadaşınız size 16 dakika bıraktı.

RP GRUBU ADINA HÜSAMETTİN KORKUTATA (Bingöl) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İçişleri Bakanlığı bütçesi üzerindeki görüş ve temennilerimizi arz etmeye çalışacağım. Bu vesileyle, şahsım ve Grubum adına Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, yıllardır "asayiş berkemaldir" dendi; ama, gel gör ki, ortada ne asayiş ne de yaşayış var. Gerçekten, bugün, doğu ve güneydoğuda, bilhassa ve bilhassa bu bölgelerde, insanlar canından bezmiş bir duruma gelmiş. Malından, canından emin değildir. korku her tarafı sarmış. İnsanlar gece evlerinden çıktığında, önüne çıkan öz kardeşi bile olsa, hemen silahına davranmak mecburiyetini hissediyor. Evet, ciddî sıkıntıları bu insanlar yaşıyor; ama, komisyonlarda gördüm ki, birçok kişi, Doğu Anadolu'da bir hafta yaşamamış, üç gününü orada geçirmemiş, o sıkıntıyı yaşamamış insanlar ahkâm kesiyordu; yalan yanlış şeyleri, varsayımları, kafasında kurduğu şeyleri söylüyorlardı. Bu insanlar elbette ki bu derde çözüm getiremez.

Her yıl bu mevsimlerde doğuda hemen hemen terör kesilirdi, ciddî hadiseler olmazdı; ama, bu yıl hâlâ hadiseler devam etmektedir. Çünkü, terörist hadiseler artık şehir merkezlerini sarmış, kapıdan çıkan insan artık canından emin değildir. Bugün birçok ilçemizde ve hatta il merkezlerinde günde 6-7 tane faili meçhul olay meydana gelmektedir.

Şunu samimiyetle söylemek istiyorum, doğu ve güneydoğuyu en çok dolaşan milletvekillerinden biriyim ve değişik komisyonlarda görev yapıyorum. Bu bölgedeki insanlar, her gittiğimiz yerde gördük ki, devletine ve milletine, burada ahkâm kesen birçok insandan çok daha fazla bağlıdır ve gerçekten birlik ve beraberlikten yanadır; ama, eğer kendisine bir haksızlık yapılıyorsa ve bu haksızlık karşısında kimse ona el uzatmıyorsa, bu vatandaşın kırgın olmasından daha normal bir şey olamaz. Yaptığımız bütün araştırmalarda, bu bölge insanı, "her zaman, bu bölgede hayatını kaybeden her askere de, her polise de en az onun annesi ve babası kadar gözyaşı dökmekteyim, üzülmekteyim" demektedir.

Bingöl'de bir olayda 33 askerimiz şehit edilmişti. O gün yüzlerce Bingöllü kan, gözyaşı döktü ve hatta burada, "Bingöl katliamı" dendiği için, bizi protesto ettiler. Her gün 20-30 kişi telefon ederek, "Neden buna 'Bingöl katliamı' diyorsunuz; sanki Bingöl'ün hacıları hocaları toplanmış da bu insanları öldürmüş gibi bir imaj veriliyor" diyorlar. Ben, Sayın Bakanıma, burada "bu, Bingöl katliamı değil; Bingöl-Elazığ karayolunda meydana gelen bir olaydır" dedim ve "bundan sonra söylemem" dedi; ama, bizim bürokrasimiz, bizim insanımız bir lafı ezberledi mi, onu artık bırakmasını bilmez ve halen de söyleniyor; ama, bu damgayı yemekten Bingöllü kardeşlerim üzülüyor.

Değerli milletvekilleri, bugün doğu ve güneydoğuda her gün binlerce insan, eğer bir imkânı varsa, göç etmektedir, dedesinden, babasından kalan arazisini bırakıp gitmektedir. Nereye; imkânı varsa Mersin'e, Bursa'ya ve İstanbul'a; ama, imkânı yoksa, o zaman en yakın merkezdeki bir yakınının evine iltica etmektedir. Yerinde görüştüğümüz, konuştuğumuz birçok insanın, kendisinin üçüncü, dördüncü derecede bir yakınının evinde 7-8 kişi birden kaldıklarını gördük ve hatta yaşlı bir adam bize, "Siz sığıntı olmanın ne demek olduğunu biliyor musunuz; inanın ki, bir insanın evinde sığıntı olmak ölümden beterdir. Biz şimdi sığıntıyız. 7 kişi aynı evde kalıyoruz ve ev sahibi çocuğuna bağırdığında, hanımına kızdığında ben arkamı dönüp bir köşeye siniyorum; çünkü, benden kaynaklanıyor diye düşünüyorum. Böyle sığıntı yaşamaktansa Cenabı Allah bir an önce emanetini benden alsın" dedi. Bu söz üzerine ben, Ankara'ya gelir gelmez hemen bir kanun teklifi hazırladım. Bu kanun teklifim, "Sebep ne olursa olsun, terörden dolayı köyü yakılan, yıkılan vatandaşa, güvenli bir ortam oluşuncaya kadar asgarî ücret verilmesi ve bunlara yer temin edilmesi" hakkında. Halen sırasını bekliyor, kale de alınmadı. Gönül ister ki, Danışma Kurulunca, bu, bir an önce getirilsin ve bu insanların yarası sarılsın.

Değerli arkadaşlar, bu durumda olan çok vatandaşımız var. Burada herkes, "bir köy yıkılmış, yakılmış" denildiğinde bazıları tarafından, bunu söyleyenler vatan haini sanılıyor. Kardeşim, bu vatandaşların gerçek anlamda devlete kazandırılmasını istiyoruz ve bu yönde, yani, müspet yönde hareket eden valilerimiz, emniyet görevlilerimiz başarılı olabiliyorlar.

Size samimiyetle şunu söylemek istiyorum : Türkiye'de, Doğuda görev yapan güvenlik güçleri arasında kesinlikle koordinasyon yoktur, işbirliği ciddî değildir, doğru değildir, yanlıştır; bunu yüz yerde tespit ettik, bu kopukluğu İstanbul'dan Şırnak'a kadar bin yerde gördük. Bu koordinasyonun, işbirliğinin ciddî şekilde olduğu yerlerde adil davranılıyor, olaylar halledildiliyor.

Burada bir örnek vermek istiyorum : PKK'lılar tarafından evine roket atılan bir vatandaş, bundan önceki Bingöl Valisini makamında ziyaret ederek, "Sayın Paşam, biliyorsunuz, falan günkü çatışmada PKK evime roket attı, bu hale getirdi" der, "hadi ulan!.. Sen de teröristsin, çık git..." cevabını alır. Bunu söyleyen Vali Yılmaz...

HALİL BAŞOL (Tekirdağ) — İsim vermeden söyle...

HÜSAMETTİN KORKUTATA (Devamla) — Herkes biliyor. Biz isim de veririz, cisim de veririz; merak etme.

Valinin bu hareketini on defa, yirmi defa tenkit ettim; "Sayın Valim, bizim amacımız, kırılmak üzere olan veya ufak tefek kusuru olan insanları devlete kazandırmak; dosdoğru bu devletin yanında olan bu insanlardan sen ne istiyorsun?" dedim; fakat, birçok yerde anlaşamadık. Bingöl'e yeni bir vali atandı, bir iki aydır görev yapıyor; tugayıyla, emniyetiyle, jandarmasıyla gül gibi anlaşabiliyor. Yeni atanan Validen sonra, tek yerden emir verildiği için Bingöl huzura, sükûna doğru hızla ilerlemektedir. Son bir olayda, çok ciddî operasyonlar yapılarak Türkiye'de ilk defa -aynı gece, dağda, kentte 20-30 kişi yakalandı, içeriye konuldu.

Silvan'a gittik -arkadaşlarım da biliyor- kaymakam yok. Heyet olarak, polis yetkilisiyle görüşüyoruz, "vallahi geceleri ancak kendimi bekliyorum, başka bir yeri bekleyemem" diyor; savcılık makamına gidiyoruz, -gencecik bir savcı- "başçavuş, 'ben senin güvenliğini sağlayamam' dedi. Onun için ben de köylere gidemem efendim" diyor. "Bölgede olan olaylarda ne yapıyorsunuz?" diye soruyorum, "ölüler, otopsi yapılmak için kamyonla bana getiriliyor. Ölülerin otopsisini burada yaptıktan sonra yine köylerine gönderiyorum" diyor. Buralarda yaşayan vatan-

daşların devlete güvenmesi mümkün müdür; değildir. Buradaki kusur idarecilerindir, vatandaşın değil.

Vatandaş, hakikaten birlik ve beraberlik istiyor. Biz bunu her yerde açıklıkla söylüyoruz. Türkiye'de birlik ve beraberliği niçin istiyoruz? Birlik ve beraberliği istememizin tek sebebi, Kürtlerin ve Türklerin, Müslümanların cidden menfaatına olmasındandır. Niye?.. Kardeşim, Hakkâri'ye, Bingöl'e, Mardin'e gidip niye sığınayım; İstanbul da benim, Bursa da benim; ama, Ispartalı, Bursalı, gel, Bingöl'e sahip çık; orası ne kadar benimse, buralar da o kadar senindir.

Bazı çok ciddî şeylerden bahsetmek istiyordum; fakat, çok az bir zamanım kaldı. Şunu arz edeyim : Örneğin hemen hemen bütün Şırnak kurşunlanmış, mahvolmuş, perişan olmuş. Şırnak'a giden birçok heyet bunu gördü. Şırnaklılara, "bu İlin Valisi sizi bu hale niye soktu? -vatandaşlar arasında bağırdık, çağırdık, konuştuk- sebebi nedir, evlerde terörist mi vardı?" dedik. Asıl söylemek istediğimi söylemek için o taraflara girmek istemiyorum. Vatandaş, "hayır, Mustafa Malay -yani o zamanki Vali- kesinlikle bize hakaret etmez, bize kötülük etmez. Eğer burada bir haksızlık yapılmışsa, bu, onun inisiyatifi dışında yapılmıştır. Eğer onun iradesi duruma hâkim olsaydı kesinlikle bize bu kötülük yapılmazdı" diyor. Yani, zarar görmüş vatandaş dahi, itimat ettiği valiyi, o dar gününde bile, canı gibi, kanı gibi koruyor. Yani, o gün dahi Mustafa Malay için kötü bir laf söylesen, o vatandaş senin üzerine hücum eder durumdaydı. Niye; inançlı insanlar... Valiye, "Sayın Valim, durum bu." -kendisiyle, sebepler vesaire üzerinde gerçek anlamda çok uzun konuşmalarımız oldu- Şırnak'ta sana ilk lazım olan nedir? Ne istersin? Şimdi desem ki 'ilk lazım olanı söyle' Ne diyeceksin?" dedim. "İnançlı kadrolar istiyorum. İlk istediğim, inançlı kadrolardır" dedi. (RP sıralarından alkışlar) Eğer herkes bu vatandaşa, inancını bilerek, yapısını bilerek, kültürünü bilerek davranır, ona potansiyel suçlu gözüyle bakmazsa, bu vatandaşın yapamayacağı hiçbir fedakârlık yoktur değerli kardeşlerim.

MUSTAFA YILMAZ (Malatya) — Sayın Korkutata, o Vali, korkusundan Mete Sayar'a telefon edemedi, beceriksiz davrandı.

BAŞKAN — Sayın Yılmaz...

HÜSAMETTİN KORKUTATA (Devamla) — Evet, o Mete Sayar, o Vali gittiği zaman, "biz bu vatandaşı anlayamadık, eğer anlasaydık bu terör olmazdı" dedi.

Şunu samimi olarak söylüyorum. Elbette valiler dirayetlerini ancak güvenlik güçlerinden ve askerden alırlar. Eğer bunlar tamamen karşıysa, eğer merkezî otorite burada valiye güç vermiyorsa, valinin yapabileceği bir şey yoktur. Vali ne yaptı; senin Bakanına, "sen orada şuna buna gelişigüzel kadro veriyorsun" dedi. Evet verildi. Ben o Validen tam iki ay önce, bu kürsüden, "Bingöl'de 600 tane kadro, usulsüz olarak, gelişigüzel, cebine leblebi koyup da dağıtan insanların dağıttığı gibi dağıtıldı" dedim. Ne oldu peki?!. Hiçbir şey yapılmadı, bunu söyleyen Vali görevden alındı.

Şu anda, bugün, kışın ortasında, Bingöl'de ormana 401 geçici işçi alınmış. Bingöl'de orman diye bir şey kalmadı. Güvenlik güçleri de birçok yerde, haklı olarak, bu ormanları tahrip etti, hatta. Bingöl'e gidenler görmüştür, yol kenarında, iki taraftaki ormanlar kesildi. Niye; gelir içine girerler, sağda solda pusu kurarlar; pusu kurmasınlar diye. 401 işçi alındı. Bu işçilerin alınmasında ölçü ne, neye göre alındı, kesinlikle belli değildir. Ne yapıyor; merkez, buradan valilerin otoritesini sarsıyor. Ben bunu Sayın İsmet Sezgin'e de söyledim, "oradaki Valinin zaten itibarı yok, olanı da sen sarstın" dedim. Evet, şimdi de aynen öyle. Eğer, bir vali, orada, fakiri fukarayı tespit etmek suretiyle göreve atayamıyorsa veya bir ekmak, aş veremiyorsa,

Sayın Bakan burada imzalayıp, faks çekiyor, gelişigüzel, "alın, orada arkadaşlara dağıtın, helal olsun" diyorsa o valinin otoritesi sarsılır.

Aslında, Türkiye'deki bu merkeziyetçi yapının değişmesi lazım. Türkiye ne çekiyorsa bundan çekiyor. Artık, bu asırda, insanların kamu yönetiminden beklentilerinde ciddî artışlar olmuş, ciddî gelişmeler var. Dünyanın her yerinde buna ayak uydaramayanlar sallanmıştır, sallanmaya da devam edecektir. Kamunun, halkın bu beklentileri nedeniyle ciddî şekilde, ona paralel, yeni bir yapılanmaya ihtiyacı vardır. Bu yeni yapılanmanın...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN — Sayın Korkutata, son cümlelerinizi ifade eder misiniz efendim? Biliyorum, çok söyleyecekleriniz var, ondan eminim; ama, lütfen tamamlayın.

HÜSAMETTİN KORKUTATA (Devamla) — Aslında Bingöllülerin bu kürsüde çok alacağı var Sayın Başkan, o alacaktan birazcık versen iyi olur.

BAŞKAN — İleride kullanırsınız efendim.

HÜSAMETTİN KORKUTATA (Devamla) — Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; demin söyledim, niye köyler yıkılıyor? Ben bunu çok merak ettim, gittim köyü gördüm; yıkılmış... "Niye yıkılıyor acaba; hakikaten devlet köy yıkmaz, asker köy yıkmaz" derdim. İnanın, kendi kardeşime, çocuğuma bile söylemeye utanırım; ama, gittim gördüm... Sonra, askerle de konuştum, siville de. Ha, anladım ki, bir gerekçe var. Sebep ne? "Ben o dağ köyüne gidemiyorum, yazın gitmekte sıkıntı çekiyorum, kışın hiç gidemem" diyor; ama PKK gidiyor oraya; gidiyor da ne yapıyor; vatandaşın bir çuval unu varsa yarısını alıyor, bir teneke balı varsa yarısını alıyor, lojistik destek sağlıyor. Ben devlete "gelin bu köyün yerine köy yapın" desem yapmıyor. İşte devletin zaafı... Olağanüstü Hal Bölge Valimize de söyledim, "bu köyleri tespit edin; devlet boşaltıyorsa hay hay, hepimiz yardımcı olalım, boşaltalım; ama, devlete yakışır şekilde boşaltalım, boşaltılan bu köylerin yerine birer köy yapalım; eğer yapamıyorsak, bunların iskân edilmesini sağlayalım, bunu da yapamıyorsak, kabul ettiğimiz kanuna göre bunlara birkaç kuruş, güvenli bir ortam oluşuncaya kadar hayatlarını idame ettirebilecekleri bir para verelim" dedim; ama bunların hiçbirini hiç kimse kale almadı. Bu sene için İçişleri Bakanlığı bütçesinde yatırımlara ayrılan para 395 milyar lira. İçişleri Bakanlığı bu parayla ne yapabilir?!. Hiçbir şey yapamaz ve hiç kimseye de yardımcı olamaz. O zaman, bu bütçe terörü tek nokta olarak ele almış : Silah, silah, silah... Eğer bu mesele bütün boyutlarıyla ciddî bir şekilde ele alınmazsa meselenin halledilebileceğine inanmıyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HÜSAMETTİN KORKUTATA (Devamla) — Sayın Başkanım, müsaadenizle, hiç değilse saygı sunayım.

BAŞKAN — Peki, rüşveti kelâm o, değil mi?

Buyurun.

HÜSAMETTİN KORKUTATA (Devamla) — Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli arkadaşlarım, bölgede ciddî sıkıntılar var. Bu sıkıntıların bütün yönleriyle ele alınması şarttır. Elimde 20-30 tane mahkeme kararı var; evi tahrip olmuş, işyeri tahrip olmuş... Bunların hepsi tespit edilmiştir; fakat bunlara yardım yapılmamıştır; yapılmalıdır. Bu konuya el atıldığı ve mesele bütün yönleriyle ele alındığı zaman ancak ciddî şeklide bir gelişme olur;

aksi takdirde, bir gelişme olması söz konusu değildir. Şu andaki durum geçicidir, bu kışın sûkununa kimse aldanmasın, arkasından yaz gelir; çünkü, çok kışlar, çok yazlar gördük.

İçişleri bütçesinde, bu söylediğim yatırımlar veya vatandaşlara direkt yardımlar yönünde bazı yeni kalemler ihdas edilmesini arz eder, hepinize saygılar sunarım.

Makineye de teşekkür ediyorum (!) (Alkışlar)

MEHMET KEÇECİLER (Konya) — Makineye olur mu; Başkana diyeceksin.

HÜSAMETTİN KORKUTATA (Bingöl) — Sayın Başkan söz kesmez; makine kesiyor, onun için makineye dedim.

BAŞKAN — Sayın Korkutata, onu sürçülisan olarak alıyorum ve zabıtlara öyle geçmesini istiyorum.

MUSTAFA YILMAZ (Malatya) — Makinenin düğmesine Başkan basıyor.

BAŞKAN — Hayır, düğmeye basmadım efendim, kesmedim sözünü; onu düzeltelim; çünkü, Başkanın söz kesmesi çok nadirattan olur, olmalıdır, hatta ender olmalıdır. Yani, milletvekillerimiz, bu fırsatı Başkanlığa vermemelidir. (Alkışlar)

Şimdi, söz sırası Anavatan Partisi Grubu adına Sayın Kemal Naci Ekşi'nin; buyurun efendim. (ANAP sıralarından alkışlar)

ANAP GRUBU ADINA KEMAL NACİ EKŞİ (İstanbul) — Sayın Başkanım, değerli arkadaşlarım; Anavatan Partisi Grubu adına, İçişleri Bakanlığı 1994 yılı bütçesi üzerinde görüşlerimizi arz etmek üzere huzurlarınızdayım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime başlarken, bu vatan, bu toprak, bu bayrak için şehit düşmüş sivil, asker bütün görevlilere, öğretmenlerimize, bürokratlarımıza, masum sivil halkımıza Allah'tan rahmet, ailelerine başsağlığı diliyor, şu anda görevde bulunanlara da şükranlarımı arz ediyorum.

Güneydoğu ve Doğu Anadolu'da yaşanan terör, İçişleri Bakanlığı bütçesi görüşülürken mutlaka üzerinde konuşulması gereken bir konudur ve arkadaşlarımız da öyle yapıyorlar. Sanıyorum ki, yalnız bu platformda değil, her platformda bu konu enine boyuna tartışılıyor.

Aslında, biz bu konuya Hükümetten biraz farklı bakıyoruz. Aslında, bugün gelinen noktada, bunun sorumluluğunu yalnız bu Hükümete, hele çok yeni Sayın Bakanımıza mal etmek, onu suçlamak yanlıştır. Ancak, şu anda hükümet sorumluluğunu onlar taşıdığı için, hükümet sorumluluğunu İçişleri Bakanlığı alanında bu değerli Bakanımız taşıdığı için, elbette ki, sözlerimiz ona yönelik olacaktır.

Aslında, vatan ve millet sevgisi konusunda burada bulunan arkadaşlarımız veya Türkiye'de yaşayan 60 milyon nüfus arasında bir yarış söz konusu değildir ve hiçbirimiz diğerinin önünde de değiliz; ancak, meseleye bakışta, sorunun üstüne gidişte, çözüm konusundaki başarıda belki farklılıklar vardır.

Benim düşünceme, benim anlayışıma göre, bu Hükümet, Doğu ve Güneydoğu Anadolu meselesinin çözümünde başarılı değildir. İki yıldan beri, bu Hükümet, bu sorunu çözmek için yeterince etkin olamamıştır. 1991 yılında, Koalisyon Hükümeti, İktidara, "ülkede toplu iğne başı kadar gidilemeyen yer kalmayacaktır" iddiasıyla gelmiş; ancak, Sayın Başbakan bile bazı il ve ilçelerimize güvenlik nedeniyle gidememiştir.

PKK ile masum vatandaşı birbirinden iyi ayırmak lazımdır. Bu Hükümet bunu iyi ayırabiliyor mu; şüphem var. Şimdi, elbette ki, PKK bir taşeron örgüttür, bir eşkiya çetesidir; ama,

bunun yanında, Türkiye Cumhuriyeti toprağının üstünde yaşayan, Türk Bayrağının altında yaşayan, ancak, kendini Türk'e göre, Arnavut'a göre, Laz'a göre başka bir etnik kökenden gelmiş kabul eden bizim vatandaşlarımız var ve bunlar, Türkiye Cumhuriyetinin Bayrağı altında, kendi kültürlerini, her türlü baskıdan uzak, doya doya yaşamak, kimliklerini her yerde açıkça söylemek ve bu Bayrağın altında rahat yaşamanın mutluluğunu devam ettirmek istiyorlar. Bunlar, toprak isteyen, bayrak isteyen, siyasî ayrıcalık isteyen eşkiyadan farklıdır. Bu vatandaşlarımızın istekleriyle eşkiyanın isteklerini kesin olarak birbirinden ayırmak gerekiyor. Eşkiyanın istekleri bahane edilerek bu masum istekleri ertelemek, bu masum istekleri çözmek için eşkiyanın meselesini çözmeyi öne almak, ikisini birbirine bağlamak yanlıştır. Eşkiya meselesi, ülkemizin, ordumuzun, gücümüzün, mutlu yaşamamızın bir gereği olarak, elbette ki, her zaman mücadele edilecek, kahredici şekilde mücadele edilecek bir konudur; ama, bizim vatandaşımızın, inandığı bayrağın altında, "Vatanım" dediği toprağın üstünde yaşarken, kendi ayrıcalıklarını, kültür ayrıcalıklarını doya doya yaşaması da ayrı bir meseledir. Yani, bu toprağın üstünde yaşayan ve "ben Kürt kökeninden geldim" diyen vatandaş, eğer televizyonda kendi lisanıyla, kendi kültürünü ve dilini yaşarsa ve dinlerse, eşkiyayla mücadelemizde zaafa mı uğrayacağız veya bunu ona vermek için, en tabiî insan hakkını teslim etmek için, illâ "yurdumuza hiçbir yerden hiçbir saldırı gelmesin de ondan sonra verelim" diye bekleyecek miyiz?!. Ben bunu anlamsız buluyorum.

Devlet, kendi vatandaşının her türlü hak ve özgürlüklerini yerine getirebiliyorsa, devlet, kendi vatandaşının hak ve özgürlükleriyle eşkiyanınkileri birbirinden ayırabiliyorsa devlettir; ama, böyle bir devlet olabilmek için, teknik devlet olmak gerekiyor. Ben öyle kabul ediyorum ki, şu anda, biz, Türkiye Cumhuriyeti olarak, henüz teknik devlet haline gelmiş değiliz. Teknik devlet, üreten devlet, proje yapan devlet; yöneticilerin, yönetilenler karşısında kendisini hizmetkâr gördüğü, yöneticilerin, yönetilenleri velinimet gördüğü devlettir. Teknik devlet, 60 milyon Türkiye Cumhuriyeti vatandaşının 4 milyon Norveçliden daha az ürettiği devlet değildir. Teknik devlet, İstanbul gibi bir büyük şehirde, sokak isim levhaları dahi olmayan, ev numaraları dahi olmayan, kadastrol haritaları dahi olmayan devlet değildir. Teknik devlet, slogancı devlet, yani "yapacağız, boğacağız, kan kusturacağız" deyip, sonunda da bunu yapmak, bunu boğmak, bu meseleyi çözmek için gerekli olan projelerden hiçbirini yapmayan, sadece sloganda kalan devlet değildir.

Daha önce sıkıyönetim, sonra da olağanüstü hal uygulaması bu bölgede, maalesef, hiçbir yarar sağlamamıştır. Şimdi, olağanüstü hal uygulamasıyla sıkıyönetim uygulamasının ne farkı var? "Sıkıyönetimde asker yönetiyor, asker tutuyor, sorgusuz sualsiz tutuklamalar yapıyor; ama olağanüstü hal uygulamasında sivilin sözü geçiyor" diye biliniyor. Peki, şimdi, gerçekten Olağanüstü Hal Bölgesinde sivil yönetimin sözü geçiyor mu, kaymakamın sözü geçiyor mu, valinin sözü geçiyor mu (!), Şırnak'ta, biraz önce bahsedilen Valinin sözü, Şırnak yıkılırken geçmiş midir? (!) Demek ki, hem "sıkıyönetim değil" diyoruz hem "sivil yönetim" diyoruz ve hem de ne olduğu belli olmayan bir yönetim uyguluyoruz. Halbuki, oraya güler yüzle, yani, sivil yönetimin hâkim olduğu bir sistemle yaklaşmak lazım; sivil güvenlik güçleriyle eşkiyaya hücum etmek, askeri de aslî görevi olan hudutların korunması göreviyle görevlendirmek gerekiyor.

Peki, şimdi, hudutlarımızdan, her canı isteyen, her canı istediği silahla, topla, tüfekle, tankla gelip geçecek, ondan sonra da biz içeride, acaba eşkiyanın belini nasıl kıracağız diye uğraşacağız

öyle mi?!. Sınırı korumak kimin görevidir, içeridike güvenlik meselelerini çözmek kimin görevidir, kim, hangi görevi yapamıyor, bunun ayırımını iyi yapmak ve eğer eşkiyayı yakalayacaksak, sivil halkı bu devlete olan bağlılığından dolayı rahatsız etmeden, onun bu devlete olan güvenini sarsmadan yakalamak gerekiyor.

Görülüyor ki, onbeş yıldan beri, önce sıkıyönetim sonra da olağanüstü hal uygulamasıyla süren bugünkü sistemle sorun çözülmemiştir; hadise, küçülmek yerine büyüyerek devam etmiştir. Tabiî, oraya, o Bölgemize, yurdumuzun o güzel parçasına Olağanüstü Hal Bölge Valisi göndermek belki bir anlayıştı, belki o gün için bir çözüm olarak düşünülmüştü; ama bugün çözümsüzlüğü görülmüştür. Oraya Olağanüstü Hal Bölge Valisi yerine, "Olağanüstü Kalkınma Bakanı" göndermek gerekiyor; iyi yetiştirilmiş, mücadeleyi bilen sivil emniyet güçlerinin yanında, o Bölgeye, kalkınma sorununu çözecek, işsizliği önleyecek, teşviki, sağlayacak bölge kalkınma bakanını göndermek gerekiyor.

Siz, işsizliğin, anarşinin kaynaklanmasında hiç rolü olmadığını mı sanıyorsunuz?!. Peki, adam gelmiş askerden, evlenecek veya artık kendi ekmeğini kendisi kazanacak; hiçbir işi yok, umudu yok; ailesine baktığı zaman orada da umut yok, aş yok, ekmek yok. Bu durumda olan insana devlet olarak hiçbir teklifte bulunamıyorsan, "sen, şurada şu umudu yakalayacaksın ve muvaffak olacaksın ve bu topraklar üzerinde alın terinle, emeğinle mutlu yaşayacaksın" diyemiyorsan, o genç insan, o kanı kaynayan insan, o arayışın, o maceranın en yoğun şekilde yaşandığı yaşta ne yapacak?!. Bu durumda, "işsizliğin, anarşinin beslenmesinde rolü yok" diyebilir misiniz?!. Öyleyse, anarşi için, baskın için, tutuklama için, yakalama için gitmenin yanında, -onu da etkin şekilde yapmanın yanında- oraya iş götürecek, etkin şekilde iş götürmeyi takip edecek yetkili insanları da bir an önce görevlendirmek gerekiyor. Tabiî, mutlaka olağanüstü hal uygulamasını kaldırıp, valiye, kaymakama, sivil güvenlik güçlerini ve jandarmayı iyi kullanacağı yetkileri vererek, meseleyi sivil anlayışla ve ekonomik anlayışla ve psikolojik anlayışla çözmenin yolunu bulmak lazım.

Elbette, "PKK taşeronluğuyla, Türkiye oyuna getirilmek isteniyor" denilebilir; doğrudur. Dışarıda düşmanlarımız var; Yunanlılar besliyor, Ermeniler besliyor, Irak ve Suriye besliyor, PKK'nın terörist örgüt olduğu kabul edilmeden önce de Batı ülkeleri besliyordu. Elbette biz devletiz, elbette gelişmekte olan, iddialı bir devletiz; gücümüz, büyük tarihî geçmişimiz var; elbette bizim düşmanımız olacak. Yani, "düşmanımız var" diye şikâyet etmek, kendi benliğine sahip, kendini korumaya hazır bir devlet için mazeret midir, sebep midir?! Elbette, geçmişte olduğu gibi bugün de düşmanlarımız var, yarın da olacak. Bizim görevimiz, iyi üreterek, iyi çalışarak, iyi eğiterek, hem düşmanlarımıza karşı kendimizi korumanın hem de gelişmenin yolunu bulmaktır. İşte, ancak bu şekilde teknik devlet, iddiaalı devlet olunabilir.

Değerli arkadaşlarım, şimdi de iki yıllık Hükümetimizin ve onun bugünkü İçişleri Bakanlığının çalışmalarına bakalım : İçişleri Bakanlığının en önemli organlarından biri yerel yönetimlerdir. Bütün partilerde, bütün liderlerde, yerel yönetimler konusunda genel bir mutabakat vardır; yani, millî savunma, genel asayiş, genel bayındırlık hizmetleri, adalet, dış politika gibi devletin temel görevleri dışındaki bütün görevlerin mahallî idarelere, yerel yönetimlere devredilmesi; vatandaşın günlük hizmetlerinin kendine en yakın noktada görülmesi, günde 5 bin, 10 bin vatandaşın, malını, altınını satarak Ankara'ya gelip, bürokrat kapılarında bakanlık koridorlarında sürünmesinin önlenmesi fikrinde bütün partiler, bütün bakanlar, bütün milletvekilleri, hatta vatandaşlar müttefiktir, aynı anlayışta birleşmişlerdir; ama, hani

nerede bunun yasası? Nerede, bu kadar çok lafı edilen ve genel mutabakatın sağlandığı bir konuda İçişleri Bakanlığının yasası?

Değerli arkadaşlarım, bütün bunların yanında, anarşinin, terörün önlenmesinden, sulhun, sükûnun, huzurun sağlanmasından sorumlu olan İçişleri Bakanlığımız önemli bir hatanın içerisinde. Bazı Televizyonlarımızın bazı programlarında babalık övülüyor, anarşi, öldürme, vurma, kırma, soygun övülüyor. Çocuklarımız bunların tesirinde o kadar kalmışlar ki, "büyüyünce ne olacaksın?" diye sorulduğunda, "baba" olacağım" diyorlar. Tabiî ki, bir taraftan sivrisineklerle uğraşmak da mücadeledir; ama bir bataklık oluşturuluyor. Babalığı, soygunu ön plana çıkaran, alın terini, emeği, çalışmayı yok farz eden, kötüleyen bir anlayışın gelişmesiyle çok büyük bir bataklık oluşuyor. Hani ya televizyon yasası?

Başarılı hükümet yasa çıkaran hükümettir, kaynak yaratan hükümettir. İşte, bakın, İçişleri Bakanlığının 1994 yılı bütçesi... Talep edilenin, ilgili kurumların, kuruluşların, komutanlıkların, Emniyet Genel Müdürlüğünün talep ettiği bütçenin ancak yarısı verilmiştir. Halbuki, Bakanlığın görevi, biraz önce söylediğim gibi, yasa çıkarmak, kaynak yaratmak ve çıkardığı yasayı uygulamaktır. Yasa çıkarılmıyor, kaynak yaratılmıyor, bütün arkadaşlarımızın bahsettikleri gibi, uygulamada zaaf var; öyleyse, bu Bakanlık nasıl başarılı oluyor? Biz bu Bakanlığa nasıl "Başarılıdır" diyeceğiz ve bütçesine nasıl "Evet" diyeceğiz?

KDV oranlarını büyük oranda artırdılar ve vatandaşa, "bu artışı anarşi için, terör için kullanalım diye yapıyoruz" dediler; ama, geldiler, 1994 yılı bütçesiyle, talep edilen ödeneklerin ancak yarısını verdiler, KDV gelirlerini de bütçeye yamadılar.

Vilayet sözü verdiler, mesela Suşehri İlçesine, "belediye seçimlerinden önce siz plakanızı alacaksınız" dediler, bu sözlerini de yerine getirmediler.

Benim anlayışıma göre -benim takdirim- bu Hükümet yavaştır, slogancıdır, masalcıdır ve verimsizdir. Ülke sorunları için yeterince -sloganın ve nutkun dışında- planı ve projesi, stratejik planlaması yoktur ve bütün bu nedenlerden dolayı biz bu bütçeyi reddediyoruz.

Dinlediğiniz için teşekkür eder, hepinize saygılarımı arz ederim. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Sayın Ekşi teşekkür ediyorum.

Yani, her erkek çocuğun en tabiî hakkıdır baba olma özlemi, değil mi efendim?

KEMAL NACİ EKŞİ (İstanbul) — Babalığı ben o anlamda söylemedim, mafya babaları anlamında söyledim.

BAŞKAN — Anladım efendim.

ANAP Grubu adına ikinci konuşmacı olarak, Konya Milletvekili Sayın Keçeciler; buyurun. (ANAP sıralarından alkışlar)

ANAP GRUBU ADINA MEHMET KEÇECİLER (Konya) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şu anda görüşmekte olduğumuz İçişleri Bakanlığı bütçesi, aslında, bugün ülkemizin karşı karşıya bulunduğu sorunlar sebebiyle, en önemli bütçelerden bir tanesidir. Zira, ülkemiz, cumhuriyet tarihinde karşı karşıya kaldığı en ciddî sorunla, yani, bölünme tehlikesiyle karşı karşıyadır ve bu tehlikeyi durduracak, bu tehlikeye karşı mücadeleyi en başta yürütecek bakanlık da İçişleri Bakanlığıdır. Dolayısıyla, bugün görüşmekte olduğumuz bütçe, bütçe görüşmeleri içerisinde önemi olan bir bütçedir.

Hemen, bütçe tekniği açısından, bir hususun zabıtlara geçirilmesi için ifade edeyim; maalesef, bütçe, arzu edilen şekilde, bu mücadeleye gerekli desteği verecek ölçüde ve boyutta hazırlanmamıştır. Yani, İçişleri Bakanlığının bütçesindeki yatırım artışları enflasyon oranının altındadır ve geçen seneki seviyesini bile tuttumaktan uzaktır. Bu bütçeyle, Türkiye, terör ve anarşiyle, bölünme tehlikesiyle yeterince mücadele etme imkânına sahip olamayacaktır; ama, başta ifade ettik, yine söylüyoruz, bu bir millî beka meselisidir; bu işin bütçesi vesairesi söz konusu edilmemelidir, hükümetler bu konuda hiçbir fedekarlıktan kaçınmamalıdır. Sadece İçişleri Bakanlığının değil, bütün hükümetlerin en belli başlı görevi, bugün karşı karşıya bulunduğumuz bu tehlikeyi bertaraf etmektir.

Değerli arkadaşlarım, bölgeye yaptığımız seyahatlerde, inceleme gezilerinde, halkın çok sıkıntı içerisinde olduğunu tespit etmiş bulunuyoruz. Bu bölge, büyük sıkıntılarla karşı karşıyadır : Akşam, yatsı ve sabah ezanları okunmuyor; çünkü, gidecek cemaat yok, ezan okuyacak müezzin yok; düğünler, cenaze merasimleri örf, âdet ve geleneklere uygun olarak yapılamıyor, korkuluyor; vatandaşlar ciddî bir baskı altındadır ve PKK terör örgütü bölgede korkuyu hâkim kılmış vaziyettedir. Güvenlik görevlilerimiz, geceleri, ancak kendi güvenliklerini sağlamakla yetinebiliyorlar; onun ötesinde, köylerimizdeki, kasabalarımızdaki, vatandaşlarımız, bir ölçüde, teröre terk edilmiş durumda, terör korkusu içerisinde büyük sıkıntı ve sancı altındalar. Bütün bunlara rağmen, yöre halkı, devletine, milletine, milletin bütünlüğüne bağlı ve saygılıdır.

Bu itibarla, şunu hemen ifade edeyim : -Sayın İçişleri Bakanımız bundan bir müddet evvel kendileri bu kürsüden ifade etmişlerdir- bölgede 4 131 okul kapalıdır, yani eğitim faaliyeti yapılamamaktadır, orada temel devlet görevleri yerine getirilememektedir; PKK adına vatandaştan haraç toplanmakta, yine PKK adına asker toplanmaktadır. Artık, mesele çok iyi görülmeli, çok iyi anlaşılmalıdır. Bütün bunlara karşı şunu ifade etmek istiyoruz : Terörle mücadele devletin aslî görevidir, ertelenemez görevidir; devlet, terörle mücadele görevini erteleyemez, ekonomik gerekçeyle veya bir başka gerekçeyle daha sonraya bırakamaz; terörle mücadele etmek, devletin aslî görevidir ve...

EYÜP AŞIK (Trabzon) — Devredemez...

MEHMET KEÇECİLER (Devamla) — Başkasına devredemez, erteleyemez.

Değerli milletvekilleri, olay bu boyutlarda iken, maalesef, terör örgütünü âdeta haklıymış gibi gösteren veya ona birtakım haklılıklar kazandırmak isteyen yayınlara da, ifadelere de, beyanlara da rastlıyoruz. Bunlara çok dikkat etmek zorundayız. Çünkü, bu mücadele topyekûn yapılmalıdır. Bu hepimizin görevidir, sadece İktidar Partilerinin görevi değildir, sadece Hükümetin görevi değildir, bizim de görevimizdir. Biz, Anavatan Partisi olarak, üzerimize düşeni bugüne kadar yaptık, yapmaya da devam ediyoruz.

İşte bu kürsüden, bu vesileyle, zabıtlara geçmesi için bir defa daha ifade ediyorum : Terörü önleme konusunda ne gibi tedbir istiyorsanız, getirin, size destek vereceğiz; her türlü reyi burada bizden alabilirsiniz, size bu manada destek vermeye hazırız. Ancak, sizden beklediğimiz şeyler de var. Terörle mücadele kararlı olur, terörle mücadele, bir devlet politikası şeklinde götürülür; sabahtan akşama görüş değiştiren tavırlar, terörle mücadeleyi zaafa uğratır.

Bakınız, bir Hükümet kurdunuz, kongrenizi yaptınız, bir İçişleri Bakanı tayin ettiniz, üç ay sonra bu İçişleri Bakanını değiştirdiniz. Değerli arkadaşlarım, Hükümet olarak, elbette ki,

başarısız olan İçişleri Bakanını değiştirmek sizin hakkınız; ama, bu İçişleri Bakanını degrade ederek Devlet Bakanlığına veriyorsunuz, daha sonra Devlet Bakanlığından da alıyorsunuz. O İçişleri Bakanı, bugünkü İçişleri Bakanlığının üst kadrosunu kurdu, valileri atadı...

MUSTAFA YILMAZ (Malatya) — O icraattır, terörle ne ilgisi var?

SALİH SÜMER (Diyarbakır) — Sayın Keçeciler, size geliyor; onu eleştirmeyin (!)

MEHMET KEÇECİLER (Devamla) — Sizin arkadaşınız...

Daha tayin ederken, Türkiye'nin en önemli meselesini çözecek Bakanlığa isim seçerken çok dikkatli davranmalıydınız, çok dikkatli düşünmeliydiniz; baştan, değişmeyecek ve o işi layıkı veçhile götürecek adamı bulup, Grubunuzun içinden seçip, göreve getirmeliydiniz. Böyle, üç ayda bir bakan değiştirmek suretiyle bu meselenin üzerine giderseniz, sıkıntıya girersiniz, meseleyi de sıkıntıya sokarsınız.

Bir diğer konu : Koalisyonun iki ortağı arasında bu meselede görüş ayrılığı varmış intibaı vermekten süratle kaçınmak zorundasınız. Özellikle, SHP'li arkadaşlara söylüyorum : Sık sık, İçişleri Bakanlığınca veya diğer bakanlıklarca yürütülen politikalara ters istikamette beyanlarda bulunmak suretiyle, görevlileri zor durumda bırakıyor, terörle mücadelede, kararlı tavrı sıkıntıya sokuyorsunuz.

MUSTAFA YILMAZ (Malatya) — SHP, her türlü terörün karşısında yer almıştır.

MEHMET KEÇECİLER (Devamla) — O halde, çok dikkatli davranmak zorundasınız.

Bakın, bu meselenin parti ayırımı yoktur. Siz, oturuyorsunuz, önergeler veriyorsunuz Meclise, kanun teklifleri veriyorsunuz; ama Hükümet politikasına aykırı, sonra da "biz bunu grup başkanvekili olarak verdik" diyorsunuz. Bunu yapmaya hakkınız yok. Terörle mücadelede, Hükümet yekvücut olmak zorundadır; iki ayrı parti olsanız da, Koalisyon Hükümeti olsanız da, tek bir politikayı, ciddî bir şekilde götürmeye mecbursunuz.

SALİH SÜMER (Diyarbakır) — Ama siz burada başka konuşuyorsunuz orada başka konuşuyorsunuz.

MEHMET KEÇECİLER (Devamla) — Aksi takdirde, dağ başında teröriste göğsünü siper eden insanlar tereddüde düşerler, sıkıntıya düşerler, problemle karşı karşıya kalırlar.

Değerli arkadaşlarım...

SALİH SÜMER (Diyarbakır) — Sayın Keçeciler, orada konuştuğunuzu burada da konuşur musunuz? Bu, çifte standarttır...

MEHMET KEÇECİLER (Devamla) — Sayın Başkan, benim zamanıma tecavüz ediyorlar; vaktim çok kısıtlı.

SALİH SÜMER (Diyarbakır) — Orada konuştuğunuzu burada da konuşur musunuz?

MEHMET KEÇECİLER (Devamla) — Gayet tabiî konuşuyorum; her yerde, her...

SALİH SÜMER (Diyarbakır) — Burada ayrı konuşuyorsun.

MEHMET KEÇECİLER (Devamla) — Hayır efendim, her yerde aynı şeyleri söylüyorum. Bakın, şimdi...

SALİH SÜMER (Diyarbakır) — Güneydoğudaki konuşmalarınıza ait bantları getirelim size.

BAŞKAN — Sayın Keçeciler, sürenizi durdurdum.

Sayın Sümer...

SALİH SÜMER (Diyarbakır) — Bu çifte standarttır; orada ayrı konuşuyorsunuz burada ayrı konuşuyorsunuz; olur mu?

MEHMET KEÇECİLER (Devamla) — Aynen söylüyorum Sayın Sümer. Bakın, dikkat edin...

BAŞKAN — Efendim, müsaade buyurur musunuz; sürenizi durdurdum.

Sayın Sümer...

SALİH SÜMER (Diyarbakır) — Efendim, çifte standart var; orada ayrı konuşuyor burada ayrı konuşuyor.

BAŞKAN — Müsaade buyurun...

Bir sayın hatip, rencide edici olmamak kaydıyla, istediği üslupta ve istediği muhtevada konuşur.

SALİH SÜMER (Diyarbakır) — Efendim, ama orada ayrı konuşuyor...

BAŞKAN — Efendim, o sizi... Rica ediyorum efendim.

MUSTAFA YILMAZ (Malatya) — Partimizi sanki terörün yanındaymış gibi gösteriyor.

BAŞKAN — Sayın Yılmaz, bundan sonra sizin Partinizin grup sözcüsü kürsüye çıkacak efendim. O kalkar...

MUSTAFA YILMAZ (Malatya) — O zaman objektif değerlendirme yapsın efendim, bizim dediğimiz odur. Partimiz, her türlü terörün karşısındadır.

BAŞKAN — Sayın Yılmaz, Sayın Yılmaz, Grubunuzun sayın sözcüsü buraya çıkacak ve ifade-i meramda bulunacak efendim. Rica ediyorum, bakın önümüzde görüşülecek bütçelerimiz var...

SALİH SÜMER (Diyarbakır) — Sayın Başkan, biz şunu diyoruz : Çifte standart yapmasın; yani, burada konuştuklarını gidip orada da konuşsun veyahut orada konuştuklarını gelip aynen burada da konuşsun.

BAŞKAN — Sayın Sümer, galiba meramımı arz edemedim. Eğer bir sayın hatibe "şunu söyleyeceksiniz" derseniz, burada millî iradeyi temsil özgürlüğü kalmaz. Rica ediyorum...

Buyurun Sayın keçeciler.

MEHMET KEÇECİLER (Devamla) — Terörle mücadelede, bütün kişi ve kurumlar devletin yanında ve terörün karşısında yer almak zorundadır. Terörü, hak aramanın yolu olarak kabul eden ve mazur göstermeye yönelen davranışları anlayışla karşılamak mümkün değildir. Devlet, kendisini bölmeyi ve terörü, meşru göstermeyi amaçlayan düşünceleri yasaklamak ve bunları savunanları cezalandırma hakkına sahiptir. Bu yöndeki düşünce ve fiillere karşı hoşgörü, demokrasinin gereği olarak değil devletin gafleti olarak yorumlanmalıdır. Bu sözün altını özellikle çiziyorum.

Değerli arkadaşlarım, biraz evvel burada Hakkâri Milletvekili arkadaşımız konuştu, gayet haklı bir sual sordu ve "benim Konya milletvekilinden, İstanbul milletvekilinden ne farkım var?" dedi. Gerçekten de hiçbir farkı yoktur. Bu memlekette, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı kimliği herkese yeterlidir ve demokratik devlet anlayışı eşitlikçi devlet anlayışıyla beraberdir. Bir devlet, etnik kökeni farklı olan vatandaşlarına farklı bir kimlik veremez, eşitlikten ayrılamaz, ayrıldığı takdirde de demokratik olamaz. O halde, başka kimlikler aramanın da, bu meseleyi başka istikametlere doğru sürüklemenin de ve bu işi sanki bir demokrasi mücadelesiymiş gibi göstermenin de manası yoktur.

Herkes, terör karşısında açık tavrını koymak zorundadır. Yani, siz, "PKK terör örgütüdür" sözünü, söylemekten kaçınacaksınız, PKK'yı bir siyasî faaliyet gibi göstereceksiniz veya göstermeye çalışacaksınız, ondan sonra da, bunu demokrasinin bir gereği olarak görüp, "demokratik hakları kullanıyorum" diyeceksiniz (!) Demokraside, hiçbir hak ve hürriyet demokrasiyi yıkmak isteyen fikirler açısından kullanılamaz. Yani, demokrasiyi yıkma hakkı yoktur.

MUSTAFA YILMAZ (Malatya) — İlgisi yok efendim.

MAHMUT KILINÇ (Adıyaman) — Sadece sizin konuştuklarınız mı demokrasi oluyor?

MEHMET KEÇECİLER (Devamla) — Size hitap etmiyorum efendim.

MAHMUT KILINÇ (Adıyaman) — Demokrasi, sadece sizin mi hakkınızdır?

MEHMET KEÇECİLER (Devamla) — Böyle bir hürriyet yoktur.

Demokratik düzeni yıkmak isteyen kanlı terör örgütüne, siz de, herkesle beraber cephe almak zorundasınız. Türkiye'nin düşmanı Yunan PASOK milletvekillerini getirip kongrenizde konuşturacaksınız, o milletvekillerinin desteğini alacaksınız, sonra da devleti yıkmaya teşebbüs edeceksiniz!.. Şu kürsüden ifade ediyorum ve haykırıyorum : Buna, hiç ama hiç gücünüz yetmeyecek; buna hiç kimsenin gücü yetmeyecek! (ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Bu memleketi koruyacak evlatlar var. Bu memleketin birlik ve bütünlüğünün temelinde sağlıklı düşünceler var, inanç birliği var. O bölgedeki halk da sizinle beraber değil; gittik, gördük, oradaki vatandaşlarla konuştuk. O vatandaşların vatan sevgisine güveniyorum, oradaki insanlarımızın memlekete bağlılığına güveniyorum...

MAHMUT KILINÇ (Adıyaman) — Git orada da konuş bunları... Bu memleket sadece sizin değil.

MEHMET KEÇECİLER (Devamla) — Buna, bütün milletvekillerimizin de güvenmesini istiyorum.

Değerli arkadaşlarım, bakınız, bu PKK örgütü dışarıdan açıkça desteklenen bir örgüttür. Hükümete de tavsiyem şudur : PKK'nın dış bağlantılarını kamuoyuna iyi anlatsınlar, iyice açıklasınlar.

1979 yılında kurulan PKK örgütü, 1984'e kadar hemen hemen hiçbir varlık gösterememiş; ama 1984'ten sonra birdenbire ortaya çıkıyor. Bu arada enteresan bir iş oluyor. Nedir o iş; ASALA faaliyetlerini durduruyor. Elimizdeki kayıtları inceliyoruz, ASALA'yı yasaklayan veya ASALA'nın organizatörlerini, idarecilerini, mensuplarını içeriye alan, cezalandıran bir ülke yok. ASALA niye durdurdu faaliyetini? ASALA, 1984'den sonra bıçakla kesilmiş gibi birdenbire faaliyetini kesti ve PKK'yı kendisine taşeron olarak tuttu. PKK, ASALA'nın taşeronluğunu yapıyor. ASALA birdenbire devreden çıktı, devreye PKK'yı soktu; niçin o dönemde girdi devreye? Söyleyeyim : 1984 senesine kadar, Türkiye, Dicle ve Fırat nehirlerinin üzerine hep enerji barajı yapmıştı. Biraz sonra Bayındırlık Bakanlığının bütçesi görüşülecek; açınız, bakınız devletin arşivlerine, Dicle ve Fırat nehirleri üzerine bir tane sulama barajı kurmamışız, hep enerji barajı kurmuşuz. 1984'ten itibaren ilk defa sulama barajlarını devreye sokmuşuz; 1984'e kadar projesini yapmışız, inşaata geçmemişiz; ama, 1984'ten sonra, Atatürk Barajıyla beraber sulama barajlarını da kurmaya başlamışız ve hemen PKK'ya dış destekler yağmış.

SALİH SÜMER (Diyarbakır) — Aslında PKK'yı bu duruma getiren sizsiniz.

MEHMET KEÇECİLER (Devamla) — Bakınız, bu bölgede 1923'ten 1939'a kadar 36 tane ayaklanma olayı olmuş; ama, hiçbiri bu mahiyette değil.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET KEÇECİLER (Devamla) — Sayın Başkan, Sayın Korkutata'ya gösterdiğiniz toleransı bize de gösterirseniz, hemen toparlayacağım.

BAŞKAN — Efendim, keşke Korkutata örneğini vermeseydiniz; belki çok daha fazla süre tanıyacaktım size.

Buyurun efendim.

MEHMET KEÇECİLER (Devamla) — Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlarım, 36 tane ayaklanma olmuş, hiçbiri bugünkü ayaklanmalarla kabili telif değil. 1939 ile 1945 yılları arasında bir tek ayaklanma yok. Niçin; çünkü, bu bölgede ayaklanmaları teşvik eden kuvvetler İkinci Dünya Savaşıyla, kendi dertleriyle meşgul de onun için; dış destek yok... Bölge halkının, dış destek olmadığı zaman, dış kışkırtmalar, teşvikler olmadığı zaman, aziz milletimizle, devletimizle hiçbir problemi yok.

Dışarıdan kaynaklanan, dışarıdan desteklenen ve hedefine altı aylık çocukları kurşunlayarak, ihtiyar dedeleri kurşunlayarak varmak isteyen PKK terör örgütü kanlı bir terör örgütüdür. Bunu herkes böyle bilmelidir; böylece tescil ettirmek zorundadır. Bunu böylece tescil ettirmeyenlerle, buna böyle bakmayanlarla bizim alışverişimiz olamaz. Her şeyden evvel, eğer bu memlekette siyaset yapmak istiyorsanız, doğru düzgün siyaset yapmak istiyorsanız, demokrasi kaidelerine uygun siyaset yapmak istiyorsanız, gelip buradan bunu böylece tescil ettireceksiniz; sizden bunu bekleyeceğiz. Bunu yapmadığınız müddetçe de takipçiniziz, hiçbir şekil ve surette elimizden kurtulamayacaksınız.

Hepinize saygılar sunuyorum. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Sayın Keçeciler, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, Sosyaldemokrat Halkçı Parti Grubu adına Sayın Arıkan'a söz veriyorum.

Sayın Muzaffer Arıkan; buyurun (SHP sıralarından alkışlar)

SHP GRUBU ADINA MUZAFFER ARIKAN (Mardin) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; SHP olarak biz, terörün her türlüsüne karşıyız, PKK terörüne tam anlamıyla karşıyız. Bizi terörün yanındaymış gibi gösteren zihniyeti reddediyoruz ve her partiyi bizim gibi samimi olmaya çağırıyoruz. Sekiz sene denenmiş bir partinin, sanırım, terör konusunda söyleyecek hiçbir şeyi olamaz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şahsım ve Grubum adına, iç güvenliğin ve asayişin sağlanmasıyla görevli İçişleri Bakanlığının bütçesiyle ilgili görüşlerimi belirtmeden önce, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Son yıllarda, ülkemizin en önemli sorunu terördür. Terör, gerek Meclisimizi ve gerekse toplumumuzun her kesimini en fazla meşgul eden sorunların başında gelmektedir. En çok hassas olmamız gereken ve özellikle doğu ve güneydoğuda süregelmekte olan terör konusunda, verilen bütün uğraşlara rağmen, arzu edilen sonucun alındığı söylenemez.

Parlamento çatısı altında, değişik partilere mensup değerli milletvekillerinin farklı görüş ve düşüncelere sahip olması doğaldır; ancak, ülkenin bölünmez bütünlüğünü tehdit eden bir terör eylemi söz konusu olduğunda, farklı partilere ve görüşlere sahip olsalar dahi, değerli milletvekillerimizin tek bir görüş etrafında kenetlendiğini sevinerek müşahede etmekteyiz. Böyle olmakla beraber, sorunun çözümü mesajı verilirken, çok farklı görüşler ortaya atılmakta, aynı ideolojiye sahip değişik partilerde bile, biçim ve söylem farklılıkları olduğu görülmektedir.

Doğu ve güneydoğudaki terör olayına değinirken, orada yaşayan halkın yaşam koşullarını, çilesini, geri kalmışlığını da birlikte ele almak, terör eylemini yapanla halkı ayırmak gerektiğini belirtmek istiyorum. Burada, parlamenterler olarak bize düşen en önemli görev, alacağımız kararların demokratik olmasına özen göstermek, sorunları demokrasinin kurum ve kurallarıyla çözmeye çalışmaktır.

Burada, çarpıcı olması bakımından, Sayın Cumhurbaşkanımızın, geçmişte, başbakanken yaptığı bir konuşmadan kısa bir alıntı yapmadan geçemeyeceğim. Sayın Cumhurbaşkanı, 16.1.1993 tarihinde, DYP Temsilciler Meclisi toplantısını açış konuşmasında şöyle demiştir : "Türkiye'nin önünde iki tane yol yoktur, bir tane yol vardır : Demokrasiyi, kurumlarıyla, kurallarıyla, kavramlarıyla gerçek anlamda hayata geçirmek... Bunun dışında aranan çözümlerin çözüm olmadığı ve ülkeye ancak zarar verdiği, bu zararların da, yıllarca, milletin sosyal, siyasal ve ekonomik hayatına etki ettiği görülmüştür."

Son zamanlarda, bazı gazetelerde, asker kaçağı sayısının 250 bin olduğu yazılmaktadır. Gençlerimiz, doğuya, güneydoğuya gitmeye korkar hale gelmişlerdir; fazla yüksek bir ihtimal olmamakla birlikte, gidenlerden bazıları belki geri dönmeyecektir; geriye dönenlerden bazıları, aylarca uyku uyuyamayacak, sürekli bir korku duyacak, sivil yaşama uymakta zorlanacaktır. Bütün bunlara rağmen, salt askerî önlemlerle terörü önlemeye çalışmak, "terörü önleyelim sonra demokratikleşmeyi sağlayalım" gibi bir öncelik -sonralık yanılgısına düşmemek gerekmektedir.

Askerî çözüm uygulamaları arasında yer alan koruculuk uygulaması, bizce, karşılaştığımız en önemli sorundur. Bu uygulamanın yanlış olduğuna daha önce defalarca değindiğim için, burada üzerinde fazla durmayacağım; ancak, bu uygulamanın ekonomiye getirdiği yük açısından üzerinde durmanın yararlı olacağı kanısındayım. Uygulama, yanlışlığı bir yana, var olmasından bugüne kadar 3 trilyon liradan fazla bir personel giderini gerektirmiştir. İçişleri Bakanlığının 1994 yılı bütçesinde, artık kalıcılaşmış hale gelen geçici köy koruculuğu hizmetleri harcama kalemi için öngörülen miktar 2 trilyon 760 milyar Türk Lirasıdır. Bu kaynak, terörü önleme, doğu ve güneydoğu sorununu çözme adına israf edilmektedir kanaatindeyim. Oysa, günümüz koşullarında, bir kişiye istihdam yaratmak için 500 milyon liralık bir yatırım gerektiği göz önüne alınacak olunursa, bu paranın 5 520 kişiye iş yaratacağı görülecektir. Bu bize göstermektedir ki, geçici köy koruculuğu uygulaması başladığından bugüne değin, ortalama bir hesapla, en az 15 bin kişiye iş olanağı sağlayacak bir kaynak heba edilmiştir. Oysa, her zaman ısrarla savunduğumuz, ancak, bir kısmını hayata geçirebildiğimiz demokratik önlemler tam anlamıyla uygulanabilseydi hem sorun bu kadar karmaşık hale gelmeyecek hem de o bölgede yaşayan insanlarımız başta olmak üzere tüm ülke genelinde yurttaşlarımız, içinde bulundukları sıkıntılara katlanmak zorunda kalmayacaklardı. Çünkü, bütçede öngörülen 2 trilyon 760 milyar Türk Lirası harcama, 6 trilyon 685 milyar 800 milyon liralık İçişleri Bakanlığı bütçesinin yaklaşık yarısı, tam olarak yüzde 41,28'idir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün doğu ve güneydoğuda yaşanan terör sorununu çözümlemek için aşiret reislerinden de yararlanılması düşünülmektedir. Bu yapı, geri kalmış düzeni çağrıştıran feodal bir yapıdır; gelişme ve çağdaşlaşmayla çelişir. Eğer terörü ortadan kaldırmak istiyorsak, terörü besleyen en önemli kaynak olan geri kalmışlık düzenine dayanan kurum ve kişilerden medet ummak hata olacaktır. Cumhuriyetin kuruluşundan bu yana feodaliteyi kaldırmak için uğraş verilmişken, tekrar bu hataya düşmemeliyiz. Burada en önemli

şey, oradaki feodal ve yarı feodal yapıyı planlı ve sistemli bir biçimde değiştirmeye kararlı olmaktır. Bu ise, ciddî bir toprak reformunu göze almayı ve sanayileşmeyi bölge planları yardımıyla gerçekleştirmeyi zorunlu kılmaktadır. Öyleyse, hukuk devletinin ve demokrasinin gücüyle bu işin üstesinden gelinecektir. Aşireti aşirete kırdırmak çağdaş bir hukuk devletinin işi olamaz. Başarısızlığı kanıtlanmış bir koruculuk sisteminin kaldırılması gerekirken, biçiminin değiştirilmek istenmesi kolay savunulamaz.

COŞKUN GÖKALP (Kırşehir) — SHP bu tavrı göstersin.

MUZAFFER ARIKAN (Devamla) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bölge halkının temel özlemi barıştır, huzur içinde yaşamaktır...

COŞKUN GÖKALP (Kırşehir) — Siz muhalefet değilsiniz Sayın Arıkan, siz İktidarsınız.

MUZAFFER ARIKAN (Devamla) — Efendim, ben sayın hatiplere laf atmayan milletvekillerinden birisiyim. Lütfen... Düşündüklerimi söylüyorum, dinleyin efendim.

COŞKUN GÖKALP (Kırşehir) — Çok güzel konuşuyorsunuz.

MUZAFFER ARIKAN (Devamla) — Teşekkür ederim, sağ olun. Bunlar benim düşüncelerim efendim.

COŞKUN GÖKALP (Kırşehir) — Hemfikirim, paylaşıyorum düşüncelerinizi.

MUZAFFER ARIKAN (Devamla) — Grup adına efendim.

COŞKUN GÖKALP (Kırşehir) — Grup adına düşüncelerinizi de paylaşıyorum.

BAŞKAN — Sayın Gökalp, biraz sonra Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Keskin gelecek efendim...

Buyurun Sayın Arıkan.

MUZAFFER ARIKAN (Devamla) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bölge halkının temel özlemi barıştır, huzur içinde yaşamaktır; fakat, yoğun baskı, heyecan ve stres içerisindeki yaşam koşulları toplumun her kesiminde bir yıkımı da beraberinde getirmektedir. Bir taraftan demokrasinin tüm kural ve kurumlarıyla yerleşmesi için yoğun bir çaba harcanırken, gittikçe sorunların çözümsüzlüğe doğru gitmesinin, siyasetin kilitlenmesinin ve demokratik kanalların tıkanmasının nedenlerinden birisi de doğu sorunu konusunda uygulanan siyasetlerin yanlışlığıdır.

Ülkenin tümünde demokratikleşme mücadelesi verilirken, bir bölümünde olağanüstü durumun uzunca bir süredir devam etmesi, demokratikleşme mücadelesine ters düşmektedir. Çünkü, bölgede devam eden olaylar, bölgenin değil, tüm ülkenin sorunudur. Bölgede devam eden olayları, iç barışı tehdit edecek bir iç savaşa dönüşmeden engelleyecek çözümler üretmek zorundayız. İç barışı tehdit edecek bir iç savaşa dönüşmeden diyorum, çünkü bugün ülkenin birçok yerinde maalesef, Türk-Kürt ayırımcılığına varan tepkiler artma eğilimindedir.

Bizim, siyasetçiler olarak taşıdığımız sorumluluğun gereği, ülkenin ulusal bütünlüğünün sağlanması, demokratikleşmenin sürdürülmesi ve eşitlik ilkesi doğrultusunda kardeşlik, barış ve huzurun egemen olduğu bir ortamın oluşturulması için çaba sarf etmemiz, sorunun çözümünde en önemli bir adım olacaktır.

Bölgede ekonomik durum ise, son zamanlarda çok daha kötü bir hal almıştır. Her türlü olumsuzluğun bir arada yaşandığı bölgede işsizlik, fakirlik ve sefalet büyük boyutlara ulaşmıştır. Bir yıl öncesine kadar açık olan ve bölge ekonomisini besleyen, can damarı durumunda olan Habur Gümrük Kapısının kapanması, sınır ticaretinin askıya alınması, ekonomiyi o bölgede daha da kötüleştirmiştir.

Değerli milletvekilleri, güvenlik güçlerinin bölgede karşı karşıya bulunduğu koşulların, bölge halkının yaşam koşullarından bir farkı yoktur. Bu zor koşulların insan psikolojisi üzerinde yaptığı etkiyi, insan benliği ve kişiliği üzerinde yaptığı yıkımları saptamak zordur. Dolayısıyla, bölgede uzun süre görev yapan devlet görevlilerinin, asker ise terhisten, memur ise tayinden sonra, sosyal ilişkilerinde ve insanlarla uyum sağlamada hiçbir aksama ve yıkımın görülmemesi olası değildir.

Çok boyutlu olan bir sorunu, bir bütünsellik içinde çözümlemeden güvenlik güçlerine havale etmek, sadece askerî çözüm önerilerini ön planda tutmak kabul edilemez.

Geçtiğimiz hafta seçim bölgeme gittiğimde çok üzücü olaylarla karşılaştım. İnanmak istemezdim; ama, maalesef, PKK adına mücadele eden ve devleti kullanan bazı korucuların köy yaktığını bazı korucuların soygun yaptığını, hasımları üzerinde silahlı bir baskı oluşturduğunu, eski kan davalarının yeniden gündeme geldiğini gözlemledim. Tabiî ki, teröre karşı askerî önlemler de alınacaktır; ancak, başından beri, hem devlete hem yöre insanına karşı çok büyük zararları olan korucularla değil.

Gözardı edilmemesi gereken bir husus da, teröristle, o yörede yaşayan masum insanları ayırmak zorunluluğu. Bu ayırımı yapmamak, halkı temel demokratik haklardan mahrum etmekten başka bir işe yaramayacaktır. Bu yöntem ise, inandığımız ve savunageldiğimiz sosyal demokrasinin evrensel ilkelerine, ideolojisine ve dünya görüşüne de terstir.

Demokratik mücadele ve demokratik yapılanmanın bir bütün olarak, eksiksiz, tam ve hemen oluşması olanak dışıdır; çünkü, anlayış, bilinç, düşünce, kültür ve eğitimin de demokratik düzeyde olması gerekmektedir. Toplum yaşamında bunların tümünün demokratikleşmesi, uzun uğraşları gerektirmektedir.

Bu bağlamda demokratikleşme yolunda Anayasa, tabular, yasaklar, enflasyon, işsizlik, dış borçlar ve bütçe açığı gibi sorunlar karşımıza çıkmaktadır. Bunlar bir bütünün parçalarıdır. Sistemi bir bütün olarak, birbirinden ayırmadan, demokratik rejimi hâkim kılmak vaz geçilmez görevimizdir.

Uygulamada ise, terör konusunda çözüm, şimdiye değin demokratik yöntemler dışında denenmiştir. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Sayın Hüsamettin Cindoruk'un da belirttiği gibi, terörle mücadelede denenmeyen tek yol demokrasidir. Geçmişte doğu sorunu olarak adlandırılan sorunu, bugün, kanlı bir Kürt sorununa dönüştürenler, Türkiye'nin demokratikleşmesine, çağdaşlaşmasına karşı duranlardır. Burada unutulan çok önemli nokta, halk bölünmediği sürece, toprakların bölünme olasılığının olmamasıdır. Bizler, demokrasi konusunda insan hak ve özgürlüklerini istemek, savunmak ve gerçekleştirmek yerine, sadece askerî önlemleri ön plana koyacak olursak, bu tutum, Türkiye'nin doğusu ile batısı arasındaki uçurumu daha da derinleştirecektir.

Bölücülüğün panzehiri demokrasidir, ekonomik reformlardır, o bölgede yaşayan halkı kucaklamaktır. Globalleşen bir dünyada hiçbir ülke kendisini diğerlerinden soyutlayamaz. Ulusal bütünlük içerisinde, içte, halkın yaşamını iyileştirecek; iyiye, doğruya, güzele, barış ve huzur içerisinde yaşamaya götürecek demokratik karar ve uygulamalar, mutlaka demokrasinin evrensel kuralları içerisinde değerlendirilecek ve yerini bulacaktır. Günümüz Türkiye'sinde, Sosyaldemokrat Halkçı Parti 53 milletvekiliyle Hükümete ortaklık edebiliyorsa ve etken olabiliyorsa, bu etkenlik, ancak ve ancak, verilen demokrasi savaşımı ile izah edilebilir.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığımızın yaptığı çalışmalarla, çalışma yaşamına yönelik iyileştirme çabaları, Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) normlarına uygun hale getirilmeye çalışılmıştır. Ancak, her konuda olduğu gibi, bu konuda da demokratikleşme çabalarının önünde bazı Anayasal engeller durmaktadır. Halen Meclis gündeminde bulunan, Anayasanın 15 inci, 133 üncü ve benzeri maddelerinin kaldırılması için, Parlamento çatısı altında bulunan bütün partilerin bir mutabakata varması gerekir.

Yargı konusunda demokratikleşmeyle ilgili olarak yapılan düzenlemeleri, burada unutmamak lazımdır. Özellikle CMUK çıkarılarak, ülke insanımızın, zedelenen adalete olan güveni yeniden tesis edilmeye başlanmıştır.

COŞKUN GÖKALP (Kırşehir) — Mardin'de uygulanıyor mu CMUK?

MUZAFFER ARIKAN (Devamla) — Efendim, Türkiye'nin her tarafında uygulanıyor; İstanbul'da uygulanıyor, Ankara'da uygulanıyor da, Mardin'de niye uygulanmasın? Yani, orası ayrı bir yer mi? Lütfen...

COŞKUN GÖKALP (Kırşehir) — Uygulansın işte. Sözünüze sahip olun.

BAŞKAN — Efendim, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun (CMUK) nerede uygulanacağı bellidir Sayın Gökalp.

Sayın Arıkan, buyurun efendim.

MUZAFFER ARIKAN (Devamla) — Bu olay, bizce çok önem arz etmektedir, çünkü kişi, devlete güveni, haksızlığa uğradığı zaman, bu hakkı alabilmenin yollarının tümünün açık oluşunda; haksızlığa uğradığı zaman, hakkını alabileceğinden emin olmasında görür. Adalet Bakanlığımızca yapılan ve reform olarak adlandırabileceğimiz tüm iyileştirmelere rağmen, bu, yeterli hale gelmemiştir. Doğaldır ki, uzun yılların getirdiği sorunları bir anda çözümlemek olası değildir, mahkemelerimiz halen çok yavaş işlemektedir. Bir hukuk davasının 5, bir ceza davasının 8 senede sonuçlanmalarına son vermek için yaptığımız iyileştirmeye ve demokratikleşmeye yönelik çabaları daha da ileriye götürmemiz gerekmektedir. Mutlaka, mahkemelerimizin daha süratle karar verip, hakkı zayi olan vatandaşın hakkını, kendisi o hakkı almaya kalkmadan sağlayabilmesi lazımdır. Öyle ise, duvarlara yazdığımız "Adalet mülkün temelidir", "Hâkimiyet kayıtsız şartsız milletindir" ibarelerini hayata geçirmemiz gerekmektedir. Bu ise, şimdiye kadar uğraş verdiğimiz demokratikleşme çabalarının artarak sürmesiyle mümkün olabilecektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; DYP-SHP Koalisyon Hükümetinin gerçekleştirmeye çalıştığı demokratikleşme çabaları neticesinde, bazı Batılı devletler, ülkemiz hakkındaki önyargılı davranışlardan vazgeçerek, sağduyu ile olaylara bakmaya başlamışlardır. Bu çabalar sayesindedir ki, özellikle bazı Avrupa ülkeleri, artık, terör örgütüne karşı daha duyarlı olmaya başlamışlar ve örgütün bu ülkelerdeki tüm yasal gözüken faaliyetlerinin, gerçekte teröre kaynaklık ettiği görüşünden hareketle, tüm faaliyetlerini yasaklamıştır.

Geçtiğimiz ay içerisinde, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Sayın Hüsamettin Cindoruk Başkanlığında, benim de içerisinde bulunduğum Parlamento Heyeti, Almanya Federal Cumhuriyetinde bir dizi görüşme yapmıştır. Yapılan görüşmelerde, Sayın Cindoruk, Hükümetimizin yaptığı demokratikleşme çabaları konusunda bilgiler vermiş ve Başbakan Sayın Kohl ve İçişleri Bakanı Sayın Kinkel ile yapılan görüşmede, ülkemizdeki bu demokratikleşme çabalarının yakından takip edildiği ve memnunlukla karşılandığı gözlenmiştir. Bu gelişmeler neticesin-

dedir ki, bugün birçok Avrupa ülkesi, terör örgütünün karşısında bir dizi önlemler almaya başlamışlardır. Bu demokratikleşme çabalarından özellikle CMUK, simge haline gelmiş ve bu bağlamda insan hakları ihlalleri nedeniyle Türkiye'nin sorgulandığı dönemler, artık geride kalmıştır.

Ülkemiz, bugün, Koalisyon Hükümetiyle başlatılıp, geliştirilen demokratikleşme hareketi ve bunun odak noktasını oluşturan CMUK ile elde edilen olumlu katkı ve sonuçların meyvelerini toplamaktadır. Bunu hep söyledik ve söylemeye de devam edeceğiz; Türkiye'nin, Batı uygarlığına, yani Atatürk'ün belirttiği muasır medeniyet seviyesine tam anlamıyla ulaşabilmesi için, bu düzeye yükselmesi kaçınılmazdır. Bizim, Hükümet ortağı olduğumuzdan bugüne kadar gerçekleştirmeye çalıştığımız demokratikleşme çabaları da, insanımızı daha mutlu kılmak, çağdaş demokrasiyi kurabilmek adınadır.

Bu düşünce ve duygularla sizleri saygıyla selamlar, bütçenin, Bakanlığımıza ve milletimize hayırlı olmasını dilerim. (Alkışlar)

BAŞKAN — Sayın Arıkan, teşekkür ediyorum efendim.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına, Denizli Milletvekili Sayın Adnan Keskin; buyurun efendim.

CHP GRUBU ADINA ADNAN KESKİN (Denizli) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun, İçişleri Bakanlığının 1994 malî yılı bütçesine ilişkin görüşlerini sunacağım. Yüce Kurulu, Grubum ve şahsım adına saygıyla selamlıyorum.

Bu süreçten yararlanarak, terör olgusuna hedef olup, yaşamını yitiren kolluk gücü mensuplarına ve yurttaşlarımıza Tanrı'dan rahmet, yakınlarına sabır diliyorum.

Değerli milletvekilleri, son yıllarda, bütçe görüşmeleri, devlet gelirlerinin toplanmasının ve harcanmasının yasal bir baza oturtulma görüşmesine indirgenerek, geçen bir yıllık uygulamada yaşanan olumsuzluklarla, başarısızlıklara kaynak olan nedenlerin sorumluların saptanmasına, açığa çıkmasına olanak verecek bir süreç işletilmiyor.

Bu bütçe görüşmelerinde, daha başka çelişkileri yakalamamız da mümkün oldu. İktidar Partisine mensup Gruplar adına konuşan sözcüler, sanki, Türkiye'de yaşanan olumsuzlukların sorumlusu muhalefet partileriymiş; sanki, yaşanan olumsuzluklarda kendi partilerinin katkıları yokmuşcasına, bir muhalefet partisinin mensubu gibi sözler sarf ettiler, düşünce ortaya koydular. Öylesine çelişkili bir görünümle karşı karşıyayız ki, bir muhalefet partisinin iki sözcüsü, Türkiye'nin en önemli bir sorununda, birbirleriyle taban tabana çelişen, birbirleriyle karşıt durumu yansıtan görüşler ortaya koydular. Parlamentomuzun içinde bulunduğu bu kaos, ülkenin temel sorunu hakkında bir görüş birliğine ulaşamaması gelecek günlerde, Türkiye'nin, bu terör olgusuyla daha çok mücadele edeceğinin, bu konuda daha geniş boyutlu tartışmaların yapılacağının kanıtını oluşturmaktadır.

Özellikle Anavatan Partisi Grubunun iki sözcüsünün Türkiye'deki terör olgusunun nedenleri konusundaki görüş farklılıkları, yıllarca iktidarda kalmış olan bu partinin, Türkiye'nin bugün içinde bulunduğu açmazlara ne derece katkı yaptığının somut kanıtını oluşturmakta.

İktidar Partisi SHP Grubu sözcüsü arkadaşımın ise, yaşanan olumsuzluklarda, kendi katkılarını bir kenara bırakıp, iktidarın uygulamalarının oluşmasında, yaşama geçmesinde kendilerinin oyları yok farz edilerek, öneriler içermektedir. Dilerim, bu görüşmeler sürecinde, olumsuzlukların, açmazların altında imzası bulunanlar, geçen yıl yaşanan başarısızlığın nedenlerini

ortaya koymayı bir kenara iterek, geleceğe yönelik temenniler, öneriler sıralayarak, yeni yılda, kamu kaynaklarını kullanmaya yetki istemezler; ülke insanının tümünün ilgi odağı olan sorunlara çözüm üretmek, iç güvenliği ve kamu düzenini korumakla yükümlü İçişleri Bakanlığı bütçenin görüşülmesi sürecinde kanıksanan yaklaşım sergilenmez; binlerce insanımızın yaşamını yitirmesine, ulusal bütünlüğün zedelenmesine kaynaklık eden teröre karşı sürdürülen uğraşta karşılaşılan başarısızlığın nedenleri açık dille ortaya konularak, Parlamentonun işlevini sağlıklı bir biçimde yerine getirmesine katkı yapılır; Sayın İçişleri Bakanının, bu görüşmelerde, geçen bütçe görüşmelerinde ortaya konan anlayıştan, yaklaşımdan kurtularak, terörle mücadelede Türkiye Cumhuriyeti Devletinin uğradığı başarısızlığın kökeninde yatan siyasal, ekonomik, sosyal, hukuksal nedenleri açıkça ortaya koyar; bilgileri alan, bilgilenen Parlamento, üretilecek çözüm önerilerine gerekli katkıyı yapma imkânına kavuşur.

Değerli milletvekilleri, günümüz Türkiyesinde, ülke coğrafyasının belli bir bölümünde 1 400'ü aşkın okulda eğitim ve öğretim yapılamıyor. Eğitim yapılan okulların bir kısmında da İstiklâl Marşı söylenemiyor, devletin simgesi bayrak çekilemiyor; gazete satışları yapılamıyor, gazeteciler işlevlerini yapamıyor. İşlevlerini yapma kararlılığını sergileyenler, yaşamlarını yitiriyorlar. Ulaşım, belli zaman dilimlerinde gerçekleştirilebiliyor. Geceleri kolluk gücü mensupları hizmet binalarından, yurttaşlar konutlarından çıkamıyor. Binlerce faili belirsiz cinayete her gün yenileri eklenerek, faili meçhul cinayetlerin sayısı kabarıyor. Sınır dışı coğrafya parçalarında konuşlanan terör örgütü mensupları, ağır savaş silahlarıyla ülke topraklarına girip yerleşim birimlerini basıyor, can alıyor, konutları yakıp yıkıyor. Siyasetin yerini şiddet aldığı için, siyasî partilerin çalışmaları dondurulmuş, levhaları indirilmiştir. Siyasî parti temsilcilerinin işlevlerini yerine getirmek bir kahramanlık haline gelmiştir.

Elinde flama, boynunda fularıyla stadyumlara gidip şirinlik muskası dağıtan Başbakan, terörün somutlaştığı ilçe merkezine gidemiyor. Ülke genelinde ise, demokrasinin, işi, aşı, ekmeği, özgürlükleri, insan haklarını, bireyin kendisini geliştirme hakkını öngören yönleri, ayakları askıya alınmış olup, demokrasi yalnız oy kullanmaya indirgenerek işletilmekte, militarist uygulamaların geçerliliğini korumaktadır.

Enflasyon çift rakamlı seyrini sürdürmektedir. Vurgun, yaygın rüşvet ve savurganlığın yaşamın doğal parçası haline gelişi; kitlelerin yoksullaşması, kamu Maliyesinin iflas ettiğinin gazete ilanlarıyla Başbakan tarafından duyurulması, toplum olarak bir çöküntüyü yaşadığımızı, siyasal İktidarın da, bu çöküntü ve basiretsizliğin altında ezildiğini acı bir biçimde ortaya koymaktadır. (CHP sıralarından, "Bravo" sesleri, alkışlar)

Sayın milletvekilleri, 12 Eylülün hukukunu ve kurumlarını değiştirmek, uygulamalarını sona erdirmeyi taahhüt ederek İktidarı yakalayan SHP-DYP ortak Hükümeti, Türkiye'yi terörden arındırmayı, enflasyonu, yaşam pahalılığını aşağı düzeye çekmeyi temel seçtiği savıyla yola çıkmıştır. Enflasyonu düşürmede uğranılan başarısızlık, 49 uncu Hükümetin ekonomiden sorumlu bakanı, 50 nci Hükümetin Başbakanı Sayın Çiller'i, geride kalan birbuçuk yılın kara lekelerle dolu olduğunu ilana, dönemine ilişkin açtığı beyaz sayfalara kaydedilmesi için de 2000'li yıllara yönelik öyküler anlatmaya zorlayarak "Masalcı Başbakan" tanımının yapılmasına zemin hazırlamıştır. Öyle sanırız ki, Sayın Çiller, iktisat ve siyasî tarihimizde "ülke ekonomisini batıran" edebiyat tarihimizde de "iyi bir öykü anlatıcısı" diye yerini alacaktır.

49 ve 50 nci Hükümetler, terör olgusunda gerçeği yansıtmayan demeç ve değerlendirmelerle toplumumuzu ve Parlamentoyu yanıltmayı bir yöntem olarak benimsemiş, uygulayagelmiş-

lerdir. İlkesiz, belli bir plan ve programa dayanmayan; terörle kararlı uğraşıyı, demokrasiyle çelişir gören; insan haklarına saygıyı, terörle mücadelede engel olarak algılayan; sorunun, demokratik, kültürel, ekonomik, hizmet ayaklarını dışlayan; yasakçı, baskıcı, fizikî güç kullanmayı hedefleyen politikaları uygulamaya aktararak, devletle yurttaşın karşılıklı güven duygularının zedelenmesini; terör örgütünün malî olanakları ve taraftar sayısıyla gücünün artışını; terörün, nitelik değiştirerek yaygınlaşmasını bu Hükümet gerçekleştirmiştir.

Bu Hükümet döneminde, devletin hükümranlık hakları, ülke coğrafyasının belli bölgelerinde işlememektedir, kullanılamamaktadır. Devletin hükümranlık haklarını kullanmama basiretsizliğini gösteren bir siyasal İktidarın, Türkiye'nin temel sorunlarına çözüm üreteceği inancına kapılmak, gelecekte daha karamsar tablolarla karşılaşmamıza neden teşkil edecektir.

"Terörün üzerine balyoz gibi ineceğiz", "Ülke sınırları etten duvarlarla örüldü", "Terör örgütünün beli kırıldı, kökü kazındı", "Fırat kenarında kaybolan kuzunun hesabını veririm", "Akan kan yerde kalmayacaktır", "Devlet, ülke topraklarının topluiğne başı büyüklüğündeki parçalarına hâkimdir, egemendir", "Gece ve gündüz ülkenin gidilmeyen bir yöresi yoktur", "Güvenlik güçleri, helikopter, zırhlı araç, gece görüş dürbünü gibi modern araçlarla donatıldı", "Kürt kimliğini tanıyoruz", "Bölgeye hizmet ve yatırım akışı hızlandırıldı", "Devletle halk kaynaşması perçinlendi" sözleri 49 uncu Hükümet mensuplarına, Parlamentoya, halka söylendi. Hangi birisi doğrudur bunların; hangi birisi gerçeği yansıtmaktadır bu sözlerin? Gerçeği yansıtmayan bu açıklama ve değerlendirmelerin sorumluluğundan, yeni bir beyaz sayfa açma safsatasıyla kurtulmak olası mıdır? (CHP sıralarından alkışlar) Demir Leydi çalımlarıyla bu olumsuzlukların sosyal kirinden arınabilinir mi? Hem de topluma ve Parlamentoyu aldatmaya yönelik yaklaşımlar yaşatarak...

22 Temmuz 1993 günü Hakkâri'de yapılan Bakanlar Kurulu toplantısından sonra, bölgede hayvancılığın geliştirileceği; yarım kalmış fabrikaları işletmeye açarak iş olanaklarının yaratılacağı; yollarıyla, enerjisiyle, haberleşmesiyle, sağlık ve eğitim tesisleriyle bölgenin, gelişmiş bölgeler arasına alınmasının planlandığı; bölgeye trilyonluk yatırımlar yapılacağı ilan edildi. Aradan 4,5 ay geçti, 4,5 ayın sonunda bu taahhütlerden bir tanesi gerçekleşti mi acaba? Kaç kişiye besicilik kredisi verebildiniz? Pınar Et'ten artırıp doğu ve güneydoğu halkının yoksul insanına besicilik kredisi verme şansını yakalayabildiniz mi?!. (CHP sıralarından alkışlar)

Hangi fabrika inşaatını tamamlayıp üretime soktunuz ya da kapatılanlardan hangisini açabildiniz? Bırakınız yeni üretim birimlerini devreye sokmayı, kapalı olan 200'ün üzerindeki üretim ünitelerinden bir tanesini üretim devresine sokabildiniz mi?

Vaat ettiğiniz trilyonluk yatırımlardan fizibilite çalışmaları biten bir tane var mıdır? (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Bırakınız yatırım aşamasını, fizibilite çalışmasını bitirdiğiniz bir tane üretim birimini söyleyebilir misiniz bu kürsüde?

Ne oldu bölge halkına duyulan sevda?!..

Sayın Başbakan, Hakkâri'de, konuşmasında "Bölge halkına duyduğum sevdayı dile getirmek için buraya geldim" dedi. Çarpıcı renkli giysiler içerisinde, insanımızın gözünün içine baka baka doğruları çarpıttı. Yoksa, Sayın Başbakanın, bölge halkına duyduğu sevda, ortaokul talebelerinin aşk öyküleri gibi anı defterinde mi kaldı?!..

AHMET SEZAL ÖZBEK (Kırklareli) — Nasıl ifadeler bunlar; İçişleri Bakanlığı bütçesiyle giysinin ne ilgisi var? İstirham ederim...

ADNAN KESKİN (Devamla) — Yani, sizin ölçülerinize, standartlarınıza göre konuşmak mecburiyetim yok bu kürsüde. Sayın Başbakanı rencide edecek bir söz de söylemiyorum. Onun söylediklerinin yorumunu yapıyorum sadece. O zaman, uygun buluyorsanız, Sayın Başbakan çirkin giyiniyor diyeyim.

İktidarın, gerçekleri saptırdığının en somut kanıtı, Jandarma Genel Komutanlığının 1994 yılı bütçe tasarısında yer almaktadır. Jandarma Genel Komutanlığının bütçe tasarısındaki cümlelere bakınız. "Ancak, yeterli bütçe olanakları sağlanamadığından, bölgede mevcudu artan ve yeni teşkil edilen birliklerin iskân sorunları -sıcaktan soğuktan korunma sorunları- çözümlenemediği gibi, ihtiyaç duyulan araç ve gereçler de yeterli miktarda alınamamıştır.

Jandarma sınır birliklerinin modern kara ve hava araç ve gereçleriyle donatılması zorunludur.

İskân, yetişmiş personel, silah, mühimmat, mermi, teçhizat, telli-telsiz muhabere vasıtaları eksikliklerinin tamamlanması, hedeflerin yerine getirilmesinde etkili olacaktır."

Şimdi, İktidar mensuplarına soruyorum, benim konuşmamdan, oturduğu yerde rahatsızlık duyan değerli milletvekili arkadaşıma : 750 gündür İktidardasınız, her bütçe döneminde, toplumun karşısına her çıkışta, parlamentonun karşısına her çıkışta, kolluk gücü mensuplarımızın, çağın teknolojisine uygun biçimde üretilmiş teçhizat ve araçlarla donatıldığını söylemediniz mi?

Geçen yıl, Komisyonda ve Parlamentoda bütçe görüşmelerinde, İçişleri Bakanlığı görevini yürüten değerli arkadaşımız, helikopterinden gece görüş dürbününe kadar her türlü araç ve gerecin güvenlik güçlerimizin emrine sunulduğunu vurgulamadı mı? Onları söyleye söyleye bu Parlamentodan, kamu kaynaklarının kullanımına yetki almadı mı? Sizin dedikleriniz mi doğru, Jandarma Genel Komutanlığında bu bütçe tasarısını hazırlayan kişilerin dedikleri mi doğru? Eğer, onlar, gerçekleri saptırıyorsa, sorumluluğunu bilen bir siyasal iktidar olarak gereğini yapınız; onların dedikleri doğru ise, Parlamentoya, Türkiye'ye "Biz doğruları söylemedik, gece-gündüz kör kurşuna, araçsız-gereçsiz, zırhlı donanımdan yoksun, teknolojisi geri silahlarla, bir çelik yeleğe bile sahip olamadığı için yaşamını yitiren askerlerin, polislerin ölümlerinden biz sorumluyuz, özür diliyoruz deyiniz. (CHP sıralarından alkışlar)

RAHMİ ÖZER (Çanakkale) — İstismar ediyorsunuz...

ADNAN KESKİN (Devamla) — Ne yapalım?.. "Doğru söylediniz" mi diyelim?.. Bu tablodan senin vicdanın sızlamıyor mu? Ben yazmıyorum bunu, sizin İktidarınızın Jandarma Genel Komutanı yazmış.

RAHMİ ÖZER (Çanakkale) — İstismar ediyorsunuz...

ADNAN KESKİN (Devamla) — Neyi istismar ediyorum?.. Parlamentoda doğruları konuşmak istismar mıdır? Senin demokrasi anlayışın bu kadar...

BAŞKAN — Sayın Keskin...

COŞKUN GÖKALP (Kırşehir) — Üzümlü Karakolu yedi kez basıldı Sayın Keskin, Allah'tan korksunlar. Yalan mı?..

ADNAN KESKİN (Devamla) — Burası özgür bir kürsü; biz de Türkiye Cumhuriyetinin milletvekilleriyiz ve milletimizin hakkını, hukukunu koruyacağız, savunacağız diye buraya geldik, onun namus sözünü verdik. Yoksa, iktidar dayanışması içerisinde, robot gibi, el kaldırıp indirmeyi milletvekilliği olarak telakki etmiyoruz beyefendi. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Böylesi basiretsiz ve sorumsuz yaklaşımlar sergilendiği sürece, ülke insanı daha çok gözyaşı döker. Bütçede, geçen yıl verilmeyen olanakların bu yıl verildiğine ilişkin bir kayıt bulmak mümkün değildir. Geçen yıl, mühimmat almada sıkıntı çeken, belki 10, 20, 30 mermi yakarak eğitimini tamamlayan askerimize, polisimize, bu yıl, gerekli tesisatı alabilecek, teknolojisi ileri silahlarla donatabilecek olanaklar sağlanmamıştır; hem Jandarma Genel Komutanlığının, hem Emniyet Genel Müdürlüğünün istediği bütçe ödenekleri bütçeye konulmamıştır. Önümüzdeki yıl bütçe görüşmelerinde de böyle kara tablolarla karşılaştığımızda, bu ödeneklerin verilmemesinin hesabını, siyasal İktidar, bu Parlamentoda vermeye mecbur kalacaktır.

Var olan personelin gereksinme duyduğu teçhizatın sağlanamadığı gerçeği bütün çıplaklığı ile sırıtırken, yeni birliklerin devreye sokulması neyi çözecektir? Bu sözünüzle kimi aldatmaya çalışıyorsunuz?

Sivas'ta, güvenlik güçlerinin gözü önünde 37 yurttaşın katledilmesinin ayıbını taşıyan; 1992'de 1 504 olan terör olaylarını, 1993'ün ilk on ayında 3 600'e yükselmesinin zeminini hazırlayan; yargısız infaz savlarını, günlük yayın organlarının gündeminden düşürmeyen; faili meçhul cinayetleri aydınlatamayan İktidarın başının analığa; öbür kanadının başının da, laikliği koruma şövalyeliğine soyunmaya hakkı yoktur. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, bir siyasal organizasyonun devlet olarak tanımlanmasının, hukuk çerçevesinde fizikî güç kullanmasının, yargılama yapmasının, vergi toplamasının klasik önkoşulları vardır. Devlet, bu klasik önkoşulların gereklerini yerine getirmezse, kamu gücünü kullanma yetkisi, insanları yargılayıp hapishaneye atma yetkisi, vergi toplama yetkisi tartışma konusu olur.

Devlet, yurttaşın yaşama hakkını korumakla yükümlüdür. Hükümranlık sahasındaki coğrafya parçasının sınırlarını korumak devlete düşen temel bir işlevdir.

Devlet olmanın üçüncü önkoşuluysa, devletin kendi organizasyonunu ve kendisi için çalışanların maddî varlığını korumaktır. Günümüz Türkiyesinde devletin bu 3 klasik koşulunun işlediğini ileri sürüp, savunmak olanaklı mı? Devletin temel işlevlerini yerine getirmesini gerçekleştiremeyen iktidarlara hoşgörüyle bakmaya hakkımız var mıdır?

1984'ten bu yana işbaşına gelen iktidarların tümü, terörün dış kaynaklı olduğu tezine, yaşanan her olumsuzlukta sahip çıkmıştır. 10 yıldır, terör örgütü mensuplarının, başka ülkelerin coğrafyalarında eğitim gördükten sonra Türkiye topraklarına geldikleri iddia edilir. Aradan geçen bunca uzun zaman dilimine karşın, sınırlarımızın güvenliği sağlanamaz.

Sayıları kabaran faili meçhul cinayetler aydınlanma beklerken, her gün bir veya birkaç faili belirsiz cinayet işlenmesine İktidar seyirci kalmaktadır. Kamu görevlilerinin güvenliğini sağlayarak, eğitim, sağlık, adalet gibi temel hizmetleri yürütme becerisini ortaya koyamayan İktidar, kurtuluşu, başarıyı, terörü bir manivela gibi kullanarak, terörle demokrasiyi iki zorunlu seçenek gibi gösterip, ya terörle, demokrasi içerisinde, ya da terörsüz, demokrasi dışında yaşamaktan birisinin yeğlenmesinde, temel hak ve özgürlükleri kısıtlamada aramaktadır.

Sayın milletvekilleri, yönetim ve siyaset bilimlerinde sorun çözmenin temel gerekleri, öncelikle sorunun özsel ögelerine ilişkin doğru bir saptamayı, sonra da, sorunu ortaya çıkaran nedenlerine, niteliğine ve özelliklerine uygun, doğru yöntem, teknik ve yaklaşımların belirlenmesini, önlemlerin bu çerçevede alınmasını, uygulamaların da buna göre yürütülmesini zorunlu kılar. Sorun çözmede, yönetim biliminin evrensel altın bir kuralına göre de, bir konu, olay

ya da olgu, nerede soruna dönüşmüşse, orada çözülür. Örneğin, sorun, ekonomikse, çözümü de ekonomiktir, ekonominin kurallarına ve gereklerine göre çözülür; sorun, toplumsalsa, çözüm, orada olacaktır. Sorun, çok değişik boyutlu, değişik ögeleri içeriyorsa, çözümü de, ilintili olduğu tüm alanlarda yakalanır.

Ülkemizde siyasal iktidarların, yönetim ve siyaset bilimlerinin bu temel doğrularını ilke kabul eden bir anlayış, yaklaşım içerisine girdiklerini yakalamak mümkün değildir. Gelmiş geçmiş tüm iktidarlar, Türkiye'nin karşı karşıya bulunduğu sorunlara, ciddî bir araştırma ürünü olmayan, palyatif, klasik yöntemlerle çözüm üretme çabası içerisinde olmuşlardır. Bunun en kaba ve en sıcak örneğini terörle mücadelede izlenen politikalar oluşturmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN — Sayın Keskin, son cümlenizi ifade eder misiniz?

ADNAN KESKİN (Devamla) — Sayın Başkan, bir iki dakika daha süre verir misiniz?

BAŞKAN — Sayın Keskin, önümüzde makine var, süreyi hassasiyetle takip ediyor. Ben size 2 dakika verdim; ama, başka sürem yok efendim.

ADNAN KESKİN (Devamla) — Peki Başkanım.

ülkemizde karşılaşılan her şiddet eylemi, dış güçlerin desteğini alıp, demokrasinin sağladığı imkânlardan yararlanarak yarattıkları olgu olarak algılanıp değerlendirilmiş, işin, ekonomik, kültürel, yönetsel hizmet boyutlarında çözüm üretilme yeğlenmemiş, fizikî güç kullanma, temel hak ve özgürlüklerin kısıtlanması belkemiğini oluşturduğu politikalar uygulanmıştır.

Siyasî iktidarlar, ülkemizde ayrı etnik kökenden, ayrı dilden kendine özgü kültürü olan bir Kürt topluluğunun varlığını kabule yanaşmamıştır. Temel tercih bu doğrultuda somutlaştığı için, soruna yanlış tanı konulmuş, çözüm de yanlış yol ve yaklaşımlarda aranmıştır.

Doğanın ve toplumun var olan dengesi, yapay girişimlerle bozulursa, istenmeyen olgular ortaya çıkar. Toplum yaşamında sosyolojik, ekonomik, yönetsel gerçeklere sırt çevirerek, demokratik unsurlar bastırıldığında, onların dengelediği diğer unsurlar meydanı boş bulur ve çoğalır. Kürt sorununun şiddete dayalı türevi olan PKK, demokratik Kürt isteklerinin bastırılmasının yarattığı boşluğun eseridir. Şiddeti, ülke gündeminden çıkarmak, PKK'nın kitle tabanını eritmek için, Türkiye Cumhuriyeti Devleti ve ulusu içerisinde bir Kürt unsurunun varlığını kabul ederek...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN — Sayın Keskin, lütfen, son cümlenizi ifade ediniz.

ADNAN KESKİN (Devamla) — Bağlıyorum efendim.

BAŞKAN — Buyurun.

ADNAN KESKİN (Devamla) — ... onların toplumsal, kültürel ve etkinlik özellikleri korunmalıdır.

İçişleri Bakanlığı bütçesinin, İçişleri Bakanlığı mensuplarına, Türkiye Cumhuriyetine, esenlikler, güzellikler getirmesini diliyor, Yüce Kurula saygılarımı sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Sayın Keskin, teşekkür ediyorum.

Hükümet adına, İçişleri Bakanımız Sayın Nahit Menteşe'ye söz veriyorum.

Buyurun efendim.

Değerli milletvekilleri, Sayın Bakanın konuşmasının hitamına kadar çalışma süresinin uzatılmasını oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Buyurun Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI NAHİT MENTEŞE (Aydın) — Sayın Başkan, Yüce Meclisin değerli üyeleri; sözlerime başlamadan önce, Yüce Meclisi ve değerli üyelerini saygıyla selamlıyorum. Bu arada, bu vatanın bölünmez bütünlüğü için canlarını feda eden vatan evlatlarına, şehitlerimize Allah'tan rahmet, kederli ailelerine de sabır ve başsağlığı diliyorum.

Biraz evvel, bir değerli arkadaşım, burada, yargısız infazdan bahsettiler. Bu hadise üzerinde kısaca durmak istiyorum. Terör, acımasızca insanları öldürmektedir. Her zaman söylediğim gibi, bir eve giriyor terörist, beşikte yatan bebeği öldürüyor; ihtiyar demiyor, genç demiyor öldürüyor. İşte, yargısız infaz bu. Kahveye giriyor, günahı olmayan insanları, hadiseyle herhangi bir ilgisi olmayan insanları genç ihtiyar demeden tarıyor, öldürüyor. Değerli arkadaşlarım, işte, reaksiyon gösterilmesi icap eden hadiseler bunlar. Güvenlik kuvvetleri ne yapıyor? Bu masum insanları korumak için göğsünü siper ediyor, icabında şehit oluyor, ölüyor. Çoğu zaman, terörist de olsa, onu sağ ele geçirebilmek için âdeta çırpınıyor, canını feda ediyor.

Şimdi düşününüz, terörist bir siperde saklanmış -her gün böyle birçok hadise cereyan ediyor- ateş ediyor; askerimiz, polisimiz ne yapacak?.. Sizi koruyan, ülkenin bütünlüğü için canını feda eden askerimiz, polisimiz jandarmamız ne yapacak?.. İşte o zaman, o da ateş ediyor, PKK'lıyı öldürüyor. Güvenlik güçlerimiz bir evi sarıyor, kuşatıyor, ihtar ediyor, devamlı şekilde ihtar ediyor; ama, içeriden sıkılan bir kurşun bazen o polisimizin alnına saplanıyor. Şimdi, acaba burada mahkeme mi kuracaktık?.. Değerli arkadaşlarım, meselenin şakaya gelir tarafı yoktur. Onun için, güvenlik kuvvetlerimiz, canını feda edercesine, PKK'nın üzerine, bölücü örgütün üzerine gitmektedirler.

Biraz evvel, Sayın Keçeciler burada çok güzel ifade ettiler; geçen Pazar günü DEP kongresi yapıldı. Kim konuştu burada? Türkiye'nin bütünlüğü aleyhinde kim konuştu, konuşturuldu? PASOK üyesi Yunan milletvekilleri konuştu. Halbuki, DEP'li arkadaşların haykırmaları lazımdı; bu konuşmadan, oradaki DEP mensuplarının atalarının kemikleri sızlamıştır. Çünkü onlar, bu vatanın bütünlüğü için İstiklal Harbinde hep beraber cephede savaşmışlardır; Çanakkale'de ve çeşitli yörelerde çarpışmışlardır; Yunanlı ile çarpışmışlar. Şimdi, o Yunanlı geliyor, bir başka şekilde ülkeyi bölmenin sloganlarını ortaya atıyor. İşte, gerçekten bizi üzen hadise budur. Onun için, İktidara mensup olsun, muhalefete mensup olsun, değerli milletvekillerine, heyecanlı beyanlarından dolayı, ülke bütünlüğünü savunan beyanlarından dolayı Cumhuriyet Hükümeti adına, hepiniz adına teşekkürlerimi sunuyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

Terör, bütün iktidarlar için aynı seviyede düşünülerek, ardındaki ideolojik saplantılara bakılmadan, üzerine gidilmesi gereken bir olgudur. Bu olguyu siyasetin malzemesi yapmak, demokratik rejim ve kişilikle bağdaşamaz; aksine, demokrasiye de kişiliklere de zarar verir.

Terör, bugün için, hiç şüphesiz, uluslararası ilişkilerin diplomasinin ögeleri arasında bulunmaktadır. Terörün bu niteliğinden, ülkeleri lehine sonuç çıkarmaya çalışan totaliter, hatta demokratik ülkeler de vardır. Teröre arka çıkmak, kısa vadede bazı kazançlar sağlayabilir; ama, ülkelerin yapılarıyla, demokrasi bundan zarar görecektir.

Bugün, insan hakları savunuculuğunun, terör örgütlerince istismar edildiği gerçeğini, bütün ülkelerin bilmesi ve teröre karşı tavırlarını yeniden gözden geçirmeleri gerektiği yeni bir döne-

meçte bulunuyoruz. İnsan hakları silahı, terör hamiliği görüntüsü verecek şekilde, ilgili ülkelere bir baskı aracı tarzında kullanılmamalıdır.

Terörle mücadelede, millet olarak, topyekûn kararlı bir tavır gösterebildiğimiz sürece, bu mücadelede ön planda olan güvenlik kuvvetlerimizin başarılı olacağı ve bu başarılarını sürdüreceği bir gerçektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; devletin öncelikli sorunu, can ve mal güvenliğinin sağlanmasıdır. Bu sağlanamadığı sürece, arzu edilen hizmetlerin bölgeye taşınması zaman alacaktır. Başlangıcından beri, kısır bir döngü içinde olan terör örgütü, devletin karşısında bugün inisiyatifini kaybetme durumuna gelmiştir. Bölge halkı, terör örgütünün bütün tehdidine rağmen, devletiyle ilişkilerinde sıcaktır. Güvenlik kuvvetlerimiz de bunun sağladığı avantajın idraki içindedir.

Biraz evvel, o yörenin milletvekilleri çok güzel ifade ettiler; gerçekten heyecan duyduk, mutluluk duyduk. Ne dediler? Belki falan memlekette etnik ayrılıklar var, Suriye'de var, İran'da var belki, ama, Türkiye'de yok o Türkiye'de 25 etnik grup varsa, bunların hepsi eşit haklara sahiptir. Ben hangi hakka sahipsem, o da aynı hakka sahiptir. Yani, istediği işi tutar, kimse mani olamaz; istediği yörede çalışır, kimse mani olamaz; istediği mesleği elde eder; hukukçu olur, avukat olur, doktor olur, mühendis olur, aklınızdan hangi branş geçerse, bu branşa sahip olmakta, bu mesleğe sahip olmakta, her vatandaşımız eşit hakka sahiptir. Biraz önce bir arkadaşım "Ben daha ne isterim; halen burada milletvekiliyim" dedi. O yörenin milletvekilleriyle her gün konuşuyorum, aynı şeyleri söylüyorlar. Geçen gün konuştular, duygulandım, birisi "Galatasaray'a gittim, okudum" dedi. Bir diğeri "Robert Koleje gittim, okudum; ama, bana kimse 'Burada okuyamazsınız' diye mani olmadı, bilakis, devlet bizi kucakladı" dedi. Bu nedenle, Sayın Zeydan arkadaşıma hak veriyorum, hangi kimlik iddiası, neyin kimliği tartışılıyor?..

Değerli arkadaşlarım, Türkiye'yi dıştan bölmeye çalışanlar var, her zaman olmuştur bu. Arkadaşlarımız çok güzel ifade ettiler; bizim güçlü olduğumuz zamanlarda bu ortaya çıkmaz. Bizi zaafa düşürmek isteyenler her zaman vardır. Daha doğrusu, bizim güçlü olduğumuz zamanlar, hep bizi bölmeye, parçalamaya çalışanlar var. Bazen bunlar yurt içinde maşa da buluyorlar, yurt içindeki mihraklarla işbirliği de yapıyorlar; ama, Türkiye, Türk Devleti, arkadaşlarımızın da çok güzel ifade ettikleri gibi, bölünmez bütündür, bütün olmaya devam edecektir.

Devletin bu bölgeye hizmet götürmede ne kadar titiz olduğunu, çocukluk yaşlarımdan beri hatırlarım. Cumhuriyet hükümetleri, daha, batıya buldozeri getirmeden, greyderi getirmeden, doğuya götürmüştür. Ama, doğunun imarında zorluklar vardır, coğrafî yapı bakımından zorluklar var. İşte, devlet, hep bu zorlukları aşmanın gayreti içinde olmuştur. Bütün cumhuriyet hükümetleri de aynı gayretin içinde olmuşlardır. Bugün de aynı şekilde değerli arkadaşlarım. Kim demiş, "doğu kalkınması bugün için bırakıldı ihmal edildi" diye?.. Devam ediyor. Burada konu edileceğini bilseydim, Devlet Planlama Teşkilatından getirtirdim; sadece 256 trilyon lira yatırım Hakkâri ve Şırnak kalkınması için harcanacaktır. Bu, devletin öngördüğü rakamdır.

Bakınız, Birecik Barajının geçen gün temeli atıldı, dış kredisi de onaylandı; ama, düşmanlarımız, bunun finansmanının, kredisinin onaylanmaması için devreye girdiler; ama, onaylandı kredi. Sadece Birecik Barajı için sarf edilecek para 16 trilyon 150 milyar liradır. GAP devam ediyor, Urfa Tüneli yakında ovayı sulamaya başlayacak.

İBRAHİM HALİL ÇELİK (Şanlıurfa) — Altı aydır durmuş vaziyette.

İÇİŞLERİ BAKANI NAHİT MENTEŞE (Devamla) — Yine, Atatürk Barajı, bütün kavgaya rağmen, dostlarımızın, komşularımızın kavgasına rağmen, fonksiyonunu ifa edecektir. Zor hizmetlerdir; ama cumhuriyet hükümetleri, bunun için azmetmişlerdir; ülkeyi kalkındıracaklardır.

Değerli arkadaşlarım, biraz evvel, Denizli Milletvekili arkadaşım Sayın Keskin konuştu. Denizli'nin dağ köylerine, mahrumiyet bölgelerine gidiniz; Doğu'dan farkı yoktur. Benim Aydınımın Karacasuyu'na gidiniz, bugün, içme suyu olmayan vatandaşlarımız var. Getirmişiz, ama kaynaklar kurumuş...

Elbette, bölgelerarası problemler var, il içinde de problemlerimiz var. Şunu, şunun için söylemek istiyorum : Cumhuriyet hükümetleri, bütün Türkiye'yi bir bütün olarak mütalaa etmektedirler. O yöredeki halkımız, eğer güneydoğuda ise, eğer doğuda ise, yahut batıda herhangi bir kasabada ise, hepsini eşit şekilde kucaklıyoruz, kucaklamaya da hazırız; ama, demin sayın arkadaşım güzel söyledi, terör örgütü, o bölgelerin kalkınmasını istemiyor. Okul yapıyorsunuz, yakıyor; asfaltlamak için makine götürüyorsunuz, yakıyor, dozeri yakıyor, greyderi yakıyor... İstemiyor oranın kalkınmasını. İstiyor ki, oradaki vatandaş bizar olsun, cumhuriyet hükümetine karşı gelsin; ama, bütün arkadaşlarımın ifade ettiği gibi, oradaki vatandaşlarımız devlete bağlı. Bir avuç PKK'lı bu bağlılığı zedeleyemeyecektir. Yakın bir zamanda da bunların kökü kazınacaktır. (DYP ve CHP sıralarından alkışlar)

Ben şimdiden aldatılmışlara çağırıda bulunuyorum ve diyorum ki : Geliniz, devlete teslim olunuz, Pişmanlık Yasasından istifade ediniz; bunun sonu yoktur. Bu devlet, elbette, PKK'ya teslim olmaz, olmayacaktır. Onun için, zaman varken, geliniz, ananızı, babanızı acılara gark etmeyiniz, teslim olunuz.

Her zaman söylüyoruz; bulunmuş olduğumuz coğrafî kuşak, elbette hassas bir kuşak, petrole yakın bir kuşak, bütün dünyanın gözü orada; Türkiye'nin bir ve bütün olmasını ister mi?! Türkiye'nin güçlenmesini ister mi?! Orta Asya devletleriyle bir köprü halindesiniz; ister mi Türkiye'nin güçlü olmasını, bütün olmasını? Hadise budur. İşte, her nasılsa, oyuncak olan, maşa olan bu gençlere, maziyi anlatmak lazım. Türkiye'nin bir ve beraber olarak, senelerce bu vatan parçasını yaptığını, bu gençlere anlatınız diyoruz. İşte, kurulan siyasî partilerin görevi bu... DEP de olsa görevi bu değerli arkadaşlarım... Getirip de Yunanlıyı orada konuşturmak, elbette bu ülkeye yarar sağlamayacaktır. (DYP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Bakınız, PKK'nın amaçlarıyla Ortadoğu'daki menfaatlarının paralellik arz edeceğini zanneden ülkeler, bu düşüncelerinde yanıldıklarını, geç de olsa anlamaya başlamışlardır. Dünyada cereyan eden son gelişmeler sonrasında, Türkiye'nin haklılığı bir kez daha anlaşılmıştır. Türkiye Cumhuriyetinin 49 uncu ve 50 nci Hükümeti, terörün tırmanma eğiliminin en yüksek olduğu bir dönemde kurularak görev almış bulunmaktadır. Anayasamızın bize tanımış olduğu yetki çerçevesi içinde temel amaç ve görevimiz; ülkenin bağımsızlığını ve bölünmez bütünlüğünü korumak ve bu yönde almış olduğumuz etkin ve doğru önlemleri, tavizsiz uygulamaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Hükümetimiz, ülkemizi 21 inci Yüzyıla taşıma idealini ön planda tutmaktadır. Her zaman, her yerde ve her koşulda Türkiye'nin birliğini ve bütünlüğünü savunduk, savunuyoruz ve savunmaya devam edeceğiz; çünkü, devletimizin dilini, Bayrağını, simgelerini, sınırlarını ve Türkiye Cumhuriyetinin hükümranlık haklarını her türlü tartışmanın dışında tutma azim ve kararlılığımızdan, bizi hiçbir güç döndüremez. Bu husus,

tartışma konusu dahi edilemez. Bunun tartışılması, Türkiye Cumhuriyeti için, olmak veya olmamakla eşanlamlıdır.

Türkiye'nin, dünyanın kabulü olan sınırları vardır. Bu sınır, -demin de arz ettiğim gibi- Misakımillî sınırıdır ve yetmiş yıl önce, bedeli, milletimizce ödenerek çizilmiştir. Bu sınırlar içerisinde, herkesin, eşit yaşama ve maddî ve manevî varlığını geliştirme hakkı bulunmaktadır. Şimdiye kadar, bu ülkenin insanlarından bir grubu geride kalsın, bir grubu ileri geçsin" şeklinde bir tutum -demin de misalleriyle arz ettiğim gibi- asla tasvip görmemiş, hiç kimseye bu ülkede imtiyaz da tanınmamıştır. Herkes, yetenekleri ölçüsünde ve imkânları dahilinde ulaşmak istediği seviyeye yükselmiştir. Bu, bilinen ve görünen bir gerçektir. Etnik kökenli arkadaşlarımız, belediye reisi olmuş, belediye meclisine girmiş, il genel meclisine girmiş, Parlamentoya girmiş; Parlamentoya girerken de, o yöreden değil, yöresinden gelerek, mesela İzmir'den milletvekili olmuş, gelmiş Aydın'dan milletvekili olmuş, gelmiş Muğla'dan milletvekili olmuş, gelmiş Denizli'den milletvekili olmuş; yani, hiçbir zaman, devlet ve millet, ayrılık gözetmemiştir.

Hukukun üstünlüğüne sadık kalma yönündeki kararlılığımızı, devletin zafiyeti olarak görenler ve yanlış politikalar üretenler, farkında olmadan bölücü örgütün parelelinde bir düşünceyi savunur duruma düşebilirler; ancak, bizim anlayışımız, devleti bir deneme-sınama mekanizması ve siyaseti talih oyunu durumuna sokacak bir anlayış, kesinlikle değildir.

Şiddet ve terör yoluyla, devletlerin varlığına ve demokratik rejimlere saldırı, insan hak ve özgürlükleriyle bağdaşır bir durum değildir.

Kuvvetli bir kişisel ve sosyal ahlak ile desteklenmeyen bir hukuk sisteminin, hiçbir insan topluluğunun mutluluğunu sağlayabildiği görülmemiştir. İşte, bizim, titizlikle riayet ettiğimiz husus bu. Yoksa, güvenlik güçleri bir anda her şeyi bitirir; ama, biz hukukun üstünlüğünü savunuyoruz ve de masum vatandaşlarımızın zarar görmemesini istiyoruz. Hatta, size şunu da işaret edeyim : Sınır ötesi, havadan ve yerden yaptığımız harekâtları yapmadan önce, çoğu zaman haber veriyoruz. Kime?.. Oradaki masum vatandaşlara; "çekiliniz oradan, biz bu terörün odağına gireceğiz" diyoruz.

Değerli arkadaşlarım, devlet, bu kadar, insan haklarına saygılı, hukuka saygılı ve masum vatandaşlara karşı fevkalade titiz.

Yörede aksaklıklarımız olduğu zaman, sayın milletvekillerimizden her zaman rica ediyoruz; geliniz, ikaz ediniz, oradaki hatalarımızı düzeltelim diyoruz.

Yapılan, kolay bir mücadele değil, zor bir mücadele; ama bu kış şartlarında, gene de bu mücadele devam edecektir ve bu PKK'nın, insanlık dışı bu eşkıyanın kökü mutlak surette kazınacaktır. (DYP sıralarından alkışlar)

Devlet, kararlı ve sabırlı bir müessesedir. Devlet işleri telaş kaldırmaz; panik hiç istemez. Aklıselim, her şeyin çözümünün temel taşıdır. Siyaset, bilimsellikten uzak olamaz; eğer uzaklaşmışsa, siyaset olmaktan çıkar ve işte o zaman toplum ve devlet kargaşa ortamına ulaşır. Bunları çok iyi düşünmek ve hesap etmek gereklidir.

Demin de arz ettim, demokratik hukuk kuralları içerisinde, bu sorunun çözümüyle ilgili gösterilen gayretler sonuç vermeye başlamıştır. Batı ülkelerinden Fransa ve Almanya'da, PKK terör örgütünün yan kuruluşları ile diğer hücre evlerine dönük ciddî operasyonların yapılmış olması, sevindirici bir gelişmedir. Hükümetimizin kararlı ve azimli çalışmaları sonucu, PKK'nın bir terör örgütü olduğu konusunda kararsızlık içerisinde bulunan ülkelerden özellikle Almanya,

terör örgütü PKK'yı yasa dışı ilan ederek, bütün faaliyetlerini yasaklamıştır. Diğer devletler de, hiç şüphe etmiyorum ki, bunun arkasından gelecek, Almanya'yı ve Fransa'yı takip edeceklerdir. Çünkü, terör, sadece bir ülkenin millî sınırları içerisinde görülen bir olay değildir. Batı ülkeleri, terörün, hangi isim altında olursa olsun, kendilerini de, geleceğe dönük, ciddî şekilde rahatsız edeceğini iyice hissetmişlerdir. Bu davranış, önemli bir gelişmedir. Batı ülkelerinin göstermiş olduğu bu cesaret, ikili ilişkiler sonucu kazanılmış bir cesarettir. Ülkemizde masum insanlarımızı öldürerek varlığını sürdürmeye çalışan bu terör örgütünün, halen barındığı Batılı ülkelerde de gittikçe tehdit olma vasfı, bu ülkelere de iyi anlatılabilmiştir. Alınan olumlu sonuçlar, gayretlerin sonucudur.

Görevi deruhte ettiğimiz zaman, Suriye İçişleri Bakanıyla, İran İçişleri Bakanıyla hep görüştük, görüşmeye de devam ediyoruz. Çünkü, bizim istikrar içinde olmayışımız, onların işine yaramayacaktır. Bunu söyledik kendilerine. Suriye'nin birliğini, bütünlüğünü biz de arzuluyoruz. Aynı şekilde, Irak'ın üniter devlet vasfını kaybetmemesi, bizim, Hükümet olarak politikamızdır. Gene, komşumuz olan, asırlardan beri dostluk içinde bulunduğumuz İran için de, Türk Hükümeti ve milleti olarak, aynı şeyi düşünmekteyiz. Onun için, "geliniz, birlikte mücadelede fayda vardır" diye, hep söylüyoruz. Anlayış görmekteyiz. Yakında, gene onlarla, birlikte, bu terörün kökünü kazıma yolunda adımlar atacağız.

Değerli arkadaşlarım, tabiatıyla, İçişleri Bakanlığının çeşitli görevleri var; ancak, bugün terör, baş sırayı işgal etmektedir. Onun için, değerli milletvekilleri, konuşmalarının hemen hemen yüzde 99'unu teröre ayırdılar; ben de konuşmamın hemen hemen çoğunu teröre ayırmış bulunmaktayım.

Burada bir arkadaşım da ifade etti, trafik terörü de bizim ıstırabımızdır.

"Trafik yasası ne zaman çıkacak?" diye sordular. Bu konudaki hazırlıklar hemen hemen bitmiştir ve yakın bir zamanda Meclise tevdi edilecektir.

Aynı zamanda, yasal çalışmalarımız yanında, idarî çalışmalarımızı da gene devam ettirmekteyiz. Karayollarının, havadan ve yerden, kontrolü daha da geliştirilerek devam edecektir. Esasen, noksanlığımız eğitim alanında. Kamyon şoförlerimiz, otobüs şoförlerimiz gerçekten eğitimden yoksun ve trafik kaidelerini bilmiyorlar, çoğu kaidelerin farkında bile değiller. Ben hep görüyorum, şoför yan dikiz aynasından arkayı kontrol etmesi lazım; ama etmiyor. Bu eğitimsizliğe elbette bir çare bulmak mecburiyetindeyiz. Sadece cezaları artırmak çare değildir. Bu vatandaşlarımıza eğitim sistemini de getirmek zorundayız.

Bir arkadaşımız, Sayın Başbakanımız için, "bölgeye gitmediler" dedi.

Değerli arkadaşlarım, biliyorsunuz, biz, Hükümet toplantılarından birini Hakkâri'de yaptık. Ondan sonra, Başbakan Sayın Çiller, ülkenin, güneydoğumuzun çeşitli yerlerine gezi tertip ettiler, doğuya gittiler.

KEMAL NACİ EKŞİ (İstanbul) — Lice'ye gidemediler.

İÇİŞLERİ BAKANI NAHİT MENTEŞE (Devamla) — Sayın Çiller'in Lice'ye mutlak surette gitmesi şart değil. Cumhuriyet Hükümetinin çok değerli...

KEMAL NACİ EKŞİ (İstanbul) — Arzu ettiler; ama gidemediler.

İÇİŞLERİ BAKANI NAHİT MENTEŞE (Devamla) — Gider!.. Ben gidince o niye gitmesin?! Sayın Cevheri birkaç gün önce oradaydı. Sayın Erman Şahin ise, daha hadise olur olmaz Hükümet tarafından görevlendirildi. Niye görevlendirildi? Oradaki zararı tespit etmek için,

vatandaşlarımızın uğradığı zararları telafi etmek için. Ondan sonra da, çeşitli arkadaşlarımız, doğu ve güneydoğu bölgesine, bakanlar olarak, âdeta yayıldılar. Gene de merak etmeyiniz, önümüzdeki günlerde Sayın Çiller de oraya gidecektir. Yani, Sayın Başbakanın, her gün, her yere gitmesi mümkün değil; ama Cumhuriyet Hükümetinin üyeleri gidiyor. Esasında, görevine başladığı zaman aldığı bir karar vardır, Hükümet toplantısını hemen...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN — Sayın Bakan, 2 dakika içerisinde lütfen toparlayın efendim.

İÇİŞLERİ BAKANI NAHİT MENTEŞE (Devamla) — ... doğuda yapmıştır; ondan sonra da doğuya gezileri olmuştur. Merak etmeyiniz, önümüzdeki günlerde tekrar gidecektir, tekrar gideceğiz. Doğu ve güneydoğu bizim gözbebeğimiz, her gün, her gün, oranın işleriyle meşgul olmaktayız.

Yine, bir arkadaşımız "orada okullar kapandı" dediler. Millî Eğitim Bakanıyken de bu okulların kapanması meselesiyle ilgilendim. Çare?.. Oradaki masum çocuklarımızı öldürtmek çare değil. Öğretmeni öldürüyorlar... Bunun çaresi, bölge okullarını geliştirmek, kapasitelerini artırmaktı. Hatta, bu bölgedeki çocuklarımızı, o bölge bu terör belasından kurtuluncaya kadar, başka bölgelerde de okutmak, elbette hep düşüncelerimiz arasında olmuştur.

Bölgenin kalkınması, bizim için karasevdadır, cumhuriyet hükümetleri için karasevda olmuştur şimdiye kadar ve olmaya da devam edecektir. Bundan hiç şüphe etmeyiniz; ama, söylediğim gibi, oranın kalkınmasını istemeyen PKK, terör belası orada kazındıktan sonra, bu kalkınma hamleleri daha da artırılacaktır.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; Sayın Başkanımız da ihtar ettiler; onun için sözlerime burada son veriyorum.

İçişleri Bakanlığı bütçesi için, gerek Komisyonda ve gerekse burada değerli üyelerimizin gösterdiği ilgiye müteşekkiriz. Arkadaşlarımız, bütçemizin az olduğunu ifade ettiler. Değerli arkadaşlarım, elbette, biz de aynı inançtayız, ama...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN — Buyurun Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI NAHİT MENTEŞE (Devamla) — Tekrar yeni bir konuya girmeden, değerli arkadaşlarımı saygıyla selamlıyor, eleştirilerinizden dolayı hepinize teşekkürlerimi ve saygılarımı sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN — Sayın Bakan, teşekkür ediyoruz efendim.

Sayın milletvekilleri, bugünkü programımızı ikmal edebilmek için, saat 14.20'de yeniden toplanmak üzere, birleşime ara veriyorum.

Kapanma Saati : 13.20

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 14.20

BAŞKAN : Başkanvekili Yasin Hatiboğlu

KÂTİP ÜYELER : Ali Günaydın (Konya), Işılay Saygın (İzmir)

BAŞKAN — Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin 46 ncı Birleşiminin İkinci Oturumunu Açıyorum.

III. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

1.— 1994 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeli İdareler ve Kuruluşlar Bütçe Kanunu Tasarıları ile 1992 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeli İdareler ve Kuruluşlar Kesinhesap Kanunu Tasarıları (1/628, 1/629; 1/584, 3/1112; 1/582, 3/1113) (S. Sayıları : 393, 392, 397, 382) (Devam)

A) İÇİŞLERİ BAKANLIĞI (Devam)

1.— İçişleri Bakanlığı 1994 Malî Yılı Bütçesi

2.— İçişleri Bakanlığı 1992 Malî Yılı Kesinhesabı

a) Emniyet Genel Müdürlüğü

1.— Emniyet Genel Müdürlüğü 1994 Malî Yılı Bütçesi

2.— Emniyet Genel Müdürlüğü 1992 Malî Yılı Kesinhesabı

b) Jandarma Genel Komutanlığı

1.— Jandarma Genel Komutanlığı 1994 Malî Yılı Bütçesi

2.— Jandarma Genel Komutanlığı 1992 Malî Yılı Kesinhesabı

c) Sahil Güvenlik Komutanlığı

1.— Sahil Güvenlik Komutanlığı 1994 Malî Yılı Bütçesi

2.— Sahil Güvenlik Komutanlığı 1992 Malî Yılı Kesinhesabı

BAŞKAN — Değerli milletvekilleri, öğleden önceki mesaimizde, İçişleri Bakanlığımızın 1994 malî yılı bütçesi üzerindeki görüşmeleri tamamlayamamış idik. Bu kere, bu bütçe üzerindeki çalışmalara ve diğer programımızı ikmale, kaldığımız yerden başlıyoruz.

Komisyon?.. Hazır.

Hükümet?.. Hazır.

Değerli milletvekilleri, İçişleri Bakanlığı bütçesinin lehinde kişisel söz talebinde bulunmuş olan Yozgat Milletvekili Sayın Erbaz'a söz veriyorum.

Buyurun Sayın Erbaz.

YAŞAR ERBAZ (Yozgat) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İçişleri Bakanlığının 1994 yılı bütçesi dolayısıyla görüşlerimi bildirmek üzere yüksek huzurlarınızdayım. Bu vesileyle, Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Bu arada, Türk Milletinin birlik ve beraberliği ve Türk Devletinin bölünmez bütünlüğü için görevleri esnasında şehit düşmüş olan bütün güvenlik kuvvetleri mensuplarına ve sade vatandaşlarımıza Tanrı'dan rahmet, kederli ailelerine de başsağlığı diliyorum.

Değerli milletvekilleri, bugün Türkiye'nin etrafı bir çembere alınmıştır. Hepinizin çok yakından izlediği gibi, daha geçenlerde, bir siyasî partinin büyük kongresinde, Türkiye'ye karşı niyetlerini çok yakından bildiğimiz ve asla iyi niyet beslemediklerine inandığımız bir grup Yunanlı milletvekili, Türkiye Cumhuriyeti Devletini parçalamak isteyenlere arka çıkmak için konuşma yaptılar.

Yine geçenlerde yapılmış olan bir seçimle iktidara gelmekte olan Rusya'daki bir siyasî partinin lideri, Rusya'nın güney sınırının Irak olacağını söyledi ve yine gazetelerden izlediğimiz kadarıyla, Apo, kendine yeni karargâhlar aramak için, doğuda Ermenistan'ı seçtiğini haber vermeye başladı.

Bütün bunlardan sonra, özellikle Türkiye Devletini bölmek için eline silah alıp çıkan PKK terör örgütüne ve onun destekçilerine buradan da bir şey hatırlatmak istiyorum: Eğer Rusya, güney sınırını Irak'a getirecekse, bunu nasıl getirecektir? Orada kurmak istediği büyük bir Ermenistan'la ancak bunu sağlayabilir.

O zaman, soruyorum; bugün, böyle bir mücadelenin içinde bulunmuş olan insanlara, Ermeniler, Doğu Anadolu'da ve Güneydoğu Anadolu'da bir hayat hakkı verecekler midir?. Ermeniler, dokuzyüzyirmi yılı aşkın bir süre birbirimizi kucakladığımız, birbirimizin acılarını paylaştığımız, birbirimizin sevinçlerinde beraber olduğumuz, beraber ağlayıp beraber güldüğümüz bu insanları bizden daha sıcak kucaklayacaklar mıdır?! Bunlar, kendileri için oynanmak istenen oyunun farkına ne zaman varacaklardır ve ne zamana kadar, kendi çıkmaz idealleri uğruna doğu ve güneydoğudaki binlerce, yüzbinlerce, milyonlarca insanı alet etmeye devam edeceklerdir? Bunu bir kere daha gözden geçirmelerinde ve bu işten vazgeçmelerinde, Türkiye Cumhuriyeti Devletini bölmeye, Türk Milletinin birlik ve beraberliğini parçalamaya kimsenin gücünün yetmeyeceğini bir kere daha anlamalarında, yarar vardır.

Değerli kardeşlerim, Türkiye, bu şekilde bir ateş çemberiyle çevrili iken, bizim en güvenilir gücümüz nedir?.. Bizim en güvenilir gücümüz, milletçe birlik ve beraberliğimizdir. İşte bunu bildikleri için, gücümüzün merkez sıkletini teşkil eden birlik ve beraberliğimiz hedef alınmıştır ve birlik ve beraberliğimiz bozulmaya çalışılmaktadır.

Birlik ve beraberlik ne ile olur? Türkiye Cumhuriyeti Devletinin bağımsızlığı tehlikeye girmişse...

HÜSAMETTİN KORKUTATA (Bingöl) — Irkçılık yapmamakla olur.

YAŞAR ERBAZ (Devamla) — Irkçılık yapılmaz... Bunu ağzınıza almanızı bile, Sayın Korkutata, zait görüyorum; burada ırkçılık yapan hiç kimse yoktur. Türkiye Büyük Millet Meclisinin çatısı altında etnik ırkçılık yapanların kimler olduğunu, benden çok daha iyi bilirsiniz.

Değerli arkadaşlarım, birlik ve beraberliğin olmasının tek şartı; Türkiye Cumhuriyeti Devleti ciddî bir tehlikeyle karşı karşıya kaldığı zaman o ciddî bir tehlike karşısında insanlarımızın aynı teşhisi koymuş olmalarından geçer. Fakat, maalesef, görüyorum ki, Türkiye'de siyasî partilerden bazıları, hâlâ, Güneydoğu ve Doğu Anadolu'daki PKK terörüne karşı ciddî bir teşhis yanılgısı içindedirler.

Sabahki oturumda da gördük; ANAP Grubu adına konuşan Sayın Ekşi'nin sözlerine katılmadığımı, orada, terörün, asla bir geri kalmışlık sorunu olmadığını, oradaki insanların kasten geri bırakılmadığını, böyle bir sorunun olmadığını, işsizlik sorunu olmadığını; orada,

başka bir gaye uğruna insanların eline silah aldığını açıkça belirtmek istiyorum. Aynı oturumda, aynı partinin ikinci konuşmacısı Sayın Keçeciler'in sözlerine de aynen katıldığımı burada belirtmek istiyorum.

Değerli kardeşlerim, sayın milletvekilleri; eğer PKK terörünün, Türkiye'de, Türk Devletini parçalamaya matuf çalışmalarında güvenlik güçlerimizin yanında olmayacaksak, güvenlik güçlerimizin arzu ve isteklerini, onlara lazım olan araç ve gereci temin edemeyeceksek, sizi temin ederim, yapacağımız başka hiçbir hayırlı iş, bundan daha önemli değildir. Çünkü, dünyada bir millet için en büyük şeref, şan ve zenginlik, o milletin, o devletin bağımsızlığıdır. Eğer bir gün bunlar elden gidecek duruma gelirse ve biz bunun için harcamış olduğumuz parayı fuzulî bir masraf gibi görürsek; yarın, bağımsızlığımızı kaybettiğimiz zaman, onu kazanmak için harcayacağımız meblağın parayla ölçülemeyeceğini; çünkü, istiklalin bedelinin kan olduğunu, kan için de mutlaka savaşmak gerektiğini herkesin iyi bilmesi lazım. İşte o zaman harcayacağımız para, şimdi harcadıklarımızdan fersah fersah fazla olacaktır.

Bu nedenle, Sayın Meclisin değerli üyelerinin, bugün görüşmekte olduğumuz İçişleri Bakanlığı bütçesi üzerinde, Bütçe Komisyonunda da gerekli titizliği gösterdiklerine inanıyorum; ancak, mevcut bütçeyle, İçişleri Bakanlığının bütün ihtiyaçlarının ciddî manada karşılandığını söylemek, mümkün değildir; fakat bu millet, eğer gerekirse, sırtındaki ceketini satarak, kendi bağımsızlığı ve toprak bütünlüğü için her türlü fedakârlığı yapacağını tarihte birkaç kez göstermiştir. Bundan sonra da göstertermeye devam edecektir.

Değerli milletvekilleri, elimden bir tarihî belge var... Söylenecek çok şeyler de var; ama zaman çok dar. 1921 yılında Londra'da toplanan bir konferansta, "güneydoğuda bir müstakil Kürt devleti kurulması noktasında Sevr Anlaşmasının hükümleri mutlaka uygulansın" şeklinde alınan bir karar, Türkiye Cumhuriyeti Devletinde görüşülürken, o zaman bu mücadeleyi beraber yaptığımız, müstevlilere karşı beraberce şehit verdiğimiz insanların, bu durum karşısında Türkiye Büyük Millet Meclisine çekmiş oldukları bir telgrafı burada okumak istiyorum:

"Ankara Büyük Millet Meclisi Riyaset-i Celilesine

Kürtler küçük lokmanın pek kolay yutulacağını vaktinden çok evvel anlamışlardır. Türk birliğinden ayrılmak zihniyetinde bulunanları, Kürtler, kendi milletlerinden addetmezler. Kürtlerin mukadderatı, Türkün mukadderatıyla tevemdir. Biz Kürtler, Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümetinden başka halâskâr beklemediğimiz gibi, Düvel-i İtilafiyeden merhamet dilenmeye de tenezzül etmeyiz. Misakımillî dahilinde sulh akdedilmesini teminen, bütün varlığımızla hükümetimize müzaheret edeceğimizi, Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti dahilinde Kürtlüğün ayrı bir unsur olarak telakkisini hiçbir zaman işitmek istemediğimizi arz ile muvaffakiyetler temenni ve takdim-i tâzimat eyleriz.

İzoli Aşireti Reisi
Hacı Fiya Sebatı

Bariçkan Aşireti Reisi
Halil

Bükler Aşireti Reisi
Hüseyin

Ulema-ı Ekrattan
Avni

Umela-ı Ekrattan
Halil"

Ve şu anda ismini söyleyerek zaman kaybetmek istemediğim 17 tane aşiretin değerli büyükleri... (Alkışlar)

Demek ki, bizlerin kurtuluş mücadelesinde, şu gün bütün Türkiye'de yaşayan 60 milyon insanın dedelerinin kanlarıyla sulanan bu vatan toprakları içinde, geçmişte de birlik ve beraberliğimiz vardı, şimdi de birlik ve beraberliğimiz var ve bu birlik ve beraberliği ilelebet yürütmek, Türk Milletinin geleceğinin de teminatıdır.

Değerli milletvekilleri, burada bir Kürt meselesinin olmadığını çok açıklıkla vurgulamak istiyorum. Benim ailemde 2 gelin, 1 damat var ve gelinimin evine gittiğim zaman, sizi temin ederim, kendi kızkardeşimin evindeki kadar rahat ve onun kadar kendime yakın bulmaktayım.

Geçen seferki bütçe konuşmamda da söyledim -giden arkadaşlarımız görmüşlerdir- Çanakkale Şehitliğini ziyaret ettim, Hakkâri'den, Yozgat'tan, Van'dan, İstanbul'dan, bütün şehitler yan yana, beraberce yatıyorlar. Dahası var, O zamanlar Türkiye sınırları içindeyken şu anda dışında olan yörelerin insanları da, beraberce, aynı dava uğruna, aynı milletin geleceğinin teminatı uğruna şehit oldular.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN — Buyurun Sayın Erbaz; devam edin.

YAŞAR ERBAZ (Devamla) — Teşekkür ederim.

Onun için, milletin birlik ve beraberliğini, devletin bağımsızlığını şu veya bu şekilde bozmak isteyenlere buradan açıkça söylüyoruz: Buna kimsenin gücü yetmez.

Bunun çaresi vardır... Bütün siyasî partilerin gruplarına ve milletvekillerine sesleniyorum: Milliyetçi Hareket Partisinin, daha önce, Büyük Millet Meclisine vermiş olduğu bir güvenlik araştırma kurumu kanun tasarısı vardır. Hiçbir art niyet göstermeksizin bu kanun tasarısına tekrar göz atmanızı, gerçek çözümün orada olduğunu, bunun için de size daha teferruatlı bir bilgi verme durumunda olmadığımı; ama bu noktaya dikkatinizi çekmeyi bir borç bildiğimi belirtiyor, hepinize şahsım ve Partim adına saygılar sunuyor, sizi Yüce Mevlaya emanet ediyorum.

Allah'a emanet olun. (Alkışlar)

BAŞKAN — Sayın Erbaz, teşekkür ediyorum.

Bütçenin aleyhinde kişisel görüşlerini ifade etmek üzere, Van Milletvekili Sayın Fethullah Erbaş'a söz veriyorum.

Buyurun Sayın Erbaş.

FETHULLAH ERBAŞ (Van) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İçişleri Bakanlığının 1994 malî yılı bütçesi üzerinde kişisel görüşlerimi arz etmek üzere huzurlarınızdayım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün, memleketimizin en önemli sorunlarını bir tarafa bırakmış, ülkemizin bölünmez bütünlüğünü tartışır hale gelmişsek; bunun sebeplerini, bugünkü Hükümetin çok kısa süreli icraatına bağlamak ne kadar yanlışsa, bugünkü İçişleri Bakanlığının ve Hükümetin geçmişteki yanlışı devam ettirme inadı da o kadar yanlış ve tutarsızdır.

Devletin hayatı asırlarla, iktidarların hayatı ise seneler veya aylarla ölçülür; hatta son zamanlarda gün sayma modası da çıktı, 700 günlük iktidar gibi...

Her gelen iktidar iyi niyetlerle işe başlıyor; daha sonra, meselenin çözüm yollarını araştırmadan, bürokrasi çıkarlarının dişlileri arasında ezilip gidiyor. Ne parti politikası ne vaatler ne halka verdiği sözler; hepsi bir kenara bırakılıyor ve bu çarkın bir parçası oluyor.

ANAP iktidarını milletimiz beğenmedi... Çekiç Güç, olağanüstü halin kaldırılması, ekonominin iyileştirilmesi, üslerin kaldırılması, dış politikada şahsiyet ve tutarlılık vaatleriyle miting meydanlarında nutuk atanlar, iktidar olunca ANAP'tan devraldıklarını aynen tatbike başladılar. Şeffaf karakollarda, milleti bir tarafa bırakın, milletin hakkını savunan milletvekilleri dövülüp hastanelik edildi de, dövenlere disiplin cezası bile verilmedi; belki de terfi ettirildiler.

Olağanüstü hal ve Çekiç Güç'ün sürelerinin uzatılmasında muhalefette iken ret oyu verenler, şimdi bunların sürelerinin uzatılması için ateşli savunucular oldular, evet oyu veriyorlar. İktidardaki ANAP da şimdi ret oyu veriyor. Bu hususlarda, yukarıda belirttiğim gibi, kim gelirse gelsin, sonuçta, asker ve sivil bürokrasinin dediği oluyor

Devletimizin 1,5 asır gerisine gidip şöyle bir bakalım: Osmanlı Devleti 22 milyon kilometrekarelik koca bir devlet; herkes huzur içinde. Devletin bazı sıkıntıları var. Batı, sanayi devriminin eşiğine gelmiş, Osmanlı da bu hususta geri kalmak istemiyor. "İlim Müslümanın yitik malıdır, nerede bulursa alır", "İlim Çin'de de olsa gidip öğrenin" hadisi şeriflerini yine, "Benim ümmetim, başka ümmetlerden maddî ve manevî sahada ileri olmazsa, o ümmetime şefaat etmem" diyen Şanlı Peygamberimizin sözlerini mürşit edinen devlet, kendi okullarındaki talebeleri, Avrupa'daki gelişmeleri öğrensinler, fende ve teknikte onlardan geri kalmayalım diye yurt dışına göndermiş.

Yurt dışına giden bu talebelerin bir bölümü, hakikaten, Avrupa'daki gelişmeleri takip edip memleketine getirmiş; büyük bir kısmı da, Avrupa'nın fennini değil, edebiyatını ve Fransız Devrimi ile bütün dünyayı etkileyen milliyetçilik fikirlerini almış. Kendi devletlerinin o günkü ümmetçi yapısını değiştirmek için, ulus-devlet anlayışıyla, memleketin içinde çeşitli dernekler kurulmuştur. Bu dernekler; yurt dışında Jön Türkler, yurt içinde, bilhassa Beyrut'ta Arap milliyetçileri, Batı'nın da tahrik ve desteğiyle fikirlerini yaymaya başlamışlardır.

Bunların ellerindeki en büyük silah, o gün, "hürriyet" ve "müsavat" kelimeleriydi. İçteki bu kargaşa, çeşitli milletlerden oluşan Osmanlıyı sarsmaya başlamış, hürriyetin manası kısa zamanda ortaya çıkmış; Yunanistan, Romanya, Sırbistan ve Bulgaristan hürriyetlerine kavuşmuş ve ayrı devletler kurmuşlardır. O günkü Türkçülük akımları bir hülyaya dönüşmüş, Birinci Dünya Savaşında, Turan İmparatorluğu haliyle, Orta Asya'ya kadar her taraf Türk İmparatorluğunun bayrağı altına girecek, tüm dünyadaki Türklerin devleti olacaktı. Bu uğurda, Sarıkamış'ta, Allahüekber Dağlarında, 100 bin Osmanlı askeri, düşmana tek bir mermi dahi atmadan, donarak şehit olmuştur.

Savaş sonrasında galip devletler Osmanlıyı bölüşürken haritayı ellerine almışlar; petrol bölgelerini kurnaz İngilizler kendilerine, diğer yerleri de müttefiklerine pay etmişlerdir; bize de yalnız Anadolu kalmış. Misakımillî hudutları, bilindiği gibi, Musul ve Kerkük'ü içine alan, aşağıdan Akdeniz'e kadar olan bölgeydi; ancak Lozan'da, İngilizlerin zoruyla bu yerler de elimizden alınmıştır ve İngilizlerin sömürüsüne bırakılmıştır.

Doğu Anadolu, 1918'de düşman işgalinden temizlenmiş; Yunanlıların, 1919'da İngilizlerin desteğiyle İzmir'e çıkmaları da, ancak 1922'de püskürtülebilmiştir. Kurulan yeni devlet, halkımızın dişiyle, tırnağıyla, malıyla, canıyla kazanılan bu devlet, yine Batı'da eğitim görmüş aydınlara teslim edilmiştir. Bunlar da, hiç çekinmeden, yine Osmanlının yıkılmasına sebep olan ırkçılık hastalığından kurtulamamışlar ve devletin esasını, devletçilik, laiklik, milliyetçilik, halkçılık, inkılapçılık ve cumhuriyetçilik gibi temeller üzerine kurmuşlardır.

Devletin kuruluşunda ve gelişmesinde milliyetçilik büyük rol oynamıştır. Ziya Gökalp'in fikirleri, devletin şekillenmesinde ve kurumlarının teşkilinde büyük rol oynamıştır. Ziya Gökalp, Atatürk'ün fikirlerine en fazla itibar ettiği bir sosyologdu. Cumhuriyetin ilk yıllarında bu milliyetçilik ırkçılık olarak algılanmış, hatta kafatası ölçümüz safhasına gelmiştir.

6.8.1935 tarihli Cumhuriyet Gazetesindeki haberde, Mimar Sinan'ın mezarının açıldığını, kafatasının ve kemiklerinin incelendiğini, keza, Yunus Emre'nin de aynı şekilde mezarının açıldığını yazmaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; resmî ideolojinin, dayatmacı, başka kökten gelmiş yurttaşlarına hayat hakkı tanımayan tutumu, onları asimile etme hayalleri ters tepmiş, 1984'te 200 kişi olan PKK terör örgütü bugün 10 bine çıkmış; ayrıca halk arasında da taban bulmaya başlamıştır. Bölgede uygulanan olağanüstü hal, sıkıyönetim gibi zecri tedbirler bu yaraya merhem olmamış, yaranın daha çok açılmasına ve kangren olmasına sebep olmuştur.

Bunlar da gösteriyor ki, bugüne kadar, ret ve inkâra dayalı politikalar tutmamıştır. Bu politikalardan derhal vazgeçmek gerekir. Çünkü, zararın neresinden dönersen, kârdır.

Değerli milletvekilleri, terörün kaynağını doğru tespit ve teşhis ettikten sonra, ilacının bulunması da kolay olur. Şimdi ne yapılması gerekir?..

Ben, bölgenin bir milletvekili olarak ve doğu ve güneydoğudaki sorunları da yerinde görüp inceleyerek, vardığım kanaatleri şöyle sıralayabilirim: Devlet, geçmişteki tatbikatından vazgeçerek, ulus-devlet modelinden, ümmet-devlet modeline geçmeli; yanlış anlaşılmalara sebep olan slogan ve antlardan vazgeçmelidir. Her dağın üzerine "Ne Mutlu Türküm" diyene, her okulun ilk başlangıcında "Türküm, doğruyum" antlarından vazgeçmelidir.

İHSAN SARAÇLAR (Samsun) — Neler söylüyorsun?!.

CENGİZ ALTINKAYA (Aydın) — Burası neresi?!.

FETHULLAH ERBAŞ (Devamla) — Arkadaşlar, bunlar kişisel görüşlerimdir...

Terör örgütü PKK'nın desteğinin yurt dışında olduğunu bilmeyen yoktur. Son olaylar da bunu kanıtlamıştır. Diplomasi yoluyla dış destek kesilmelidir.

Pişmanlık yasasının kapsamı genişletilmeli, devletin şefkat eli, kandırılmış ve zorla eyleme itilmiş kimselere uzatılmalıdır.

Düzenli savaş için eğitilmiş ordu birlikleri, terörle mücadelede kullanılmamalı, ordu birliklerinin, bilmeyerek ve istemeyerek de olsa, halka zarar vermeleri önlenmelidir. Yüksekova'da, Lice'de bunun örneklerini çok gördük. Terör örgütü, düzenli birliklerin üzerine roketatarlarla saldırıyor. Düzenli birlikler ise, ellerindeki tanklarla, havan toplarıyla şehri dövüyor.

Bölge halkı devletin yanındadır; ancak, basiretsiz ve tecrübesiz idarecilerin ve eğitimsiz ve bilgisiz, halk ve topluk psikolojisinden anlamayan silahlı güçlerin, halkı potansiyel suçlu görüp teröristlerle halkı ayırmaması, bölge halkını yanlış tercihlere iletebilir. Tecrübeli ve eğitimli personel muhakkak bu bölgelere gönderilmeli, bölge, sürgün yeri olmaktan bilhassa çıkarılmalıdır.

Temelinde terörle mücadele olan olayda eğitimsiz askerlerin kullanılması asker ölümlerini çoğaltmakta; bu durum, kişi ve kitleleri etnik bir düşmanlığa doğru itmektedir. Cenaze törenlerinde bu duygular derinleşerek dile getirilmekte, etnik tefrikalar oluşmaktadır. Bu nedenle, bu işlerde ordu kullanılmamalıdır.

Bölgedeki ilçelerde imam-hatip okulları yaygınlaştırılmalı, İslamî eğitim yapmakta olan medreselere yardım yapılmalı, medreseden mezun olan ve icazet alan hocalara bölgede imam olarak görev verilmelidir.

Bölgedeki eğitim ve öğretim konularında, camilerde, bölgeye yayın yapan yayın kuruluşlarında, İslam kardeşliğini kuvvetlendirici...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN — Sayır Erbaş, toplar mısınız efendim...

FETHULLAH ERBAŞ (Devamla) — Toparlıyorum Sayın Başkan.

... yayıcı, eğitim, vaaz ve yayınlar yapılmalıdır.

Bölgede teröristlerce veya silahlı güçler tarafından yakılan veya zarar verilen yerleşim birimlerindeki vatandaşların zararları anında tespit edilmeli, bunlara iskân imkânı ve tazminat verilmelidir. Van-Koçak Köyü, Çatak ve Bahçesaray'da öldürülen kişilere devlet tarafından tek kuruş verilmemiştir. Bölgenin gelir kaynağı hayvancılıktır. İthalat ve yayla yasağı gibi etkenlerle hayvancılık ölmüştür. İşsizlik had safhaya gelmiştir. Bölgenin hayvancılığının gelişmesi için, devlet tarafından sübvanse uygulanmalıdır.

Devletin, bölgedeki propaganda gücü çok zayıftır. Bölgeye yönelik çok sayıda ecnebi radyo istasyonu vardır. Halk bunlardan, fısıltı gazetesinden, olayları, yanlış ve yalan olarak öğreniyor. Devlet, bu bölgeye ait propaganda gücünü artırıcı yayınlar yapmalı, olayı ilk olarak devlet, doğru vermeli, yıkıcı propagandaya mani olmalıdır.

Bu duygu ve düşüncelerle, İçişleri Bakanlığının, Emniyet Genel Müdürlüğünün, Jandarma Genel Komutanlığının 1994 malî yılı bütçelerinin, milletimize, memleketimize hayırlı olmasını diliyor, Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (RP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Sayın Erbaş, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, İçişleri Bakanlığının 1994 malî yılı bütçesi ile 1992 malî yılı kesinhesabı üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Soru sormak isteyen sayın üye var mı?

Sayın Gökalp, Sayın Eler, Sayın Sakık, Sayın Sadak soru soracaklardır.

Soru sorma kayıt işlemini kapattım.

Süremiz, biliyorsunuz, daha önce alınmış bir karar gereği, bir gruba tanınan süre kadardır. Bunun içerisine, tabiî, cevap da dahildir. Dolayısıyla, sorularınızı, İçtüzüğümüz hükmüne göre, kısa, mütalaa ilave etmeden sormanızı rica ediyorum.

Sayın Gökalp, buyurun efendim.

COŞKUN GÖKALP (Kırşehir) — Sayın Başkan delaletinizle, aşağıdaki sorularımın Sayın Bakan tarafından cevaplandırılmasını arz ederim.

1. 1990 yılından bugüne kadar, ülke genelinde, kaç tane yargısız infaz olayı olmuştur?

2. 26.11.1993 günü, İstanbul Hasköy'de bir eve yapılan baskında, Selma Doğan ve bir arkadaşı öldürülmüştür. Bu olayı yargısız infaz olarak değerlendirdiniz mi? Yargısız infaz kabul ettiyseniz, ilgililer hakkında yasal işlem yapıldı mı?

3. Devletin hükümranlık haklarının ülke coğrafyasının bir bölümünde tartışılır hale geldiği söylenmektedir. Bunlar doğru mudur? Buna sebep olanlar nedir?

4. Sayın Başbakan Lice'ye gitmek istediği halde, neden gitmesine izin verilmemiştir? Sayın Başbakan Lice'ye gidecek midir? Gitmemesine sebep olan olay nedir?

5. Jandarma istihbarat görevlisi emekli subay Cem Ersever'in öldürülme sebebi ve öldürenler hakkında bir bilgi var mı? Cem Ersever, Başbakan Tansu Çiller'in söylediği gibi, Jandarmanın kendi iç hesaplaşması sonucu mu öldürüldü?

Son sorum: Asayiş ve emniyet nedeniyle boşaltılan köy sayısı kaçtır? Asayiş ve emniyet nedeniyle boşaltılan köy halkına devletçe herhangi bir tazminat ödenmiş midir?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Ben teşekkür ediyorum Sayın Gökalp.

Sayın Bakan, suallere yazılı cevap verme imkânınız var efendim.

İÇİŞLERİ BAKANI NAHİT MENTEŞE (Aydın) — Sayın Başkan, bir kısmını yazılı cevaplandıracağım. Yalnız, Sayın Gökalp, "yargısız infaz" tabirini kullandılar; buna iştirak etmek mümkün değildir.

"1990'dan bugüne kadar kaç yargısız infaz olmuştur?" demektedirler. Acaba hangi örgütü, PKK örgütünü mü ve diğer örgütleri mi kastetmektedirler?

İkincisi, Sayın Başbakanın Lice'ye gitmesi... Sayın Başbakan güneydoğu bölgesine gitmiştir, Bakanlar Kurulu toplantısını güneydoğuda yapmıştır, diğer yörelere de gitmiştir ve elbette gidecektir; mani olunmamıştır.

Cem Ersever hadisesi yargıdadır; o bakımdan mütalaa beyan etmek mümkün değildir. Halen yargı konuyu incelemektedir; elbette, failleri tespit edildikten sonra kamuoyuna açıklanacaktır.

Diğer sorulara da, yazılı olarak cevap vereceğim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Sorular kısmen cevaplandırılmıştır, mütebakisi yazılı cevaplandırılacaktır.

Sayın Eler, buyurun.

HASAN BASRİ ELER (Edirne) — Sayın Başkan, yardımlarınızla Sayın Bakanımdan bazı sorularım olacak.

Hudutların korunmasının aslî görevi Kara Kuvvetlerine aittir. Yasada, 1996 yılına kadar alınacağı açıkça belirtilmesine rağmen; bugün, Irak, Suriye ve İran hudutlarını, 865 kilometrelik bir hududu, Jandarmanın korumasını bize nasıl anlatacaklardır? Esasen, Jandarmanın görevi, iç güvenliktir, Kara Kuvvetlerinin aslî görevi hudutlardır. Bu konuda bir önlem veyahut da bir çalışma var mıdır?

İkinci sorum: Olağanüstü Hal Bölgesinde birçok ilçede polis olmadığını duyuyoruz. İstanbul'da 18 bin polis varken, Olağanüstü Hal Bölgesinde 14 bin polisin olmasını nasıl izah edeceklerdir?

Üçüncü sorum: Güneydoğuda karayollarında ve demiryollarında ulaşımın zaman zaman yapılamadığını öğreniyoruz. Bu bakımdan, ulaşımın yapılması için özel güvenlik birlikleri kurulmuş mudur ve bununla ilgili çalışma var mıdır?

Asayiş Komutanlığının emrinde 120 bin personel olduğunu duyuyoruz; doğru mudur? Doğruysa; barışta dahi, mesela, bir korgeneralin, hem coğrafî yönden olsun hem personel yönünden olsun, 30 binden fazla kişiye emir-komuta etmesi mümkün değildir. Bu durum karşısında, emir-komuta zincirinde bir değişiklik yapmayı düşünüyorlar mı?

Cezaevlerindeki iki başlılık için herhangi bir çalışma var mıdır? Adlî zabıta kurulacak mıdır?

İçişleri Bakanlığının, kaçak inşaat yapılması konusunda Çevre Bakanlığıyla koordineli bir çalışması var mıdır?

Seçim güvenliği konusunda ve Seçim Yasasıyla ilgili bir çalışmaları var mıdır? Örneğin, doğuda ve güneyde, saat 15.00-16.00'dan sonra hava kararmaktadır. Oy vermeye gelenlerin dönmesi için, oy verme işlemini daha erken saatte bitirmek için bir çalışmaları var mıdır? Veyahut da, vatandaşların oyunu kullanmasında ulaşım açısından ortak köyler, ve ortak mahallelerde, ortak sandık kullanılması gibi bir çalışmaları bulunuyor mu?

1991 yılında, bazı yerlerde, oy kullanan 30 kişi olduğu halde, sandık açıldığında, sandıktan çıkan oy sayısının 283, geçerli oy sayısının 283, tercihli oy sayısının 283 olduğu görülmüştür. Böyle bir uygulama var mıdır?

Sayın İçişleri Bakanımızın, bazı yasalarla, yürütmede etkili olma çalışmaları var. Esasında, İçişleri Bakanın, Askerî Şûra'ya üye olması için bir çalışmaları var mıdır?

Sahil Güvenlik Komutanlığının kontrolündeki hudutların uzunluğu, kara hudutlarından fazladır. Oysa ki, bu komutanlığın bugün, 52 botu, 3 helikopteri ve 1 uçağı vardır. Görev yüklerken çok fazla veriyoruz; ama, personel, tesisat, malzeme, bot ve tekne verirken cimri davranıyoruz. Sahil Güvenlik Komutanlığının etkisinin artırılması için, kaçakçılığın önlenmesi için ne gibi projeleri vardır?

BAŞKAN — Sayın Eler, o sayfayı çevirecek misiniz efendim?

HASAN BASRİ ELER (Edirne) — Efendim, yarım saatlik soru sorma hakkım var.

BAŞKAN — Hayır yanlış anlıyorsunuz; yarım saat sizin değil efendim; bütün üyelerin sorusu ve cevap için toplam yarım saat...

HASAN BASRİ ELER (Edirne) — Sayın Başkanım, bir Danışma Kurulu toplantısına katıldık. Her partinin, grubuna tanınan süre kadar soru sorma hakkı var... (DYP ve SHP sıralarından "hayır" sesleri, gürültüler)

BAŞKAN — Efendim, siz son sorunuzu sorar mısınız; iki arkadaşımız daha var...

Sayın Eler, programda hüküm var efendim, Genel Kurulun kabul ettiği süre var; rica ediyorum...

HASAN BASRİ ELER (Edirne) — Bitireyim efendim...

Özel timlerin görev yapacağı yerlerde, birlik, kontrol ve eşgüdüm sağlanması için, o timler hangi bölgede görev yapıyorsa, o güvenlik komiteleriyle eşgüdüm yapması konusunda bir düzenlemeleri var mıdır?

Fransa ve İtalya'da güvenlik kuvvetleri 8 ay eğitim yaparak profesyonel olarak görev üstlenirken, bizim güvenlik kuvvetlerimizin 3 ay eğitimle yetiştirilmesi mümkün değildir. Eğitim süresini artırmak için bir çalışmaları var mıdır?

BAŞKAN — Sayfayı çeveriyorsunuz Sayın Eler...

HASAN BASRİ ELER (Edirne) — Efendim, bitiriyorum, bırakıyorum.

Şırnak, Lice, en son Sivas olaylarında, olaylar olmazdan evvel istihbarat yapılmamış mıdır? Bu konuda Bakanlığa ne gibi bilgiler verilmiştir? Eğer istihbarat yapılmışsa, niye zamanında önlem alınmamıştır veyahut da Sayın İnönü'nün dediği gibi, "Sivas'ta önlem alın, müdahele edin" dediği halde, onu dinlemeyenler kimlerdir? Başta rütbeliler olmak üzere, emniyet ve vali... Yalnız valiye fatura kesilmesinin anlamı nedir?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Ben teşekkür ediyorum Sayın Eler.

Sayın Bakan...

İÇİŞLERİ BAKANI NAHİT MENTEŞE (Aydın) — Sayın Başkan, değerli arkadaşlarımızın sualleri oldukça kapsamlı, onun için, yazılı cevap vereceğim; yalnız, hemen cevaplandırılması bakımından; 27 Mart 1994 tarihinde yapılacak mahallî idareler genel seçimleri nedeniyle, özellikle güneydoğu bölgesinde potansiyel tehdit unsurlarına karşı tedbirlerimiz devam etmektedir. Bakanlıklararası müzakereler yapılmıştır. Burada okumaya kalksam zaman alacaktır; yalnız, sandıkların erken açılması, erken kapanması gibi hususlar -seçim süresi aynı olmak şartıyla, çünkü bölgede sabah daha erken olmaktadır- Yüksek Seçim Kurulunca düşünülmektedir. Bunu arz ederim.

Diğerlerini yazılı olarak cevaplandıracağım.

BAŞKAN — Teşekkür ediyorum Sayın Bakan.

Sayın Sakık, buyurun; ancak, süremizin bitmek üzere olduğunu hatırlatmak mecburiyetindeyim. Rica ediyorum, kısa olsun, mütalaa katmadan sorunuz sorunuzu.

SIRRI SAKIK(Muş) — Sayın Başkan, 1.10.1993 günü Muş ve çevresinde güvenlik adına yapılan operasyonda, 30'a yakın köy yakılıp yıkılmıştır. O köylerde binlerce insan aç ve perişan. Şu an Muş merkezinde ev bile bulamamaktadırlar. Buna ek olarak, bizim tespit ettiğimiz 900'e yakın köy yakılıp yıkılmıştır. Devlet, bu mağdur olan insanlara ne zaman dost elini uzatacak ve yakılıp yıkılan köylerin onarımı için ne zaman harekete geçecek?

İkincisi, 1.11.1993 günü Genel Kurulda gündem dışı konuşmayla gündeme getirdiğim Olağanüstü Hal Bölge Valisinin açıklamasıyla ilgili. Sayın Bakanımızdan da rica etmiştim. Olağanüstü Hal Bölge Valisinin açıklamasında, Muş ve çevresinde 8 teröristin ölü olarak ele geçtiği iddiası vardı, o teröristlerin benim köyümde ölü olarak ele geçtiği iddiası vardı. Ben, Genel Kurulda, o insanların ismini vererek Sayın Bakanımızdan bilgi rica etmiştim.

Öldürülen insanlardan biri, 80 yaşında Mehmet Sıddık Toktaş; oğlu, Devlet Demiryollarında memur olan Selam Toktaş; diğer bir oğlu, Siyasal Bilgiler Fakültesinde son sınıf öğrencisi Nafiz Toktaş; köye gelen bir kamyon şoförü; 26 yaşındaki Ayşe Toktaş; altıncı şahıs, 80 yaşında Yusuf Söylemez; 55 yaşındaki Adem Simi -bu da Devlet Demiryollarından emekli işçi- ve 60 yaşında Fadıl Baran. Ben, isim vererek, bu insanların terörist olmadığını, devletten, yıllarca emek verip emekli olduklarını ve bu insanların yaş ortalamasının 60'ın üzerinde olduğunu söyleyip, Sayın Bakanımızdan bu konuda bilgi rica etmiştim.

Sayın Bakanımız, acaba bu konularda bize ne zaman bilgi aktaracaktır?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Sakık.

Buyurun Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI NAHİT MENTEŞE (Aydın) — Sayın Başkanım, Sayın Sakık'ın sorularına yazılı cevap vereceğim; ancak, daha evvel de kürsüde müteaddit kereler beyan ettim; terör örgütü, özellikle PKK örgütü, bu yörelerimizde, acımasızca, insanları öldürmektedir, köyleri yakıp yıkmaktadır. Buna rağmen, devlet, bu kabahatsiz, suçsuz köylülerin köylerini imarda elbette yardımcı olacaktır, oralarda gerekli imarı yapacaktır.

Maalesef, geçen defa Lice'de de aynı hadiseler olmuştur. Demin de arz ettiğim gibi, ilgili bakan arkadaşlarım bu yöreye gitmişler ve gerekli tespitleri yapmışlardır. Devlet, gene de buralara uzanacaktır, elini uzatacaktır. Bundan emin olabilirler.

Diğer soruları da ayrıca yazılı olarak cevaplandıracağım.

BAŞKAN — Teşekkür ediyorum Sayın Bakan.

Buyurun Sayın Sadak.

Sayın Sadak, sorularınız için -cevaplarıyla birlikte- 6 dakikamız var efendim.

SELİM SADAK (Şırnak) — Sayın Başkan, Mardin İlinin Savur İlçesinin Başağaç Köyü Jandarma Karakol Komutanı olan bir başçavuş ile aynı ilçenin Alkuran ve İhsarkaya köylerinin korucubaşı konumundaki Ramazan Yıldız, Ahmet Yıldız ve Nuri Kaya ile birlikte, Bismil İlçesi Tepecik Köyü Hola Mezrasındaki Felemez Çelçel'in evine gidip, PKK'lı olduklarını söylüyorlar, "bize 100 milyon TL bağış vereceksin; vermezsen, hemen, seni ve bütün çocukları öldüreceğiz" diyorlar. Çaresiz kalan Felemez Çelçel, iki gün müsaade istiyor, "beni ve çocuklarımı öldürmeyiniz; iki gün sonra gelin, size 100 milyon TL vereceğim" diyor.

Çaresiz kalan Felemez Çelçel, PKK'lı kılığına giren koruyucubaşları ve karakol komutanını Bismil güvenlik güçlerine bildiriyor, "PKK'lılar gelmişler, bu kadar para istemişler; ben de kendilerine, filan saatte gelin, size para vereceğim dedim" diyor. Bu ihbarı alan Bismil güvenlik güçleri, hemen, Hola Mezrası etrafında pusu kuruyorlar ve PKK kılığına giren karakol komutanı ile korucubaşları para almaya gelirlerken, güvenlik güçleri, bu şahıslara ateş açıyor; ilk ateşte karakol komutanı vurularak öldürülüyor, korucubaşları ise sağ olarak ele geçirilip Bismil İlçesine getiriliyor.

Bir üst düzey yetkili, hemen, hiç zaman kaybetmeden, bu korucubaşlarının serbest bırakılması talimatını veriyor.

Sayın Bakanımıza soruyorum: Bu olay doğru mudur? Bu olay doğru ise, öldürülen başçavuşun yakınlarına ve kamuoyuna, ölüm sebebini ve şeklini nasıl açıkladılar?

Bu korucubaşlarının bırakılması için talimat veren üst düzeydeki yetkili kim?

İkinci sorum: 10.12.1993 tarihinde, Cizre İlçesinin Cudi Mahallesinde ikamet etmekte olan Kâmil Atak'ın korucuları tarafından bir saldırı düzenleniyor. Bu saldırıda meydana gelen zayiat hakkında kesin bir bilgim yoktur; fakat, Cudi Mahallesinde ikamet etmekte olan Kâmil Atak'ın korucuları, Cudi Mahallesi halkına saldırarak, 250-300 evi boşaltıyor, camlarını kapılarını kırıyorlar ve bir şehir görünümünde olan koskocaman Cizre'nin insanlarını evlerinden kovarak, kışın, yağmurun altında, tüm insanları, duvar diplerinde yaşamaya sevk ediyorlar. İlçe Kaymakamı, bu olaya müdahale ettiği halde, korucuları aşamamış ve 250-300 hanede yaşayan bu insanlar, bugün, çaresiz olarak, duvar diplerinde yaşamlarını sürdürüyorlar. Sayın Bakanımız, bu insanlara kısa zaman içerisinde bir çare düşünüyorlar mı?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Sayın Sadak, gündem dışı söz alsaydınız, bu kadar süreyi bulmanız mümkün değildi!

Sayın Bakan, buyurun efendim.

İÇİŞLERİ BAKANI NAHİT MENTEŞE (Aydın) — Sayın Başkan, ifade buyurduğunuz gibi, çok kapsamlı ve tetkike muhtaç sorudur, inceleyeceğim. Ancak, Sayın Sadak, sorularını sorarken bir cümle sarf ettiler, "PKK sınırına giren güvenlik güçleri" dediler. ("PKK kılığına" sesleri)

SELİM SADAK (Şırnak) — Öyle demedim, "PKK kılığına girerek" dedim.

İÇİŞLERİ BAKANI NAHİT MENTEŞE (Aydın) — PKK sınırı... ("kılığına" sesleri) Kılığına...

BAŞKAN — Müsaade buyurunuz efendim... Müsaade buyurun... Gerek görürse, Başkanlık açıklar.

Sayın Bakan...

İÇİŞLERİ BAKANI NAHİT MENTEŞE (Aydın) — Tabiatıyla memnun oldum. Şunu ifade edeyim : Tabiatıyla, PKK sınırı yoktur, ancak Misakımillî sınırlarımız vardır, Türkiye'nin sınırları vardır. Bunu ifade etmeyi zarurî gördüm. (DYP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

BAŞKAN — Sayın Bakan, sorular, Başkanlık delaletiyle zatı âlinize intikal ettirilmektedir ve sorulan soruda geçen, "PKK sınırı" değil, "PKK kılığı" ifadesidir. Zabıtlar düzelsin diye ifade etmek zorundayım.

İÇİŞLERİ BAKANI NAHİT MENTEŞE (Aydın) — Peki; çok teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN — Değerli milletvekilleri, İçişleri Bakanlığının bütçesi üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

İçişleri Bakanlığının 1994 malî yılı bütçesinin bölümlerine geçilmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Bölümlerine geçilmesi hususu kabul edilmiştir.

Bölümleri sırasıyla okuyorum.

I. — İçişleri Bakanlığı 1994 Malî Yılı Bütçesi

A — CETVELİ

Prog. Kodu	Açıklama	Lira
101	Genel Yönetim ve Destek Hizmetleri	4 451 894 000 000
	BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
111	Mahallî İdareler Hizmetleri	740 627 000 000
	BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
112	Nüfus ve Vatandaşlık Hizmetleri	701 316 000 000
	BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
113	Sivil Savunma ve Seferberlik Hizmetleri	136 763 000 000
	BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
900	Hizmet Programlarına Dağıtılamayan Transferler	655 200 000 000
	BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
	TOPLAM	6 685 800 000 000
	BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

İçişleri Bakanlığı 1994 malî yılı bütçesinin bölümleri kabul edilmiştir.

2. — İçişleri Bakanlığı 1992 Malî Yılı Kesinhesabı

BAŞKAN — İçişleri Bakanlığı 1992 malî yılı kesinhesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir...

Bölümleri Okutuyorum :

A — CETVELİ

	Genel ödenek toplamı	Toplam harcama	İptal edilen ödenek	Ödenek dışı harcama	Ertesi yıla devreden ödenek	1050 S.K.83. madde gereğince saklı tutulan ödenek
TOPLAM	2 209 029 865 000	2 462 668 227 000	42 540 650 000	296 856 483 000	677 471 000	1 338 000

a) Emniyet Genel Müdürlüğü

1.— Emniyet Genel Müdürlüğü 1994 Malî Yılı Bütçesi

BAŞKAN — Emniyet Genel Müdürlüğü 1994 malî yılı bütçesinin bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bölümleri okutuyorum:

A — CETVELİ

Prog. Kodu	Açıklama	Lira
101	Genel Yönetim ve Destek Hizmetleri	4 409 540 000 000
	BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
111	Güvenliği Sağlama ve Düzenleme Hizmetleri	18 369 816 000 000
	BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
900	Hizmet Programlarına Dağıtılamayan Transferler	110 000 000 000
	BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
	TOPLAM	22 889 356 000 000
	BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

Emniyet Genel Müdürlüğü 1994 malî yılı bütçesinin bölümleri kabul edilmiştir.

2.— Emniyet Genel Müdürlüğü 1992 Malî Yılı Kesinhesabı

BAŞKAN — Emniyet Genel Müdürlüğü 1992 malî yılı kesinhesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bölümleri okutuyorum :

A — CETVELİ

	Genel ödenek toplamı	Toplam harcama	İptal edilen ödenek	Ödenek dışı harcama	Ertesi yıla devreden ödenek	1050 S.K.83. madde gereğince saklı tutulan ödenek
TOPLAM	7 536 982 912 000	8 705 996 997 000	234 124 405 000	1 455 973 063 000	52 834 573 000	187 785 192 000

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Emniyet Genel Müdürlüğü 1992 malî yılı kesinhesabının bölümleri kabul edilmiştir.

b) Jandarma Genel Komutanlığı

1. — Jandarma Genel Komutanlığı 1994 Malî Yılı Bütçesi

BAŞKAN — Jandarma Genel komutanlığı 1994 malî yılı bütçesinin bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bölümleri okutuyorum :

A — CETVELİ

Prog. Kodu	Açıklama	Lira
101	Genel Yönetim ve Destek Hizmetleri	1 100 000 000 000
	BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
111	Güvenlik Hizmetleri	14 257 150 000 000
	BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
	TOPLAM	15 357 150 000 000

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Jandarma Genel Komutanlığı 1994 malî yılı bütçesinin bölümleri kabul edilmiştir.

2. — Jandarma Genel Komutanlığı 1992 Malî Yılı Kesinhesabı

BAŞKAN — Jandarma Genel Komutanlığı 1992 malî yılı kesinhesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bölümleri okutuyorum :

A — CETVELİ

	Genel ödenek toplamı	Toplam harcama	İptal edilen ödenek	Ödenek dışı harcama	Ertesi yıla devreden ödenek	1050 S.K.83. madde gereğince saklı tutulan ödenek
TOPLAM	3 895 724 650 000	4 822 505 565 000	135 952 434 000	1 062 769 852 000	36 503 000	135 947 368 000

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Jandarma Genel Komutanlığı 1992 malî yılı kesinhesabının bölümleri kabul edilmiştir.

c) Sahil Güvenlik Komutanlığı

1. — Sahil Güvenlik Komutanlığı 1994 Malî Yılı Bütçesi

BAŞKAN — Sahil Güvenlik Komutanlığı 1994 malî yılı bütçesinin bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir...

Bölümleri Okutuyorum :

A — CETVELİ

Prog. Kodu	Açıklama	Lira
101	Genel Yönetim ve Destek Hizmetleri BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	60 000 000 000
111	Sahil Güvenlik Hizmetleri BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	466 145 000 000
	TOPLAM	526 145 000 000

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sahil Güvenlik Komutanlığı 1994 malî yılı bütçesinin bölümleri kabul edilmiştir.

2.— Sahil Güvenlik Komutanlığı 1992 Malî Yılı Kesinhesabı

BAŞKAN — Sahil Güvenlik Komutanlığı 1992 malî yılı kesinhesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bölümleri okutuyorum :

A — CETVELİ

	Genel ödenek toplamı	Toplam harcama	İptal edilen ödenek	Ödenek dışı harcama	Ertesi yıla devreden ödenek	1050 S.K.83. madde gereğince saklı tutulan ödenek
TOPLAM	136 416 107 000	125 069 277 000	11 371 911 000	25 856 000	775 000	10 630 507 000

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sahil Güvenlik Komutanlığının 1992 malî yılı kesinhesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Binnetice, İçişleri Bakanlığımızın ve Bakanlığa bağlı kuruluşların 1994 malî yılı bütçeleriyle 1992 malî yılı kesinhesapları kabul edilmiştir; Bakanlığımıza ve milletimize hayırlı ve uğurlu hizmetlere vesile olmasını Cenabı Allah'tan niyaz ediyorum.

B) BAYINDIRLIK VE İSKÂN BAKANLIĞI

1.— Bayındırlık ve İskân Bakanlığı 1994 Malî Yılı Bütçesi

2.— Bayındırlık ve İskân Bakanlığı 1992 Malî Yılı Kesinhesabı

a) Karayolları Genel Müdürlüğü

1.— Karayolları Genel Müdürlüğü 1994 Malî Yılı Bütçesi

2.— Karayolları Genel Müdürlüğü 1992 Malî Yılı Kesinhesabı

b) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü

1.— Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 1994 Malî Yılı Bütçesi

2.— Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 1992 Malî Yılı Kesinhesabı

BAŞKAN — Değerli milletvekilleri, programımız gereği, Bayındırlık ve İskân Bakanlığının 1994 malî yılı bütçesiyle 1992 malî yılı kesinhesabının görüşmelerine başlıyoruz.

Sayın milletvekilleri, lütfen, şu kandil tebrikleşmesini bitirelim efendim.

İHSAN SARAÇLAR (Samsun) — Sayın Başkan, bu vesileyle siz de sayın milletvekillerinin kandillerini tebrik ediniz.

BAŞKAN — Sayın Saraçlar'a teşekkür ederim.

Ben de, bütün milletvekili arkadaşlarımın ve milletimizin mübarek kandilini kutluyor, tebrik ediyorum.

Komisyon ve Hükümet yerlerini almışladır.

Değerli milletvekilleri, şimdi, grupları ve şahısları adına söz talebinde bulunan arkadaşlarımızın isimlerini sırasıyla okutuyorum:

Bayındırlık ve İskan Bakanlığı bütçesi üzerinde söz alanlar :

Refah Partisi Grubu adına : Hüseyin Erdal ve Abdulilah Fırat.

Anavatan Partisi Grubu adına : Ahmet Kabil ve Gürol Soylu.

Sosyaldemokrat Halkçı Parti Grubu adına : Muhammet Kaymak ve Bahattin Alagöz.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına : Veli Aksoy.

Doğru Yol Partisi Grubu adına : Nazmi Çiloğlu ve Mehmet Özkaya.

Şahısları adına; lehinde, Mustafa Erarıcı ve Mehmet Özkaya. Aleyhinde, Hasan Dikici ve Nadir Kartal. Üzerinde, Ahmet Sayın.

BAŞKAN — Refah Partisi Grubu adına, Yozgat Milletvekili Sayın Hüseyin Erdal buyurun efendim. (RP sıralarından alkışlar)

Sayın Erdal, 30 dakikalık süreden harcamaya başlıyorsunuz.

RP GRUBU ADINA HÜSEYİN ERDAL (Yozgat) — Sayın Başkan, Sayın milletvekilleri; Bayındırlık ve İskân Bakanlığının 1994 yılı bütçesi üzerinde Refah Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle Grubum ve şahsım adına Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Bayındırlık ve İskân Bakanlığının görevlerini kısaca şöyle tarif edebiliriz: Altyapı ihtiyaçlarını karşılamak; karayolları ve demiryolları, havalimanları ve istasyonlar yapmak, onarmak; doğal afetlerle ilgili çalışmalar yapmak.

Bu hizmetlerin yapılması için, Bakanlık bünyesinde, Yapı İşleri Genel Müdürlüğü, Afet İşleri Genel Müdürlüğü, Teknik Araştırma ve Uygulama Genel Müdürlüğü; bağlı kuruluşlar olarak, Karayolları Genel Müdürlüğü, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü; ilgili kuruluş olarak da İller Bankası Genel Müdürlüğü kurulmuştur.

Sayın milletvekilleri, 1994 yılında Bakanlık bütçesine ayrılan ödenek 76 trilyon civarındadır. Bu miktar, bütçenin tümünün yüzde 9'unu teşkil etmektedir. Bu, rakam olarak fazla görünse bile, yapılacak işler çok büyük olduğu için, bunun kifayetsiz olduğu kanaatindeyim; ancak, bu ödenek Bakanlığa zamanında verilirse, Bakanlık ve kıymetli çalışanlar, inanıyorum ki, büyük hizmetler yapacaklardır. O bakımdan, bu ödeneğin zamanında verilmesini; geciktirilmemesini temenni ediyorum.

Sayın milletvekilleri, zamanımız çok kısıtlı; 15 dakikada, aslında hiçbir şey söylenemez; yukarıda isimlerini söylediğim 6 genel müdürlüğün her birisi üzerinde saatlerce konuşmamız gerekir. O bakımdan, sözlerimi daha kısa geçmek istiyorum.

Yapı İşleri Genel Müdürlüğü, ülke ve bölge şartlarına göre, günün teknolojilerine uygun yapıların projelendirilmesini, yapılarda mahallî malzemelerin kullanılmasına ehemmiyet verilmesini, çevrenin ve tarihî yapıların korunmasına önem verilmesini sağlamakla yükümlüdür. Eski eserleri koruyarak yeni eserler ortaya çıkarılması yolunda çalışmalar yapılmasını temenni ediyorum. Bu işleri yaparken de, bilgili, tecrübeli mühendislere görev verilmesini temenni ediyorum.

Bayındırlık müdürlüklerinde tecrübeli insanların yerlerinin değiştirildiği, daha tecrübesizlerin yetkili makamlara getirildikleri söyleniyor. Bunların olmaması temennimizdir -siyasî de olsa- ehil insanlara görev vermemiz gerekiyor.

Afet İşleri Genel Müdürlüğü, mühim bir genel müdürlüktür. Biz, başımıza felaket geldiği zaman akıllanıyoruz; ancak, bu felaketler gelmeden hiçbir şeyi düşünmüyoruz. Temennim ve tavsiyem, şimdiden Afet İşleri Genel Müdürlüğü, çığ gibi, zelzele gibi, sel gibi her türlü felakete karşı hazırlıklı olursa, sonradan zorluk çekmeyiz; çünkü, görevi çok mühim.

Söz buraya gelmişken, bu hususa değinmek istiyorum. İnşaatlar için bir "Zelzele Yönetmeliği" çıkarılması lazımdır; yani, zelzeleye mukavim inşaatlar yapılması lazım; ancak, bu konuyu, bazı büyük şehirlerdeki belediyelerde çalışan mimarlar ve mühendisler bilir, onun dışında kalan belediye başkanları dahi bilmezler. Türkiye'deki 2 500 civarındaki belediyede, çoğunlukla, ehliyetsiz ve bilgisiz olan, mimar ve mühendis olmayan kimseler, bu imar işlerini, inşaat işlerini yürüttükleri için, yapılan binaların aşağı yukarı yüzde 90'ı, zelzeleye dayanmayan, mukavim olmayan türden oluşuyor. Bunların çoğu da ehliyetsiz müteahhitler tarafından yapılıyor. Afet İşleri Genel Müdürlüğünün ve Bakanlığın bu konuda uyanık olması lazımdır. Yıkılan binalar, teknik yetersizliğinden yıkılıyorsa, malzeme çürüklüğünden yıkılıyorsa, bunun vebali, manen, Bayındırlık ve İskân Bakanlığıyla Afet İşleri Genel Müdürlüğüne aittir. Bu bakımdan, maddî değil de, manevî mesuliyet altındadırlar. Bu konuların üzerinde çok durmaları gerekiyor. Gerekirse, bütün belediyeleri, ekiple kontrol etmesi lazım; bu konuların, bilmeyenlere öğretilmesi gerekiyor.

Muhterem arkadaşlar, Teknik Araştırma ve Uygulama Genel Müdürlüğü de, ismi üzerinde, hakikaten, en teknik konuları, inceleyecek, araştıracak, yani inşaat ve diğer konularda en güzelini yapacak; ancak, tabiî, Türkiye'de bu tür bir araştırmaya ehemmiyet verilmiyor, nasıl gelindiyse öyle gidiliyor! O bakımdan, Sayın Bakanlığın bu konu üzerinde ehemmiyetle durması lazım, yetişmiş elemanları tutması lazım.

Bugün Türkiye'de 11,5 milyon konutumuz var. Bunun 7 milyonu şehirlerde bulunuyor. Bu şehirlerde bulunan konutların 1,5 milyonu, gayrisıhhî ve gayrifennî yapılmış gecekondudur. Ancak, konut ihtiyacı her sene biraz daha artıyor, köylerden şehirlere akınlar devam ediyor. Biz, köyden şehre yapılan akınlara göre konut ihtiyacını karşılamazsak, gecekondulaşma devam eder, köy ve şehirlerde yaşayanlar, aynı şekilde, iptidaî yaşamaya devam ederler. Bu bakımdan, bugün, Türkiye'de, en azından 300 bin tane konut yapılması lazım ki, konut ihtiyacı karşılansın. Maalesef, Hükümetin bu yönde hiçbir çalışması yoktur.

Kalkınmış ülkelerde köy nüfusu yüzde 10 civarındadır; ama, maalesef, bu oran bizde yüzde 44'tür. Ancak, bu böyle kalmaz, köyden şehre akın ederler. Bu bakımdan, sanayileşmemiz lazım ki, şehirlere gelen insanlara iş bulalım şehri kuralım. Bu ihtiyaca göre de mutlaka, yaygın kalkınma, yaygın sanayileşme yapmamız lazım.

Konut ihtiyacını karşılamak için aslında belediyelerimiz yetkilidir; ama, maalesef, belediyeler, kendi masraflarını dahi karşılayamıyor. 1580 sayılı Belediyeler Kanunu, bu görevi, belediyelere vermiştir. Bu yetkiye göre, belediyeler, ucuz konut yapar, vatandaşa ucuz kiraya verir veya daha az taksitle vatandaşa ev verebilir; ancak, hiçbir belediye bu yönde çalışma yapmıyor. 775 sayılı Gecekondu Kanunu da, evsizlere ev ve arsa vermek için çıkarılmış bir kanundur; ancak, bu da yeteri kadar tatbik edilmiyor.

Değerli arkadaşlar, aslında bütün milletin şikâyeti, 3194 sayılı İmar Kanununun bazı maddeleriyle ilgilidir. Sanıyorum ki, Sayın Bakan ve Bakanlık bu konuda çalışıyor. Gelin, bu kanunu değiştirelim. Hakikaten, bazı vatandaşlar değil, çok sayıda vatandaş bu kanundan mağdur olmuştur. Öyle bir madde var ki, mesela 18 inci madde bu maddeye göre, siz, malınızın sahibi değilsiniz; belediye encümeninde bir karar alınıyor; sizin arsanızı, belediye, yola veriyor, parka veriyor, bahçeye veriyor veya komşuya veriyor, size de diyor ki: "Size mahallenin şurasından bir arsa verdim." Belediyelere bu yetkiyi 18 inci madde vermiştir. Gelin, bu yetkiyi, biz, belediyelerden alıp Bakanlığa verelim. Bu yetki Bakanlığa verilirse, bu tarafsız olur.

Bakanlık söz konusu olunca, şunu da arz etmek istiyorum: İmar Kanununda yapılan değişiklikle Türkiye'de yapılan bu inşaatların kontrolü ve imara aykırı yapılan inşaatların denetlenmesi görevi, 1984 veya 1985'ten beri, İçişleri Bakanlığına verilmiştir. İçişleri Bakanlığından giden müfettişler, mimar değiller, mühendis değiller, bu nedenle bu işi bilmezler; ancak işin evrakına bakıp, "bu işte bir şey yokmuş" diye dönüp gidiyorlar. Halbuki, bu yetkinin Bayındırlık ve İskân Bakanlığına verilmesi lazım ki, yapılan inşaat, imara aykırı mı değil mi, tecavüz var mıdır yokmudur, sağlam mı çürük mü diye, bunun, bir mühendis, bir mimar tarafından tespit edilmesi lazım. Yanlış uygulama yapıyoruz, ondan sonra da "efendim, bina imara aykırı yapılmış, şehirler betonlaşmış, bina çürük olmuş" diyerek şikâyet etmeye başlıyoruz.

Daha önce de arz ettiğim gibi, mutlaka "yapı polisliği" müessesesi kurulması lazım. Yapı polisi, bu işleri takip eder; yani, imara aykırı işleri ve imarsız işleri takip eder ve yerinde müdahale eder.

Ayrıca, bu imar işlerine bakan bir mahkemenin mutlaka kurulması lazımdır. Bugünkü mahkemelerin hiçbirisi teknik bilgiye sahip olmadığı için, hiçbir hâkim, imar konusunda isabetli karar veremiyor. Nasıl karar veriyor? Belediyeden bir mütalaa geliyor, "bu inşaat, şu imara, şu yönetmeliği uygundur" gibi bir mütalaa geliyor, hâkim de ona göre karar veriyor. "Neden bu kararı verdiniz hâkim bey?" deyince, "efendim, ben teknik eleman değilim ki, belediye böyle yazdı, ben de böyle verdim" diyor. Vatandaş belediyeyi şikâyet etmiş "yanlış yapıyor" diye!.. Belediyenin mütalaasıyla mahkeme karar verirse, adaletsiz olur. O bakımdan, bu işten anlayan yeni bir mahkeme kurulup, imarla ilgili alanda çalışması lazım ki, şehirlerimiz güzel olsun, binalarımız güzel olsun, caddelerimiz güzel olsun, biz de medenî ülkelerdeki gibi güzel şehirlerde yaşayalım. Yoksa, teknik bilgisi olmayan şahıslara, mahkemelere bu işi bırakırsak, biz hep yaya kalırız; daha önce söylediğim gibi, Türkiye'nin bir tarafı, gelişmiş şekilde en modern çağda yaşar, bir kısmı da taş devrinde yaşar! Bugün Türkiye'nin şehirlerinde ve köylerinde, taş devrini yaşayan birçok insanlarımız mevcuttur. Gelin, insanlarımızı şu taş devrinden kurtaralım, medenî milletler gibi, gelişmiş çağa geçirelim. Bu görev de, tabiî, Hükümete ve Sayın Bakanlığa düşüyor. Bu konuda, yani İmar Kanunu konusunda böyle bir çalışma yapılırsa çok iyi olur.

Yıllardan beri konuşulan otopark konusuna geliyorum. Hiçbirimiz, kaldırımlarda yürüyemeyiz, gezemeyiz; çünkü, arabalar buraları işgal etmiştir. Hiçbir yetkili çıkıp da, bu trotuar yayalara aittir, bu otolar burada ne arıyor demez. 1965 yılında otoparklarla ilgili kanun ve yönetmelik çıkmıştır. O günden bugüne, bazı şehirlere otopark yapılması lazımdır. Bunun için, belediyeler, inşaat ruhsatı verirken, otopark parası alıyor, yıllardan beri bu parayı alıyor ve bu parayı da yalnızca otopark için kullanacak. Ne yapacak? Arsa istimlak edecek, oraya otopark yapacak. Belediyeler, mahallelere -merkeze- otopark yapacak ve arabalar da oralara park edilecek; ama, ne hikmetse, o günden bugüne kadar, yıllardan beri, bu şekilde, vatandaştan otopark parası alınır; ama, bu para, başka yere harcanır; harcanan bu paranın hesabını da, ne bakanlık ne hükümet ne adlî merci, sormaz; yani, burada kanun çıkar; belediyeye gelince, kanun duvara asılır, imar planı duvara süs olarak asılır ve orada kalır! İşte, şehirler de arabalarla işgal edilir, yayalara yer kalmaz. Gelin, bu otopark konusu üzerinde duralım. Böylece, hem trafik meselesi halledilir hem de şehirleri insanlar kullanır, arabalar değil! Şimdi, arabalara şehri teslim etmişiz, biz dışarıda geziyoruz; en güzel yere arabayı park etmişiz! O bizden kıymetli değil, biz kıymetliyiz! Her şey insanların emrine verilmiştir; ama, maalesef, Türkiye'de biz, aletlerin, makinaların eline, maddenin eline teslim olmuşuz; madde önde, biz arkada; maalesef, gidiyoruz!..

Değerli arkadaşlar, yine, bu inşaatlarda, enerji tasarrufu için, mutlaka, ısı yalıtımı konusuna ehemmiyet verilmesi lazım; bunun mecbur edilmesi lazım; yani, büyükşehirlerin dışında, küçük şehirlere hatta köylere kadar, yapılan inşaatlarda, mutlaka, ısı yalıtım malzemesi kullanmamız lazım. Isı yalıtım malzemesi kullanılınca ne olur? Evvela, yakıttan tasarruf ederiz, sonra, hava kirliliğini azaltırız; sonra, binamız da uzun ömürlü olur, rahat ederiz. Gelin, ısı yalıtımını tatbik edelim. 1975'de veya daha önce yönetmelik çıktı. Yönetmelik çıkıyor; ama maalesef, belediyeler tatbik etmiyor. Niye? Efendim, belediye başkanı onu tatbik ederse, vatandaş bir daha oy vermez, seçimi kaybeder. Bu düşünceyle, emin olun, ne İmar Kanunu tatbik ediliyor ne imar planları ne de yönetmelikler; hepsi askıda kalıyor; belediyeler, vatandaşın istediği gibi inşaat yapılmasına izin veriyor.

Söz buraya gelmişken, bu konuyu arz etmek istiyorum:

Değerli arkadaşlar, Türkiye'de inşaat yapan, bir kamu kuruluşları var, bir de özel sektör var. Kamunun yapılarını gayet güzel kontrol ediyoruz; müteahhidin şartlarını arıyoruz, onun bilgisini arıyoruz, makinesini soruyoruz; eğer bu inşaatı yapacak vasıftaysa, ona taahhüdü veriyoruz. Peki, Türkiye'de sayısız, özel inşaat yapan müteahhit var; yap satçılar, kooperatif inşaatlarını yapanlar var; bunlarda hiçbir şey aramıyoruz! Adam, kasap dükkânını bırakmış, gelmiş, müteahhit olmuş; beş katlı, on katlı inşaat yapıyor; hiç kimse de, "sen bu işi biliyor musun, bilmiyor musun; bunun demiri şöyle, betonu böyle, çimentosu böyle olacak; nasıl yapıyorsun?" diye sormuyor; o inşaat yapılıyor; ondan sonra bakıyorsunuz, bina çökmüş, altında şu kadar insan ölmüş veya kurtulmuş. Peki, burada kim sorumlu? Yani, devlet, kendi yaptığı işten sorumlu da, başkasının yaptığı işten niye sorumlu olmasın? Bu özel müteahhitleri de disipline almamız lazım; onlara da, aynen, devlet işini yapan müteahhitler gibi, karne verip, onlarda da her türlü vasfı aramamız ve kontrol etmemiz lazım; çünkü, özelin de, kamunun da yaptığı inşaatta insan yaşıyor; yani, devletin binasında insan yaşıyor da, özel şahsın yaptığı binada insan yaşamıyor mu? İkisini de eşit görmemiz lazım. O bakımdan, Sayın Bakanımız bu işlerde çok duyarlı, bunu da...

BAŞKAN — Sayın Erdal, arkadaşınız oradan işaret ediyor; hazır, laf, eşitliğe gelmişken...

HÜSEYİN ERDAL (Devamla) — Bitiriyorum Sayın Başkanım.

Devlet İhale Kanunu Genel Kurulda görüşülürken, bunu da dikkate alırsak, çok hayırlı bir iş yapmış oluruz.

Geçen gün, galiba Diyarbakır'da idi, sekiz on katlı bir bina çökmüş; gidin sorun, onu yapan, ne müteahhittir ne mühendistir, hiçbir şey değildir; sıradan bir insandır; parası vardır, yapmıştır, yıkılmıştır. Hem insan zayiatı hem maddî zarar oluyor. Gelin arkadaşlar, bunlara son verelim. Yani, kim, nerede, ne yaparsa, mutlaka, yaptığından mesul olması lazım; bilerek iş yapması lazım.

Devlet Su İşlerinin görevini biliyorsunuz. Ancak, Devlet Su İşlerine ve diğer genel müdürlüklere ayrılan para, bence azdır. GAP gibi, muazzam, dünya çapında bir baraj yapıyoruz, ona trilyonlar lazım; ancak, yeteri kadar para ayrılmamış. Buna rağmen, Devlet Su İşleri, hakikaten, çok kıymetli bir kuruluştur; aslında, Bakanlıkta çalışan teknik elemanların hepsi, çok vasıflı, çok kıymetli insanlardır. Ancak, burada şunu belirtmek istiyorum: Nedense, kamuda çalışan mühendis ve mimarlara ehemmiyet verilmiyor bunların maddî meseleleri düşünülmüyor, yetkileri de ellerinden alınıyor; âdeta üvey evlat maumelesi görüyorlar. Gelin, bu teknik elemanlara ilgi gösterelim, istedikleri parayı verelim ve bunlara, durumlarına göre de yetki verelim. Buralara, trilyonların mesuliyetini vermişiz, imza attırıyoruz, sıkıştığımız zaman da bunları mahkemeye çekip hesap soruyoruz; ama, geçinecekleri kadar para vermiyoruz. Gelin, kamuda çalışan teknik elemanlara, maddî sıkıntılarını karşılayacak imkânları verelim ve bunlara ayrıca da yetki verelim, rahat çalışsınlar; çünkü, hem Türkiye'yi hem dünyayı imar edenler, teknik elemanlardır. Bu konuyu da Sayın Bakana hatırlatmak istiyorum.

İller Bankasının durumunu, görevlerini biliyorsunuz; ancak, burada, kısa bir şey arz etmek istiyorum:

Muhterem arkadaşlarım, size, trafik kazalarıyla ilgili bir konuyu arz etmek istiyorum. Türk Devleti olarak, Türk Milleti olarak, aslında, karayolu ağını, oturup, bir plana bağlayıp, ihtiyacımıza göre yapmışız. Bakın, 1960 yılından beri karayolu ağı uzunluğu hiç değişmemiş; üzerinde sadece tamir, tadilat ve değişiklik yapılıyor; ama, maalesef bir ilave yapılamıyor. Bunun sebebi şu: Biz hep hazır işe koştuk; dışarıdan makine aldık, yol yaptık; şimdi makineler eskidi, yol da yapamıyoruz. Başka devletler, dışarıdan makine almadı, bunun yerine fabrikalar kurdu, o fabrikalarda makinelerini imal ettiler ve o makinelerle de yollarını yaptılar. Biz ise şimdi, makine beklediğimiz için yeteri kadar yol yapamadık.

Ben size birkaç rakam vererek, Almanya ile Türkiye arasında bir mukayese yapmak istiyorum...

BAŞKAN — Sayın Erdal, bakın, 9 dakikanız kaldı. Grubunuza tanınan bu sürenin tamamını siz mi kullanacaksınız? Siz kullanacaksanız, benim için mesele yok...

HÜSEYİN ERDAL (Devamla) — Arkadaşlar, Almanya'nın 221 bin kilometre yolu var; ama, nasıl yol?.. Dört iz gidiş, dört iz de geliş... Türkiye'nin ne kadar yolu var? 61 bin kilometre. Bu 61 bin kilometre yolunda yalnız 34 bin kilometresi asfalt ve çift yönlü, tek izli. Yani, Almanya'daki bir yolun genişliği, bizimkinden altı iz fazla. Almanya'daki bir yolda 8 vasıta birden aynı anda gidip gelebiliyorsa, bizde ancak 2 vasıta gidip gelebiliyor; yani, Almanya'da bir yolda aynı anda bizden 6 vasıta fazla gidiyor. Eğer, biz, Almanya'nın bu yol genişliğine

göre, yani, araba gidiş geliş izine göre hesaplarsak -onların yolları, bizden altı iz fazladır- Almanya'nın 221 bin kilometrelik yolu, bizim 61 bin kilometrelik yolumuza karşılık 800 bin kilometreye falan çıkıyor. Ancak, biz de trafik kazaları daha çok oluyor, onlarda daha az oluyor.

Aslında, trafik kazalarında, hatayı, önce yollarda aramamız lazım. Çünkü, otobüs, kamyon ve her türlü vasıta, bizde aynı yolu kullanıyor. Halbuki, otobüsün yolu ayrı, kamyonun yolu ayrı, ağır sanayi vasıtalarının yolları ayrı olacak, ufak otomobillerin yolu ayrı olacak. İşte, Almanya'da ve kalkınmış diğer ülkeler yollarını bu şekilde ayırdığı için kaza olmuyor; ama, biz, çift yönlü, tek izli yola TIR'ı da sokuyoruz, kamyonu da sokuyoruz, otobüsü de sokuyoruz; kazalar onun için oluyor ve her kazada 10-20 kişi olmak üzere, günde ortalama 50 kişi ölüyor. Trafik terörü işte böyle oluyor. Gelin, bunu önleyelim, oturalım, Türkiye'ye ne kadar yol yapacağız, ne kadar paramız var diye bir planlama hazırlayalım ve eğer, inşallah, bu yolları da yaparsak, kazalardan kurtuluruz. Yoksa, her gün insanlar ölür, milyonlarca lira para gider; biz, dizimizi döver, oturur ağlarız, başka bir şey yapamayız.

Bayındırlık ve İskân Bakanlığımızın bütçesinin milletimize ve Bakanlığımıza hayırlı olmasını temenni eder, Yüce Meclisi saygıyla selamlarım.

Sağ olun Sayın Başkanım. (RP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ediyorum Sayın Erdal.

Sayın Fırat, 6 dakikanız var efendim.

ABDULİLAH FIRAT (Erzurum) — Hayır efendim; kanunî hakkım 15 dakikadır.

BAŞKAN — Rica ediyorum efendim...

SALİH SÜMER (Diyarbakır) — Adil düzendir (!) 15 dakikaya çıkarın efendim!..

BAŞKAN — Onu sözcü arkadaşınızla aranızda konuşacaktınız efendim.

ABDULİLAH FIRAT (Erzurum) — Hayır efendim, 15'er dakika olarak biz vermiştik...

BAŞKAN — Öyle bir şey yok efendim, "iki grup sözcüsü arasında taksim edilir" diyor.

ABDULİLAH FIRAT (Erzurum) — Parti olarak vermiştik...

SALİH SÜMER (Diyarbakır) — Adil düzen var (!) 15 dakika olsun efendim!..

BAŞKAN — Müsaade buyurun... Bir dakikanızı rica edeyim...

Ben, daha önce bütün gruplardaki arkadaşları uyardım ve "30 dakikayı kullanıyorsunuz" dedim.

Buyurun efendim.

RP GRUBU ADINA ABDULİLAH FIRAT (Devamla) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Bayındırlık ve İskân Bakanlığının 1994 malî yılı bütçe müzakereleri münasebetiyle Refah Partisi Grubu adına sözl almış bulunuyorum; şahsım ve Grubum atına, hepinizi saygı ve hürmetle selamlayarak konuşmama başlıyorum.

Bayındırlık Bakanlığı, Türkiye'de yerleşme, şehirleşme, planlama, afet uygulamaları, yapı ve malzemeleri, konut ve finansmanı ile şehirlerin altyapılarının gerçekleştirildiği, çok geniş kapsamlı sorumluluk alanı bulunan bir bakanlıktır.

İnsanların Allah'tan gelip, yine Allah'a dönecekleri gerçeği karşısında, muhalefet görevimizi yapmak için, Cenabı Hakk'ın, Kur'an-ı Kerim'in Âli İmran Suresinin onuncu ayetinde, "siz, insanlar için, insanlığın faydası için çıkarılmış en hayırlı ümmetsiniz. İyiliği emreder, kötülükten vazgeçirmeye çalışırsınız; çünkü, Allah'a inanıyorsunuz" diye buyurduğu gibi, insanlığın menfaatına, kurtuluşuna sebep olan her olumlu hizmeti üstlenmek mecburiyetindeyiz. Beşeriyetin tabiatıyla zıtlaşan ve ölüme mahkûm eden her menfî davranışa karşı mücadele etmek de görevimizdir.

Bakanlığın yaygın hizmetlerinde, istenilen düzeyde hizmet üretiminin olmayışına, kanunî eksiklikler, personel sayısının azlığı, yatırıma dönük kaynak yetmezlikleri gibi gerekçeler ileri sürülmekteyse de, bu hizmet yetersizlikleri, kanımca, geçmişte ve halen hizmete alınan personel konusuna yeterli ihtimamın gösterilmemesinden ve partizanca davranışlardan kaynaklanmaktadır. Ayrıca, hizmetin yeterli seviyede ortaya konulmayışında, birimler arası koordineli çalışma eksikliği, diyalog kopukluğu ve personel tayinlerindeki partizanca atamaların menfi rolü büyüktür. Bakanlığın başarısı, sorunları ve özellikle bunların nedenlerini iyi bilmeye bağlıdır.

İmar planları, halihazır haritalar, kıyıların kullanımı, gittikçe büyüyen konut ihtiyacı, afetlerde vatandaşların yardımına zamanında ve yeterli ölçüde yetişebilmek, bu Bakanlığın aslî görevleridir. Bakanlık, bu sorunları çözmek için kurulmuştur. Bakanlığın başarısı da, tamamıyla, bu sorunların çözülmesine bağlıdır.

Rüşvet ve suiistimallerin önlenmesi, kırtasiyeciliğin azaltılması, eğitim seviyesinin yükseltilmesi, partizanca personel atamalarının durdurulması gerekmektedir. Özellikle mahrumiyet bölgelerinde kritik personel ihtiyaçlarının giderilmesi gerekmektedir.

Rüşvet, cemiyetleri yok eden mârazdır ve sârî bir hastalıktır. Bu siyasî iktidar döneminde, rüşvet ve irtikâp, neredeyse meşrulaştırılıyor. Devlet kapısında çeşitli zorluklarla karşılaşılan vatandaş, rüşveti, genellikle, işini çabuk ve kolay halledebilmek için başvurulan bir çare kapısı olarak görmektedir. Halkla ilişkileri bulunan servislerde, vatandaşların işleri, tam bir eşitlik ve dürüstlük içinde, gereksiz zorluklar çıkarılmadan ve kısa zamanda halledilebilseydi, hiçbir vatandaş, rüşvet verme gereğini duymazdı. Bunun için, evvelemirde, iktidarı elinde bulunduran siyasîlerin bu arızî hastalığa çare bulmaya gayret etmeleri ve artık bunun gerekli olduğunu bilmeleri lazımdır.

Muhterem Başkan, değerli milletvekilleri; konut sorunu, güncelliğini muhafaza etmektedir. Bu sorun, hem Bayındırlık Bakanlığının ve hem de yurdumuzun en önemli sorunlarından biridir. Konut sorunu, hiçbir devirde politikacıların dilinden düşmemiştir ve herkes, her zaman, en fazla bu konuya önem vereceğini söylemiştir. Bu konuda yetkili olan siyasî İktidarın da konut sorununa halen bir çare bulamadığı ortadadır. Bu sistemle, mesken sorununu devletin organize ve finanse etmesi bir hayaldir.

Merhum Özal devrinde büyük umutlarla kurulan Konut Fonunda biriken paraların genel bütçe dışında yatırıma yönlendirilmesi, bilgi ve beceri isteyen bir uygulamadır. Geçmiş yıllarda şahit olunduğu gibi, fon, keyfî, müsrifçe ve usulsüz harcanmış veya değişen iktidarlar elinde, bütçe açıklarının kapatılmasında kullanılmıştır.

Konut sorununun çözümlenebilmesi için atılacak ilk adım, sağlıklı altyapısı olan arsa üretiminden geçer. Bu gayeyle, büyük şehirlerimizin çevresindeki Hazineye ait arazilerin toplu konuta tahsis edilmesi izlenecek en isabetli yoldur. Belediyeler ile ilgili bakanlıklar, Konut Fonu ve Kamu Ortaklığı gibi kuruluşlarla işbirliği yaparak, gecekondu önleme bölgeleri ve ucuz konut alanları hazırlanmalıdır.

Müteahhitlik hizmetleri ve sorunlarıyla ilgili olarak deriz ki, evvelemirde, bugünkü başıboşluktan kurtulunması lazımdır. Her şeyden önce, bu kesimin teşkilatlandırılması ve kanunî bir üst kuruluşun denetimi altına alınması mutlaka gerçekleştirilmelidir.

Son aylarda her gün kamuoyu gündemini işgal eden rüşvet, yolsuzluk ve adam kayırma olayları, tüm müteahhitleri şaibe altına sokmuş ve meslek itibarlarını zedelemiştir. Bu vesileyle sormak istiyorum: Devleti idare edenlerin hiç suçu ve günahı yok mudur?

İSKİ, ASKİ, İLKSAN olaylarına benzer rüşvet ve suiistimaller her geçen gün artıyor. Neticede, "zengin olmanın en kestirme yolu, Hükümetten ihale almaktan geçiyor" gibi bir kanaat, oldukça yaygınlaşıyor. Bu konuda gerekli müdahale ve kanunî düzenlemelerde geç kalınırsa, bunun sorumlusu, şüphesiz bugünkü siyasî iktidar olacaktır. İnşaat sektörünü böylesine dejenere etmeye ve siyasî iktidarın samanlığı durumuna getirmeye hiç kimsenin hakkı yoktur ve İktidarı dürüstlüğe davet ediyorum.

1984 yılında yürürlüğe giren 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu, kamu kuruluşlarını zaafa düşürmüştür; rüşvet, yolsuzluk, suiistimal ve irtikâp iddialarının ardı arkası kesilmemiş, yatırımcı kuruluş ve bakanlıklar, âdeta, iş taksimatı yapan müesseseler durumuna getirilmiştir. Hükümetleri ve yatırımcı idareleri yıpratan bu ahlaksızlığı, rüşveti ve yolsuzluğu ortadan kaldıracak ve sektöre de yeniden hürmet kazandıracak İhale Kanununuyla ilgili değişiklik tasarısının Mecliste müzakere edilerek kanunlaşması ve İnşaat Müteahhitleri Odası kurulmasıyla ilgili çalışmalarında bir an önce bitirilmesi gerektiği kanaatindeyiz.

İnşaat ihalelerinde en önemli husus, işi en iyi yapacak olan firmanın bulunmasıdır. Gerçekçi ve makul fiyat tespiti mutlaka yapılmalıdır; bu da, piyasa fiyatıdır. Piyasa rayiçlerinin altında fiyat tekliflerinin açıklanması da, ihale mercii tarafından sorulmalıdır.

Netice olarak, insanın dürüstlüğü ve inancına değer vermeliyiz.

Türkiye'de, bugüne kadar yapılan yatırımlarla, iki Türkiye daha yapılabilirdi. Memleketi iktisadî bunalıma sürükleyen bu keyfî davranış ve israflara artık "dur" deme vaktinin geldiğini, herhalde takdir edersiniz.

Saygıdeğer Başkanım, kıymetli milletvekilleri; Afet İşleri Genel Müdürlüğü, ismiyle müsemma bir kuruluş haline getirildi, bu duruma esir edildi. Türkiye, tabiî afetlere sık sık maruz kalan bir ülkedir, faal bir deprem kuşağı üzerindedir...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ABDULİLAH FIRAT (Devamla) — ... arazinin engebeli ve çıplak oluşu, sık sık, sel, heyelan, çığ ve zelzele gibi afetlerin oluşuna neden olmaktadır...

[(SHP sıralarından alkışlar!)]

BAŞKAN — Sayın Fırat, müsaade buyurun... Efendim, size son bir 2 dakika veriyorum, lütfen toparlayın.

ABDULİLAH FIRAT (Devamla) — Efendim, ben ikinci konuşmacıyım, 15 dakika sürem var. İstirham ediyorum Sayın Başkanım...

BAŞKAN — Rica ediyorum Sayın Fırat... 2 dakikada toparlayın lütfen.

ABDULİLAH FIRAT (Devamla) — O zaman, beni konuşturmasaydınız, bütün süreyi diğer konuşmacıya verseydiniz; benim buraya gelmeme lüzum kalmazdı.

BAŞKAN — Efendim, benim takdirimde olan bir şey değil ki...

ABDULİLAH FIRAT (Devamla) — Efendim, orada 15'er dakika olarak...

BAŞKAN — Değil efendim... lütfen...

ABDULİLAH FIRAT (Devamla) — Bunu, mutlaka, Başkanlık olarak düşünmeniz lazım; iki konuşmacı varsa, mutlaka eşit olarak süre verilmesi lazım.

BAŞKAN — Sayın Fırat, o benim takdirimde değil. Ben, daha önce uyardım bütün arkadaşları. Grup sözcüleri 30 dakikayı kullanırlar...

ABDULİLAH FIRAT (Devamla) — Bize verilen listede "15'er dakika" yazılı efendim; biz de ona göre konuşmamızı hazırladık.

BAŞKAN — Efendim, istirham ediyorum... Lütfen, sözlerinizi toparlayın. O hususu da arkadaşlarımızla konuşun efendim.

ABDULİLAH FIRAT (Devamla) — Bütün bu afetlerin üstesinden gelmek, her afetzedeye devletimizin hamiyetli yardım elini uzatmak, onların yaralarını sarmak, acılarını bir an önce dindirmek için kurulmuş tek devlet kuruluşudur Afet İşleri Genel Müdürlüğü.

Afete uğrayan, evi yıkılan, can kaybına uğrayan vatandaşa, Hükümetin mutlaka yardım yapması lazımdır. Afetzedenin tabiatın bozduğu düzenini devletin tekrar kurmasını ve tanzim etmesini beklemesi, elbette hakkıdır.

Afet İşleri Genel Müdürlüğü, ilk büyük afet imtihanını, 1966 yılında meydana gelen Hınıs-Varto depremi sonrasında vermiştir. Bu depremde, Erzurum, Muş illeri ve çevresinde yaklaşık 21 bin konut yıkılmış ve hasara uğramıştır.

1967 ve müteakip yıllarda, yurdumuzun muhtelif yerlerinde meydana gelen depremler nedeniyle, maalesef, bölgemde daimî iskân çalışmalarına ara verilmiştir. Defalarca Yüce Meclise bilgi vermeme rağmen, halen, Hınıs, Karaçoban, Tekman, Çat, Narman, Horasan İlçelerinde onbinlerce depremzedeye ev yapılmamıştır ve yapılacağına dair de bir emare bulunmamaktadır. Siyasî İktidarı insafa davet ediyorum!

Karayolları Genel Müdürlüğü, çok eski ve köklü bir geçmişe sahip olmakla beraber, memlekemetimize karayolu ulaştırması, son yıllara kadar gelişmemiş ve bu sistemin büyük avantajlarından yeteri kadar faydalanılamamıştır. Memleketimizde, modern karayolları inşası, İkinci Dünya Savaşının bitimini takip eden yıllarda başlamış olup, bugüne kadar devam etmiştir.

Karayolu ulaştırmasının, yolcu ve eşya taşımaları bakımından, ülke taşımacılığında çok önemli bir payı olduğu, gelecek yıllarda da önemini koruyacağı açıktır. Trafik kazaları göz önüne alınarak, karayolu ulaştırmasının günün şartlarına ve trafiğin ihtiyaçlarına göre geliştirilmesi ve taşımacılığın güvenli bir şekilde yürütülmesi için, altyapı, bakım, güvenlik, denetim ve eğitimle ilgili tedbirlerin alınması zorunludur.

Ulaştırma politikasını tespit etmek, tüm ulaşım sistemlerindeki altyapı ve kombine ulaşım ağı planlamasını yapmak, işletilmesini ve denetimini sağlamak ve ilgili bakanlık ve kuruluşlar tarafından koordineli bir şekilde bu hizmetleri yerine getirmek önem arz etmektedir.

Ayrıca, Karayolları Taşıma Kanununun bir an önce çıkarılması zarurîdir...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN — Buyurun efendim, buyurun.

ABDULİLAH FIRAT (Devamla) — Yüksek müsaadelerinizle, seçim bölgem olan Erzurum ve ilçelerinin geri kalmışlığının ana müsebbibi olan yolların durumunu huzurunuzda arz edeceğim. Doğu Anadolu Bölgesinde yapılmakta olan karayolları inşaatlarına hız verilmelidir. Mesela, Erzurum - Muş yolu güzergâhında, halen Ruslardan kalma yoldan seyrüsefer yapılmaktadır. Birinci Dünya Harbinde Rus mezalimine karşı cansiparane şekilde cihad eden insanların evlatlarına bu yolu reva görmek, hangi insafla adlandırılır?

Yine, Erzurum - Ağrı - Gürbulak otoyolu, Çobandede - Erzurum güzergâhındaki yolda senede yüzlerce insanımızı trafik kazalarında kaybetmekteyiz. Erzurum Karayolları Bölge Müdürü büyük bir vurdumduymazlık içinde, kar bölgesinde olan ilimizde, yollarımızı kardan

temizlememesi sebebiyle, bu yolda çok feci trafik kazaları olmaktadır. Bu Bölge Müdürümüz, senelerden beri yollarımızı ihmal ederek, bölgemize hizmet gelmesinin engel taşı durumundadır. Hicap ederek söylüyorum, bu müdür, kendisini Erzurum halkının ifrat derecede istemediği bir konuma getirmiştir. Gayri intizami davranışlarının, kendi başına icraat yapmasının, suiistimal ve irtikaplarının saklanacak bir tarafı kalmadı.

Bölgede 2 500 kilometre yeni standartlara uygun yol yaptığını basına açıklıyor. Sayın Bakanım, bizim harita bilgimiz mi az, yoksa bu Sayın Müdürün mübalağası mı çok? Bilgi verirseniz, memnun olurum.

Son olarak, Erzurum Karayolları Bölge Müdürlüğüne şoför olarak alınanlardan 75 milyon Türk Lirası para alındığı iddiası var. Bununla ilgili bir hukukî araştırmanın yapılmasını istemek de hakkımızdır.

SALİH SÜMER (Diyarbakır) — Hadi, bir dahaki seçimi garantiledin.

ABDULİLAH FIRAT (Devamla) — Ayrıca, Tekman - Gökoğlan - Karlıova yolunun yol çalışmaları yapılması, kışın trafiğe açılmasının sağlanmasıyla...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ABDÜLİLAH FIRAT (Devamla) — ... Karayazı - Çavuşköyü yol kavşağından Aktuzla yolunun devlet yolu ağına alınmasını ve Oltu - Sivridere güzergâhı Yaylaköyü - Tortum İlçesi arasındaki 20 kilometre mesafenin de asfaltlanması yapılarak trafiğe açılmasını, bölgedeki halkın, hayatî önem taşıyan ihtiyacı nedeniyle yapılıp hizmete açılmasını bölgem adına hasseten rica ediyorum.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; su, temizliğin beynelmilel işareti olup, kullanım şekilleri, enerji üretimi, canlı mahlukların yaşamlarını idamelerine imkân sağlayan bir ortam olması hasebiyle önemi çok büyük olan ilahî bir rahmettir. Tüm ülkelerde olduğu gibi, memleketimizin tabii varlıkları için de su kaynaklarının çok büyük değeri vardır. Bunun için, bu mebzul olan nimetten azamî derecede istifade etmek, aklın ve mantığın gereğidir. Bu nedenle, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün hizmetlerine yardımcı olmak bizim için şereftir.

DSİ Sekizinci Bölge Müdürü, alanında, Erzurum İlinde yürüttüğü faaliyetleri tebrik ve takdir ediyorum. Etüt, proje faaliyetleri ve ön inceleme çalışması yapılan Narman Projesi, Pasinler Projesi, Hınıs Projesi, Sakalıkesik Ovası sulama çalışmalarının bir an önce bitirilmesi ve projelerinin de derhal ihale edilmesi temennimizdir. Ayrıca, inşaatları hızla sürdürülen Erzurum Projesi, Aşağı Pasinler Projesi, Demirdöven ve sulama projesi inşaatlarının 1994 yılının ödeneklerinin artırılmasıyla, Erzurum İçme Suyu Projesiyle Demirdöven Barajı sulama işlerinin ihalesiyle ilgili ödeneklerin artırılmasının bölgenin yararına olacağı kesindir. Bölgenin ağır kış şartlarını nazarı itibare aldığımızda, inşaat sürelerinin çok kısa oluşu nedeniyle, ödenekler de yetersiz olduğu için, inşaat süreleri çok uzun zaman alacağından, bir an önce bitirilmesi için devletin bütün imkânlarını ve maddî imkânlarını seferber etmesi kesin arzumuzdur. Ön inceleme kademesinde olan Aşağı Pasinler projesi, Çat - Gökçeşeyh Projesi, Bayraktar - Hes Projesi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN — Sayın Fırat, siz o sayfaların hepsini bitirmeye mecbur musunuz efendim?

ABDULİLAH FIRAT (Devamla) — Hayır efendim.

Ben, son olarak...

BAŞKAN - Ben size bir şey ifade edeyim. Bir arkadaşımızın süresine riayet etmeyişi neleri doğurdu, görüyorsunuz. 15 inci dakikanızı kullanıyorsunuz. Son cümlenizi ifade buyurun lütfen.

ABDULİLAH FIRAT (Devamla) — Bitireceğim efendim.

Muhterem Başkan, Muhterem milletvekilleri; biz halkın temsilcileri olarak burada hiçbir insanî hak ve hürriyete maalesef sahip değiliz. Konuşma hakkımız alınıyor, konuşma hakkımız gasp ediliyor. Biz ne için buraya geldik, bunu anlayamıyoruz? [SHP ve ANAP sıralarından alkışlar (!)] Seçmene de gidince bizden hesap soruyorlar, "Siz niçin konuşmuyorsunuz?" diyorlar.

İBRAHİM HALİL ÇELİK (Şanlıurfa) — Seçimi kazandın; bir daha kazanırsın...

ABDULİLAH FIRAT (Devamla) — Hayır, benim, seçim kazanma kazanmama davam değildir; benim, mesul olduğum bir bölgem vardır, onların dert ve dileklerini yerine getirmek benim aslî görevimdir.

Sizi ve Başkanlık Divanını insafa davet ederek, Cenabı Hak'tan, bizleri hayırlı ve uğurlu işlerde muvaffak kılmasını diliyor, Bayındırlık ve İskân Bakanlığının 1994 Malî yılı bütçesinin hayırlı hizmetlere vesile olmasını cebanı Hak'tan niyaz ediyor, Sayın Başkan ve Yüce Heyete hürmetlerimi sunuyorum.

Saygılarımla. (Alkışlar)

BAŞKAN — Sayın Fırat, teşekkür ediyorum; ancak bir hususu ifade etmeme müsaade buyurunuz: 5 defa 2'şer dakika ilave söz verdim size efendim ve hâlâ insaf temennisine gerek varsa bilemem.

HÜSEYİN ERDAL (Yozgat) — Kaç dakika konuştu arkadaşımız Sayın Başkan?

BAŞKAN — 15 dakika konuştu efendim.

AHMET DERİN (Kütahya) — Kendiniz de konuşmasanız, 15 dakika değil, 20 dakika konuşacaktı.

BAŞKAN — Değerli milletvekilleri; Anavatan Partisi Grubu adına Sayın Ahmet Kabil'e söz vereceğim.

Sayın Kabil, Grubunuzun konuşma süresi 30 dakikadır efendim. Aranızda nasıl konuştuğunuzu bilmiyorum; ama, ikinci arkadaşımız zatı âlinizden arta kalan süreyi kullanabilecektir.

Buyurun.

ANAP GRUBU ADINA AHMET KABİL (Rize) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Bayındırlık ve İskân Bakanlığının 1994 Malî Yılı bütçesi üzerinde Anavatan Partisi Grubu adına görüşlerimizi sunmak üzere huzurunuzdayım. Grubum ve şahsım adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bayındırlık ve İskân Bakanlığı, Türkiye'nin en büyük yatırımcı kuruluşlarını çatısı altında toplayan ve ülkemizin kalkınmasında çok önemli yeri olan bir kuruluştur.

Türkiye, hızla çağa ayak uydurmak, altyapısını yenilemek ve geliştirmek zorundadır ve yeni yatırım projeleri üretmelidir. Bütçeden ayrılan pay, 1991 yılında yüzde 15,9 iken, 1994 yılında yüzde 10,5'a düşmüştür. Yıldan yıla azalan kıt kaynaklar en verimli bir şekilde kullanılmalıdır. Bu nedenle, son iki yıldır devletin bu önemli Bakanlığı, devam eden yatırımlarını durdurmuş, yeni projeler üretme, yeni yatırımlar yapma yerine, partililerin iç taleplerini karşılayan bir parti yan kuruluşu haline getirilmiştir.

1991 yılında 28 bin personeli olan bakanlık, bugün 38 bin personele çıkarılmıştır; fakat ne hazindir ki, otoyollarda ve boğaz köprülerinde gişe memuru bulunamıyor. 1992 yılında "gişe memuru" diye alınan 350 kişinin listeleri, bizzat parti tarafından tespit edilip, Sayın Bakanın onayı alınmış ve yapılan imtihan bir kandırmaca olmuştur.

Şırnak'a verilen kadroların nasıl dağıtıldığını gazeteler yazdı. Bakanlar Kurulunda "Şırnak kavgası" diye isim yapan 400 kadronun örgüt vasıtasıyla PKK'lılara verildiği iddialarını devletin resmî valisinden dinlemiştik.

Erzincan'da deprem evlerinde, aynı proje, aynı metrekare, aynı malzeme kullanılmış olmasına rağmen, metrekare fiyatı 922 bin liradan ihale edilen varken, metrekare fiyatı 1 milyon 680 bin ve 3 milyon 950 bin liradan partililere nasıl ihale verildiğini, yine bu Mecliste tartışmıştık. Bunların detayına tekrar girmiyorum; ancak, devletin büyük bir yatırımcı kuruluşunun bu hali, Türkiye'de kötü bir örnek olarak kalacaktır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Bayındırlık Bakanlığına, 1994 malî yılında bütçe dışı kaynaklarla birlikte ayrılan kaynak toplamı 97 trilyonu bulmaktadır. Bu ödeneğin 86 trilyonu Bakanlık yatırımlarına ayrılmıştır. İlk bakışta bu rakamlar büyük görünüyor; ama yatırımlara ayrılan meblağın meydana getireceği hizmetlerin fizikî ve reel büyüklükleri, ihtiyacı giderecek büyüklükte değildirler. Bu ödenekleri, her yıl yükselen enflasyon rakamlarıyla birlikte düşündüğümüzde, Bakanlığın 1994 yılında büyük sıkıntılara düşeceği muhakkaktır. Zira, her ne kadar Sayın Başbakan, "1994 yılında enflasyon yüzde 48'e düşecek" diyorsa da, 1994 yılı sonunda enflasyon daha da artacaktır; bu gidişle yüzde 80 olması muhtemeldir. Çünkü, önceki yıllarda Sayın Başbakanın, ekonomiden sorumlu devlet bakanı olarak görev yaptığı sırada yaptığı her tahminin aksi olmuştur. Şöyle ki: "Enflasyonu 500 gün sonra yüzde 10'a indireceğim" dedi, yüzde 71 oldu; "Kamu kesimi borçlanma gereği yüzde 4 olacak" dedi, yüzde 16,3 oldu; "bütçe açığı 53 trilyon olacak" dedi, 132 trilyon oldu; "İç borçlar azalacak" dedi, 80 trilyondan 350 trilyona çıktı; "Dış borçlar azalacak" dedi, 48 milyar dolardan 61 milyar dolara çıktı. UDİDEM paketinin başarısız kahramanı Sayın Başbakan, her dediğinin aksini yapmakta mahirdir. Şimdi, ekonomide terör varsa, bu terörün sebebi Sayın Çiller'dir. Ekonomide ilanla terörist aranıyorsa, bu terörün tespitini yüce takdirinize bırakıyorum.

Sonunda, geçmişini inkâr ederek bir beyaz sayfa açtı; yani kendisinin de bakanı olduğu, ekonomiden tek sorumlu olarak icraatlarını imzaladığı kabineyi ve icraatlarını dahi reddetti. Ama, Türkiye'yi yönetmede bunalıma girince, başını bağlayıp, rahmetli Menderes ve altı ay önce beğenmediği ve hakkında her şeyi söylediği ve cumhurbaşkanı olarak Türkiye Büyük Millet meclisine girmesine dahi tahammül edemediği rahmetli Turgut Özal'ın ölüsünden medet umuyor. Artık bu Başbakanı ne Menderes'in ne Özal'ın ölüsü ne de hamisi olan Odalar Birliği Başkanı da kurtaramayacaktır. Artık, bakan değiştirmek, geçmişi inkâr etmek, beyaz sayfa açmak nafile; bunun için tedbirli olmak gerekir. Bu yüksek enflasyon rakamları karşısında, bir önceki yıldan farklı bir çalışma gösterilemeyeceği ve 1994 yılının da yatırımlar yönünden kayıp bir yıl olacağı muhakkaktır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Bakanlığın bağlı kuruluşları olan Karayolları Genel Müdürlüğü ve Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü çalışmaları hakkında düşüncelerimi sunacağım. Bugün ülkemizde yük taşımacılığının yüzde 70'i, yolcu taşımacılığının yüzde 90'ı karayoluyla yapılmaktadır. Ulaşım, bir ülkenin toplumsal ve ekonomik kalkınmasının itici gücüdür. Modern bir ulaşım ağı, çağı yakalamanın tartışılmaz koşuludur. Yıldan yıla katlanarak artan trafik kazalarına bakarsak, karayollarımız artık ihtiyaca kâfi gelmemektedir. Kalkınmış ülke-

lerle yol ağımızı mukayese edecek olursak, yüzölçümleri bizim yarımız kadar olan Fransa'da 5 bin kilometre otoyol, 800 bin kilometre diğer yollar vardır; Almanya'da 8 bin kilometre otoyol, 500 bin kilometre normal yol vardır. Türkiye'de ANAP iktidarının projelendirip başlattığı 1 500 kilometre otoyol var ki, bunun da yıl sonu itibariyle 1 079 kilometresinin bitirileceği söylenmektedir. 60 bin kilometre karayolları ağı ile orman ve köy yollarını dahil edersek, toplam 350 bin kilometre yolumuz vardır.

Türkiye'de her kilometrekareye yalnızca 400 metre yol düşmektedir; ama Batılılaşmada, çağdaş olmada yarış ettiğimiz Fransa'da, Almanya'da, Amerika'da, İngiltere'de ortalama kilometrekareye 1,5-2 kilometre yol düşmektedir. Yani bu hesaba göre, bizim daha 1 milyon kilometre yol yapmamız gerekiyor. Biz, mevcut yollarımızı ikiye katlayarak, en az 350 bi kilometre daha yol yapmalıyız. "Hepsini birden yapalım" demiyorum; ama bir yerden başlamamız gerekiyor. Çağa ayak uydurmamız için otoyollarımıza ağırlık vermeliyiz.

Sayın Başbakan Yardımcısı ve SHP Genel Başkanı Murat Karayalçın Genel Başkanlığının ilk vaadini yaparak, geçtiğimiz ay Karadeniz'e mega otoyol yapımının önderi olmaktan çıkıp, başlatacağına söz vermişti. Bunun, İktidarın başlatacağı ilk erişme kontrollü yol projesi olmasını diliyoruz. Uzun zamandır tartışılan Samsun-Sarp erişme kontrollü bu yolun yapımı için, Sayın Karayalçın'ın ilgililere talimat verdiğinin haberini gazetelerden memnunlukla okudum.

Geçen yıl 1993 yılı bütçesi Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülürken, Sayın Bakan, Samsun-Sarp otoyolunun kıyıdan 5 kilometre içeriden ve 150 kotundan proje, zemin ve güzergâh etütleri yapıldığını söylemişti, bu çalışmaların ne safhada olduğunu Sayın Bakandan öğrenmek isterim.

Mevcut yolun iyileştirme çalışmalarının 1984 yılında başlayıp, 1995 yılında bitirilmesi planlanmıştı. Dört kısma ayrılan bu yolun ilk kısmı; yani 87 kilometrelik bölümü ihale edilmiş ve bitirilmiştir; diğer iki kısmı henüz ihale edilmemiştir, bunların da ihale edilmesini bekliyoruz.

İyileştirme yapılmayan bölümlerde ulaşım artık zorlaşmıştır. Yaz aylarında trafik günde 35 bine kadar çıkmaktadır. Bu trafik altında, yolun fizikî ve geometrik standartları ihtiyaca cevap veremez hale gelmiştir. Satıhta bile derin çukurlar oluşmuştur. Dingil ağırlığının 13 tona çıkması ve ağır trafik, bu bozulmaları hızlandırmıştır. İlgililerin Samsun-Trabzon mevcut yolunu görmesini arzu ediyorum.

Karayollarında bir atasözü var, "gidemediğin yer senin değildir" diye. Bu yol, artık gidelemeyen bir yol durumundadır.

HASAN ÇAKIR (Antalya) — Türkiye'de Samsun ve Trabzon'dan başka yol yok mu?

AHMET KABİL (Devamla) — Samsun-Sarp yol güzergâhında 8 il, 68 ilçe, 25 bucak, ayrıca 9 liman ve iki havalimanı bulunmaktadır. Trafik, günlük ortalama 6 500 civarındadır. Gündemde olan Samsun-Sarp yolunun düşünülen güzergâhta yapılmasıyla, Türkiye'de en çok göç veren bu bölgede göç duracak, sahil şeridinde şehirleşme ve ekonomik büyüme daha da hızlanacaktır.

Son iki yıldır trafik kazalarında 12 354 ölü ve 13 760 yaralı olmuştur. Bu yol, trafik kazalarını da önleyecektir.

Kamu yatırım harcamalarında kişi başına düşen miktar bakımından, bütün bölgelerden geride olan bu bölge, yatırım bakımından da dengelenecektir. Yeşillikleriyle, akarsularıyla dünyada benzeri olmayan bu bölgede turistlere açılacak, ülkemizin turistik gelirleri artacaktır.

Eski Sovyetler Birliğinin dağılmasıyla yaşanan büyük değişiklikler ve Sarp Sınır Kapısının açılması, Samsun-Sarp Otoyolunun önemini bir kat daha artırmıştır. 530 kilometrelik bu yolun yapımına gecikmeden başlanmalıdır.

Bakanlık bünyesinde çalışan teknik personelin durumu perişandır. Kamuda çalışan, üretime somut katkıları olan mühendis ve mimarlara asgarî yaşam koşulları sağlamaktan uzak, haksız, adaletsiz, onur kırıcı ve kabul edilemez ücret artışları öngörülmektedir. Bunlar, haketmedikleri maddî olumsuzluklara sürüklenmişlerdir. Bu haksızlığın önlenmesinde, en çok teknik personelin bulunduğu Bayındırlık ve İskân Bakanlığının öncülük yapmasını arzu ediyoruz.

Teknik personel, aynı kıdemdeki yanında çalıştırdığı işçinin aldığı maaşın yarısını, operatörün aldığı maaşın 1/3'ünü almaktadır. Bu adaletsizlik önlenmelidir.

Basında takip ettiğimiz, İstanbul'da Fatih Köprüsünün kuzeyinde üçüncü köprü yapımı teşebbüslerinizi destekliyoruz. İzmit Körfezinde yapılacak asma köprü yapım çalışmalarını ve Avrupa ile Ege'yi doğrudan birbirine bağlayacak Çanakkale köprüsü çalışmaları bir an önce başlamalıdır.

1992 yılında etüt edilmeden, ihtisas sahibi teknik adamların fikirleri alınmadan acele çıkartılan Kıyı Yasası, uygulaması mümkün olmayan, çıkmadan kadük olan bir yasadır. Coğrafî yapı olarak Karadeniz'de kıyı çizgisinden 100 metre içeriye doğru düz arazi bulmak mümkün değildir. Bugün yapılaşma, bu ilk 100 metre içerisindedir. Bu demektir ki, Karadeniz sahilinde yerleşim olmayacak, Bu Kanun, eskiden olduğu gibi, kıyı çizgisinden en çok 30 metre yapılaşma yasağı konulacak şekilde düzeltilmelidir.

Üzerinde çalışılan İhale Kanununun bir an önce çıkarılması sağlanmalıdır. İhalelerdeki şahibelere son verilmelidir. Müteahhit seçmede, imtiyazlı müteahhit zümresini kaldırmak için, acil hallerde uygulanacak 2 886 sayılı Yasanın 44 üncü maddesi, lüzumsuz kullanılmamalıdır. Bilhassa, yapı işlerinde genelde bu madde uygulanmaktadır.

Devlet Su İşleri ile ilgili arkadaşım konuşacaktır; ama kısaca şunları söylemek istiyorum: Kurulduğundan bugüne kadar politikanın en az girdiği, çok ciddî çalışan Devlet Su İşleri de, aynı ciddiyeti taşımış olan Karayolları gibi, son iki senedir personel tayinlerinde bir kıyım yaşamıştır. Yetenekli, çalışkan, dürüst müdürler dahi, Anavatan Partisi tarafından atandığı için, görevlerinden alınıp, yerlerine, partililerin verdiği isimlerin hiç araştırmadan atanması, bu kuruluşun geçmişiyle bağdaşmayan bir icradır. Şimdi de DSİ'de bir genel müdür atanacak; ASKİ Genel Müdürünün getirilmesi düşünülüyor; bu da yanlış bir uygulamadır.

Bu kuruluşumuza da bütçeden ayrılan payın yeterli olmadığını görüyorum. Daha önce devam eden işleri dahi durdurulmuş, bugüne kadar yapılmış olan trilyonlarca liralık yatırımlar da atıl beklemekte ve hizmet gecikmektedir. Enerji üretimi de tamamen durmakta, ve bu gidişle de yine karanlığa kalacağımız günler yakındır.

Kamu Ortaklığı Fonu, Türkiye'nin altyapısını kuvvetlendirmek için kurulan bir Fondur. 1993 senesi içerisinde, takriben 60 trilyon lira gelir getirmiştir. Bu para tamamen bütçe içerisine alınmıştır ve nereye gittiği belli olmamıştır. Ne kadarı GAP'a verilmiş, ne kadarı diğer enerji üretecek tesislere verilmiştir? Anavatan Partisi İktidarı döneminde hidroelektrikte, sulamada hizmete sokulan baraj sayılarına, belli yatırımlara ne ilave ettiniz? ANAP, iktidara geldiğinde, Türkiye'de elektrik üretimi 24,5 milyar kilovat idi, bunun 1,5 milyar kilovatını Bulgaristan'dan ithal ediyorduk. ANAP Hükümeti enerji üretimini 64 milyar kilovat yaparak, Türkiye'nin en uzak köşesine elektrik götürmüştür. 64 milyar kilovat ulaştığımız enerji, sizin

tutumunuz değişmezse, yakın gelecekte yetmeyecektir ve tıpkı 1980'li yıllara döneceğimiz aşikâr görülmektedir. Bu konudaki tedbirleriniz nelerdir? Hızlı nüfus artışını dikkate aldığımızda, korkarız ki, 2000'li yıllara kadar karanlığa gireceğiz. Karanlık 1993 yılında başladı bile. İstanbul'un büyük bir kısmı geçen hafta 5 gün karanlıktaydı. Her şey; ekonomi, yatırımlar, terör, işsizlik; ama akla gelen her şey, bizim bıraktığımızdan daha kötüye gitmiştir. Ne kadar direnirseniz direnin, 1994 yılında bu millet sizi bir erken seçimle gönderecektir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; sözlerime son verirken, Anavatan Partisi Grubu olarak, 1994 yılı Bayındırlık ve İskân Bakanlığı bütçesinin, ülkemizin gerçek sahipleri ve demokrasimizin temeli olan Yüce Milletimize, ülkemize ve Bayındırlık camiasına hayırlı olmasını Allah'tan diliyor, Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Sayın Kabil, çok teşekkür ediyorum.

Anavatan Partisi Grubunun bakiye süresini kullanmak üzere, Sayın Soylu, buyurun efendim.

ANAP GRUBU ADINA GÜROL SOYLU (İstanbul) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bütçesini görüşmekte olduğumuz Bayındırlık ve İskân Bakanlığının çalışmalarıyla ilgili olarak, Anavatan Grubunun görüş ve düşüncelerini açıklamak üzere huzurlarınızdayım. Bu vesileyle Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, ülkemizde hızlı nüfus artışı ve bölgelerarası köyden kente akışın hızlı bir şekilde devam etmesi nedeniyle, Bayındırlık ve İskân Bakanlığı, görevinde yetersiz ve etkisiz kalmaktadır. Bunun için, Bayındırlık ve İskân Bakanlığının görev ve yetkilerinin yeniden gözden geçirilerek, bu Bakanlığın bünyesinde gerekli reform yapılmalıdır. Bu Bakanlık, ülkemizin altyapısı hizmetlerinden yalnız otoyol, baraj, köprü, içme suyu, afet işleri gibi ana hizmetleri yürütmelidir.

Ülkemizde konut üretimi ve gecekondu olayları, başlı başına bir sorun olmuştur. Çok büyük boyutlara ulaşan bu sorunların çözümlenebilmesi için, vakit geçirilmeden toplu konut bakanlığı kurulmalıdır. Bayındırlık ve İskân Bakanlığının, iskân görevleri, kurulacak olan bu Bakanlığa devredilmelidir.

Değerli milletvekilleri, Bayındırlık ve İskân Bakanlığı gibi büyük bir kuruluşun bünyesini bu kısa sürede değerlendirmek pek mümkün değildir. Bu Bakanlığın bazı birimleri hakkında Yüce Heyetinize bilgi arz etmeye çalışacağım.

Yapı İşleri Genel Müdürlüğü: Görevi, devlet yapılarını etüt etmek, proje hazırlamak, onarım ve bakım çalışmalarını yürütmek, ihale etmek ve kontrollük hizmetlerini yapmaktır.

Değerli arkadaşlarım, hepimiz biliyoruz, bu kuruluşun yapmış olduğu ihaleler her zaman şaibe taşımıştır ve taşımaya da devam etmektedir. İhale neticeleri, ihale gününden önce noterlerce tespit edilmektedir. Yaptırılan işler uzun sürmektedir. İnşaat kalitesi iyi değildir. Bu olumsuzluklara son vermek için, her bakanlık kendi inşaat müdürlüğünü kurmalı, çağın gerisinde kalan malzeme ve birim fiyatlara göre ihale yapılması yerine, kullanım maksadı ve tatbikat projesine göre iyi bir mahal listesi hazırlanarak, anahtar teslimi usulüne göre ihale yapılmalıdır.

Afet İşleri Genel Müdürlüğü: Meydana gelecek afetlerin aşırı can ve mal kaybına sebebiyet vermemesi için, gerekli araştırmayı yapmak, gerekli tedbirleri önceden almak, bu Genel Müdürlüğün ana görevi sayılırken, maalesef, bu husular bizim ülkemizde tamamen tersine çalışmaktadır. Deprem kuşağında bulunan sağlıksız yerleşim yerlerinin bir program dahilinde yenilenmesi gerekirken, deprem olduktan, can ve mal kaybı meydana geldikten sonra deprem evleri yapılarak vatandaşın yaraları sarılmaya çalışılmaktadır. Afet yaşandıktan sonra Kızılay'dan ve askerî birliklerden yardım istemenin bir çaresizlik olduğu acı bir gerçektir.

Teknik Araştırma ve Uygulama Müdürlüğü fonlarının Belediyelere İmar Uygulama Yardım Yönetmeliği hükümleri doğrultusunda, 1993 Ekim sonu itibariyle, 364 milyar lira, belediyelerin düzenleme ve kamulaştırma projelerine malî destek sağlandığı görülmektedir. Yaptığımız incelemelerde bu paraların büyük bir bölümünün, seçim yatırımı için SHP'li belediyelere partizanca kullandırıldığı tespit edilmiştir.

BAHATTİN ALAGÖZ (Gaziantep) — Bunlar yanlış... Gaddar olma...

GÜROL SOYLU (Devamla) — Bu harcamaların belediyeler nezdinde mutlaka denetlenmesi gerekmektedir; yanlışsa, denetlenince bunlar ortaya çıkar.

NİHAT MATKAP (Hatay) — Onların hepsi gariban.

GÜROL SOYLU (Devamla) — 1994 bütçesinden ayrılan rakam ise 656 milyar 800 milyon liradır. Bu para, 27 Mart Mahalli Seçimlere kadar belediyelere partizanca dağıtılarak, 27 Marttan sonra seçimi kazanan belediye başkanları çaresizlik içinde inşallah bırakılmaz.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Bayındırlık ve İskân Bakanlığının bünyesinde bulunan Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün en önemli görevi, sulama, kurutma ve barajlar vasıtasıyla sudan enerji üretmektir. 2000'li yıllara yaklaştığımız bu dönemde, maalesef, bu yüce kurumun faaliyetleri durma noktasına getirilmiştir. Güneydoğu Anadolu Projesi durmuştur. Şanlıurfa Tüneli inşaatı durmuştur. Bu Koalisyon Hükümeti sayesinde, bu tünellerin gerçekleşmesi için dağ da delinememiş, maalesef çağ da delinememiştir. Eğer, Hükümet bu icraatıyla çalışmalarına devam ederse, dağın da altında kalacak, çağın da altında kalacaktır.

23 Mayıs 1993 tarihinde temeli atılan ve ülkemiz açısından son derece stratejik önemi bulunan Birecik Barajının da süresinde bitirilmesi mümkün gözükmemektedir. Urfa Tüneli inşaatının ve bu barajın çalışmalarının durması, terörle durdurulduğu anlamına gelmemeli. Enerji üreten, elektrik üreten diğer barajların nasıl korunması yapılıyorsa, bu tünelin de, Birecik Barajı inşaatının da korunmasının yapılarak, inşaatının hızla devam ettirilmesi zorunludur.

Devlet Su İşlerinin 1994 yılı yatırım bütçesi yaklaşık 36,5 trilyon civarındadır. Geçen yıllardaki aksamalar nedeniyle, bu bütçenin, mevcut yatırımları karşılaması mümkün görülmemektedir. Hükümetin bu beceriksizliği nedeniyle Türkiye, 2000'li yıllara enerji kısıtlamasıyla girecektir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Devlet Su İşlerinin ana görevlerinden biri de, büyük şehirlerin su ihtiyacını karşılamaktır. Bu şehirlerin başında İstanbul gelmektedir. Maalesef İstanbul'un suyunu temin eden barajların etrafı, Sayın Nurettin Sözen'in himayesinde, gecekondularla doldurulmuştur. Bu barajların sularını kullanmak mümkün değildir. İstanbul halkı bu kirli suları kullanmaya mahkûm edilerek, zehirlenme, tifo, kolera gibi hastalıklarla karşı karşıyadır. İstanbul Belediye Başkanının isteği üzerine 1991 yılında başlattığımız Küçükçekmece Sazlıdere Barajı, tamamen bilgisizlik, bilinçsizlik ve yanlış bir uygulamadır. Bu barajın etrafındaki tarım arazileri, iki kez görevden alınan, üç kez görevine iade edilen Küçükçekmece Belediye Başkanı tarafından İmar Kanununa aykırı olarak yapılan imar ıslah planlarıyla konuta açılmıştır. Arsaların değerleri artırılmış ve metrekareleri, yaklaşık olarak 250 bin Türk Lirasından istimlak edilerek trilyonlarca liralık istimlak bedelleri ödenmiştir.

Değerli milletvekilleri, gidip o barajın yerini görmenizi istiyorum. Şu anda o bölgede, ne akan bir dere var, ne de kaynak var; tamamen yağmur ve kar sularının bir yılda birikimiyle elde edilecek 54 milyon metreküp su için yapılan bir barajdır. Bu baraj yapılıp bittiği takdirde buharlaşma ve hat kayıplarını nazarı itibare alırsanız, 10 milyonluk İstanbul'a günde kişi başına 5 litre su verecektir.

1996 yılında bitirilecek bu barajın etrafı -imara açılarak- şu anda yapılarla dolmuş durumdadır. Bu barajdan alınacak su, diğer barajların suyundan daha kirli olacaktır. Bu barajın yapımına, istimlaklarına harcanan bedelin üç katını harcamış olsaydınız, Melen Çayı'nı İstanbul'a taşırdınız ve kişi başına günde ortalama 300 litre temiz su temin edebilirdiniz. Zararın yarısından geri dönmek daha doğru olur kanaatiyle, bu yanlışlığa sebebiyet verenler için mutlaka soruşturma açılmalıdır.

Melen Projesine vakit geçirilmeden başlanması kaçınılmazdır. İstanbul halkı bu hizmeti Hükümetimizden beklemektedir. Bu projenin biz de takipçisi olacağız.

Değerli milletvekilleri, vaktimin kısıtlı olması nedeniyle, şahsım ve Grubum adına Bayındırlık Bakanlığı bütçesi üzerinde yaptığım konuşmayı burada bitirmek zorundayım.

Bu Bakanlığın bütçesinin memleketimize ve insanlığa hayırlı olmasını diler, Yüce Heyetinizi saygıyla selamlarım. (Alkışlar)

BAŞKAN — Sayın Soylu, ben de "Allah razı olsun" derim.

Sosyaldemokrat Halkçı Parti Grubu adına ilk konuşmayı yapmak üzere, buyurun Sayın Muhammet Kaymak. (SHP sıralarından alkışlar)

Sayın Kaymak, belki aranızda konuştunuz, anlaştınız; arkadaşınız sizden artan süreyi kullanacak.

SHP GRUBU ADINA MUHAMMET KAYMAK (Adana) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bütçesini görüşmekte olduğumuz Bayındırlık ve İskân Bakanlığımıza bağlı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, Yapı İşleri Genel Müdürlüğü ve Teknik Araştırma ve Uygulama Genel Müdürlüğünün 1994 yılı çalışmalarıyla ilgili olarak Sosyaldemokrat Halkçı Partinin görüş ve düşüncelerini belirtmek üzere huzurunuzdayım. Bu vesileyle, Yüce Meclisi Grubum ve şahsım adına saygıyla selamlıyorum.

Bayındırlık ve İskân Bakanlığı, ülkemizin ekonomik, sosyal ve kültürel katkısında ağırlık taşıyan önemli görevler üstlenmiş, Hükümetin icraatını gösteren fiilî bir hizmet Bakanlığıdır.

Şimdi, sırasıyla, Bayındırlık ve İskân Bakanlığına bağlı Yapı İşleri Genel Müdürlüğü, Teknik Araştırma ve Uygulama Genel Müdürlüğü ve Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün görev ve faaliyetlerine değinmek istiyorum.

Halkımız, bu kuruluşları yakından tanıyor ve çalışmalarını dikkatli bir şekilde izliyor. Bizlere düşen görev, bu kuruluşları çağdaş bir anlayışla, teknolojinin olanaklarından yararlanarak düzenlemek, geliştirmek ve toplumumuzun hizmetine sunmak olmalıdır.

İlk olarak Yapı İşleri Genel Müdürlüğünün görev ve hedeflerinden söz etmek istiyorum.

Yapı İşleri Genel Müdürlüğünün görevleri :

Genel bütçeye dahil kuruluşlara ait bina ve tesislerin ihtiyaç programlarını hazırlamak; proje kesitlerini yapmak veya yaptırmak, onaylamak ya da onaylanmasını sağlamak; inşaatların tadillerini, bakım ve onarımı dışında, esaslı büyük onarımlarını yapmak veya yaptırmak.

Yapı İşleri Genel Müdürlüğü, Yapıların ülke ve bölge şartlarıyla, günün teknolojisine uygun olarak projelendirilmesi ve teknolojik gelişmeler göz önünde bulundurulmak suretiyle, etüt safhasından fizikî hale gelinceye kadar amacına uygun uzun ömürlü olarak gerçekleştirilmesini hedef almıştır.

Görev ve hedeflerini belirttikten sonra, faaliyetlerini anlatarak rakamlandırmaya çalışalım.

Yapı İşleri Genel Müdürlüğünün 1993 yılı yatırım bütçesi 781 milyar 567 milyon lira olup, diğer kurum ve kuruluşlar adına yürütülen yatırımlar için bütçesine aktarılan 2 trilyon 976 milyar 300 milyon lirayla birlikte 3 trilyon 757 milyar 900 milyon liraya ulaşmıştır. Bu ödenekle, 9 sektörde 1 773 adet yatırım projesi üstünde çalışılarak, 2 trilyon 930 milyar 100 milyon lira harcama yapılmış ve Ekim 1993 sonu itibariyle yüzde 78 gerçekleşme sağlanmıştır.

1993 yılı sonuna kadar yatırım sektöründe 9, ulaştırma sektöründe 4, turizm sektöründe 1, konut sektöründe 7, eğitim sektöründe 27, sağlık sektöründe 101, genel idare sektöründe 25, güvenlik hizmetleri sektöründe 40 adet işin bitirilmesi hedeflenmiştir.

1993 yılında bitirilen işlere örnek olarak, Erzincan merkez, merkez üçüncü kısım, 252 afet konutu, Erzincan Üzümlü-Karakaya 84 afet konutu, Kastamonu Araç-Bahçecik 67 adet afet konutu, Tunceli merkez 120 afet konutu örnek gösterilebilir.

Yapı İşleri Genel Müdürlüğünün 1994 yılı yatırımları için ayrılan ödenek tutarı 1 trilyon 80 milyar 200 milyon liradır. 927 milyar lira işçilik de buna dahildir. Diğer kuruluşlardan aktarılacağı tahmin edilen 9 trilyon 504 milyar lirayla birlikte toplam yatırım tutarı 10 trilyon 584 milyar 200 milyon liraya ulaşacaktır. Bu miktara, genel bütçeden verilecek 873 milyar 579 milyon lira cari ödenek ilave edildiğinde, toplam 11 trilyon 458 milyar liralık ödeneğe ulaşmaktadır.

Bu ödenekle, 1 661 adet devam eden iş üzerinde çalışılacak olup, 1994 malî yılında muhtelif sektörlere ait 1 428 işin bitirilmesi planlanmıştır. Bu işler arasında tarım binaları, eğitim binaları, sağlık tesisleri, güvenlik hizmet binaları, konutlar ve diğer sektörlere ait çok sayıda hizmet binaları yer almaktadır.

Ayrıca, Genel Müdürlüğü, olası bir depremde zarar görebilecek kamu binalarını tespit ve rehabilitasyonu için pilot bölge olarak seçilen Bolu, Kocaeli ve Adapazarı illerinde çalışmalar yürütülmektedir.

Yapı İşleri Genel Müdürlüğünün, gelişmekte olan teknolojiye uyum sağlayarak, Dünya Bankası kredisiyle, Genel Müdürlüğünü, il müdürlükleri de dahil olmak üzere, bilgisayarla donatmak ve tüm örgütü bilgisayar ağıyla donatmak için çalışmalara başlanmıştır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; şimdi de, Bakanlığımızın diğer önemli bir kuruluşu olan Teknik Araştırma ve Uygulama Müdürlüğünün görev ve hedeflerinden bahsedeceğim.

Teknik Araştırma ve Uygulama Genel Müdürlüğünün temel olarak görevleri şunlardır: İmar mevzuatının düzenlenmesi, çeşitli özellik ve ölçekteki imar planlarının ve çevre düzeni planlarının yapımı, belediyelerin malî yönden desteklenmesi amacıyla imar uygulamaları için kamulaştırma ve düzenleme ödenekleri verilmesi, Gecekondu Kanunu uyarınca dar gelirliler için kiralık ve mülk konut yapımı, kooperatiflere arsa tahsisi ve geri kalmış yörelerde halk konutu yapımı, müteahhitlere belge verilmesi ve gizli sicillerinin tutulmasıyla ilgili işlemlerin yürütülmesi, yurt dışı müteahhitlerinin hizmetleri ve Bakanlığın yabancı ülkelerle olan ilişkilerinin yürütülmesi.

Teknik Araştırma ve Uygulama Genel Müdürlüğünce beş yıllık kalkınma planı ve yıllık programlarda yer alan ilke ve hedeflere uygun olarak, 1993 yılında deprem kayıt şebekesinin geliştirilmesi sağlanmış, mevcut Bilgi-İşlem Merkezinin tam kapasite kullanma imkânı elde edilmiştir.

Sosyal ve ekonomik gelişme içerisinde olan ülkemizde, planlı ve düzenli şehirleşmenin temini için, özellikle kalkınmada öncelikli yörelerle, tarihî ve turistik yönden önem arz eden

ve diğer tüm belediyelerin malî yönden desteklenmesi amacıyla, imar uygulamaları için kamulaştırma ve düzenleme ödeneği tahsis edilmiş, ayrıca hizmet içi eğitim programlarına, belediyelerle ilgili seminer ve kurslar ilave edilerek, belediyelerin teknik yönden desteklenmesi sağlanmıştır. Ülkemizin il, ilçe belediyeleri teşkilatı olan yörelerinde yapımları devam eden halk konutlarının tamamlanarak hizmete sunulması sağlanmıştır.

Yabancı ülkelerde bayındırlık ve iskân konularındaki gelişmeler izlenmiş ve elde edilen bilgiler ülkemiz uygulamalarına aktarılmaya çalışılmıştır.

Genel Müdürlükçe başarılan önemli işlerden biri de, planlama faaliyetlerinde, çevre sorunlarını saptamada, kirlenmeyi belirlemede bize ışık tutacak, bilgi sağlayacak bir coğrafî bilgi algılama sistemi kurulmasıdır. Uydulardan bilgi almayı öngören bu sistem, 1994 yılında faaliyete geçecektir.

1994 yılı için Teknik Araştırma ve Uygulama Genel Müdürlüğüne genel bütçeden 43 milyar 700 milyon lira cari ödenek, 46 milyar 600 milyon lira yatırım ödeneği, 1 milyar 500 milyon kamulaştırma ödeneğiyle, Genel Müdürlüğümüz kullanımında bulunan fonlar için 165 milyar lira olmak üzere, toplam 256 milyar 800 milyon lira ayrılmıştır.

Bu ödenekle, 1994 yılı bütçe dışı kaynaklardan sağlanacak 400 milyar ilaveyle, toplam 656 milyar 800 milyon liralık kaynak oluşturulacaktır. Bu kaynaklarla çeşitli belediyelerimizin imara ilişkin uygulamalarının malî ve teknik yönden desteklenmesine devam edilecektir.

Belediyelerimizin teknik ihtiyaçları periyodik anketlerle tespit edilerek, sonuçlara göre tip proje, eğitim ve teknik bilgi ihtiyaçları karşılanacaktır.

Genel Müdürlükçe uygulanmakta olan mülk konut uygulamasıyla ihalesi 1993 yılında yapılan 320 konutun inşaatları 1994 yılında tamamlanarak dar gelirli ve konutsuz vatandaşlara satışı yapılacaktır. Ayrıca, İstanbul-Maltepe İki Nolu Gecekondu Önleme Bölgesi İmar Planı Uygulama çalışmalarına da başlanacaktır.

Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; son olarak sizlere Bayındırlık ve İskân Bakanlığına bağlı en önemli kuruluşlardan birisi olan Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün çalışmalarından bahsedeceğim.

Sizlerin de takdir edeceği gibi, "Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü" dendiğinde akla ilk olarak sulama faaliyetleri gelmektedir. Sulamanın ardında Türk çiftçisinin emeği, üretimi ve geleceği bulunmaktadır. Bu nedenledir ki, Türk çiftçisinin yaşamında önemli bir yeri olan Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne daha fazla özen göstermeliyiz.

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne verilen görevler: Yeraltı ve yerüstü sularının zararlarını önlemek ve bunlardan çeşitli yönlerden faydalanmak için gereken hizmetlerini yapmak.

Taşkın kontrolü, sulama, kurutma tesislerini vücuda getirmek ve bu faaliyetlerle ilgili olmak şartıyla su kaynaklarından enerji istihsal etmek.

Şehir ve kasaba içme suyu, kanalizasyon projelerini tetkik ve tasdik etmek, akarsuların ıslahıyla, seyrüseferlere elverişli hale getirmek, bu tesislerin bakımı ve onarım işlerini yapmak.

Bu görevlerin yanı sıra belirlediği hedef; hidroelektrik enerji üretimini her yıl ihtiyaca paralel olarak artırmak, taşkın zararlarını asgariye indirmek, nüfusu 100 bini aşan şehirlerde içme, kullanma, endüstri suyu temin etmek, yeraltı suları ile can ve mal emniyeti bakımından taşkın koruma işlerine, alçak baraj, gölet inşaatlarına hız vermek.

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün bütçesi, 1993 yılı başında, Kamu Ortaklığı İdaresi Başkanlığından verilen ödeneklerle birlikte 20 trilyon 345 milyar 338 milyon lira iken, verilen ek ödeneklerle 23 trilyon 176 milyar 686 milyon liraya ulaşmıştır. Ek ödenek dahil, kesintili revize bütçesi 22 trilyon 932 milyar 255 milyon lira olup, bu miktarın Ekim sonu itibariyle 14 trilyon 460 milyar 984 milyon lirası harcanarak, yüzde 63 oranında gerçekleşme sağlanmıştır.

Ülkemizin akarsu havzalarında yapılan etüdler sonucunda, tarım arazisi 28 milyon hektar olarak tespit edilmiş olup, ekonomik olarak sulanabilir kısmı 8,5 milyon hektardır. Halen, 1993 yılı itibariyle net 3 629 338 hektar tarım alanı sulamaya açılmış olup, bu miktarın 1 805 390 hektarı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünce gerçekleştirilmiştir.

Hidroelektrik enerji potansiyeli olarak da 34 748 megavat kurulu güçle, yılda ortalama 122 milyar 420 milyon kilovat hidroelektrik enerjisi elde edilmesi öngörülmektedir. Halen 9 744 megavat kurulu güçle yılda ortalama 35 milyar 826 milyon kilovat hidroelektrik enerjisi üretilmekte olup, inşaatı devam eden baraj ve hidroelektrik santral projeleri ikmal edilince 1 779 megavat kurulu güçle, yılda ortalama 5 milyar 138 kilovat ilave enerji üretimi gerçekleşmiş olacaktır.

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü'ne 1994 yılı için 28 trilyon 386 milyar 920 milyon lirası bütçeden, 8 trilyon 100 milyar lirası Kamu Ortaklığı İdaresi Başkanlığından olmak üzere, toplam 36 trilyon 486 milyar 920 milyon lira ödenek ayrılmıştır. Bu ödeneğin 32 trilyon 180 milyar 610 milyon lirası yatırımlara tahsis edilmiştir. 1994 yılında 7 adet sulama ve taşkın, 2 adet enerji, 1 adet içme, kullanma ve endüstri suyu temin projesi olmak üzere, toplam 10 adet proje ikmal edilmiştir. 1994 yılı programında bulunan büyük su işleri projelerinin toplam sulama alanı 2 062 707 hektardır.

Güneydoğu Anadolu halkının gerçekleşmesini büyük bir özlemle beklediği Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP) kapsamında yer alan Atatürk Barajında gövde inşaatı tamamlanarak su tutulmuştur. Barajın santralındaki 8 üniteden ilk 7'si tamamlanmış, 8 nolu ünitenin montaj çalışmaları devam etmektedir. Proje kapsamında yer alan Şanlıurfa tünellerinde, tünel kazıları tamamen, kemer betonlarının yüzde 92'si, bağ tünellerinin ise yüzde 53'ü tamamlanmıştır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Devlet su İşleri Genel Müdürlüğünün faaliyetlerini noktalamadan önce, Çukurova yöremizde, özellikle Adana bölgemizde çiftçilerin gerçekleşmesini özlemle beklediği projelerden söz etmek istiyorum.

Şu anda Devlet Su İşleri 6 ncı Bölge Müdürlüğünce, Adana İlinden, 1994 yılı yatırım programına 4 adet proje teklif edilmiştir. Bu projeler sırasıyla; Aşağı Seyhan Ovası 4 üncü merhale sulama projesi, Aşağı Seyhan Ovası sol sahil Çotlu Pompaj sulama projesi, İmamoğlu projesi ve Kesiksuyu Savrun projesidir. Özellikle, bu projelerden 70 bin hektar alanın sulanmasını sağlayacak olan ve yöre halkının refahı için önem taşıyan İmamoğlu projesine Bakanlık yetkililerince gereken hassasiyetin gösterileceğine inanıyorum.

Ayrıca, Adana İli Kadirli İlçesinin kuzeybatısındaki Kadirli Ovasında Savrun Çayının sağ ve sol sahilinde 7 544 hektar alanın sulanmasını sağlayacak Kesiksuyu Savrun Projesinin öncelikle değerlendirilmesi, yöre halkının ve bizim arzumuzdur.

Sözlerimi burada bitirirken, 1994 yılı bütçesinin ulusumuz ve Bakanlığımız için hayırlı olmasını diler, hepinize saygılar sunarım. (SHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Sayın Kaymak teşekkür ediyorum.

Sosyaldemokrat Halkçı Parti Grubu adına, bakiye 13 dakikalık süreyi kullanmak üzere, Gaziantep Milletvekili Bahattin Alagöz; buyurun efendim.

SHP GRUBU ADINA BAHATTİN ALAGÖZ (Gaziantep) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bütçesini görüşmekte olduğumuz Bayındırlık ve İskân Bakanlığımıza bağlı Karayolları Genel Müdürlüğü, Afet İşleri Genel Müdürlüğü ve İller Bankası Genel Müdürlüğünün 1994 yılı bütçeleri ve çalışmalarıyla ilgili olarak Sosyaldemokrat Halkçı Partinin görüş ve düşüncelerini belirtmek üzere huzurunuzdayım. Bu vesileyle Yüce Meclisi, grubum ve şahsım adına saygıyla selamlıyorum.

Bilindiği gibi, bütçeler, hükümetlerin programlarında ve seçim beyannamelerinde belirttikleri beş yıllık planlar hedefleri doğrultusunda gerçekleştirmeye çalıştıkları dilimlerin uygulamasına yönelik siyasal tercihleridir. Şimdi sırasıyla, Bayındırlık ve İskân Bakanlığına bağlı Karayolları Genel Müdürlüğü, Afet İşleri Genel Müdürlüğü ve İller Bankası Genel Müdürlüğünün görev ve faaliyetlerine değinmek istiyorum.

Karayolları Genel Müdürlüğü; otoyollar yapmak, devletle ilgili yolların ağına giren güzergâhları tayin ve tespit etmek, plan ve programları gereğince bu ağlar üzerindeki yol, köprü ve sanat yapılarını inşaa etmek ve onarmak, bu hususlarda teknik esasları saptamak, yolların sürekli açık tutulmasıyla ilgili bakım onarımla, kar mücadelesini ve diğer tamamlayıcı işleri yapmakla görevlendirilmiştir. Karayolları Genel Müdürlüğünün hedefi ise, bu çalışmaları yerine getirirken, modern sevk ve idare prensiplerine uygun şekilde teşkilatlanmak ve en son metotları uygulayacak düzeye erişmek, Genel Müdürlüğün haklarını savunmak, gereken yeni mevzuatı ve metotları hazırlayıp, uygulamasını sağlamak, teşkilatının program bütçe hedeflerine paralel olarak reorganizasyonunu gerçekleştirmektir. Ayrıca, modern metotların denetimini ve uygulamasını temin etmek, sivil savunma hizmetlerinin eksiksiz yapılmasına ulaşmak, elektronik makinelerden de faydalanarak, teşkilatında çalışan elemanların özlük işlerini sürekli hatasız tamamlamaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Karayolları Genel Müdürlüğünün görev ve felsefesinden sonra, şimdi de faaliyetlerini anlatarak rakamlandırmaya çalışalım.

Karayolları Genel Müdürlüğünün; ulaştırma, turizm, enerji, tarım ve konut sektöründe yer alan yatırım projelerinin Ekim 1993 tarihi itibariyle bütçe ödenekleri toplamı, 7 trilyon 530 milyar 448 milyon Türk Lirası olup, harcama 6 trilyon 24 milyar 360 milyon Türk Lirasıdır. Bu da, yüzde 80 gerçekleşme sağlandığını göstermektedir. Kamu Ortaklığı İdaresi Başkanlığının programında yer alan otoyol projeleri için ise, dış kredi dahil 13 trilyon 745 milyar 500 milyon Türk Lirası ödenek öngörülmüş olup, Eylül 1993 itibariyle 8 trilyon 320 milyar 977 milyon Türk Lirası harcama yapılmıştır. Ayrıca, projeler için 532 milyar Türk Lirası kamulaştırma harcaması da yapılmaktadır.

Kalkınma süreci içindeki ülkemizde karayolu ihtiyacı gün geçtikçe artmaktadır ve yapılan yollar hızla artan trafik karşısında kısa zamanda yetersiz hale gelmiştir. Nüfus artışına bağlı olarak, motorlu taşıt sayısının artışı, endüstrinin gelişimi ve özellikle karayolunun diğer ulaşım sistemlerine tercih edilmesi göz önüne alınırsa, yapılan yolların kısa zamanda yetersiz hale geldiği anlaşılmaktadır. Bu ihtiyaç karşılığında personel, makine ve bütçe olanaklarımız da sınırlıdır. 1985-1991 yılları arasında sadece 303 kilometre otoyol hizmete açılmıştır. Buna rağmen, sadece 1992 ve 1993 yılları arasında toplam 707 kilometre otoyol tamamlanıp hizmete açılmış bulunmaktadır. 707 kilometrelik bu otoyolların kavşak kolları ayrıca 200 kilometreye

varmaktadır, bu da 707 kilometrenin dışında kalmaktadır. 1993 yılı başından bugüne kadar hizmete açılan otoyol uzunluğu ise, toplam 228 kilometreyi bulmuştur. Bu otoyollarımız; Susuz kavşağı-Eskişehir yolu kavşağı 14 kilometre, Yılankale-Osmaniye 55 kilometre, Çaydurt-Gerede 37 kilometre, Urla-Karaburun ayrımı 9 kilometre, İkiztepe sahil bağlantısı 2 kilometre, Toprakkale-Erzin kesimi 31 kilometre, Eskişehir yolu kavşağı - Gölbaşı kavşağı 25 kilometre, Lüleburgaz-Babaeski 24 kilometre, Osmaniye-Bahçe 31 kilometre, Hendek bağlantısı 5 kilometre; ayrıca, Adana ve kuzeybatı bağlantısı 5 kilometredir.

1993 yılı sonuna kadar bitirilerek hizmete açılacak otoyollar uzunluğu ise 100 kilometreyi bulmaktadır. Bu otoyollar ise, Ankara çevre yolu, Susuz-Esenboğa 24 kilometre, Tekirtepe-Çamalan 15 kilometre, Kemalpaşa-Tahtalı kavşağı 20 kilometre, Buca-Karabağlar 10 kilometre, Çaydurt-Bolu batı kavşağı 19 kilometre ve Çamalan-Damla 12 kilometredir. Böylece, 1993 yılı sonunda 328 kilometrelik yol hizmete açılmış olacaktır. Buna, 1993 yılı başına kadar açılmış olan 707 kilometrelik otoyol da ilave edilince, gerek ekonomik atılımlarımıza katkısı, gerekse tam erişme kontrolü ve yüksek standart özelliğiyle hızlı ve güvenli trafik akışını temin etmesi, zaman ve işletme giderlerinden tasarruf sağlaması; ayrıca, kapasitelerinin, diğer yolların aksine, zaman içinde azalmayıp ilk yatırım değerinin sürekli korunabilmesi gibi nedenlerle tercih edilen otoyollarımız, yıl sonunda 1 079 kilometreye ulaşacaktır.

Karayolları Genel Müdürlüğüne, 1994 malî yılında genel bütçeden 6 trilyon 123 milyar Türk Lira cari ödenek, 13 trilyon 637 milyar 500 milyon Türk Lirası yatırım ödeneği, 1 trilyon 720 milyar Türk Lirası dış proje kredisi dahil, 523 milyar Türk Lirası kamulaştırma ve 106 milyar Türk Lirası transfer ödeneğiyle birlikte toplam, 20 trilyon 389 milyar 500 milyon Türk Lirası ödenek ayrılmıştır. Bu ödeneğe, 948 milyar 80 milyon Türk Lirası bütçe dışı kaynağıyla Kamu Ortaklığı İdaresi Başkanlığı programında yer alan otoyol projeleri için verilen 20 trilyon Türk Lirası ilave edildiğinde, Genel Müdürlüğün toplam bütçesi 41 trilyon 338 milyar 300 milyon Türk Lirasına ulaşmaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bütçe dışı gelirleri dahil, 14 trilyon 586 milyar 300 milyon Türk Lira olan yatırım ödeneğinin, 14 trilyon 148 milyar 800 milyon Türk Lirası ulaştırma sektörüne, 210 milyar Türk Lirası turizm sektörüne, 210 milyar Türk Lirası enerji sektörüne, 12 milyar Türk Lirası tarım sektörüne ve 5 milyar 500 milyon Türk Lirası ise konut sektörüne ayrılmıştır.

Kamu Ortaklığı İdaresi Başkanlığı programında yer alan otoyol projeleri için ayrılan 20 trilyon Türk lirasının 3 trilyon Türk Lirası kamulaştırma harcamaları içindir.

1994 yılında 1 404 kilometre yolda sanat yapısı, 1 379 kilometre yolda toprak tesviye, 1 621 kilometre yolda stabilize, 495 kilometre bitümlü sıcak karışım kaplama olmak üzere, 1 113 kilometre yolda asfalt yapımı, 4 310 kilometre yolda asfalt takviye ve yenileme çalışması, 30 adet köprü yapımı ve 63 adet köprü onarımının gerçekleştirilmesine çalışılacaktır.

Böylece, 1993 yılında başlatılan devlet yolları ağlarının standardını yükseltme çabaları sürdürülecektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şimdi de Afet İşleri Genel Müdürlüğünün 1994 yılı bütçesiyle, çalışmalarından bahsetmek istiyorum.

Bayındırlık ve İskân Bakanlığına bağlı kuruluşlardan bir diğeri olan Afet İşleri Genel Müdürlüğünün görevlerini şöyle sıralayabiliriz: Afete uğramış bölgelerde acil yardım uygulaması yapmak, geçici yerleşme ve barınmayı sağlayıcı kısa ve uzun vadeli tedbirler almak, afete

uğramış ya da uğraması muhtemel yerlerin imar ve geçici yerleşmeleriyle ilgili hazırlık, her türlü plan ve projelerini yapmak, tabiî afete uğrayabilecek bölgeleri tespit etmek, afetlerin önlenmesi için gerekli tedbirleri almak, afet tehlikesine maruz bölgelerde, afetlerden en az can ve mal kaybıyla kurtulmayı sağlayacak tedbir ve esasları ilgili bakanlıklar ve kamu kurum ve kuruluşlarıyla işbirliği içerisinde belirleyip, uygulamasında koordinasyonu sağlamak olarak özetleyebiliriz.

1993 yılında Genel Müdürlüğün genel bütçe ödenekleri ve fon gelirleriyle birlikte toplam ödeneği, 1 trilyon 70 milyar lira olup, 848 milyar 450 milyon lira nakit gerçekleştirilmesi sağlanarak, 737 milyar lirası harcanmış ve böylece yüzde 87 gerçekleşmeye ulaşılmıştır. 1993 yılı programında yer alan işlerden 1 600 konut, 36 altyapı, 1 afet önleyici tedbir projesi 31.10.1993 tarihi itibariyle bitirilmiş olup, 1 438 konut, 23 altyapı projesi de yıl sonunda bitirilebilecek, 6 540 konut ve 23 altyapı projesi ise 1994 yılına sarkacaktır. Erzincan depremi nedeniyle bugüne kadar 4 298 konut 1992 yılında olmak üzere, toplam 6 170 konut yeni konut olarak yapılmış, 4 155 orta hasarlı ve 12 904 de az hasarlı konut onarılmıştır.

Bursa İli, İnegöl İlçesi Kayapınar Köyünde konutları yer kayması afetine maruz afetzedeler için 95 prefabrik konut, Kastamonu İli Araç İlçesi Bahçecik Köyünde konutları yer kayması afetine maruz afetzedeler için 67 konut ve su baskını ve heyelan afetleri nedeniyle Trabzon İlinin 3 ilçesinde toplam 168 konut bitirilmiştir. Bitirilen konutlar için yaklaşık 57 milyar lira harcanmıştır.

Afet İşleri Genel Müdürlüğü, deprem araştırma faaliyetleri çerçevesinde, 1993 yılı içerisinde 4 proje üzerinde çalışmalarını sürdürmektedir. Projeleri şöylece sıralayabiliriz:

1. Depremlerin önceden bilinmesi projesi,
2. Ülke ölçeğinde telemetrik deprem gözlem şebekesinin kurulması projesi,
3. Doğu Akdeniz'de kabuk hareketlerinin ölçülmesi projesi,
4. Kuvvetli yer hareketi, deprem kayıt şebekesinin geliştirilmesi projesi.

Afet İşleri Genel Müdürlüğüne, genel bütçeden, 1994 malî yılında 30 milyar yatırım ödeneği, kullanımında bulunan Afetler Fonu için de 395 milyar ödenek verilmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Karayolları Genel Müdürlüğü ve Afet İşleri Genel Müdürlüğünden sonra, şimdi de İller Bankası Genel Müdürlüğü sunuşuna geçmek istiyorum.

İller Bankası, kalkınma ve yatırım bankası statüsünde olup, yerel yönetimlerin istemleri halinde alt ve üstyapı tesislerini bu yönetimler adına yapmakta ya da yaptırmaktadır. Banka, birinci derecede görevi olan bu fonksiyonunun dışında, yerel yönetimlerin kendilerince yaptırılan işlerle ilgili kredi işlemlerini, sigortacılık işlemlerini ve 2380 sayılı Yasayla, genel bütçe ve vergi gelirlerinden ayrılan pay ve fonların dağılımını da üstlenmiş bulunmaktadır.

Yerel yönetimlerin, turizm, gıda, şişeleme ve belediye hizmetleri sektörüne dönük olarak, otel, motel, kaplıca, memba suyu işletmeleri tesisleri içeren çeşitli yapı işlerine, belediye katkısı dahil, 392 milyar liralık yatırım tabanı tanınmış olup, 197 adet iş üzerinde çalışmalar sürdürülmektedir. Bu yıl içerisinde, bunlardan 36 adedi bitirilecektir. Bu sektördeki gerçekleşmenin yıl sonunda yüzde 70 olacağı tahmin edilmektedir.

İller Bankası Genel Müdürlüğüne, Yüksek Planlama Kurulunca 1994 yılı yatırımları için öngörülen yatırım tavanı, belediye katkıları hariç, 5 trilyon 970 milyar liradır. 1994 yılı programında, harita ve imar planı, sektör yatırımları, global olarak içme suyu, kanalizasyon ve çeşitli yapı işlerine ait yatırımlara ayrıntılı olarak teklif getirilmiştir. 1994 yılı ön programıyla, içme suyu sektöründe 926 adet, kanalizasyon sektöründe ise 203 adet iş üzerinde çalışmalar sürdürülmektedir.

Çeşitli yapı işlerine gelince: Turizm sektöründe 34 adet iş üzerinde çalışmalar sürdürülecek olup, bunun 6 adedi 1994 yılında bitirilecektir.

Bakanlar Kurulunun 17.5.1993 tarih ve 1993/4422 sayılı kararıyla, Banka sermayesi 1 trilyon 200 milyar liradan 3 trilyon 600 milyar liraya çıkarılmıştır. 2380 sayılı Yasada gerekli değişiklikler yapılarak, belediyelere aktarılan payların aktarılması için hazırlanan yasa teklifi Başbakanlığa sunulmuştur. Bu teklif yasalaştığında, belediye paylarında artış meydana gelecek ve fon ödenekleri, harita ve imar planı dışındaki işler de geri dönüşümlü olacaktır.

Yüksek Planlama Kurulunun 6.3.1992 tarih ve 92/1014 sayılı Kararları gereğince, belediyelerin 31.12.1991 tarihi itibariyle, İller Bankasına olan kısa vadeli borçları toplamı 379 milyar lira olup bununla ilgili işlemler tamamlanmış ve bu para, Toplu Konut İdaresinden, faizleriyle birlikte tahsil edilmiş; bu belediyeler onbeş yıl vadeli, yüzde 40 faizle borçlandırılmıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Bayındırlık ve İskân Bakanlığı her yıl yüzlerce iş başlatmakta, yüzlerce işi tamamlayıp hizmete sunarken yüzlerce işi de projelendirmektedir. Bakanlığın işlevi ekonomik kalkınmamızda yaşamsal bir öneme sahiptir ve ülke olarak sahip olduğumuz altyapının yeterliliği yaşam düzeyimizi belirlemektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İnsanlarımızın daha mutlu yaşayabilmesi için Bayındırlık ve İskân Bakanlığının daha pek çok büyük işin altından kalkması gerekmektedir. Kaynaklarımız en etkin, verimli ve ekonomik biçimde kullanılmalı, bu kaynaklar karşılığında sağlanacak azamî hizmet gerçekleştirilmelidir.

Sözlerime burada son verirken, Bayındırlık ve İskân Bakanlığı Bütçesinin Bayındırlık ve İskan Bakanlığıyla bağlı kuruluşlarına, halkımıza ve tüm ulusumuza hayırlı olmasını diler, Grubum ve şahsım adına saygılar sunarım. (SHP ve DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Sayın Alagöz, teşekkür ediyorum.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına, İzmir Milletvekili Sayın Aksoy; buyurun efendim. (CHP ve RP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA VELİ AKSOY (İzmir) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Bayındırlık ve İskân Bakanlığı bütçesi konusunda Cumhuriyet Halk Partisinin görüşlerini açıklamak üzere söz almış bulunuyorum; Grubum ve şahsım adına hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP ve RP sıralarından alkışlar)

Öncelikle, yatırım harcamalarının konsolide bütçe içerisindeki payının ne olduğunu tespit etmek, daha sonra da, yatırımcı bir bakanlık olan Bayındırlık ve İskân Bakanlığı bütçesinin bu bütçe içerisindeki konumunu değerlendirmek istiyorum.

1992 yılında konsolide bütçe tutarı 225,4 trilyon lira, yatırım harcamalarının bu bütçe içindeki payı yüzde 13,2; 1993 yılında konsolide bütçe tutarının 482,2 trilyon lira olması bekleniyor, yatırım harcamalarının bütçe içindeki payının da yüzde 11,2 olacağı tahmin ediliyor. Yıl 1994; konsolide bütçe tutarı 819 trilyon lira, yatırım harcamalarının bu bütçe içindeki payı ise yüzde 10,5. Önceki yıllara göre, bütçe artış oranları 1993 yılında yüzde 114, 1994 yılında yüzde 70'tir.

Bu tablodan şu sonuçları çıkarabiliriz: 1992 yılından itibaren yatırım harcamalarında hızlı bir düşüş vardır. Cari fiyatlarla, 1992 yılında bütçenin yüzde 13,2'si, 1993 yılında yüzde 11,2'si yatırım harcamalarına ayrılmışken, 1994 yılı bütçesinde bu oran yüzde 10,5'e düşürülmüştür. 1994 yılı yatırımlarında 1992 yılına göre yüzde 26'lık, 1993 yılına göre de yüzde 7'lik bir düşüş olduğu açıkça görülmektedir.

Bakanlığın ve önemli iki genel müdürlüğünün son üç yıldaki konsolide bütçe içindeki paylarına bakarsak, 1992 yılında binde 7 olan bu payın, 1993'te yüzde 1'e, 1994'te de yüzde 1,1'e çıkmış olduğunu görürüz. Karayolları bütçesi ise 1992'de yüzde 2,7, 1993'te yüzde 2,7 iken 1994'te yüzde 2,5'e düşmüştür. Devlet Su İşleri bütçesi 1992'de yüzde 4,5 iken 1993'te yüzde 4'e düşmüş, 1994'te ise yüzde 4,45 olacağı düşünülüyor. Konsolide bütçe yüzde 70 artmış iken, Bayındırlık ve İskân Bakanlığının konsolide bütçe içerisindeki payı yüzde 10 artmış, Karayollarının payı yüzde 7 düşmüş, Devlet Su İşleri Bütçesinin payı ise yüzde 11'lik bir artış göstermiştir. 1994 yılı enflasyon oranının yüzde 70'lerde seyredeceği düşünülür ise, bu bütçenin, geçen seneki rakamlarının gerisinde kalacağı çok açık bir şekilde görülmektedir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hepinizin de bildiği gibi, bu Hükümet işbaşına geldiği günden beri, Bayındırlık ve İskân Bakanlığının uygulamalarında, otoyollardan başlayıp Erzincan ihaleleriyle devam eden, olağanüstü hal kadrosu dağıtımıyla Şırnak Valisinin görevden ayrılmasına kadar uzanan ve şimdilik ASKİ'de noktalanan yolsuzluk zincirinin ayyuka çıkmış olduğunu görüyoruz. Bunlar doğru mudur? Bunlar ne kadar doğrudur? Tabiî bunların açıklığa çıkarılması yargı organlarının görevidir. Bu tip iddiaların binde biri bile ortaya atıldığında, Batı'da birçok bakan istifa etmekte, hatta intihar bile etmekte, olmazsa görevden alınarak yargı mercilerinin önüne çıkarılmaktadır. Kaldı ki, bu Sayın Bakanın, 18 inci Dönem Milletvekili iken, bu kürsüden Grup Başkanvekili sıfatıyla, bütçe üzerinde yaptığı konuşmalarda birinci gündem maddesini ANAP'la ilgili yolsuzluklar oluşturuyordu. O sıralarda, dış ülkelere rakı satışıyla ilgili bir yolsuzluk gündeme gelmişti, Sayın Bakan ise, bütçe konuşmalarında gündeminin 10 dakikasını buna ayırmıştı ve kürsüde, çok esprili bir üslupla "TEKEL veriyor, tekal alıyor" demişti, SHP Grubundan ve bizlerden de alkış almıştı. Sayın Bakanın Bakanlığı dönemindeki uygulamalarda da, kimin elinin kimin cebinde olduğu acaba belli mi?

Değerli arkadaşlarım, bir milletvekili veya bir bakan bu kürsüden, bu platformdan söylediği sözü hiç unutmamalıdır; çünkü, o söz, bir gün kalkar önüne getirilir, konulur. İnsanlar muhalefet sandalyelerinde başka iktidar sandalyelerinde başka davranış içerisine girerlerse, birileri çıkar, bu kürsüden, söylediklerini onların önüne koyuverir. (CHP sıralarından alkışlar)

Bakınız, Bayındırlık ve İskân Bakanlığının bütçesi Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülürken, otoyollarla ilgili sorular sorulurken, Sayın Bakan sorulara şöyle yanıt veriyordu: "Hepinizin malumudur, bugüne kadar hiçbir eski bakanımızın hiçbir milletvekilimizin veya bürokratımızın aleyhinde benim ağızımdan bir tek söz çıktığını kimse duymamıştır. -aleyhinde bir söz çıktığını kimse duymamış!.."- Bugün Yüce Divan önündeki arkadaşlarımız -dilerim hepsi aklansınlar- bizim bakanlığımızın oraya gönderdiği kişiler değildir." Bunu şu andaki Bayındırlık Bakanı söylüyor.

Bakınız, Sayın Bayındırlık Bakanı, Grup Başkanvekiliyken, ANAP hükümetini suçluyor ve 6 Ocak 1990 tarihli Milliyet Gazetesindeki habere göre, otoyollardaki fiyat farkı kararnamesinin uygulamasıyla ilgili yaptığı bir toplantıda ANAP İktidarının, devletten değil holdinglerden yana bir tutumla çıkardığı kararnameyle, vatandaşın trilyonlarını Türk ve yabancı ortaklı firmalara aktardığını söylüyordu. Sayın Onur Kumbaracıbaşı, o dönemde bu yasa dışı uygulamanın gerçek sorumlusunun, o dönemin Bayındırlık ve İskân Bakanı Cengiz Altınkaya olduğunu ifade ediyordu.

Şimdi, aynı konum, Sayın Bakanın Bakanlığında devam ediyor; ANAP döneminin iki Bakanı Yüce Divanda yargılanıyor. Böylesine bir konumda, Meclis, görevini yerine getirmeli. Çifte standart anlayışlı bir Meclis yapısını Türkiye taşıyamaz.

Sayın Bakan, siz de bir hile-i şer'iye ile bu uygulamayı devam ettirme yolunu seçtiğinize göre, biraz önce söylediğinizi ifade ettiğim sözler, sizi de kamuoyu ve Meclis önünde mahkûm etmiyor mu? Siz de, bu yasa dışı uygulamanın gerçek sorumlularından biri değil misiniz? Bunun cevaplandırılmasını istiyoruz.

Sayın Bakan, SHP sıralarında oturan bir milletvekili, Erzincan depremiyle ilgili olarak, 12 milyarlık yolsuzluktan bahsettiğinde, "banka soyguncusu milletvekili" dediniz, suçladınız ve susturdunuz.

Türkiye Cumhuriyeti Döneminde hiçbir zaman, aynı partinin içerisindeki bir bakan ile bir milletvekilinin yargı önüne çıktığı görülmemiştir; Ama, maalesef, bu dönemde bunu görüyoruz.

Şimdi, Sayın Bakanı suçladınız, Sayın Milletvekilini suçladınız ve Türkiye Cumhuriyetinde görev yapan bir valiyle ilgili de, bağırarak, "terbiyesiz vali" sözcüğünü siz kullandınız.

Komisyonda başka şeyler söylüyorsunuz; ama gerçekler sizin söylediklerinizin tam tersi olarak önünüze konuluyor.

Sayın Bakan, biraz sonra sunacağım iddialara ve bu iddiaların dayanaklarına, lütfen, burada, bu Meclisin huzurunda inandırıcı cevaplar veriniz. İnandırıcı cevaplar veremiyorsanız, çağdaş Batılı ülkelerdeki meslektaşlarınız gibi davranınız; yani, istifa gibi, faziletli bir yolu seçmekten korkmayınız.

İBRAHİM ÖZDİŞ (Adana) — Nerede o günler?

VELİ AKSOY (Devamla) — Yargı mercileri huzurunda hesap vermekten korkmayınız. Korkmayınız; çünkü, Türkiye Cumhuriyetinin yargıçları adildir, dürüsttür ve tarafsızdır. (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; gelelim Erzincan ihalelerine: Birçok kişiyi zengin eden bu ihalelerden, geçtiğimiz dönemlerde, bu kürsüden, birçok örnek vermiştim.

Sayın Bakan, Bayındırlık ve İskân Bakanlığının 1994 yılı bütçesinin Plan ve Bütçe Komisyonunda tartışıldığı sırada sorulan sorulara verdiğiniz yanıtta, "Teftiş heyetimiz, tamamını teftiş etmiştir; cumhuriyet savcılığına da verdik ve oradaki ihalelerin hepsi aklanmıştır" diyorsunuz. Haziran ayı içerisinde, Milliyet Gazetesine verdiğiniz beyanatlarda da buna benzer ifadeler kullanıyorsunuz.

Bu kürsüde ve medyanın önünde defalarca dile getirdiğim bir konu var, o da Erzincan Merkez İlçesine bağlı Caferli Köyündeki afet konutları inşaatıyla ilgili ihale. Bu konutların ihalesi 1992 yılında yapılmıştı ve o dönemde, metrekaresi -biraz önce ANAP Grup sözcüsü burada söyledi- 922 bin liradan, 950 bin liradan, 1 milyon 650 bin liradan, 1 milyon 850 bin liradan, 1 milyon 950 bin liraya kadar uzanan ihalelerin yapıldığı Erzincan'da, bir ihale 3 milyon 950 bin liraya yapılmıştı. Bunu, geçen dönem burada çok teferruatlı bir şekilde anlatmıştım. Toplu Konut İdaresinin 1992'de, Ataköy'de yaptığı inşaatın metrekare maliyetiyse 1 milyon 69 bin liraydı!.. Yani, Erzincan'ın Caferli Köyünde, İzmir Kordon'daki, İstanbul Ataköy'deki en lüks konutlar değerinde bir inşaat ihalesi yapılmıştı. Hatırlayacaksınız bunu; ben konuştuktan sonra, bu kürsüye çıkıp at ve eşek sırtında yük taşındığı için bu rakama ihale edildiğini söylediğiniz ihaleyi hatırladınız herhalde.

1993 yılında, ANAP ve Refah Partisi grupları tarafından gensoru verildiğinde, bir milletvekili olarak ben, yine bu kürsüden eğer buraya at ve eşek sırtında yük taşınıyor ise, bu inşaatlar bu şekilde yapılıyor ise istifa edeceğimi, aksi takdirde Sayın Bakanın Bakanlığını bırakması gerektiğini ifade etmiştim. (CHP ve RP sıralarından alkışlar)

Gensoru tarihinden tam bir ay sonra ve ihale tarihinden sonra hemen hemen bir yıla yaklaşan bir dönem içerisinde, at ve eşek sırtında yük taşınmadığını anladınız ki, bu işi, işi yapan firmanın elinden, Yakışırlar'ın elinden aldınız. Ayrıca, 27 Mayıs 1994 tarihine, yani mahkeme kararı sonucuna kadar çıkardığınız bir yasaklama oluruyla, bu kuruluşun, bu şirketin ihalelere girmesinin önüne geçtiniz; ama, defalarca ve defalarca bu kürsüden Meclisi de yanılttınız halkı da yanılttınız.

Değerli arkadaşlarım, Erzincan Caferli'deki bu iş, o müteahhidin elinden alındı; ama acaba kime verildi? Bunu da araştırdım. Çayırlı'da, Bozağa'da 61 adet afet konutu inşaatı, bir oyunun sonucunda, yine her zaman olduğu gibi, bir şirkete, Sönmezler İnşaat Limited Şirketine veriliyor. Sönmezler İnşaat Limited Şirketi yüzde 16,61 kırıyor, Erdoğan İnşaat yüzde 18,30 kırıyor. Yüzde 18,30 kıran şirket, ihale mektubunu takdim ederken, harfle ilgili bölümüne "yüzde" kelimesini yazmadığı için ihale Erdoğan İnşaat Şirketine değil, Sönmezler İnşaat Limited Şirketine veriliyor. Bunun üzerine, Erdoğan İnşaat yargı yoluna başvuruyor; yargı kararını veriyor ve inşaatı durduruyor. İş, Sönmezler İnşaat Limited Şirketinin elinden alınıyor ve daha sonra Erdoğan İnşaat Firmasına veriliyor. Bu iş, Sönmezler İnşaatın elinden alındığına göre, Sönmezler İnşaat hangi işi yapacak?!. Bakanlığın buna da bir çare bulması gerekiyordu. Bakanlık, Erzincan Caferli'deki işi Sönmezler İnşaat Şirketine vererek bu olayı da kapatma yoluna gidiyor.

Sayın Bakan, bu kadar garip ilişkilerle bu Bakanlığı nasıl yürütüyorsunuz? Bizim söylediklerimiz doğruydu da "at eşek sırtında yük taşındığı için maliyet böyle" diyerek, bu Meclisteniye kendi Genel Başkanlığınıza bu kürsüden yanlış bilgi verdiniz, niye kamuoyunu yanılttınız? Kimleri koruduğunuzu, çıkın, lütfen buradan açıklayın.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bu Bakanlıkla ilgili tartışma konusu olan bir başka olay ise, davet usulüyle yapılan ihalelerdir. Davet usulüyle yapılan ihalelerde, görünen o ki, idare, istediğini çağırmakta, işi de istediğine vermektedir.

Rahmetli Adnan Kahveci, eski Maliye Bakanı Sayın Sümer Oral'a, Bayındırlık Bakanlığındaki ihaleleri kapsayan bir soru önergesi veriyor; 2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 44 üncü maddesine göre, Belli istekliler arasında kapalı teklif usulü, davetiye usulüyle yapılacak ihaleler için önseçim ilanı yapılması şartının yerine getirilip getirilmediğini, yani, Adnan Kahveci, döneminde çıkmış olan genelgenin uygulanıp uygulanmadığını ve Maliye Bakanının bu inşaatlarla ilgili vizeyi verip vermediğini soruyor. Maliye Bakanının verdiği cevabın bir sayfasında, Bayındırlık Bakanlığının o dönemde yaptığı tüm ihalelerin önseçim ilanı yapılmaksızın yapıldığı, öbür sayfasında, bu seçimin şartlarının çok titizlikle uygulandığı yazılıyor; ama, o dönemde Mardin Hükümet Konağı İnşaatı henüz Maliye Bakanlığının inceleme aşamasında gözüküyor, Batman Hükümet Konağı İnşaatı ise vize edilmiyor.

Değerli arkadaşlarım, aylar sonra bu işler yeniden ihale ediliyor. Birim fiyatları değiştiği için keşif değerleri yükseliyor ve devlet zarara uğratılıyor 7 milyar 800 milyonluk iş 18 milyara çıkıyor, 18 milyarlık iş 35 milyara çıkıyor ve devlet büyük bir zararla karış karşıya kalıyor; ama, Sayın Bakan, davetiye usulüyle ihale yapılmayacak işleri davetiye usulüyle yapmak için ısrar ediyor.

Değerli arkadaşlarım, İhale Kanununun 44 üncü maddesi davetiye kapsamına giren işleri sınırlamış: "-Özelliği olan askerî ihtiyaçlar- Uçak, harp gemisi, harp mühimmatı, elektronik cihaz -devam ediyor, sivil amaçlı teknik malzeme- lokomotifler -devam ediyor, büyük ve özelliği bulunan yapılar- barajlar, enerji santralları, sulama tesisleri, limanlar, rıhtımlar, hava meydanları, demiryolları, karayolları, tüneller, köprüler, akaryakıt tesisleri, bedîî sanat işleri, -şehircilik altyapı işleri-..." Bunların 44 üncü maddeye göre ihale yapılabileceğini İhale Kanunu belirlemiş.

15 Mayıs 1993 tarihinde -tabiî ki daha önce bize de bildirilen- Cumhuriyet tarihinde ilk defa, bir Bakan tarafından -yani sizin Bakanlığınızla ilgili- 5 ihalenin önceden belirlenen kişilere verildiği, "İhale skandalı" başlığı ile Milliyet Gazetesinde, haber olarak kamuoyuna duyuruluyordu. İhaleyi alan 5 firma belliydi: Bakırköy Adliye binası inşaatını Ali Özcan veya firması, Ankara tarım sitesi inşaatını Çağdan İnşaat, Bursa Hükümet Konağı inşaatını Ali Osman Özmen, Isparta yurt binasını Edip Gürcün, Kütahya yurt binasını Salih Birin alıyordu.

Değerli arkadaşlarım, Milliyet Gazetesinde beş tane de iddia vardı. Beş iddiadan bir tanesinde "ihalelerin kimlere verileceğinin, Bayındırlık Bakanı Onur Kumbaracıbaşı'nın da katıldığı üst düzey yönetimi toplantılarında saptandığı doğru mu?" sorusu soruluyordu. Sayın Bakan, bunlara verdiği yanıtta, doğru olmadığını söyledi. Bu iddialardan bir diğerinde "ihaleleri önceden belirlendiği şekilde alan müteahhitlerin Doğru Yol Partisine ve SHP'ye yakın isimler olduğu doğru mu?" sorusu soruluyordu. Sayın Bakan Onur Kumbaracıbaşı, 19 Mayıs 1993 tarihli Milliyet Gazetesindeki habere göre, ihalelerde söylentileri gidermek amacıyla çeşitli siyasal partilere yakın oldukları bilinen müteahhit gruplarını, belirli bir denge sağlamak için, davetiye usulüyle çağırdıklarını söylüyordu. Çok açık ve net söylemek gerekirse, bu ihaleyi alan firmaların arkasında, bazı siyasal partilerin olduğu doğrudur.

Üçüncü soru, "Kapalı zarf usulüyle de yapılabilecek ihalelerin, önceden belirlenecek kişilere verilebilmesi için, davet yönteminin özel olarak tercih edildiği doğru mudur?" sorusuydu. Evet, bu da doğrudur.

"Bakırköy Adliye Binası ihalesini alan Ali Özcan'ın Bayındırlık ve İskân Bakanı Onur Kumbaracıbaşı'ya, Bursa Hükümet Konağı ihalesini alan Ali Osman Özmen'in Devlet eski Bakanı Cavit Çağlar'a yakın olduğu iddiaları doğru mudur?" sorusunu Milliyet Gazetesi Sayın Bakana soruyor, Sayın Bakan da, bu ismi geçen şahısla ilgili olarak "tanımam, Bakan olduğum zaman birileri getirip tanıştırmıştı, takdim etmişlerdi" diye cevap veriyor. Soru soran, o şahsın ismini tekrar söylüyor, Sayın Bakan "görsem tanımam" diyor; bir gün sonra ise, "görsem tanımam değil, görsem tanırım da, kendisiyle bir samimiyetim yok" diyor.

Değerli arkadaşlarım, bu olay ortaya çıktıktan sonra, 16 Mayıs 1993 tarihli Milliyet Gazetesinde, Sayın Bakan şunları söylüyordu: "Bu, bizim için yeni bir olay değil, vakayı adiyeden. Davet usulü yapsak, dışarıda organizatörler var, onlar anlaştırıyor. Ben, sırf, 'bu işler nasıl yapılıyor, pazarlık nasıl oluyor, öğrenin, bana bildirin' diye bazı müteahhitleri ihalelere soktum..." Özrü kabahatinden büyük!

Şimdi, Sayın bakana soruyorum: Bakana yakın olan müteahhitler kimlerdir? Acaba, Bakana yakın olan müteahhitler, Bakanı da atlatarak bu Bakanlıktaki ihale organizatörlüğünü üstlenmiş olmasınlar?

Beşinci bir soru vardı Milliyet Gazetesinde. Bu soruda da, "ihalenin kimlere verileceğinin, Onur Kumbaracıbaşı'yla birlikte, Sosyaldemokrat Halkçı Parti İstanbul İl Başkanı Yüksel Çengel, Sosyaldemokrat Halkçı Parti Ankara eski İl Başkanı Vecihi Mutlu, Bakan Danışmanı Yüksel Aybar ve Yapı İşleri Genel Müdürü Hüseyin Cindemir'in katıldığı toplantılarda saptandığı doğru mudur?" deniliyor. Sayın Bakanın, bu soruya bu kürsüden yanıt vermesini bekliyorum.

Bakınız, senaryosu bir türlü yazılamayan bu 5 ihaleyle ilgili olay nasıl gelişiyor değerli arkadaşlarım: Bu 5 ihaleyle ilgili işlemlerin içinden 3 ihale ayrılıyor ve önseçim ilanı ile, 2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 44 üncü maddesine göre, belli istekliler arasında kapalı teklif usulüyle tekrar ihaleye çıkarılıyor; 13 Ekim 1993 tarihinde Resmî Gazetede yayımlanıyor; ama, aradan on gün geçtikten sonra, -anlaşılan bu 3 ihaleyle ilgili olarak Sayın Bakanı birileri uyardı- 35 inci maddenin (a) fıkrasına göre, kapalı teklif usulüyle ihaleye konuluyor.

Burada tekrar soruyorum Sayın Bakana: Kütahya Yurt Binası inşaatı ihalesi niçin ayrıldı? Kütahya yurt binası inşaatını alan (ERVA İnşaat) Erol Özem kimdir? Niçin bu işi diğerlerinden ayırarak, davet usulüyle bu firmaya verdiğinizi bu kürsüden açıklamanızı istiyorum.

H. ULUÇ GÜRKAN (Ankara) — Zor soru bunlar Veli, zor (!)

VELİ AKSOY (Devamla) — Dışişleri Bakanlığı ek bina inşaatı ihalesi dört kez, münferit olarak ilan ediliyor, iptal ediliyor; kime verileceği belli olmadığı için, ihaleler hep tekrarlanıyor.

Değerli arkadaşlarım, şu anda, elimde 2 tane ihale ilanı var. Bu 2 ihalenin kimlere verileceğini bu kürsüden söylemeyeceğim; açıkça belli. Bir tanesi, Ankara Atatürk Kültür Merkezi Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası konser salonu ve koro çalışma binalarıyla ilgili ihaledir. Belli istekliler arasında kapalı teklif usulüyle ihaleye çıkarılmıştır ve bu işin AŞOT'la ilgili bağlantısı olduğu iddiaları yaygındır; bu firmaya verilecek şekilde düzenlendiği iddiaları vardır.

Ayrıca, elimden bir başka ihale daha var. Bakınız, bu ihale, Ankara Sincan'da 1 No'lu Gecekondu Önleme Bölgesinde yaptırılacak olan 196 daireli konut inşaatı ihalesidir. Arkadaşlar, bu iş de iki kez ilan edilerek ihaleye çıkarılmış. Bir seferinde işin keşif bedeli 65 milyar lira ve ihale şartnamesindeki (A) maddesinin (b) fıkrasına göre, daha önce tünel kalıp sistemiyle ve -1993 yılı fiyatlarına dönüştürülmek suretiyle- en az 150 Milyar Türk Liralık iş yaptığını kanıtlayıcı belge isteniliyor. 29 Kasım 1993 tarihinden yaklaşık on gün sonra bu iş tekrar düzeltiliyor, adresi belli ve kimin alacağı şu anda elimdeki belgede yazılı olan bu ihaledeki 150 milyar liralık istek...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN — Sayın Aksoy, size 2 dakika verebiliyorum efendim; lütfen toparlar mısınız?

VELİ AKSOY (Devamla) — Sayın Başkan iki üç dakika verirseniz, Refah Partisine tanıdığınız şansı bize de tanırsanız çok memnun olacağım.

Değerli arkadaşlarım, hiç özelliği olmayan bir iş için tünel kalıp sistemi isteniliyor ve 150 milyar liralık iş yapılmış olma şartı değiştiriliyor, 65 milyar liraya düşürülüyor ve tekrar ihale ediliyor; yani ikinci kez ihaleye çıkarılıyor; ihale yapılmadan değiştiriliyor. Sayın Bakan, bu Bakanlıkta tüm işler böyle mi götürülüyor? Bakanlık böyle mi yönetiliyor?

Sayın milletvekilleri, yüzde 10'la tezgâhlanan ihaleler, İhale Kanununun 35 inci maddesine göre yapıldığında, yaratılan serbest rekabet ortamında, bir anda yüzde 30'ların, yüzde 40'ların üzerinde bir tenzilatla kırıma uğruyor; ama 35 inci madde devre dışı bırakıldığında, ihaleler, yüzde 10 gibi rakamlar üzerinden veriliyor. Eğer Milliyet Gazetesinin, biraz önce söylediğim "İhale skandalı" başlıklı yayını olmasaydı; yani, ihaleler daha önce planlandığı şekilde gerçekleştirilseydi devletin kaybı ne olacaktı Sayın Bakan? Buradan tekrar hatırlatıyorum; çünkü, bu ihalelerin 3 tanesi yüzde 40 kırımın, tenzilatın üzerinde ihaleye verildi.

Değerli arkadaşlarım, burada tekrar hatırlatıyorum: Harcadığınız her kuruşta fakir fukaranın alın teri var...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN — Sayın Aksoy, bu defa lütfen bitirin efendim.

VELİ AKSOY (Devamla) — Efendim, biraz önce burada ortaya bir tablo koydunuz, Refah Partisi bu kürsüden tam 48 dakika konuştu. Ben o kadar istemiyorum da, üç dört dakika verin.

BAŞKAN - Efendim, ilave 2 dakika kullandınız, bir 2 dakika daha verdim, bu 4 dakika oluyor. Yani Refah Partisi Grubundaki arkadaşlar yanlış bir şey yaptılarsa, söz kullanım süresini uzattılarsa bunu örnek almamak lazım.

VELİ AKSOY (Devamla) — Tamam efendim. Sayın Başkan, o söz kullanımını siz tanıdınız, ben değil, orada oturan insanlar değil.

BAŞKAN — Biliyorum efendim, anlıyorum efendim, anlıyorum...

Buyurun.

VELİ AKSOY (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, Sayın Bakan ve Sayın Bakanlık bürokratları; Atalay Coşkunoğlu örneğini hiçbir zaman için kafanızdan ve hafızanızdan çıkarmayınız; sanmayınız ki bir gün yine birileri gelip sizden hesap sormaz.

Değerli arkadaşlarım, başka ihaleler de var elimde: Yüzde 10,5'le verilmiş devlet hastanesi ihalesi var, yüzde 40'la verilen, yüzde 40'ın üzerinde verilen ilaleler olduğu halde yüzde 10,5'le verilmiş ihaleler var elimde, onları da örnek alarak sunacaktım; ama vaktim yok.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 6 Ağustos 1992 Perşembe günkü Sabah Gazetesinin ekonomi sayfasında sözü edilen, hepimizin gözünden kaçan ve Ankara kulislerinde konuşulan, Ankara'da iş bitiren mister Fix kim? Ankara kulisleri yeni bir iş bitirici lakabıyla çalkalanıyor. Bazı bürokratlar, bakanlar, milletvekilleri "iş bitirici" anlamına gelen Fix'in kimliğini biliyor; ama adını açıklamaya yanaşmıyor. Ankaralı bir üst düzey bürokrat, "bugüne kadar, o günün iktidarından güç alan çok sayıda iş bitirici tanıdım; ama mister Fix bunların hiçbirine benzemiyor; o, gerçek anlamda profesyonel" diyor.

Peki, diğer iş bitiricilerden mister Fix'i ayıran özelliği nedir? Kısa bir Ankara turundan sonra bunu da öğrendik: Fix, bir işten 1 milyon dolar komisyon almış.

Mister Fix adı ilk kez yılbaşına doğru duyulmaya başlanmış, Ankara'da. ANAP Hükümeti döneminde alelacele ihale edilen bir otoyol işini bir yabancı firma kazanmış. Nedendir bilinmez, seçimlere kısa bir süre kala müteahhit kuruluşla Ankara arasında problem çıkmış ve firma, 473 milyon dolarlık işin hakedişlerini alamamış. Söylenti bu ya, Doğru Yol Partisi-SHP Koalisyonu işbaşına gelince, mister Fix'in çok yakını olan biri önemli bir göreve atanmış. o andan itibaren Fix, Ankara'da tüm bakanlık ve genel müdürlük koridorlarında görülmeye başlanmış. İşin hakedişleri için kıvranan yabancı firma, bazı kişilerin önerisi üzerine, mister Fix'le ilişki kurunca paralarını almış ve bunun karşılığında da yüklü bir komisyon ödemiş. Ankara kulislerinde Fix'in işini çok sağlam tuttuğu konuşuluyor ve kulaklara şu fısıldanıyor...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN — Sayın Aksoy, konuşmanızı lütfen tamamlayınız.

VELİ AKSOY (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, bu şirket ECU karşılığında anlaşma yapmış; ECU kur farkı istiyor ve o günkü değer üzerinden 80 milyon dolarlık bir fark ödeniyor bu kişiye.

Sayın Bakana soruyorum: Bu kişiyi bu parlamentonun büyük bir bölümü tanıyor; bu mister Fix kimdir? Yıllarca bu kürsülerden "açık toplum, şeffaf toplum" dediniz; nerede şeffaflık, nerede ressamlık? (!)

İşte mister Fix gibi adamlar siyasal partileri, maalesef, böylesine kötü bir konumun içerisine sokuyor sevgili arkadaşlarım.

Sizi, şeffaf olmaya ve Yüce Meclis karşısında bir kere de olsa samimi açıklama yapmaya davet ediyor, hepinize saygılar sunuyorum, teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Sayın Aksoy, teşekkür ediyorum.

Doğru Yol Partisi Grubu adına, Sayın Nazmi Çiloğlu'na söz veriyorum.

Sayın Çiloğlu, yalnız siz mi kullanacaksınız bu süreyi?

NAZMİ ÇİLOĞLU (Bolu) — 2 kişi kullanacağız Sayın Başkan.

BAŞKAN — Grubunuz adına konuşma süresi toplam 30 dakikadır ve sizden arda kalan süreyi diğer arkadaşınız kullanabilecektir.

Buyurun.

DYP GRUBU ADINA NAZMİ ÇİLOĞLU (Bolu) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Bayındırlık ve İskân Bakanlığının 1994 malî yılı bütçesi üzerinde Doğru Yol Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum; bu vesileyle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bayındırlık ve İskân Bakanlığı, ülkemizde, yol, köprü, su, kanalizasyon, enerji yatırımı gibi büyük yatırımlarla birlikte, sağlık ve eğitim alanındaki kamu binalarını da içine alan büyük bir hizmet sektöründe faaliyette bulunmaktadır. Bayındırlık Bakanlığının yaptığı işlerin en belirgin ortak özelliği, ülkemizin altyapısını meydana getirmeye ve geliştirmeye yönelik faaliyetleri kapsamasıdır. Yurdumuzun her köşesine gerekli olan altyapıyı götürebildiğiniz ölçüde ekonomik faaliyetlerin ve sosyal adaletin yaygınlaşacağını, yani, bayındırlık hizmetlerinin götürüldüğü yerlerde yaşayan insanların refah içinde ve mutlu olacağını söylemek istiyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Bayındırlık ve İskân Bakanlığı bünyesinde görev yapan genel müdürlüklerin faaliyetleri hakkında, kısaca, görüşlerimi arz etmek istiyorum. Yapı İşleri Genel Müdürlüğünün görevleri, devlete ait bina ve tesislerin proje ve keşiflerini, inşaatlarını ve büyük onarımlarını yapmak, yaptırmak; yapıları ülkemizin tabiat şartlarına ve teknolojik imkânlarına uygun şekilde projelendirmek; yapı teknikleri ve gereçleri konusunda gelişmeleri izlemek, uygulama imkânlarını araştırmaktır; ayrıca, yapılarda yerli malı kullanılmasını özendirmek, yapı malzeme sanayimizin gelişmesine katkı sağlamak gibi önemli görevleri de mevcuttur. Üzülerek belirtmek istiyorum ki, saydığım görevleri tam olarak yerine getirememektedir.

Seçim bölgemde, bitirilmiş, hakedişleri ödenmiş gibi gözüken eğitim ve sağlık yatırımlarından olan binaların geçici kabulü yapılamamakta veya geçici kabulü yapılmış binalar iskâna açılamamaktadır. Diğer bir deyişle, bitmiş gibi gözüken, paraları ödenmiş binaların kullanıma açılabilmesi için, binaya harcanan paranın en az yarısı kadar bir para sarfı daha gerekmektedir. Bu, şu demektir: Yapılan işler projelere, detaylara, birim fiyat tarifelerine, fen ve sanat kaidelerine uygun olarak yapılamıyor. Zaten kıt olan kaynaklarımızı bu şekilde israf etmeye hiçbirimizin hakkı yoktur. Devletin yapılarını denetleyecek, projelerini çizecek, hakedişlerini imzalayacak teknik elemanlara, mühendislere, bu konuda özel eğitimden geçirildikten sonra bu görevler verilmelidir. Ayrıca, zaman zaman, oto-kontrol sistemiyle, il müdürlükleri denetime tabi tutulmalıdır.

Bu arada şunu da söylemek istiyorum: İyi yetişmiş teknik elemanlar, maalesef, kamudan özel sektöre kaçıyor. Bu elemanların özel sektöre kaçışının önlenmesi için, onların, şoförlerine layık gördüğünüz ücretin üzerinde bir ekonomik imkâna kavuşturulması zorunluluğu vardır.

Bayındırlık ve İskân Bakanlığının iki yıldır üzerinde çalıştığı yeni ihale yasasını çıkaramamış olması büyük bir talihsizliktir. İhale yasası uygulama alanı kapsamının geniş tutulması; en düşük bedelin uygun bedel olması; herkese açık, çok katılımlı, serbest rekabet kurallarının uygulanmasının sağlanması; çok tenzilat yapandan daha fazla teminat istenmesi, subjektif puan verme sisteminin asgariye indirilmesi, yapılan itirazlara yazılı cevap verilmesi hususlarını ihtiva eden yeni ihale yasasının acilen yasalaştırılmasını bekliyoruz.

Ayrıca, ülkemizde anahtar teslimi ihale yöntemi uygulamasının başlatılabileceğini duymuş bulunuyoruz. Mukavelede öngörüldüğü biçimde keşif tutarı kadar ekonomik kaynak sağlandıktan sonra detay ve mahal listeleriyle çok iyi hazırlanmış projeleri üretebilen ve bunların uygulamasını kontrol edebilecek teknik elemanları, kadroları yetiştirmeden, illere, il müdürlüklerine ve kadroları yaymadan, anahtar teslimi ihale yöntemi uygulanamaz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; illeri, ilçeleri, beldeleri birbirine bağlayan, onların ticarî ve sınaî zenginliğinin göstergesi sayılan karayollarına genel bütçeden ayrılan payın kâfi gelmeyeceğini ifade etmek istiyorum. Türkiye'de kilometrekareye 600 metre yol düşmektedir; ki, bunun içine köy yolu, il yolu, devlet yolu, otoyol da dahildir. Halbuki, bunu ülkemizde kilometrekareye 1000 metre seviyesine çıkarma mecburiyeti vardır. Her yıl yeni açılan, köy yolundan karayolu ağına dahil edilen yollar sebebiyle devamlı artan karayolu uzunluğuna rağmen, bu büyümeye uygun makine parkı alamayan, hatta, eskiyen, yıpranan makine parkını yenileyemeyen Karayolları, özellikle yolların bakım ve onarımında büyük aksaklıklara sebebiyet vermekte, bu da trafik kazalarına neden olmaktadır.

Karayolları Genel Müdürlüğünü, otoyol yapımı konusunda göstermiş olduğu başarılı çalışmaları nedeniyle kutluyorum. ANAP İktidarının çok övündüğü, Hükümetimize 280 kilometre olarak teslim ettiği otoyolda 4 milyar dolar (56 trilyon TL) harcayarak, yıl sonu itibariyle 1 100 kilometreye ulaşmış olacağız. Ancak, bu yolların istimlak edilerek geçmiş olduğu arazilerin sahiplerine, tezyidi bedelden doğan alacaklarının ödenmemiş olması hak sahiplerini de bizleri de son derece rahatsız etmektedir.

Sayın Bakanım, seçim bölgemde vatandaşlarımın bu konuda büyük bir mağduriyet içerisinde olduklarını, özellikle mahkemeden alınan ilam sırasına riayet edilmeden yapılan ödemeler bulunduğunu belirterek bu ödemeleri yapan ilgililere ne tür bir muamele yaptığınızı da öğrenmek istiyorum.

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, ülkemizde su kaynaklarının geliştirilmesiyle ilgili faaliyetlerden sorumlu, tarım, enerji ve hizmet sektörüne altyapı hazırlayan en önemli ve etkin kuruluşlarımızdan biridir.

Ülkemizin hidroelektrik potansiyeli 34 516 megavat kurulu güç ile yıllık üretim 121 877 milyar kilovat olmasına karşın, bugünkü, mevcut kurulu gücümüz 7 115 megavat, elektrik üretimimiz ise 45 milyar kilovattır. Yani, potansiyelimizin ancak yüzde 40 ından istifade ediyoruz. Ayrıca, 100 bin nüfusun üzerindeki büyük şehirlerimizin ve diğer belediyelerimizin 2000'li yıllarda elektriksiz, susuz kalmaması, fabrikalarımızın çalışması için, planlanan barajların, göletlerin yapılması konusunda gerekli kaynağın temin edilerek, hızlı bir şekilde, programlanan zaman içerisinde bitirilmesi gereğine işaret etmek istiyorum. DSİ Genel Müdürlüğümüz, gerekli imkân verildiği takdirde bu işleri en iyi şekilde yapabilecek, deneyimli, çalışkan, teknik eleman kadrosuna sahip, nadir kuruluşlarımızdan biridir.

İller Bankası fevkalade güzel çalışmalar yapmıştır. Belediyelerimizin getirdiği projeleri en iyi şekilde değerlendirerek, imkânları ölçüsünde gerekli katkıyı sağlamıştır.

Çevre ve denizlerimizin kirlenmesinin önlenmesi bakımından, kanalizasyonların deniz içine deşarjı metodundan vazgeçilerek, arıtma sistemine geçilmesi gereğine önemle işaret etmek istiyorum.

Bilindiği gibi, esas itibariyle yerel konular olan şehirlerimizin imar planları ve kentsel yatırım uygulamaları mahallî idarelere bırakılmıştır. Bugün ülkemizde 12,5 milyon adet konut bulunmaktadır. Bunların 7,5 milyon adedi kentlerdedir. Kent konutlarının büyük bir bölümü, tahminen 2 milyonu gayrî sıhhî, gayrî fennî yapılmış gecekondulardır. Gecekondu, bir ihtiyacın, bir zaruretin sonucudur. Yılda 300 bin olan konut ihtiyacının yalnız 200 binini karşılayabiliyoruz. Buna göre, özellikle büyük şehirlerde, Hazine arazilerini konut imar alanlarına dönüştürerek evi olmayan vatandaşlara, kooperatiflere çok ucuz bir bedelle sattığımızda gecekondu yapılması önlenmiş olacaktır.

Ayrıca, büyük şehirlerimize, özellikle ana caddelere, bulvarlarda araba park yeri sıkıntısı mevcuttur. Belediyelerin, binalarında otopark yeri ayırmayan vatandaşlardan otomobil başına aldıkları 30-40 milyon TL'yi otopark yapmak için kullanmaları zorunluluğu getirilmeli ve denetlenmelidir.

Afete uğramış bölgelerde acil yardım, geçici yerleşme ve barınmayı sağlayıcı kısa ve uzun vadeli tedbirleri almak gibi görevleri olan Afet İşleri Genel Müdürlüğümüz, özellikle Hükümetlerimiz döneminde meydana gelen afetlerde, başta devlet ve Türk Kızılayı ile birlikte afetzedelerin yanında olmuş, yaralarını sarmıştır. Özellikle Erzincan depreminde, yaraların sarılması, yıkılan İlin çok kısa sürede yeniden inşa edilmesi sebebiyle başta Sayın Bakanımıza, Afet İşleri Genel Müdürlüğüne, Türk Kızılayına ve emeği geçen bütün çalışanlara şükranlarımı arz ediyorum.

Bayındırlık ve İskân Bakanlığımızın 1994 Malî Yılı Bütçesinin, memleketimize, milletimize, Kurum mensuplarına hayırlı, uğurlu olması dileğiyle, hepinize saygılarımı, sevgilerimi sunuyorum. (DYP ve SHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Sayın Çiloğlu, teşekkür ediyorum.

Bakiye süreyi kullanmak üzere, DYP Grubu adına Sayın Mehmet Özkaya;

Buyurun efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

DYP GRUBU ADINA MEHMET ÖZKAYA (Gaziantep) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Bayındırlık ve İskân Bakanlığı 1994 mali yılı bütçesi üzerinde Doğru Yol Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum. Hepinizi şahsım ve Grubum adına saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri; Bayındırlık ve İskân Bakanlığının bütçesi ve buna bağlı olan yatırımları, siyasî iktidarların başarı göstergesidir. Bütçemizden bu Bakanlığa ne kadar büyük pay ayırabilirseniz, ortaya çıkan hizmetler de o kadar büyük olacaktır. Bu hizmet felsefesi, 1950'den başlayan ve Demokrat Partinin, ülkenin her tarafına götürdüğü bayındırlık hizmetleriyle filizlenmeye başlamıştı. Milleti, bir kalkınma heyecanı, ülkenin imar ve inşası heyecanı sarmıştı. Türkiye imar edilmekteydi. Ülkenin dört bir yanına da yollar, köprüler, barajlar yapılmaktaydı. Kısacası, bu, bir kalkınma mücadelesi; bu, bir kalkınma heyecanı idi.

Ben, o zaman Demokrat Partinin belediye başkanı idim. Belediyemizin, suyunu, kazmalarla, küreklerle halkımızla birlikte çalışarak getirmiştik. İşte bu halkla birlikte, geri kalmışlığa bir isyandı, bir mücadelenin başlangıcı idi. Türkiye'nin her tarafında imar alanında bir kıpırdama başlamıştı.

Değerli milletvekilleri, Demokrat Partinin başlattığı bu kalkınma mücadelesi, Adalet Partiyle devam etti, ülke bir uçtan bir uca şantiyeye dönmüştü. Üst üste 6 yıl, büyük eserler yapıldı ve en önemlisi, yüzde 7'lik bir kalkınma hızı, yüzde 6'lık bir enflasyonla gerçekleştirilmişti. Türkiye, yeni bir çehre kazanıyordu; halkımızla ivme kazanmış, başarılı bir kalkınma mücadelesi veriliyordu ve bu heyecanı anlamayanlar, demokrasimize ikinci kesintiyi getiriyorlardı.

Değerli milletvekilleri, Türkiye, 1970-1980'li yıllar arasında siyasî istikrarı bulabilseydi, bugün fert başına millî gelirimiz en az 5 bin dolar civarında olurdu. O zor günleri, ben Adalet Partisi milletvekili olarak yaşadım. Hükümetler gitti, hükümetler geldi, Türkiye, siyasî istikrar arıyordu ve ardından demokrasimiz bir kesintiye daha uğradı; 12 Eylülün kapattığı Parlamento ve ben de o Parlamentoda milletvekiliyim.

Değerli milletvekilleri, o günlerin bütçelerine, bugün açıp baktığımızda, hep yatırım bütçeleri olduklarını görürsünüz. Yatırımlar, hiçbir zaman genel bütçenin yüzde 51'inden aşağı olmamıştı. O çizgide, biz, yüzde 50'leri yüzde 55'leri dahi yeterli bulmuyorduk.

Değerli milletvekilleri, 12 Eylülden sonra, Anavatan İktidarı başladı.

ABBAS İNCEAYAN (Bolu) — Her yer şantiye oldu.

MEHMET ÖZKAYA (Devamla) — Ben kimseyi kötülemek istemiyorum. Hizmet eden herkesi huzurlarınızda saygıyla anıyorum. Ancak, Anavatan İktidarının borçlanma politikası yanlıştı. Elbette kredi alacaktı; ama, bu nasıl ödenecekti? Bunun hesabı yapılmalıydı. Türkiye, bir borç ve faiz tuzağına düşürüldü. İşte, 1992 ve 1993 yılı bütçeleri, bu borçların faizlerini ödeyen bütçelerdir. Eğer, 1994 yılı bütçesindeki borç ve faiz ödemeleri yatırımlara ayrılabilseydi, ülkemiz ne kadar büyük eserler kazanacaktı. Bunu inkâr etmek mümkün değildir.

ABBAS İNCEAYAN (Bolu) — Öyle diyerek geldiniz ya!

MEHMET ÖZKAYA (Devamla) — 200 trilyon liranın neler yapabileceği şöyle bir düşünülse, gerçek, bütün boyutlarıyla ortaya çıkacaktır.

Değerli milletvekilleri, bütçe görüşmelerinde, sayın milletvekili arkadaşlarımız, seçim bölgelerinin ihtiyaçlarını dile getirdiler. Söylenenler elbette doğrudur, elbette gereklidir; ancak, bunlar, kaynak gerektiren pahalı yatırımlardır. Bu kaynak da, halkımızın vereceği vergilerdir. Başka bir ifadeyle, bütün bunlar, halkımızdan daha fazla fedakârlık istemek anlamını taşıyor. Bunun içindir ki, bütçedeki isteğimiz, istediğimiz ölçülerde değil; ancak, mevcut imkânları en iyi değerlendirecek şekilde yapılmaktadır. Bayındırlık Bakanlığı 1994 malî yılı bütçesi de elbette istenilen boyutta değildir; ancak, mevcut imkânlarla bu kadar yapılabilmektedir. Konuşmamın başında ifade ettiğim gibi, mevcut kaynakların çok önemli bir bölümünün borç ve faize gittiği düşünülürse, neden yatırımcı bütçeler yapılmadığı ortaya çıkmış olur.

Değerli milletvekilleri, yatırım bütçesi yapabilmenin ilk şartı, bütçeyi sağlam kaynaklardan finanse etmektir. Bunun için, Meclisimiz, öncelikle yeni vergi yasasını görüşmelidir. Bu konudaki şahsî kanaatimi belirtmek gerekirse, milletvekilleri, bu hayatî önem taşıyan yasaların çıkarılabilmesi için haftada 7 gün çalışmalıdır. Bu, benim şahsî ve samimi dileğimdir.

Değerli milletvekilleri, Türkiye, otoyol yapımında önemli mesafeler kaydetmiştir. Koalisyon Hükümeti, görevi devraldığında 280 kilometre olan otoyollar, birinci yılın sonunda 730 kilometre olmuş, bu yılın sonunda ise 1 100 kilometre civarında olacaktır. Bu gelişme, Türkiye ve halkı için çok önemli bir adımdır.

Temeli atılan veya açılışı olan baraj yapılacak hizmetlerini sıralıyorum: Birecik Barajı, Adana-Seyhan Çatalhan, Diyarbakır Batman, Diyarbakır Kralkızı ve Dicle Barajı, Bingöl Periözlüce Barajı, Giresun Hurşit Grubu, İçel Bayraktepe Barajı, Adana Yedigöze Barajı, Sinop Boyabat Barajı, Gaziantep Karkamış Barajı ve buna benzer bir dizi hizmetleri yan yana sıralamış olan Bakanlığımızın iyi işlerini takdir etmemek elde değildir.

Ancak, Türkiye'de son on yıldır devlet ihalelerindeki yolsuzluk söylentileri toplumun vicdanını yaralamış, halkımızın, devletine olan inancı sarsılmıştır. İşte, bu konuyla ilgili ihale yasa tasarısı hazırlanmış ve öncelikle görüşülmek üzere Meclise sunulmuştur. Bu yasa tasarısındaki en önemli husus, belediyelerin ve KİT'lerin de yeni ihale yasası kapsamına alınmasıdır. Yani, kamu gelirleri harcayan bütün kurum ve kuruluşlar yeni ihale yasası hükümlerine göre ihale yapacak, bu konudaki söylenti ve sıkıntılar giderilecektir. Meclisimiz, diğer önemli yasalarda olduğu gibi, bu yasayı da, geceli gündüzlü çalışarak çözüme kavuşturmalıdır.

Ülkemizin çözüm bekleyen sorunları varken, Meclisimizin haftada sadece 3 gün çalışmasını anlamıyorum. Bu benim şahsî düşüncemdir. Herkes bu konuda üzerine düşen sorumluluğun idraki içinde olmalıdır. Milletimiz bu konuda bizlerden bunu beklemekte, bunu istemektedir.

Değerli milletvekilleri, Türkiye'nin 2000'li yıllarda gerçek bir dünya devleti olabilmesi, ekonomik güçlenmesine bağlıdır. Türkiye bu konuda önemli mesafeler almıştır. Türkiye'nin güçlenmesini istemeyen bazı dış güçler, ülkemizi karıştırmak, ekonomik güçlerimizi engellemek ve yurdumuzu bölmek gibi, hain planlar içindedir. Doğu ve Güneydoğu Anadolu'muzda halkımızın refahı için yürütülen bayındırlık hizmetleri, bölücü terör örgütü militanları tarafından sabote edilmiş, şantiyeler basılmış, araçlar yakılmıştır. Hükümetimizin, terörün üzerine kararlı ve sistemli bir şekilde gitmesi sayesinde, son iki aydır terördeki tırmanış kısmen durdurulmuştur. Dileğimiz odur ki, terörün kökü kurutulsun ve bu bölgede aksayan hizmetler süratle tamamlansın.

Sırası gelmişken burada bir konuyu daha belirtmek istiyorum: Genel bütçe oranlarına baktığımızda, bütçe giderlerinin, gelirlere oranı, Güneydoğu Anadolu'da yüzde 3,56 ile Türkiye'deki en yüksek orana sahiptir. Yani, devlet, Güneydoğu Anadolu'dan 1 alıp 3,5 vermektedir ve bu konuda "Devlet, güneydoğuya yatırım yapmıyor" sözleri tamamen gerçek dışıdır.

Güneydoğu Anadolu'muz ülkemizin bölünmez bir parçasıdır ve orada yaşayan insanlar bizim öz kardeşlerimizdir. Aramıza nifak sokmak isteyenlerin oyunlarına gelmeyeceklerine inanıyoruz.

Türkiye, ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür. Güneydoğuda yaşayan halkımız, bunun bir Ermeni oyunu olduğunu çok iyi bilmektedir.

Değerli milletvekilleri, son bir konuya değinerek sözlerimi bitirmek istiyorum.

Bugünkü İktidar, gerçekten zor şartlar devralmıştır. Bunun çok iyi bilinmesinde fayda vardır. Bununla birlikte, bu yıl gerçekleşen yüzde 7,8'lik kalkınma hızı gerçekten, çok büyük bir başarıdır. Bu kadar borç, bu kadar faiz ve teröre giden bu kadar masraflara rağmen yüzde 7,8'lik bir kalkınma hızı, -altını çizerek söylüyorum- imkânsız bir başarıdır.

Bütün bu olumsuzluklara rağmen, ülkemizin bu zorlukları aşacağına yürekten inanıyor; bu vesileyle, Bayındırlık ve İskân Bakanlığı bütçesinin devletimize, Hükümetimize, halkımıza ve Bayındırlık mensuplarına hayırlı ve uğurlu olmasını Cenabı Allah'tan diliyor, Yüce Meclise saygılar sunuyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ediyorum Sayın Özkaya.

Hükümet adına, Bayındırlık ve İskân Bakanı Sayın Kumbaracıbaşı; buyurun efendim.

BAYINDIRLIK VE İSKÂN BAKANI ONUR KUMBARACIBAŞI (HATAY) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinize saygılar sunuyorum. Sözlerimin hemen başında, Bayındırlık ve İskân Bakanlığı gibi, Türkiye için son derece önemli, Türkiye'nin altyapısını oluşturan ve büyük hizmetler veren bir bakanlık bütçesine katkıda bulunmak, bu bütçedeki konuların bazılarını eleştirmek için söz almış olan istisnasız bütün arkadaşlarıma teşekkür ediyorum.

İzin verirseniz, 1993 yılı içindeki Bayındırlık ve İskân Bakanlığı faaliyetlerini kısaca özetlemek istiyorum. Değerli zamanınızı almamak için yazılı bir metin okumayacağım, sadece, 1993 yılı içinde neler yapılmıştır, bunlarla ilgili kısa bilgi arz edeceğim.

Öncelikle, 1993 yılının, Bayındırlık ve İskân Bakanlığına bağlı tüm genel müdürlüklerimiz açısından son derece başarılı geçmiş olduğunu ifade etmek isterim. Bunların başında kuşkusuz Karayolları Genel Müdürlüğümüz geliyor. Karayolları Genel Müdürlüğümüz, 1992 yılında başarıyla yürüttüğü çalışmalarını, 1993 yılında da aynı hızla devam ettirmiş ve 1991 yılında devralmış olduğumuz 300 kilometrelik hizmete açılmış otoyola, bu yıl yaptığı ilavelerle iki yıl içinde 800 kilometrelik bir hizmete açılmış ek yol ilave edebilmiştir. Böylece, yıl sonunda açacağımız bir iki küçük kesimimiz var; ama, onları da ay sonuna kadar bitireceğimiz için söylüyorum, 1 080 kilometre civarında otoyol hizmete girmiş oluyor.

Bununla sözlerime başlamamın özel bir nedeni var. Zaman zaman, burada, muhalefetin değerli sözcüleri, "Bu otoyollar zaten hazırdı, bunların kurdelasını kesiyorsunuz" diye, belki latife kabilinden eleştirilerde bulundular; ben de latife kabilinden söylüyorum: İki yılda açılan 800 kilometre yolun sadece kurdelaları kesilecek durumda idiyse, niçin bu kurdelaları kesip, ondan sonra arkadaşlarımız ayrılmadılar; acaba makas sıkıntısı mı çekmişlerdi bu dönemde diyorum!..

Bu konuda yaklaşık 4 milyar dolara yakın harcama yapılmıştır ve altı yılda yapılan, hizmete açılabilen 300 kilometreye, 800 kilometre otoyolun iki yıl içinde ilave edilmesinden, zannediyorum ki, Meclisimizde bulunan çok değerli vatansever milletvekillerimizin hepsi mutluluk ve sevinç duymaktadırlar.

1993 yılında Karayollarında başka bir şey daha yaptık; 1993 yılında, ağırlığı otoyollara vererek bir çalışmayı yürütmek yerine, uzun yıllar ihmal edilmiş olan karayollarının 60 bin kilometrelik devlet ve il yolları ağında önemli çalışmalar gerçekleştirdik. Bunlarla ilgili kısa bilgi arz edeyim:

Değerli milletvekilleri, 1993 yılı içinde devlet ve il yolları ağımızda 12 bin kilometre asfalt çalışması yapılmıştır. Ayrıca belediyelerin talepleri olan 1 500 kilometre asfalt da onlarla yapılan protokoller çerçevesinde yerine getirilmiştir.

Ülkemiz karayolları ile ilgili en önemli sıkıntılardan, en üzücü sorunlardan birisi olan trafik sorunu ile de ilgili olarak çok ciddi bir çalışma ve atılım başlatılmış, 40 bin kilometre yolumuzda, -yani toplam ağımızın üçte ikisinde- yatay işaretleme tamamlanmış, 300 bin adet de dikey trafik işareti bu yıl içinde yenilenerek yerlerine yerleştirilmiştir. Böylece, yol açısından trafiğe yapabileceğimiz katkıları süratle başlatmış bulunuyoruz. Karayollarımızın trafikle ilgili çok yeni çalışmalarını da önümüzdeki yılın ilk aylarında kamuoyuna sunacağımızı umuyorum.

Türkiye için çok önemli olduğundan burada bir noktayı, insanlarımızın hayatı ve malı ile ilgili çok büyük bir sorun olduğu için, trafikle ilgili şu yargının yanlışlığını tekrar huzurunuzda dile getirmek istiyorum: Trafik kazalarından yol sorumlu değildir. Nedeni de çok açık. Çünkü, trafiğin birinci kuralı, sürücülere şunu emrediyor: "Aracını, yolun durumuna ve iklim koşullarına göre süreceksin." Bu kural olduğu için, yolları bizden çok daha bozuk, çok daha kötü, çok daha standardı düşük olan ülkeler de bile bizdeki kadar kaza olmuyor. Bütün sürücülerimizin ve yayalarımızın bu konuda ciddi olarak eğitilmesi gerekiyor. Yolun standardını yükseltmek, tabiî ki, Bakanlığımızın başta gelen görevleri içindedir; ama, "trafik canavarı" diye isimlendirilen o, kimliği meçhul canavar -bugün burada bir hayli kimliği meçhulden bahsedildi- trafiğin kendisi değil, o canavar, hatayı yapan insan unsurudur.

Değerli milletvekilleri, karayollarımız, ayrıca, 1993 yılı içinde, son derece önemli bazı projeleri hayata geçirecek ilk ve önemli adımları attı. Bunlardan bir tanesi, bugün trafiğimizin en yoğun olduğu, bir değerli arkadaşımın deyimiyle ülkemiz yollarının şahdamarı haline gelmiş olan İstanbul-İzmir otoyolunun çözümlenmesi ile ilgilidir. İstanbul-İzmir arasında bir otoyol yapımı planlandı. Bununla ilgili bütün çalışmalar tamamlandı, 1993 yılı içinde de bu güzergâhın tamamının parçalı olarak proje ihaleleri bitirilmiştir ve çalışmalar devam ediyor. Umuyorum, bu projeler 1994 yılı içinde bittikten sonra yapım ihalelerine de geçebileceğiz.

Buradaki küçük bir farka da dikkatinizi çekmek istiyorum: Bugüne kadar, otoyollarla ilgili yapılan bütün ihalelerde böyle bir uygulama ne yazık ki, ortaya konmamış. İhaleyi alanların, projeyi de birlikte yapması gibi, çok değişik bir yol tercih edilmişti. Bunun, hem teknik açıdan, hem hukukî açıdan sakıncalı olduğunu bildiğimiz için, biz önce projelerin hazırlanmasını, bunların ihalesini yaptırıyoruz, daha sonra da yapımlarına geçeceğiz.

İstanbul-İzmir otoyolu projemizin çok önemli bir yapısı da, "İzmit Körfezi geçişi" diye isimlendirdiğimiz, İzmir Körfezini yaklaşık 3 kilometrelik bir köprü ile geçecek olan, günümüzün moda deyimiyle "mega" diye isimlendirilebilecek, bir proje oluşturuyor. Bu projeyi "yap-işlet-devret" modeliyle yaptırmayı planladık ve bir hayli de talep var. Bu konudaki en önemli adımı da attık. Danışmanlık firması ihalesi yapıldı. Bu büyük proje ile ilgili etütleri ve danışmanlık hizmetlerini yaptırmak üzere görevlendirilen bu şirket, çalışmalarına başladı. Umuyoruz bu çalışmalar önümüzdeki yıl içerisinde bitebilir ve 'yap işlet devret" modeliyle çıkacağımız ihale sonucunda da, bu çok büyük köprünün temelini atma olanağını buluruz. Bu proje içerisine, Orhangazi'ye kadar olan bağlantı yolu da katılmıştır. Dolayısıyla, oradan itibaren başlayan çift yola hemen köprünün bağlanması olanağı var. Bu arada projeler bitmiş olacağı için, diğer kesimlerle ilgili çalışmaları da, umuyorum 1994 yılı içinde başlatacağız.

Bir diğer çalışmamız, Gaziantep'e kadar uzanan otoyolun, Urfa'ya kadar uzatılması; yani, Güney Anadolu Projesiyle irtibatlandırılacak olan bir biçime sokulmasına ilişkindi. Bunun da proje ihalesi yapılmıştır ve Gaziantep-Şanlıurfa kesiminin proje çalışmaları şu anda sürdürülüyor.

Bir değerli arkadaşımın ifade ettiği gibi, Karadeniz otoyolu konusunda, Karayollarımız etüt çalışmalarına başladı. Bu yol, zannediyorum ki, herkesi çok sevindiren bir yol. Çünkü, Başbakan Yardımcımız Sayın Murat Karayalçın'ın, Karayollarına ve Bakanlığımıza bu konuyla ilgili verdiği direktif üzerine, biz çalışmayı başlatır başlatmaz, geçmiş dönemlerde gerçekten ihmal edilmiş böyle bir çalışmanın Bakanlığımız tarafından yapılmasını ilk alkışlayan arkadaşlarımız Anamuhalefet Partisi mensupları oldu. Kendilerine teşekkür ediyorum. Yolun

etüdüyle ilgili çalışmalar bittikten sonra, tabiî ki, maliyeti ve güzergahıyla ilgili daha detaylı çalışmaları da yıl içinde yaptıracağız. Karadeniz, yol açısından gerçekten ihmal edilmiş bir yöre. Bunun nedeni de belki çok zor arazi koşullarına sahip olmasıdır; ama, bu çalışma elbette bir gün yapılacaktı. Bunun, bizim dönemimize nasip olmasından dolayı büyük sevinç duyuyorum ve bizim bu sevincimize katılan değerli muhalefet milletvekillerine de teşekkür ediyorum.

Çanakkale'de, gene yıllardır özlemle beklenen önemli bir projeyi devreye sokuyoruz. Çanakkale Boğazını, büyük bir köprüyle -İstanbul'daki köprülerden biraz daha uzun olan bir köprüyle- geçeceğiz. Bu köprümüzün proje çalışmalarıyla ilgili ihale yapılmıştır ve umuyorum ki, temelini 1994 yılı içinde atma olanağını bulacağız.

Değerli arkadaşlarım, Karayollarıyla ilgili bir özet bilgi sunduktan sonra, Devlet Su İşlerine değinmek istiyorum. Gene, Türkiye'deki altyapı ve enerjiyle ilgili çalışmalarda son derece büyük önemi olan bu dev kuruluşumuz, 1993 yılında bir rekor yaşamıştır. Bugüne kadar, Devlet Su İşlerinde 10-12 baraj ihale edilebilirken, bu yıl içinde 35 barajın ihalesi planlanmıştır. Bunların büyük çoğunluğunu gerçekleştirmiş bulunuyoruz. 4 tanesini, "yap işlet devret" modeliyle ihale edilebileceği ve gerçekleştirilebileceği düşüncesiyle Enerji Bakanlığına devrettik. Bu nedenle sayımız, yıl sonu itibariyle 35 değil, 30 veya 31 dolayında olacaktır.

Bunlardan bir tanesi de Birecik Barajıdır. Burada değerli arkadaşım değindi; Birecik Barajında henüz bir önemli faaliyet görülmediğini ifade etti ve Bakanlığımızı eleştirdi; ama, zannediyorum ki, bu eleştirisini Enerji Bakanlığı bütçesinde tekrar etmek durumunda kalacak. Çünkü, Bakanlığımızın sorumluluk alanından çıkmıştır Birecik Barajı. Keza, Boyabat Barajı da, bu şekilde "yap işlet devret" metoduyla ihalesi düşünülen, yapımı gerçekleştirilmesi düşünülen barajlarımız arasındadır.

Tabiî "hiçbir iş yapılmadı, enerji konusunda büyük sıkıntılara gireceğiz" gibi bazı eleştiriler de oldu. Bunları, tamamen Genel Kurul havasında yapılmış eleştiriler olarak değerlendiriyorum; ama, bize yanıt verme fırsatını vermiş olduğu için gene de arkadaşıma müteşekkir olduğumu belirteyim. Bakınız, 1991 yılında üretim 22,6 milyar kilovat iken, 1992'deki enerji üretimi 25 milyar kilovata yükselmiştir. 1993'te bu rakam 29,7 milyar kilovat olarak hesap ediliyor. -Bunlar hidrolik enerjiler, yani sudan elde ettiğimiz enerji, baraj enerjilerini söylüyorum, diğerlerini değil.- İki yılda 7 milyar kilovatlık bir artış sağlandı. Bunlardan bir tanesi hiç kuşkusuz, Atatürk Barajının ünitelerinin devreye girmesiyle gerçekleşmiştir. Bildiğiniz gibi projeyi hızlandırarak 1992 yılında, Atatürk Barajının ilk iki ünitesini devreye almıştık; ama, onu izleyen diğer üniteler için ayrıca duyurularda bulunmadık, şu anda Atatürk Barajının son ünitesi olan sekizinci ünitesi de devreye girme noktasındadır, deneme çalışmaları yapılmaktadır, herhalde ay sonunda bu da üretime katılacak. Keza Menzelet Barajı da geçtiğimiz yıl içinde bu enerji üretimine katılmıştır. Böylece, "hidroelektrik enerji açısından iki yıldır hiçbir şey yapılmıyor" ifadesi, sadece, "daha büyük şeyler yapılsın" özleminin belki bir simgesi olarak algılanabilir.

Yine, bir değerli arkadaşımızın, İstanbul Melen sistemiyle ilgili düşünceleri oldu. Çok önemli bir proje. Önce şunu söyleyeyim ki, üç büyük ilimizin -tabiî, sadece bunların değil, diğer illerimizin de sorunları çözülüyor da- Ankara'nın, İzmir'in ve İstanbul'un içme ve kullanma suyu projeleri son derece başarıyla yürüyor ve bu illerimizde, umuyorum bir daha içme suyu sıkıntısı çekilmeyecek.

Ankara'da Eğrekkaya Barajı tamamlandı, İncegez Tüneli tamamlandı, bir yıl içinde devreye girmesini planlamıştık, oraya ayrılan özel ödeneklerle iş süratlendirilerek bu sonuca ulaştık. Bu tünelin tamamlanmasıyla -ki, açamadığımız bir de arıtma tesisimiz var burada şu anda devrede- belli bir süre için Ankara'nın su sorunu ortadan kalkmış oluyor. Artı, bundan sonraki dönemler için de, ihale edilmiş olan Akyar Barajı devreye girecek ve onu takip eden diğer projelerle de, Ankara, artık, su sıkıntısıyla ilişkisi olmayan bir kent olarak gelişmesini sürdürecek.

İzmir'de Tahtalı Barajı bitme aşamasında, pompa istasyonu ve isale hattı ihaleleri yapıldı, onlar da aküple olarak bir senkronizasyon içinde sonuçlanacak ve böylece 2000'li yılların başında İzmirimizin de su sıkıntısı olmayacak. Bu arada, İzmir ile ilgili diğer projeler de sırasıyla devreye girecek.

Melen sistemi, İstanbul su projesinin en önemlisidir. Melen projesiyle ilgili olarak finansman çalışmaları tamamlandı. Japonya'dan temin edilen yaklaşık 500 milyon dolarlık kredi anlaşması imzalandı -zannediyorum arkadaşım sormuştu- bu bir soft poan, yüzde 3 faizlidir ve geri ödeme süresi de 17 yıldır, ödenmesi 2018 yılına kadar sürecektir. Dolayısıyla, bu gerçekten iyi bir finans kaynağıdır. Ayrıca, Melen projesini başlatmadan önce, Yeşilçay projesi devreye girecek, Yeşilçay projesiyle ilgili Kuveyt kredisi de tamamlandı, Yeşilçay projesiyle ilgili çalışmanın 1994 yılında başlayacağını umuyoruz.

İzin verirseniz, çok kısa olarak İller Bankasındaki çalışmalarımızdan da söz edeyim: İller Bankamız, 1993 yılında, hem iş bitirme açısından, hem de yeni işlere başlama açısından, diğer kuruluşlarımız gibi başarılı bir dönem geçirdi. Bu dönem içinde, 1993 yılı içinde işletmeye açtığımız 140 içme suyu tesisimiz var, 10 kanalizasyon tesisi ve arıtmaları, 36 yapı 260 harita ve imar planı tamamlanarak devreye sokuldu. Yine 1993 yılı içinde, 210 arıtmalı içme suyu ihalesi yapıldı, 20 adet arıtmalı kanalizasyon ve 250 adet imar planı ve harita ihalesi yapılarak, talep sahiplerinin bu arzuları gerçekleştirildi.

Bunların tutarlarıyla ilgili olarak kısa bir bilgi vereyim. Çünkü Bayındırlık Bakanlığının rakamlarıyla ilgili, bazı arkadaşlarımızın çok kesin bilgileri olmadığı anlaşılıyor veya bazılarının, sadece kendileri için çok önemli gördükleri bölümlerle ilgilendikleri anlaşılıyor. Sadece İller Bankasının 1993 yılında yaptığı ihaleler 3 trilyon lirayı aşıyor. İller Bankası, geçen yıl da gene 3,5 trilyon lira civarında ihale yapmıştır. Bu da, yine bu kuruluşumuzun, özellikle 60 ıncı yılını idrak ettiğimiz için, çok değerli çalışmalarından birisini oluşturuyor.

Değerli arkadaşlarımız, Afet İşleriyle ilgili olarak bazı düşünceler serdettiler. "Afete maruz kalabileceği, özellikle depremden etkilenebileceği bilinen yörelerdeki binalar yenilensin" gibi, çok hoş bir projeden söz etti. Ne yazık ki, bu görüşler, önümüzdeki dönemde pek kolay gerçekleştirilebilecek görüşler değildir; çünkü, geçmiş dönemde, bu düşünceyi serdeden arkadaşlarımızın iktidarları döneminde de hiç düşünülmemiş veya gerçekleştirilmesine çaba gösterilmemiş bir husustur. Size şöyle söyleyeyim. Deprem Araştırma Merkezimiz tarafından yaklaşık 1 milyon 200 bin yapının muhtemel güçlü depremlerden etkilenebileceği tahmin ediliyor. Eğer bunları yenilemeye kalkarsak, ortalama fiyatlarla değeri 360 trilyon lira tutuyor. Oysa, geçtiğimiz dönemlerde, bırakınız böyle yenilemelerin yapılmasını, devletin, hâlâ 1966'lardan kalan 30 bin konut borcu vardır. Biz bunları kötü bir miras olarak devraldık. Ne yazık ki, bunun üzerine bir de Erzincan deprem felâketini yaşadık. Çük şükür, devletimiz, Hükümetimiz, hiçbir borcu kalmadan oradan çıkabildi; ama, eski borçlardan çok azını karşılama olanağımız oldu. Bu, özellikle 1967'den beri bekleyenlere -daha önceki iktidarlar döneminde de hiç el atılmadığı için- gerçekten sıkıntı veren bir sorun olarak önümüzde duruyor.

Erzincan konusu, bazı arkadaşlarımızın çok özel olarak, sürekli gündemde tutmayı arzu ettikleri bir konudur. Bu, geçen yıla ait bir olaydır, bununla ilgili görüşmeler geçen yıl da burada yapıldı, tereddüdü olan arkadaşlarımıza gerekli yanıtlar verildi; ama, ben gene bu yanıtları vermekten geri kalmayayım. Arkadaşlarımızın hepsinin bildiği gibi, bir defa, Erzincan ile ilgili bütün çalışmalar teftişten geçirildi. Yani, Bakanlığımızın çalışmalarını kendi kendimize teftiş ettirdik, savcılığa intikal ettirdik. Bu işte herhangi bir yanlışlık, bir sıkıntı varsa, ortaya çıksın, diye elimizden gelen çabayı gösterdik; ama, tekrar ediyorum, Erzincan aklanmıştır. Erzincan'ın aklandığı şuradan bellidir; Erzincan ile ilgili ille bir şey söylemek isteyen ve kendisini bunun için olağanüstü çabalarla zorlayan bile, ancak bir tek örnek gösterme çabası içine girebiliyorlar; "Caferli'deki konutlar bilmem ne oldu..." diyorlar. Caferli konusuna da kısaca değinmek istiyorum. Caferli'deki konutları ihaleyle almış olan şirket, bu işi bıraktı. Kendisi hakkında kanunî takibat yapıldı. Teminatları yandı ve bu işle ilgili olan Yapı İşleri, bu dedikoduları kesmek düşüncesiyle, bunu Erzincan Valiliğine yolladı, orada ihale yapıldı. Arkadaşımızın ifade ettiği konu bundan ibarettir. İşin bir kısmı da yapılmıştır. Evet, oradaki arazi şartları gerçekten çok zordur. Oraya gidip görmeyen arkadaşlarımızın, tabiî, uzaktan telepatiyle yaptığı tespitler teknik açıdan çok anlam taşımıyor.

Gelelim teftiş konusuna; Bakınız, biz, hiçbir zaman, muhalefette iken söylediklerimizi İktidara geldiğimizde unutmuş falan değiliz. Bakanlığımızda, gene âdeta bir rekor düzeyde soruşturma işlemi yürütülmüştür ve yürütülmeye devam etmektedir. Bugüne kadar 338 soruşturma açıldı, 192 inceleme yapılıyor, 90 fezleke yapılmıştır, savcılara 56 suç duyurusunda bulunulmuştur. Bunların içinde çok ünlü isimler de vardır; ama, tabiî ki, biz, kişilerin haklarının ne kadar önemli olduğunu biliyoruz. O nedenle, magazin basınında veya zaman zaman medyanın hatalı yayınlarında olduğu gibi, insanları peşinen yargılama yetkisini kendimizde görmüyoruz, görmedik, görmemeye de devam edeceğiz. Bu, ciddiyetin, insan haklarına, kişilik haklarına saygının bir gereğidir. Yolsuzlukların üzerine gitmek ayrı bir konudur, insanları, yeterli materyal olmadan veya bir yargı kararı ortaya çıkmadan suçlamaya çalışmak, karalamaya çalışmak -eskiden politikada da bazen vardı ama- artık, politikada da geçerliliğini yitirmiş, çok yanlış, açıkçası yapılmaması gereken, hele milletvekillerine hiç yakışmayan bir tavırdır.

Bakınız, müteahhitlerle ilgili olaya "vakayi adiye" dedim, bu doğru; çünkü, ne yazık ki, bu konuda kötü bir miras devralındı. Kötü miras şu: İhalelerle ilgili mafyaların oluşmuş olduğunu televizyonlar anlatıyor, artık, basına çıktı bunlar. Hatta bu işle ilgili olduklarını açıklayanlar, kendiliklerinden bunları anlatanlar var. Böyle bir oluşum, zaman içinde meydana gelmiş; bir yılda, iki yılda falan olmamış. Bununla da mücadele etmek sanıldığı kadar kolay değil; ama, çok ciddî bir mücadele yürütüldüğünü de ifade etmek isterim.

Bu mücadelenin sonucunda, 122 müteahhit, savcılığa suç duyurusuyla intikal ettirilmiştir. Bunlardan 60 tanesi için, ihalelerden yasaklama kararı alınmıştır, 18 tanesi de başka bakanlıklarla ilgili olduğu için, o bakanlıklar uyarılarak, onlara intikal ettirilmiştir ve sadece 1993 yılı içinde, çeşitli ihbarlar değerlendirilerek, bunların geçerliliği saptandıktan sonra, 43 tane ihale iptal edilmiştir. Bunların içinde sadece Yapı İşleri yok; Devlet Su İşleri de var, Karayolları da var, İller Bankasının yaptığı ihaleler de var. Bütün kuruluşlarımızda, ne yazık ki, bu İhale Yasasının boşluklarını bulan ve aralarında organize olan bazı kişiler, ihalelere çeşitli fesat katacak oyunlar yapıyorlar. Bunları büyük ölçüde engelledik, engellemeye de devam ediyoruz. Gelen bütün istihbaratları değerlendiriyoruz. O çok ünlü 5 ihaleyle ilgili istihbaratlar zaten bizde vardı; ama gazete bunu yazdı. Yazdılar da, fesat karıştırıldığı için geçen gün ihalesini iptal

ettiğimiz iki büyük yolun durumunu yazan olmadı hiç. Bunları biz çıkıp teker teker duyurmak istemiyoruz, gerekli de görmüyoruz; çünkü, Bakanlığımızda bu konuda çok ciddî bir ekip oluşturulmuştur ve hiçbir yolsuzluğa, hiçbir usulsüzlüğe yol vermeyecek, izin vermeyecek bir anlayış içinde canla başla çalışılmaktadır. Hayalî bazı iddialar her zaman yapılabilir. Bunları belki çok saygıyla karşılamıyoruz; ama, gene de dinliyoruz.

Bakınız, bir Mister Fix varmış; öncelikle ben böyle bir Mister Fix'i tanımadığımı belirtmek istiyorum; ama, bunu bilen, tanıyan, yetkili mercilere bildirmiyorsa -ki, Bakanlığa demiyorum, gönlü nereyi istiyorsa, Başbakanlığa, savcılığa, adalete, herhangi bir yere olabilir- bunu yapmıyorsa, çok kötü bir iş yapıyor, büyük bir suç işliyor, suça katılıyor demektir. Suçu bilip, susmak suçtur biliyorsunuz; bunu bilmek için hukukçu olmaya da gerek yok, bütün milletvekillerimiz bilir. Orada bir "ECU" lafı geçtiği için, otoyollarla ilgili ECU ile iş yapmış bir tek şirket var, o mu acaba Mister Fix dedim. Şimdi onunla ilgili de bir bilgi arz edeyim. Eğer, Mister Fix'le ilgili olay bu ise, bu şirketle yaptığımız ek sözleşmede, eski sözleşmesine göre alacağı olan 25 milyon dolarını kestik. Bu 25 milyon doları devletimize kazandırdık. Bundan sevinç duyuyoruz, bütün çalışmalarımız bu doğrultuda sürüyor. Bunun için, gene de bu şirket, Mister Fix'e bir şey vermişse onu bilemiyorum, demek ki, onun muhasebesinde bir yanlışlık var.

"Mister Fix'i herkes biliyor" sözünü ben tam anlayamadım, çünkü herkes birbirine sordu, en azından ben bilmiyorum; ama, burada bulunan bütün arkadaşlarımız, bundan evvelki Bayındırlık Bakanlığı bütçelerini izlemiş olan arkadaşlarımız, bir şeyi bu konuda biliyorlar; bir Mister İdefix var, onu biliyorlar. Kendisine bu yolda başarılar diliyorum.

FERİDUN PEHLİVAN (Bursa) — Hiç karalamıyorsunuz yani!..

BAYINDIRLIK VE İSKÂN BAKANI ONUR KUMBARACIBAŞI (Devamla) — Çok değerli milletvekilleri, Bakanlığımız bütçesiyle ilgili olarak yapılan bütün eleştirileri, uyarıları ve katkıları değerlendireceğimizden emin olmanız dileğiyle hepinize saygılar sunuyorum. SHP ve DYP Sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Sayın Bakan, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, kişisel söz talebinde bulunan ve bütçenin lehinde olmak üzere, Sayın Musa Erarıcı'ya söz veriyorum.

Buyurun efendim.

MUSA ERARICI (Konya) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Bayındırlık ve İskân Bakanlığı, Yapı İşleri Genel Müdürlüğü, Afet İşleri Genel Müdürlüğü, Teknik Araştırma ve Uygulama Genel Müdürlüğü ile bağlı kuruluşları olan Karayolları Genel Müdürlüğü ve Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü ile ilgili kuruluşu olan İller Bankası Genel Müdürlüğünden oluşan dev bir yatırımcı Bakanlığımızdır.

Bakanlığın bünyesinde bulunan ve devlet binalarının etüt, proje, keşif, inşaat, onarım ve bakım çalışmalarını yürüten ve ülkemizin bina yapımıyla ilgili faaliyetlerde yol gösterici sorumluluğu olan Yapı İşleri Genel Müdürlüğümüz, yapıların, ülke ve bölge şartlarıyla, günün teknolojisine uygun olarak projelendirilmesi ve teknolojik gelişmeler göz önünde bulundurularak, etüt safhasında fizikî hale gelinceye kadar, amacına uygun ve uzun ömürlü olarak gerçekleştirilmesini hedef almıştır.

Burada şunu söylemek istiyorum: Devlet ihalelerinde yetersiz hale gelen İhale Kanununun değiştirilmesi, Dünya Bankası sistemine uygun bir ihale kanununun çıkarılması gerekir.

Görevleri, afete uğramış bölgelerde acil yardım uygulamak, geçici yerleşme ve barınmayı sağlayıcı kısa ve uzun vadeli tedbirler almak, afete uğramış veya uğraması muhtemel yerlerin imar ve geçici yerleşimleriyle ilgili her türlü hazırlık projeleri yapmak, tabiî afete uğrayabilecek bölgeleri tespit etmek, afetlerin önlenmesi için gerekli tedbirleri almak, afet tehlikesine maruz bölgelerde, afetlerden en az can ve mal kaybıyla kurtulmayı sağlayacak tedbir ve esasları, ilgili bakanlıklar ve kamu kurum ve kuruluşlarıyla işbirliği içerisinde belirleyip uygulanmasında koordinasyonu sağlamak olan Afet İşleri Genel Müdürlüğü, Erzincan depremi nedeniyle bugüne kadar 6 170 yeni konut yaparak büyük bir başarı elde etmiştir. Kendilerini kutluyorum.

Bakanlığın diğer bir kuruluşu olan Teknik Araştırma ve Uygulama Genel Müdürlüğünün görevleri arasında olan imar mevzuatının düzenlenmesi ve uygulanması noktasında İmar Kanununun yeniden gözden geçirilmesi, fennî mesuliyet yetki ve sorumlulukları konusunda yeni bir düzenlemeye gidilmesi gerekmektedir.

Kooperatif inşaatlarının emanet usulüyle yapılmasından vazgeçilmesi gerekir. Çünkü bu usul, hem zaman kaybı hem de vergi kaybı hem de yüksek maliyete neden olmaktadır, üstelik inşaatlar sağlam ve dayanıklı olmamaktadır. Bunların muhakkak bir müteahhitlik marifetiyle yaptırılması gerekir.

Bakanlığa bağlı kuruluş ve Karayolları Genel Müdürlüğü, otoyollar, devlet ve il yolları ağına giren güzergâhları tayin ve tespit etmek, plan ve programlar gereğince, bu ağlar üzerindeki yol, köprü ve sanat yapılarını inşa etmek ve onarmak, bu hususlarda teknik esasları tespit etmek, yolların sürekli açık tutulmasıyla ilgili bakım ve onarımı yapmak, karla mücadele etmek ve diğer tamamlayıcı işleri yapmakla görevlendirilmiştir. Artan vasıta karşısında ağır yük araçlarının trafiğine maruz kalan devlet ve il yollarımız bozulmuştur. Bunların bakımının yapılması gerekmektedir. Bölgemde devam eden Konya-Seydişehir-Manavgat yolunun, Bozkır-Hâdim-Adiller yolunun bir an önce bitirilmesini, Kulu-Cihanbeyli, Konya-Cihanbeyli yollarının genişletme ve asfaltlama çalışmalarının bir an önce bitirilmesini istirham ediyorum.

Bakanlığın diğer önemli bir kuruluşu olan ve faaliyet alanı, baraj, isale hattı, tasfiye tesisleri inşaatları, taşkın, koruma, sulama, bataklık kurutma, enerji üretme, bu işlerle ilgili etüt ve inşaat yapma, yeraltı suyunun etüt ve araştırılması işleri için kuyu açma, açtırma, yeraltı sularının korunması ve tescilini sağlamak olan Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğümüz sahası içine giren, gerek bölgemiz ve gerekse İç Anadolu Bölgesini ilgilendiren Konya Ovası ve Orta Anadolu Sulama Projesi olarak bilinen KOP Projesine süratle işlerlik kazandırılması gerekmektedir.

İller Bankası; Genel Müdürlüğü, Bakanlığın ilgili kuruluşu olan Kalkınma ve Yatırım Bankası statüsünde olup, yerel yönetimlerin istekleri halinde alt ve üstyapı tesislerini, bu yönetimler adına yapmakta veya yaptırmaktadır. Birinci derecede görevi olan ve fonksiyon dışında, yerel yönetimlerin kendilerince yaptırılan işleriyle ilgili kredi işlemlerini, sigortacılık işlemlerini ve 2380 sayılı Yasa ile genel bütçe vergi gelirlerinden ayrılan pay ve fonların dağılımını da üstlenmiş bulunmaktadır.

Bunları çok daha iyi yapabilmesi için yatırım ödeneklerinin artırılması gerekir. Belediyeler Fonunun da yükseltilmesi gerekir. Ayrıca, belediyelerin arıtma tesislerine ağırlık verilmelidir.

Belediyelerimizin şehir için yolları yapımı ve asfalt kaplama gibi çalışmaları yürütmek için, kendi bünyesi içerisinde Yol Dairesi Başkanlığının kurulmuş olması memnuniyet vericidir. Hizmet verilebilmesi için ödeneğinin artırılması gerekir.

Sözlerime son verirken Bayındırlık ve İskân Bakanlığı 1994 malî yılı bütçesinin hayırlı olması dileğiyle saygılarımı sunarım. (DYP, SHP, MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Sayın Erarıcı, teşekkür ediyorum.

Bütçenin aleyhinde olmak üzere, Kahramanmaraş Milletvekili Sayın Hasan Dikici; buyurun efendim.

HASAN DİKİCİ (Kahramanmaraş) — Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; Bayındırlık ve İskân Bakanlığı bütçesinin, Bakanlık personeline, aziz milletimize hayırlı olmasını Cenab-ı Hak'tan niyaz ediyom. Yüce Meclise ve değerli bürokratlara saygılar sunuyorum.

Bugün, Yapı İşleri Genel Müdürlüğü, Afet İşleri Genel Müdürlüğü, Teknik Araştırma ve Uygulama Genel Müdürlüğü ile bağlı kuruluşları olan Karayolları Genel Müdürlüğü, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü gibi büyük kuruluşları bünyesinde toplamış, Türkiye'nin en büyük bakanlıklarından birisinin bütçesini görüşmekteyiz.

Bakanlık, kamu binalarının inşası, tamiri, doğal afetlerde acil yardım, şehir altyapı tesislerinin standardı, şehir imar planlarının hazırlanması, müteahhitlerin sicili, belge verilmesi, karayolları ağı, toprak-su kaynaklarının geliştirilmesi, yeraltı ve yerüstü sularının zararlarını önlemek gibi büyük ve çok geniş bir alan içerisinde hizmet vermeye çalışmaktadır.

Modern toplumların en çok ilgi duydukları ve en önemli sektörlerden birisi de ulaştırmadır. Etkin bir ulaştırma sistemine dayanmayan bir ekonominin ayakta kalması mümkün değildir. Karayolları, bir ülkenin idarî, sosyal, kültürel gelişmesinde, bütünleşmesinde birinci ve en önemli faktördür.

Bakanlığın bugünkü durumuna baktığımızda, toplum kamu yatırımlarının yüzde 44'ünü gerçekleştiren Bakanlık bütçesinde, 1994 yılı içerisinde yüzde 47'lik, Devlet Su İşleri bütçesinde yüzde 57'lik, Karayolları bütçesinde ise yüzde 71'lik bir artış görülmektedir. Bugün, bu artışla, enflasyonun bile gerisinde kalmaktadır. 1993 bütçesiyle başlanılan işlerin bile bitirilemeyeceği bellidir.

2886 sayılı Devlet İhaleleri Kanununda, günün şartlarına cevap verecek, adil, yolsuzlukları ortadan kaldıracak, oyalama ve gecikmeye meydan vermeyecek, dürüst bir sistemin oluşturulması bugüne kadar yapılamamıştır. Otoban yollarda istediğimiz hedefi yakalayamadık. İl yollarını ihmal ettik, ilçe yollarında ise fevkalade gerideyiz.

Yerüstü ve yeraltı sularının zararlarını önleyemedik. Söz konusu sulardan gereğince faydalanamadık. Taşkınları önleyemedik. Koruma, sulama, kurutma tesisleriyle, baraj ve göletlerde, planlamanın çok gerisinde kaldık.

Karayolları ile Devlet Su İşleri makine parklarının arazi araçları ve gereçleri eskidir, fazla yakıt tüketmektedirler, yedek parça yetiştirilememektedir. İsrafın engellenmesi ve hizmetlerin hızlandırılması sağlanamadı.

İnşaat kalitesinin yükseltilmesi, en önemli meselemiz olmaya devam etmektedir. İnşaatın yapımındaki, denetimindeki kuralsızlık ve yetersizlik, projelerin kalitesiz olmasını, proje üretimindeki zayıflığı ve malzemedeki kalitesizliği beraberinde getirmiştir.

Vatandaşın, kamulaştırmadaki mağduriyeti devam etmektedir. "Kamu Ortaklığı İdaresi para verirse ödenir" diyerek, vatandaşın bu konudaki mağduriyetini giderememeyiz. Her yere para bulan Hükümet, buna da para bulmak mecburiyetindedir. Kamulaştırmada, iki üç seneden beri hakkını alamayan vatandaşlar vardır.

1994 yılı bütçesinden, belki de en az payı alan, Kahramanmaraş İlimizdir. Hele bir Andırın-Kahramanmaraş yolumuz var ki, yılan hikâyesine dönmüştür. Başlama tarihi 1976'dır; 1995 yılında bitirileceği planlanmıştır. Proje uzunluğu sadece 48 kilometredir. 1994 yılı yatırım ödeneği 30 milyar TL'dir; 50 milyar liralık daha ek ödenek temin edilirse, yolun problemli kısımları bitirilecektir. 18 yıldan beri bitirilemeyen Andırın-Kahramanmaraş yolunun, 1994 yılı içerisinde bitirilmesini, Sayın Bakanımdan özellikle rica ediyorum.

Göksun-Andırın il yolu, 67 kilometre uzunluğunda, mevcut köy yolu standardındadır ve sanat yapıları, yok denecek kadar azdır; büyük bir bölümü ham yol niteliğindedir. Yolun stabilize olarak kullanılabilmesi için 14 milyar lira, il yolları standardında stabilize olarak yapılabilmesi için 49 milyar lira, sathî kaplama asfalt olarak yapılabilmesi için de 75 milyar ila ödeneğe ihtiyaç vardır. Bu yol, bölge için hayatî önemi haizdir. Bu yolun yapılması, Andırın'ı kuzey ilçelerine bağlayacak ve dolayısıyla sayısız yararlar getirecektir.

Göksun-Elbistan-Ekinözü yolunun proje uzunluğu 22 kilometredir. Kalkınmada öncelikli iller programından 5 milyar liralık ödenekle teklif yapılmış; ama, bu yol da, maalesef, 1994 yılı programına alınamamıştır.

Ekinözü İlçesi, meşhur içmelerin bulunduğu çok güzel bir ilçemizdir. Yaz aylarında turizmin yoğunlaştığı çok güzel bir ilçemiz olmakla beraber, son zamanlarda terör yönünden de hassas bir bölgedir. Bu yolun bir an önce bitirilmesi, bölgenin hassasiyeti için önemlidir.

Sözlerimin bu noktasında, Adatepe Barajından söz etmek istiyorum. Kati projesi hazır; senelerdir ihalesi yapılmıyor. Baraj bitirildiği zaman, Afşin, Elbistan, Göksun ovalarında tam 44 bin hektar araziyi sulayacaktır. Bu baraj, çiftçimiz için hayattır; yıllık verim, üç ila beş kat artacaktır.

Sayın Demirel, 12 Şubat 1993 tarihinde Kahramanmaraş'ın kurtuluş bayramına geldiklerinde, "bu yaz gelip Adatepe Barajının temelini atacağız" sözünü vermişlerdi. Bu sözün hiç olmazsa, 1994 yılı yazında gerçekleşmesini beklemekteyiz. Baraj inşaatı, bölgedeki işsizliğe de çözüm getirecektir. Çünkü inşaat beş yıl sürdüğü zaman, 1 465 işçimize iş temin edecektir.

Çiftçinin hayatı demek olan ikinci önemli barajımız, Karakuz Barajıdır. Barajın projesi seneler öncesinden hazırdır; sulama alanı 16 bin hektardır. Barajın sulama alanında verim tam üç kat artacaktır. Diğer yandan da, baraj inşaatının işsizliğe büyük oranda katkısı olacaktır. Karakuz Barajı dört yılda bitirildiği zaman, 1 321 işçimize de inşaat süresince iş verecektir.

Ekinözü-İğde Pompaj Sulaması Projesinin muhtevası, Afşin, Elbistan ovalarında 3000 küsur hektar arazinin sulanması için 2 adet pompa istasyonu, 28 300 metre kanal yapılmasıdır. İhale edilen projenin bir an önce bitirilmesi, çiftçimizi büyük sıkıntıdan kurtaracaktır.

Sisne-Geben Projesiyle 3 610 hektar arazi sulanacaktır. Proje hazırdır. Geben Ovasının sulanmasıyla, çiftçinin geliri üç kat artacaktır. İnşaat üç yıl sürerse, 134 işçiye devamlı olarak iş temin edilmiş olacaktır.

Bütçenin hayırlı olmasını diliyor, Yüce Meclise ve Bakanlık mensuplarına saygılar sunuyorum. (RP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ediyorum Sayın Dikici.

Değerli milletvekilleri, Bayındırlık ve İskân Bakanlığı bağlı kuruluşlarının bütçelerinin müzakereleri tamamlanmıştır.

GURHAN ÇELEBİCAN (İstanbul) - Sorularımız var Sayın Başkan.

BAŞKAN — Müsaade buyurun efendim.

MEHMET ÖZKAYA (Gaziantep) — Söz sırası bende Sayın Başkan.

BAŞKAN — Ne sözü efendim?

MEHMET ÖZKAYA (Gaziantep) — Söz isteğim var Sayın Başkan.

BAŞKAN — Sayın Özkaya, bütçenin bir lehinde, bir de aleyhinde olmak üzere iki sayın üyeye söz verme imkânımız var. Lehinde Sayın Erarıcı konuştular, aleyhinde de Sayın Dikici konuştular.

MEHMET ÖZKAYA (Gaziantep) — Benim de müracaatım vardı Sayın Başkan.

BAŞKAN — Efendim, daha önceki tespitlere göre, lehinde söz talep eden Sayın Musa Erarıcı sizden önce yazılı, arkasından da siz yazılısınız. Bana gelen kayıt bu ve yapılan tespit de böyledir. Yani, arkadaşlarımın farklı bir kayıt yapmış olmalarını ben düşünemiyorum.

İRFAN DEMİRALP (Samsun) — "Üzerinde" olsun efendim.

BAŞKAN — Ne üzerinde efendim?..

Değerli milletvekilleri, daha önce, Genel Kurulun aldığı bir kararla, biri lehinde, biri de aleyhinde olmak üzere sadece iki sayın üyeye söz verebilme imkânımız var. Bu, siz Genel Kurul üyelerinin aldığı bir karardır ve başka türlü bir uygulama yapmam mümkün değildir.

MEHMET ÖZKAYA (Gaziantep) — Sayın Başkan, o arkadaşım mı bende önce yazılı, yoksa, ben mi onda önceyim onu öğrenmek istiyorum.

BAŞKAN — Bir dakika Sayın Özkaya... Usuletle ve suhuletle hallederiz efendim; müsaade buyurun.

Efendim, bakınız, zannediyorum, bu liste, Doğru Yol Partisi Grup Salonunda, Divan Üyeleri huzurunda yapılan tespittir. Lehinde olmak üzere, birinci sıra Sayın Hasan Dikici'dir -sonradan vazgeçmiş- ikinci sırada Sayın Musa Erarıcı, üçüncü sırada Sayın Mehmet Özkaya ve üç tane de imza var. Zatı âlinizin imzası da var burada ve siz üçüncü sıradasınız.

Aynel yakin görmek ister misiniz efendim?

MEHMET ÖZKAYA (Gaziantep) — Tamam Sayın Başkan.

BAŞKAN — Soru sormak isteyen arkadaşlarımızı sırasıyla tespit edelim.

Değerli milletvekilleri, sorular ve cevapların tamam süresi 30 dakikadır.

Sayın Sayın yazılı soru gköndermiş, Sayın Süleyman Ayhan yazılı soru göndermişler, Sayın Çelebican, Sayın Arslan, Sayın Kabil, Sayın Erbaş, Sayın Çelik, Sayın Maruflu, Sayın Gökalp, Sayın Topaktaş, Sayın Elkatmış, Sayın Bayrak, Sayın Türkoğlu, Sayın Sancak, Sayın Durutürk, Sayın Özkaya, Sayın Hatip.

Başka soru sormak isteyen var mı efendim? Yok.

Efendim, 18 sayın üye soru soracaktır. İnşallah birer soruyla iktifa buyururlar.

Soru sormak isteyenleri tespit işlemini kapattım.

Efendim, Sayın Ahmet Sayın sorularını yazılı intikal ettirmişlerdir. Şimdi okutuyorum; Sayın Bakan takip buyururlar.

Sayın Bakan, hepsine birlikte ve yazılı olarak cevap verme imkânınız var. Güzel bir imkândır bu...

BAYINDIRLIK VE İSKÂN BAKANI ONUR KUMBARACIBAŞI (Hatay) — Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN — Sayın Ahmet Sayın'ın sorularını okutuyorum efendim:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Bayındırlık ve İskân Bakanı tarafından cevaplandırılmasını teminini istirham ederim.

Saygılarımla.

Ahmet Sayın
Burdur

1. Bakanlığınız birimlerinde 1993 yılı içinde 2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 44 üncü maddesine göre kaç adet ihale yapılmıştır?

2. İhale edilen işlerin;

a) İsimleri,

b) Keşif bedelleri,

c) Tenzilat oranları,

d) Müteahhitlerin isim ve adresleri,

e) Varsa avans miktarları nedir?

3. 2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 44 üncü maddesinin uygulanmasındaki kıstas nedir? Aynı özelliği taşıyan işler arasında, birisinde 35 inci madde, bir başkasında 44 üncü madde şeklinde farklı uygulamalar yapılmış mıdır?

BAŞKAN — Sayın Bakan, soruların tamamını mı alacaksınız?

BAYINDIRLIK VE İSKÂN BAKANI ONUR KUMBARACIBAŞI (Hatay) — Evet efendim.

BAŞKAN — Peki.

Sayın Ayhan'ın sorularını okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Sayın Bayındırlık ve İskân Bakanı tarafından cevaplandırılmasını saygıyla arz ederim.

Sorularım:

1. Çanakkale boğaz köprüsünün temeli hangi tarihte atılacaktır?

2. Ezine-Geyikli yolunun düzenlenmesi, 1994'te yapılacak mı?

3. Çanakkale-İzmir yolunun Otoyol olarak düzenlenmesi konusunda çalışma başlatıldı mı?

Süleyman Ayhan
Çanakkale

BAŞKAN — Sayın Çelebican, buyurun efendim.

Süremizin kısıtlı olduğunu ve çalışma süremizin bitmek üzere olduğunu üzülerek ifade etmek zorundayım...

Buyurun efendim.

GURHAN ÇELEBİCAN (İstanbul) — Sayın Başkanım, delaletinizle, Sayın Bakana, sözlü veya yazılı cevap verilmek üzere şu sualleri tevcih ediyorum:

1. Hükümet Programına göre bir yıl gecikmiş bulunan Şanlıurfa tünellerinden, 15 Nisan'da başlayan sulama mevsiminden önce Harran Ovasına su verilecek midir? Ekim yapmaları için daha şimdiden çiftçilere duyuru yapılacak mıdır?

2. Hükümet Programında 7 hidroelektrik ve 4 termik santralın bu yıl, yani 1993'te ihale edileceği yazılıydı. İhalesi öngörüldüğü halde gerçekleştirilemeyen 7 baraj ve hidroelektrik santralın isimleri, güçleri ve yıllık enerjileriyle, ihale yapılamamasının nedenlerini öğrenmek istiyorum.

Üçüncü sualim şu: Hükümet Programında, İstanbul'a yılda 240 milyon metreküp içme suyu temin edecek olan Büyük Melen Projesinin birinci kademesi kati projesinin hazırlanması işinin, 1993'te ihaleye çıkarılacağı yazılı idi. Anavatan Partisi, iki yıl önce İktidarı devrederken, bu kademenin fizibilite raporunu hazır bırakmıştır. Aradan tam iki yıl geçtiğine, İstanbul Şehrinin nüfusu daha da arttığına ve birinci kademe de en az iki yıl gecikmeyle bittiğine göre, artan talebi karşılamak üzere, İstanbul'a yılda 240 milyon metreküp yerine, 1,2 milyar metreküp su sağlayacak projenin tamamının ele alınması hususunda, Hükümet, yeniden değerlendirme yapmayı düşünüyor mu? Birinci kademe inşaatı hangi tarihte başlayacak ve İstanbul'a hangi tarihte su verilecektir?

Son olarak şunu sormak istiyorum: BOT, yani "yap-işlet-devret" modeliyle inşa edilecek Birecik baraj ve hidroelektrik santralının temeli, Cumhurbaşkanı Sayın Demirel tarafından 1993 yılı Mayıs ayında atılmıştı. Her ne kadar TEK'e devredildiyse dahi, Sayın Başbakan, bütçe konuşmasında, kredi anlaşmasının iki gün önce imzalandığını belirtti. Halbuki, kredinin tamamının temin edilmediğini biliyoruz. Finansman sorunu çözülemeyen ve temeli atılan Birecik baraj şantiyesinde faaliyet ne zaman başlayacaktır.?

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN — Teşekkür ediyorum Sayın Çelebican. Buyurun Sayın Arslan.

REFİK ARSLAN (Kastamonu) — Sayın Başkan, delaletinizle, Sayın Bakanımdan cevaplamasını istediğim hususları arz ediyorum efendim:

Sayın Başbakanın, 8.12.1993 tarihinde Genel Kurulda yaptığı konuşmada, açılışını yapacağını söylediği Batman ve Dicle Barajlarında faaliyet durmuş bulunmaktadır. Bu barajlar ne zaman tamamlanacaktır? Sualimin birisi bu efendim.

Kastamonu Taşköprü İlçesi Karadere Barajı inşaatı ne zaman başlayacaktır, kaç senede tamamlanacaktır?

Kastamonu-Hasköy sulama projesi, ne zaman başlayacak, ne zaman tamamlanacaktır?

Tabiat şartları, geri kalmışlığı ve arazi yapısı bakımından çok önem arz eden Kastamonu bölgesine, karayolları bakımından ağırlık, hız, öncelik ve önem verilecek midir?

Arz ediyorum efendim.

BAŞKAN — Teşekkür ediyorum.

Sayın Kabil buyurun efendim.

AHMET KABİL (Rize) — Sayın Başkan, Sayın Bakandan sormak istediğim soruları arz ediyorum.

Sayın Başbakan tarafından, bütçe konuşması sırasında, "açılışını yapacağım" diye sayılan işler arasında bulunan Kralkızı Barajı inşaatındaki firma iflas etmiş, halen inşaat durmuştur. Kalan işin yeniden ihaleye çıkarılması mı düşünülüyor; yoksa, zaman kazanmak için diğer ortak firmanın işi yürütmesi mi düşünülüyor?

İkinci sorum şu: Torul-Tirebolu yolu, 1994 yılında bitirilecek midir?

Arz ederim.

BAŞKAN — Teşekkür ediyorum Sayın Kabil.

Buyurun Sayın Erbaş.

FETHULLAH ERBAŞ (Van) — Sayın Başkan, delaletinizle Sayın Bakandan, aşağıdaki sorularımın cevaplandırılmasını istiyorum.

Van Gölü, bu yıl 1 metre 72 santimetre yükselmiş, göl kenarındaki ekili araziler su altında kalmış; yine, göl kıyısındaki yerleşim merkezleri ve evler de su altında kalmıştır. Van İskele Mahallesi, Erciş Celebibağ Beldesi, Tatvan Sahil Mahallesi, bunlardandır.

1. Bu hususta, Afet İşleri Genel Müdürlüğünce hasar ve zarar tespiti yapıldı mı?

2. Evleri yıkılan Çelebibağ Beldesindeki vatandaşlara bir yardım yapıldı mı?

3. Van Gölü, bu hızla yükselirse, seneye Van Havalimanı da su altında kalacaktır. Bu yükselmenin sebepleri şimdiye kadar araştırıldı mı acaba bir tedbir alındı mı?

BAŞKAN — Sayın Erbaş, teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Çelik.

İBRAHİM HALİL ÇELİK (Şanlıurfa) — Sayın Başkan, yüksek delaletlerinizle, Sayın Bakana, cevaplamasını arzu ettiğim sorularımı tevcih ediyorum... (SHP sıralarından "delalet ne demek?!" sesleri)

İBRAHİM GÜRSOY (İstanbul) — Türkçe konuş, Türkçe...

SALİH SÜMER (Diyarbakır) — Bu gecenin Kandil Gecesi olduğunu biliyorsun...

İBRAHİM HALİL ÇELİK (Şanlıurfa) — Bu gece Kandil Gecesi olduğu için, evvela Regaip Kandilinizi tebrik ediyorum. Bu gece, bu kandile layık birer insan olmamızı, Cenab-ı Hak'tan niyaz ediyorum.

BAŞKAN — Efendim, Sayın Çelik, delaleti de bilir, dalaleti de bilir; ikisi arasındaki farkı da bilir...

Buyurun Sayın Çelik.

İBRAHİM HALİL ÇELİK (Şanlıurfa) — Sağ olun Sayın Başkanım; biz hem elma demesini biliriz hem alma demesini biliriz.

Sayın Bakan, geçen günkü gündem dışı konuşmamda, Mayıs 1993'ten bugüne kadar Şanlıurfa Tünelinde bir çalışma olmadığını ifade etmiştim. Zatı âliniz de vermiş olduğunuz cevapta, "Akpınar'a devletin vereceği yok, 40 milyar alacağı var" demiştiniz. Aradan bir onbeş gün geçti, yine ben Urfa'ya gittim; bu millî ekonominin, GAP gibi büyük bir proje içerisinde, sekiz ayı aşkın bir süre bu tünelin durmasına, Urfalılar olarak çok üzüntü duyduğumuzu ifade etmek istiyorum. 716 işçimiz sekiz aydır perişan. Bu tünel çalışması ne zaman başlayacak ve işçilerimiz ne zaman paralarını alacaklar?

İki: Şanlıurfa Tünelinden Urfa'ya içme suyu arıtma tesislerinin temelini ne zaman atacaksınız?

Üç: Atatürk Barajı istimlak alanı içerisinde kalan arazi sahiplerinden paraları ödenmeyen vatandaşlarımız var. Bunlar kaç kişi? Ne kadar alacakları var? Bu alacaklarını ne zaman vereceksiniz?

SALİH SÜMER (Diyarbakır) — Yarın.

İBRAHİM HALİL ÇELİK (Şanlıurfa) — Keşke olsa da verse.

Şanlıurfa çevre yolunu ne zaman ihale edeceksiniz?

Gaziantep - Şanlıurfa arasındaki TEK Projesi ihalesi ihale edilmiş midir? İhale edilmemişse, ne zaman ihale etmeyi düşünüyorsunuz?

Son sorum: Akçakale Havaalanı yolunu biliyorsunuz. 4 kilometrelik, Urfa Havaalanı - Şanlıurfa yolunun şehir girişinde her gün kazalar olmaktadır; o yolumuzu ne zaman ihale edeceksiniz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Teşekkür ediyorum Sayın Çelik.

Sayın Maruflu, buyurun efendim.

SELÇUK MARUFLU (İstanbul) — Sayın Başkanım, yüksek delaletinizle, şu suali tevcih etmek istiyorum: Geçen yıl, Türkiye Büyük Millet Meclisinin ve milletvekillerinin itibarını korumak için Plan ve Bütçe Komisyonunda, milletvekillerinin ve yakınlarının devlet ihalelerine girmemelerini önermiştim. Eğer -ki, bunda ısrar ediyorum- Bakan benimle bu konuda aynı düşüncedeyse, bu konuda bir düzenleme yapmayı düşünmekte midir?

BAŞKAN — Teşekkür ediyorum.

Sayın Gökalp, buyurun efendim.

COŞKUN GÖKALP (Kırşehir) — Sayın Başkan, şu sorumun Sayın Bakan tarafından cevaplandırılmasını istiyorum: Bayındırlık Bakanlığı imkânları, olanakları kullanılırken, siyasî partilere göre bir tercih yapılıyor mu?

Bu konunun en somut örneği; geçen hafta içerisinde, Afyon İli Çay Belediye Başkanının, yarım kalmış düğün salonu inşaatı için Sayın Bakana gelip durumu izah ettikten sonra, Sayın Bakanın, aynen "daha bizim partiye gelmemişsin, ne parası istiyorsun?" diye (SHP sıralarından "şaka idi" sesleri) bir ifadede bulunup bulunmadığını öğrenmek istiyorum. (RP sıralarından alkışlar)

Ben, ilgili Belediye Başkanına, "Sayın Bakan, acaba espri yapmak için böyle demiş olabilir mi?" dedim; "katiyen, çok ciddî bir şekilde, ciddî tavır alarak söyledi" diye ifade etti. Böyle bir konunun olup olmadığını soruyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Topaktaş, buyurun efendim.

SAFFET TOPAKTAŞ (Kahramanmaraş) — Sayın Başkanım, aracılığınızla, Sayın Bakanımdan aşağıdaki sorularımın cevaplandırılmasını arz ediyorum:

Göksun-Andırın yolunun, sanat ve altyapıları 1994 yılı içerisinde tamamlanıp, asfalt kaplaması yapılacak mı?

İki: Adatepe Barajının 1994 yılı içerisinde ihalesi yapılarak temeli atılacak mıdır?

Üç: Andırın - Kahramanmaraş yolunun, 1994 yılı içerisinde, altyapısı, sanat yapıları tamamlanarak, planlandığı gibi, 1995'te bitirilecek mi?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN — Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Elkatmış, buyurun efendim.

MEHMET ELKATMIŞ (Nevşehir) — Sayın Başkan, Sayın Bakan tarafından şu sorularımın cevaplandırılmasını istiyorum.

1. Nevşehir çevre yolu inşaatı ne zaman bitirilecektir?

2. Çevre yolunun şehir içinde kalan Nevşehir-Avanos-Ürgüp ile Nevşehir-Kırşehir kavşağında üst geçit yapılmamıştır. Halbuki, bu kavşaklar, şehir içinde meskûn mahaller olup, trafiğin en yoğun olduğu yerlerdir. Bu kavşaklara üst geçit yapılmaması halinde, her gün çok miktarda kaza olması mukadderdir. Bu nedenle, Bakanlığınız, bu zarureti nazara alarak, bu kavşaklara üst geçit yapacak mıdır?

3. Nevşehir-Kozaklı-Doyduk Köyü sınırları içerisinde yapılması düşünülen barajla ilgili olarak 1986 yılından beri yatırım programına alınmasına rağmen, bugüne kadar hiçbir şey yapılmamıştır. Bu baraj için ne düşünülmektedir?

4. Bakanlığınızca, 1992 ve 1993 yılları içerisinde, hangi belediyeye ne kadar para yardımı yapılmıştır? Bunu daha evvel yazılı olarak sordum; ama Bakanlık, hilei şeriye yoluyla, "1993 yılında bütün belediyelere şu kadar yardım yapılmıştır" diye cevap vermiştir. Ben, belediyelere yapılan yardımların ayrı ayrı belirtilerek cevaplandırılmasını istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Teşekkür ediyorum Sayın Elkatmış.

Buyurun Sayın Bayrak.

ŞABAN BAYRAK (Kayseri) — Sayın Başkan, Sayın Bakan tarafından şu iki sorumun cevaplandırılmasını rica ediyorum:

1. Develi İkinci Merhale Projesi inşaatı beş seneden beri devam etmektedir ve bugünkü parayla oraya aşağı yukarı 800 milyar Türk Lirası ayrılması gerekir. Oysa, yıllardan beri, her yıl 4-5 milyar gibi bir para ayrılmaktadır. 1994 yılı bütçesinden ayrılan miktar 6 milyar lira, istenen ödenek ise 196 milyar lira olduğuna göre; her yıl ayrılan bu 6 milyar lirayla, Develi İkinci Merhale Projesini kaç senede bitirmeyi düşünüyorsunuz?

2. Projesi hazırlandığı halde senelerdir uygulamaya geçirilemeyen, Kayseri ve çevresi için hayatî önem arz eden ve Kızılırmak üzerinde kurulması düşünülen Yemliha Barajının yapımına ne zaman başlamayı düşünüyorsunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Teşekkür ediyorum Sayın Bayrak.

Buyurun Sayın Türkoğlu.

ARSLAN ADNAN TÜRKOĞLU (Çorum) — Sayın Başkan, yüksek delaletinizle, Sayın Bakana şu soruları sormak istiyorum.

1. Çorum-Osmancık arasındaki Kırkdilim Yolu, verilen bu az ödenekle, 1994 yılında bitirilebilecek mi?

2. Ankara-Samsun arası, Kırıkkale'ye kadar çift yoldur. Eğer bir yoğunluk araştırması yaparsanız, bu yolun korkunç derecede yoğunluğa sahip bir yol olduğu görülecektir. Bu bakımdan, çift yol uygulaması Ankara'dan Samsun'a kadar devam edecek mi?

3. Tetek-Bayat, Bayat-Uğurludağ-Sungurlu arasını, daha önceki görüşmemizde, Köy Hizmetleri ağından, Karayolu ağına alacağınızı söylemiştiniz. Bu yol, Karayolu ağına alındı mı? 1994 yılında yapımına başlanacak mı?

4. İki yıldır mücadelesini verdiğim ve Kızılırmak üzerinde yapılması düşünülen Hobruk Barajı ve Dutlukaya Regülatörü yapılacak mı?

Teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN — Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Sancak, buyurun efendim.

İSMAİL SANCAK (İstanbul) — Sayın Başkanım, aracılığınızla Sayın Bakanın şu sorularıma cevap vermesini arz ediyorum:

1. Sayın Başbakanın bütçe konuşmasında temelini atacaklarını söylediği Bayraktepe Barajı ve Hidroelektrik Santralının, 1993 yılında ihale edilmesine kesin gözüyle bakılmasına rağmen, bu baraj inşaatının ihalesine iştiraki uygun görülen müteahhitlerin önseçim sonuçları bile hâlâ açıklanmamıştır. Bu barajın inşaatı için müteahhitlerden ne zaman teklif istenecektir? İnşaat ihalesi ne zaman yapılacaktır

2. Bayraktepe Barajının sulama gayesiyle yapılmadığı, amacının elektrik üretimi olduğu ve yıllık enerji üretiminin 1 milyar kilovat olacağı bilinmektedir. Enerji maliyetinin 15 sentin üzerinde olacağı tahmin edilen bu barajın fizibilitesine bu yönden de bakmayı düşünmekte midirler? TEK'in, maliyetin yüksekliğinden haberi var mı?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Sancak.

Sayın Durutürk, buyurun.

ERTEKİN DURUTÜRK (Isparta) — Benim soru talebim yoktu efendim!

BAŞKAN — Peki efendim.

Sayın Hatip, buyurun.

AHMET REMZİ HATİP (Konya) — Sayın Başkan, Konya Askerî Havaalanından ayrılan bir bölüme, sivil uçak pisti ve terminali yapılacaktır. Bunun için 1994'te ne yapılacaktır?

Konya-Ankara demiryolu projesi ne durumdadır?

Konya-Seydişehir-Antalya yolu ne zaman işletmeye açılacaktır?

Konya-Hadim arası, Çumra-Hadim arası, Erişte-Hadim arası, Sayın Erdal İnönü'nün gelişinden önce asfalt kaplanmıştır. Hadim-Bozkurt arası ne zaman ele alınacaktır!

Hadim-Taşkent-Sarıveliler-Ermenek hattı ne zaman asfaltlanacaktır?

Beyşehir Gölü Regülatörünün ve Beyşehir-Çumra arasındaki sulama kanallarının ıslahı için, 1994 yılı içinde ve devamında neler yapılacaktır?

Her sene, Beyşehir Gölü, maalesef, elim deniz kazalarına sahne olmaktadır. Bakanlık bu konuda ne gibi önlemler düşünmektedir?

Arz ederim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Hatip.

Sayın Özkaya, buyurun.

MEHMET ÖZKAYA (Gaziantep) — Sayın Başkan, aşağıdaki sorularımın yazılı olarak cevaplandırılmasını Sayın Bakanımdan saygıyla arz ederim:

1. Gaziantep Karkamış Barajının temeli ne zaman atılacaktır?

2. Nizip Bera Ovasının sulama projesi ne zaman bitirilecektir?

3. Oğuzeli, Kayacık, Kemlin, Arfin, Seve ve Araban Barajları programa hangi tarihte alınacaktır?

4. Hancağız Barajından su alacak köylerin sulama işleri hangi tarihte yapılacaktır?

Arz ederim.

BAŞKAN — Teşekkür ediyorum.

Sayın Ertekin, buyurun efendim. Demin, sizi Sayın Ertekin Durutürk ile karıştırdık efendim, özür dileriz.

M. RAUF ERTEKİN (Kütahya) — Sayın Başkanım, aracılığınızla, Sayın Bakanımdan cevaplamasını rica ettiğim suallerimi arz ediyorum:

Kütahya ili, Batı'nın Doğu'su niteliğinde, bilhassa karayolları açısından geri kalmış bir il olarak bilinmektedir. İktidarımız döneminde, çevre illere nazaran geri kalan bu karayolları, yenilenmek üzere programlara alınmış, ödenekleri ayrılmış ve bu yolların ihaleleri yapılmıştır. Kütahya çevre yolunun, Kütahya-Balıkesir yolunun -ki, bu yolun Kütahya-Tavşanlı arası ihale edildi- Tavşanlı-Balıkesir-Dursunbey arasının ihalesi ne safhadadır?

Kütahya-Simav, Simav-Abide arasındaki yol, iki senedir devam etmemektedir. Acaba, bu sene, 1994 bütçesinden, ne kadar ödenek ayrılmıştır?

Altıntaş-Gediz yolu, stabilize yoldur maalesef. Bu yolun asfaltlanması düşünülmekte midir?

Mega proje olarak kamuoyuna lanse edilen Ankara-İzmir otoyolunun Kütahya'dan geçmesi düşünülmekte midir?

Sayın Başkanım, ikinci sorum şu: Sayın Bakanın mensup olduğu Parti, 1991 seçimlerinde, İstanbul Boğaz Köprüsü geçiş ücretlerini düşüreceğini vaati etmişti; ama bugüne kadar, düşürmeyi bir tarafa bıraktık, ücretler artırıldı. Şimdi, merak ediyorum; acaba o gün bu vaatlerini yaparlarken, bunun hesabını, kitabını iyi yapmadılar mı; yoksa, bu bir devlet politikası mıdır?

Üçüncü sorum şu: Sayın Bakanı, televizyonlardan, otoyol açılışlarında izliyoruz ve bundan memnun oluyoruz. Bu açılan otoyollar, 1991 yılından sonra mı programa alınmıştır, yoksa Anavatan Partisi iktidarları döneminde programa alınmış da bugün bitirilen işler midir?

Bir de öğrenmek istediğim konu şu: 1991 yılından sonra, bugünkü Koalisyon Hükümetleri, yeni otoyol projeleri ortaya koymuş ve ihalelerini yapmış mıdır?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN — Teşekkür ediyorum.

Sorulmamış soru kalmadı herhalde (!..)

Sayın Bakan da, sorulara, yazılı cevap vereceklerini buyurmuşlardı...

BAYINDIRLIK VE İSKÂN BAKANI ONUR KUMBARACIBAŞI (Hatay) — Evet efendim.

BAŞKAN — Değerli milletvekilleri, Bayındırlık ve İskân Bakanlığı ile bağlı kuruluşların bütçeleri ve kesinhesap cetvelleri üzerindeki müzakereler tamamlanmıştır.

Şimdi, Bayındırlık ve İskân Bakanlığı 1994 malî yılı bütçesinin bölümlerine geçilmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, bölümleri okutuyorum:

1. — Bayındırlık ve İskân Bakanlığı 1994 Malî Yılı Bütçesi

A — CETVELİ

Prog. Kodu	Açıklama	Lira
101	Genel Yönetim ve Destek Hizmetleri	3 007 009 000 000
	BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
111	Devlet Yapı İşleri	1 026 779 000 000
	BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
113	Doğal Afetlerin Zararlarını Önleme ve Giderme Hizmetleri	81 712 000 000
	BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
114	Teknik Araştırma ve Uygulama Hizmetleri	91 800 000 000
	BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
900	Hizmet Programlarına Dağıtılamayan Transferler	5 082 489 000 000
	BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
	TOPLAM	9 289 789 000 000
	BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

Bayındırlık ve İskân Bakanlığı 1994 malî yılı bütçesinin bölümleri kabul edilmiştir.

2. — Bayındırlık ve İskân Bakanlığı 1992 Malî Yılı Kesinhesabı

BAŞKAN — Bayındırlık ve İskân Bakanlığı 1992 malî yılı kesinhesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bölümleri okutuyorum:

A — CETVELİ

	Genel ödenek toplamı	Toplam harcama	İptal edilen ödenek	Ertesi yıla devreden ödenek	1050 S.K.83. madde gereğince saklı tutulan ödenek
TOPLAM	4 139 178 550 000	3 900 228 003 000	231 054 799 000	7 895 748 000	54 080 232 000

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bayındırlık ve İskân Bakanlığı 1992 malî yılı kesinhesabının bölümleri kabul edilmiştir.

a) Karayolları Genel Müdürlüğü

1. — Karayolları Genel Müdürlüğü 1994 Malî Yılı Bütçesi

BAŞKAN — Karayolları Genel Müdürlüğü 1994 malî yılı bütçesinin bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bölümleri okutuyorum:

A — CETVELİ

Prog. Kodu	Açıklama	Lira
101	Genel Yönetim ve Destek Hizmetleri	9 108 600 000 000
	BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
111	Karayolları Planlama, Proje ve Keşif Hizmetleri	459 600 000 000
	BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
112	Karayolları Yatırım Hizmetleri	7 938 900 000 000
	BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
113	Bakım ve İşletme Hizmetleri	1 056 400 000 000
	BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
900	Hizmet Programlarına Dağıtılamayan Transferler	106 000 000 000
	BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
999	Dış Proje Kredileri	1 720 000 000 000
	BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
	TOPLAM	20 389 500 000 000
	BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) cetvelimi okutuyorum:

B — CETVELİ

Gelir Türü	Açıklama	Lira
2	Vergi Dışı Normal Gelirler	135 600 000 000
	BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
3	Özel Gelirler ve Hazine Yardımı	20 253 900 000 000
	BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
	TOPLAM	20 389 500 000 000
	BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

Karayolları Genel Müdürlüğü 1994 malî yılı bütçesinin bölümleri kabul edilmiştir.

2. — Karayolları Genel Müdürlüğü 1992 Malî Yılı Kesinhesabı

BAŞKAN — Karayolları Genel Müdürlüğü 1992 malî yılı kesinhesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bölümleri okutuyorum:

A — CETVELİ

	Genel ödenek toplamı	Toplam harcama	İptal edilen ödenek	Ödenek dışı harcama	Ertesi yıla devreden ödenek	1050 S.K.83. madde gereğince saklı tutulan ödenek
TOPLAM	7 266 517 099 000	6 998 460 278 000	235 325 968 000	36 288 394 000	69 019 247 000	14 287 392 000

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) Cetvelini okutuyorum:

B — CETVELİ

	Tahmin Lira	Tahsilat Lira
TOPLAM	5 556 200 000 000	6 795 376 150 000

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Karayolları Genel Müdürlüğü 1992 malî yılı kesinhesabının bölümleri kabul edilmiştir.

b) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü

1. — Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 1994 Malî Yılı Bütçesi

BAŞKAN — Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 1994 malî yılı bütçesinin bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bölümleri okutuyorum:

A — CETVELİ

Prog. Kodu	Açıklama	Lira
101	Genel Yönetim ve Destek Hizmetleri	12 102 900 000 000
	BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
103	Makine İkmal Hizmetleri	935 600 000 000
	BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
111	İşletme ve Onarım Hizmetleri	443 400 000 000
	BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
112	Büyük Su İşleri	9 467 890 000 000
	BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
113	Küçük Su İşleri	2 712 520 000 000
	BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
114	Yardımcı Tesis Yapımı Hizmetleri	123 300 000 000
	BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
900	Hizmet Programlarına Dağıtılamayan Transferler	346 310 000 000
	BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
999	Dış Proje Kredileri	2 255 000 000 000
	BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
	TOPLAM	28 386 920 000 000

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) Cetvelini Okutuyorum:

B — CETVELİ

Gelir Türü	Açıklama	Lira
2	Vergi Dışı Normal Gelirler	520 000 000 000
	BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
3	Özel Gelirler ve Hazine Yardımı	27 866 920 000 000
	BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
	TOPLAM	28 386 920 000 000
	BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 1994 malî yılı bütçesinin bölümleri kabul edilmiştir.

2. — Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 1992 Malî Yılı Kesinhesabı

BAŞKAN — Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 1992 malî yılı kesinhesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bölümleri okutuyorum:

A — CETVELİ

	Genel ödenek toplamı	Toplam harcama	İptal edilen ödenek	Ertesi yıla devreden ödenek	1050 S.K.83. madde gereğince saklı tutulan ödenek
TOPLAM	12 516 930 259 000	11 724 413 478 000	726 751 697 000	65 765 084 000	143 955 602 000

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) Cetvelini okutuyorum:

B — CETVELİ

	Tahmin Lira	Tahsilat Lira
TOPLAM	9 273 240 000 000	11 410 650 766 000

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Devlet Su İşleri Genel müdürlüğü 1992 malî yılı kesinhesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, Bayındırlık ve İskân Bakanlığı ile bağlı kuruluşlarının 1994 malî yılı bütçeleri ile 1992 malî yılı kesinhesaplarının cetvelleri kabul edilmiştir.

Bayındırlık ve İskân Bakanlığı ile bağlı kuruluşlarının bütçelerinin hayırlı hizmetlere vesile olmasını Cenab-ı Allah'tan niyaz ediyorum; hayırlı, uğurlu olsun.

Değerli milletvekilleri, bugünkü programımız tamamlanmıştır.

Yarınki programda bulunan -varsa, olacaksa, sunuşları- bütçeleri ve kesinhesap cetvellerini müzakere etmek için, 17 Aralık 1993 Cuma günü saat 10.000'da toplanmak üzere, birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati : 19.44

IV. — SORULAR VE CEVAPLAR

A) YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1. — Birecik Milletvekili Mehmet Seven'in, devlet tersaneleri depolarındaki malzemelere ilişkin Başbakandan sorusu ve Devlet Bakanı Bekir Sami Daçe'nin yazılı cevabı (7/1806)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorumun Başbakan Sayın Tansu Çiller tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Mehmet Seven
Bilecik

Devlet Tersaneleri depolarında büyük bir karmaşa yaşanmaktadır. Kullanılmadığı halde alınan malzemeler, lazım olan malzeme depoda bulunduğu halde yeniden alınması gibi konular bazı soruları akla getirmektedir.

1. Bu depolarda bulunan malzemelerin bir listesi var mıdır?

2. Malzeme alımları kimler tarafından yapılmaktadır?

3. Depolara fazla fazla malzeme alınarak atıl yatırım yapılmasının amacı nedir? Fazla harcama yapılarak alınan malzemeler yerine daha başka yatırımlar yapılamaz mı?

4. Malzeme alımları hangi esaslar içerisinde yapılmaktadır?

5. Malzeme alımlarında yolsuzluk yapılmasını önlemek amacıyla ne tür işlemler yapılmaktadır?

T. C.
Devlet Bakanlığı
Sayı : B.02.0.0006.0/00622 13.12.1993

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : TBMM Başkanlığının 04.10.1993 tarihli ve A.01.0.-GNS.0.10.00.02-7/1806-5719/26705 sayılı yazısı.

Bilecik Milletvekili Sayın Mehmet Seven'in Sayın Başbakana tevcih ettiği ve tarafımdan cevaplandırılması tensip edilen "Devlet Tersaneleri depolarında bulunan malzemeler" hakkındaki 7/1806 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin cevaplar aşağıda sunulmuştur.

1. Tersanelerin ambarlarında bulunan tüm malzemelerin cinslerine ve kabul görmüş kod numaralarına göre birer listesi vardır. Ambarlara giren ve çıkan tüm malzemeler yazılı Giriş ve Çıkış kağıtları ile yapılmakta ve stok listelerine işlenmektedir.

Ancak, Teşekkül henüz kendi bilgisayar sistemini kurma aşamasında bulunduğundan, halen Tersanelerin stok listeleri, her ay sonu itibariyle Türkiye Denizcilik İşletmeleri Elektronik Bilgi İşlem Müdürlüğü vasıtasıyla aylık olarak çıkarılmaktadır.

2. Türkiye Gemi Sanayiinde malzeme alımları, çoğunlukla İkmal Dairesi Başkanlığı veya küçük tutarlı acil kalemler için Tersane Müdürlükleri bünyesinde oluşturulan Satınalma Komisyonları tarafından yapılmaktadır.

3. Ambarlara fazla malzeme alınarak atıl yatırım yapılması sözkonusu değildir ve uzun yıllardan beri esas olarak eldeki siparişlere ait malzemeler dışında stok yapılmak üzere malzeme alımına gidilmemektedir.

4. Teşekkülün malzeme alımları; kendi "Malzeme Satınalma Satış ve Ambarlama Yönetmeliği"ne göre yapılmaktadır. Bu yönetmelik, İhale Kanunu'na paralel olarak hazırlanmıştır.

5. Malzeme alımlarında yolsuzluk yapılmasını önlemek için öncelikle Yönetmelik esaslarının uygulanması istenilmekte ve Teftiş Kurulu Başkanlığınca yapılan teftişlerde bu konular incelenmektedir. Tersanelerde küçük tutarlı acil malzeme alımlarını yapan elemanlar gerek görüldükçe değiştirilmekte ve herhangi bir şüpheye yer verilmemesi yöneticiler tarafından titizlikle izlenmektedir. Ayrıca, Teşekkülün faaliyetlerini denetleyen Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu'nca da bu konular üzerinde titizlikle durulmaktadır.

Türkiye Gemi Sanayii Genel Müdürlüğünün, 1992 yıl sonu itibariyle 89.011 milyon TL. olan toplam stok tutarı, 30 Eylül 1993 itibariyle 79.186 Milyon TL.'ye düşmüş olup, stok grupları ve Tersaneler itibariyle detayı ekli tabloda gösterilmiştir. Bu değerlerin büyük çoğunluğu halen inşa edilmekte olan gemilere (Haliç Tersanesinde 2 adet 1500 kişilik Marmara Hattı Yolcu Gemisine, Camialtı Tersanesinde 2 adet 18 bin DWT'luk Çok Maksatlı Kuru Yük Gemisine, Pendik Tersanesinde 2 adet 75 bin DWT'luk dökme yük Gemisine) ait olup, inşaatların yürümesine paralel olarak ambarlardan çekilip kullanılmaktadır.

Bilgilerinize saygılarımla arz ederim.

Bekir Sami Daçe
Devlet Bakanı

TÜRKİYE GEMİ SANAYİİ A.Ş.

30 Eylül 1993 İtibariyle — Milyon/TL

STOKLAR	HALİÇ TERSANESİ	CAMİALTI TERSANESİ	PENDİK TERSANESİ	ALAYBEY TERSANESİ	MOTOR FABRİKASI	TOPLAM
150. — İLK MADDE VE MALZEME						
- 00 Yakıtlar	117	163	226	15	37	558
- 10 Yağlar	50	48	4.215	49	5	4.367
- 20 Boyalar	136	86	2 720	161	42	3.145
- 30 Ağaç Malz.	.1.110	240	202	178	—	1.730
- 40 Madeni Malz.	4.223	7.633	10.049	2.075	1.403	25.383
- 50 Toprak	242	100	11	415	28	796
- 60 Bitkisel	1.268	64	435	25	52	1.844
- 70 Yiyecek İçecek	56	42	63	30	—	191
- 75 Giyecek	1 812	88	1.224	151	49	3.324
- 80 Muayene ve Tahlil	48	10	29	—	—	87
- 90 Kırtasiye	8	6	81	30	18	143
- 91 Basılı kağıt	124	11	28	9	6	178
- 92 Küçük Aletler	26	12	107	80	34	259
- 93 Yedek Parçalar	250	54	290	154	6.044	6.792
- 99 Diğer Çeşitli Malz.	1.665	870	2.262	222	50	5.185
TOPLAM (1)	11.135	9.427	21.942	3.710	7.763	53.982
152. — YEDEKLER						
- 00 Tesisler	800	16.832	25	3	—	17.660
- 01 Makineler	474	1	97	206	—	778
- 02 Cihazlar	5 2	—	—	—	7	
- 10 Aletler	1.643	4	1	299	—	1.947
- 30 Kara Taşıt Araç.	—	—	—	—	—	—
- 40 Kaplar	—	—	12	14	—	26
- 50 Döşeme ve Demirbaşlar	741	14	20	43	—	818
- 60 Diğer Çeş. yedekler	—	—	—	—	2	2
TOPLAM (2)	3.663	16.853	155	565	2	21.238
170. — AMBARDAKİ MAMÛL	613	1.092	1.165	980	38	50
180. — ELDEN ÇIKARILACAK STOK.	22	14	21	59	—	116
TOPLAM	15.433	27.386	23.283	5.314	7.770	79.186

2. — İzmir Milletvekili Timur Demir'in, ASKİ'nin haksız uygulamalarla vatandaşları mağdur ettiği iddiasına ilişkin sorusu ve İçişleri Bakanı Nahit Menteşe'nin yazılı cevabı (7/1883)

Aşağıdaki sorumun Sayın İçişleri Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delaletlerinizi arz ederim.

Saygılarımla

Timur Demir
İzmir

Ankara Büyükşehir Belediyesine bağlı bir kuruluş olan ASKİ'nin son zamanlardaki bir takım haksız uygulamaları neticesinde, abonelerin mağdur edilmekte olduğuna dair ihbarlar sözkonusudur. Sözü edilen haksız uygulama, geçtiğimiz günlerde binlerce abonenin suyu hiçbir ihbara dayanılmaksızın, hem de kapatma işini Cuma günü yaparak, Cumartesi ve Pazar günleri vatandaşları susuz bırakmalarıdır. ASKİ açma-kapama işini, bünyesinde çok sayıda işçi olmasına rağmen bir özel şirkete ihale etmiş ve işi alan şirket sahibi veya ortağının bir belediye meclis üyesi olduğuna dair bilgiler tarafıma gelmiştir. Kanımca, bu özel şirket vasıtasıyla büyük bir vurgun sözkonusudur. Bu konuda bakanlığınıza herhangi bir ihbar gelmiş midir? Geldi ise herhangi bir soruşturma yapılmış mıdır? Şayet herhangi bir ihbar gelmedi ise bu konuda ne gibi bir tedbir alınması düşünülmektedir.

T.C.
İçişleri Bakanlığı
Mahalli İdarele Genel Müdürlüğü
Sayı : B050MAH0650002/1174 16.12.1993
Konu : İzmir Milletvekili
Sayın Timur Demir'in
Yazılı Soru Önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : TTBMM Başkanlığının 4.10.1993 gün ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/1883-5832/27045 sayılı yazısı.

İzmir Milletvekili Timur Demir'in "ASKİ'nin haksız uygulamalarla vatandaşları mağdur ettiği iddiasına ilişkin" yazılı soru önergesiyle ilgili olarak Ankara Valiliği aracılığıyla Büyükşehir Belediye Başkanlığından alınan bilgilerden:

ASKİ'ye içme ve kullanma suyu için abone olanların su borçlarını zamanında ödemedikleri, ödenmeyen fatura sayısının gittikçe arttığı,

ASKİ'nin sattığı sudan sağladığı gelir karşısında Ankara Kentinin belediye sınırı içindeki tüm su ve kanalizasyon yatırımlarını yaptığı; 4050 km'ye varan içme suyu şebekesi ile 3900 km'ye varan kanalizasyon şebekesinin bakım onarım ve işletmesinin de yine buradan elde edilen gelirlerle yürütülmekte olduğu,

ASKİ'nin 15.10.1993 tarihi itibariyle resmi abonelerden 157.994.613.602.- TL., özel abonelerden ise 196.407.081.177.- TL. olmak üzere toplam 354.401.694.779.- TL. alacağı bulunduğu, halen su kapama-açma işinde 53 işçinin çalıştırıldığı, bu işçilerle 1993 yılında 15.10.1993 tarihi itibariyle 58.344 adet kapama, 53.120 adet açma işlemi yapıldığı, eleman sayısının azlığı nedeniyle ilk olarak 1990 yılında su borcunu ödemeyen abonelerin su borçlarının ödenmesini sağlamak amacıyla kapama-açma işinin bir miktarının özel teşebbüs eliyle yaptırılmasının düşünüldüğü, bu amaçla 22.11.1990 tarihinde yapılan ihale ile su kapama-açma işinin Siyar Sosyal Araştırma ve İktisadi Araştırmalar A.Ş. şirketine verildiği, Siyar Şirketinin toplam 9991 adet kapama-açma işini yaptıktan sonra, ASKİ ile akdedilen sözleşmedeki yükümlülüklerini süresi içinde ve istenilen şartlarda yapamadığından 25.9.1991 tarihli Yönetim Kurulu Kararı ile sözleşmenin fesh edildiği,

Bilahare su kapama-açma işinin kendi elemanlarıyla yapıldığı, ancak çalıştırılan işçi ücretlerinin yüksek oluşu, temin edilememesi nedeniyle, kapama-açma işinde aksamalar olduğu, bu aksamaları ortadan kaldırmak için kapama-açma işinin bir bölümünün yeniden özel teşebbüs eliyle yaptırılmasının düşünüldüğü,

Bu amaçla ASKİ ile aboneler arasında akdedilen sözleşmenin 54 üncü maddesi gereğince su sayacı kapatılması gereken 90.000 bin adet aboneden 15.000 adedinin ihale edilerek özel teşebbüse yaptırılmasının kararlaştırıldığı ve çeşitli gazetelerde ilan edilerek 18.02.1993 tarihinde kapalı teklif usulü ihale yapıldığı, İhaleye sadece EKPA İnşaat Malzemeleri Sanayi ve Ticaret Limited Şirketinin teklif verdiği,

EKPA Firmasının teklifinde 1 adet kapama-açma için verdiği 50.000.- TL.'lik teklifin yapılan pazarlık sonucunda 46.000.- TL. üzerinden sözleşmesinin yapıldığı,

EKPA ile akdedilen sözleşme yükümlülüğü çerçevesinde 15.000 adet kapama-açma işinin firma tarafından 23.9.1993 tarihi itibariyle tamamlandığı, karşılığında KDV hariç toplam 690.000.000.- TL.'nin ödenerek sözleşmenin sona erdirildiği,

ASKİ'nin 1993 yılı bütçesi hazırlanırken yapılan maliyet hesaplamaları sonucunda; araç gereç ve işçisiyle yapılacak 1 adet kapama-açma işi maliyetinin KDV hariç 75.000.- TL. olacağının tahmin edildiği ve 1 adet kapama-açma işlemi için abonelerden KDV hariç 75.000.- TL. tahsil edildiği,

Kapama-açma işinin özel teşebbüse yaptırılmasıyla beheri 29.000.- TL. olmak üzere 15.000 kapama-açma işinden toplam 435.000.000.- TL.'lik tasarruf sağlandığı,

Abonelerin su borçlarının 45 günlük dönemler halinde 1 yıl içinde sekiz dönemde faturalandırılarak tahsili cihetine gidildiği, faturaların tahsili için dönem borçlarını gösteren bildirimlerin ASKİ ile aboneler arasında akdedilen sözleşmedeki adreslerine tahsildarlarca bırakıldığı, dolayısıyla kendilerine bırakılan ödeme bildiriminin üzerinde yazılı olan son ödeme tarihinde su borçlarını ödemedikleri takdirde anılan sözleşmenin 54 üncü maddesi gereğince sularının kesileceğinin bildirilmekte olduğu,

ASKİ'nin kapama-açma işini yapan EKPA Firmasına cuma günleri kapama yapması için herhangi bir talimat vermediği, kapama nedenlerini ortadan kaldıran (Örneğin su borcunu ödeyen) abonenin ise tatil günlerinde de sularının açtırılması cihetine gidildiği,

anlaşılmıştır.

Ayrıca konu ile ilgili olarak Bakanlığıma intikal etmiş herhangi bir şikâyet mevcut değildir.

Bilgilerinize arz ederim.

Nahit Menteşe
İçişleri Bakanı

3. — İstanbul Milletvekili Mustafa Baş'ın, Ardeşen Kereste Fabrikasının özelleştirilmesine ilişkin Başbakandan sorusu ve Devlet Bakanı Bekir Sami Daçe'nin yazılı cevabı (7/1967)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Sayın Başbakan tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delaletlerinizi arz ederim.

Mustafa Baş
İstanbul

1. Rize Ardeşen Kereste Fabrikasının 1990-1991-1992-1993 yıllarında cirosu ve kârı ne kadardır?

2. ORÜS'e ait 23 fabrikadan 4 adedi Ardeşen, Antalya, Bafra ve Düzce fabrikalarının özelleştirmek üzere satışa çıkartılması hangi kıstas ve ölçüler dikkate alınarak öncelikle yapılmaktadır?

3. Bu fabrikanın kârlılık durumu diğerlerine oranla hangi rakamlardadır?

4. Orman Bakanı Sayın Hasan Ekinci'nin seçim bölgesi olan Artvin ilinde iki yeni kereste fabrikasının yapımı planlanmış olup temelleri Sayın Bakan tarafından atılmıştır. Bir tarafta Devlet kereste fabrikaları kurarken hemen 100 Km. yakınındaki fabrikalarını satışa çıkartmıştır. Devletin fabrika kurup halka satmak gibi bir politikası mı vardır?

5. Ardeşen Kereste Fabrikasının öncelikle Ardeşenlilere olmak üzere hisselendirerek halka satışını düşünüyor musunuz?

6. Ardeşen Kereste Fabrikasının kurulduğu arazi kıymetli bir arazi olup bazı kimselerin bu fabrikayı alıp kaldıracağını ve arsasından istifade edilebileceği söylentileri vardır. Satışta fabrikanın ve bu fabrikadan faydalanan çevre halkının ve çalışanların geleceği ile ilgili herhangi bir teminat veya herhangi bir tedbir söz konusu mudur?

T. C.
Devlet Bakanlığı
Sayı : B.02.0.0006.0/00950 13.12.1993

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : TBMM Başkanlığının 11.10.1993 tarihli ve A.01.0.-GNS.0.10.00.02-7/1967-6006/27660 sayılı yazısı.

İstanbul Milletvekili Sayın Mustafa Baş'ın Sayın Başbakana tevcih ettiği ve tarafımdan cevaplandırılması tensip edilen "Rize Ardeşen Kereste Fabrikası" ile ilgili 7/1967 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin cevaplar aşağıda sunulmaktadır.

1. Rize Ardeşen İşletmesinin 1990-1991-1992 ve 1993 yılları ciro ve kâr-zarar rakamları aşağıdaki gibidir:

	1990	1991	1992
Ciro	14.606 MİL/TL	19.041 MİL/TL	34.874 MİL/TL
Kâr-Zarar	1.748 MİL/TL (Kâr)	2.014 MİL/TL (Zarar)	1.336 MİL/TL (Kar)

	1993 (9 Ay Kesin)	1993 (Yıl Sonu Beklenen)
Ciro	26.637 MİL/TL	61.960 MİL/TL
Kâr-Zarar	1.374 MİL/TL (Zarar)	2.800 MİL/TL (Zarar)

2. ORÜS Orman Ürünleri Sanayi Kurumu Bakanlar Kurulu'nun 20.05.1992 tarih ve 92/3088 sayılı Karar'ı ile Kamu Ortaklığı İdaresine devredilmiştir. Kurum, Yüksek Planlama Kurulu'nun 22.01.1993 tarih ve 93/2 Sayılı Karar'ı ile Anonim Şirket haline dönüştürülmüştür.

ORÜS'e ait tesislerin özelleştirme stratejileri; rantablite, satılma durumları, işletmelerin faaliyetlerini sürdürmeleri veya kapatılmalarının yörenin sosyo-ekonomik koşullarını etkilemesi hususları dikkate alınarak, önce Kamu Ortaklığı İdaresi Başkanlığınca daha sonra da Başbakanlıkça yapılan değerlendirmelere göre belirlenmiştir. Bu değerlendirmeler sonucunda Ardeşen, Antalya, Bafra ve Düzce işletmelerinin satışa çıkarılması, diğerlerinin bu satış neticelerine göre değerlendirilmesi, uygun görülmüş ve Kamu Ortaklığı Yüksek Kurulu'nun 30 Nisan 1993 tarih ve 93/70 sayılı Karar'ı ile Antalya, Ardeşen, Bafra ve Düzce işletmelerinin satışa çıkarılmasına karar verilmiştir.

3. Rize Ardeşen Fabrikası'nın kârlılık istikrarı bakımından diğer işletmelerden büyük bir farklılığı bulunmamaktadır.

4. Ardanuş ve Şavşat Fabrikaları, Orman Köylerini Kalkındırma (ORKOP) projesi çerçevesinde 1983 yılında yatırımı tamamlanarak üretim için açılışa hazır hale getirilmiştir.

Ancak, 1983 yılından günümüze kadar civar orman köylerini kalkındırma kooperatiflerine devredilmemiştir. Yatırım finansmanı tamamen Orman Köy İlişkileri Genel Müdürlüğü (ORKÖY) tarafından karşılanmıştır.

10 yıldan beri atıl bulunan bu fabrikaların üretime geçirilmesi için; 1992 Mart ayında bedeli mukabilinde ORKÖY Genel Müdürlüğü tarafından ORÜS A.Ş. Genel Müdürlüğüne devredilmiştir.

Orman Bakanı Sayın Hasan Ekinci tarafından iki yeni fabrikanın temeli atılmamış olup, ORÜS'e daha önce devredilmiş atıl vaziyetteki tesislerin açılışı yapılmıştır.

5. ORÜS'e ait 4 işletme tesis bazında satışa çıkarılmıştır. Ardeşen işletmesinin hisse bazında satışa sunulabilmesi için ORÜS A.Ş.'den ayrı bağımsız bir A.Ş. statüsünde olması gerekmektedir. İşletmelerin her birinin ayrı birer A.Ş. haline getirilebilmesi uzun bir süre alacağı gibi, işletmelerin büyüklükleri göz önüne alındığında bu tür bir uygulamanın yöre halkına önemli bir yarar sağlamayacağı düşünülmektedir. Satış ilanına gerek gerçek, gerekse tüzel kişilerin teklif vermelerine imkân tanınmıştır.

6. Özelleştirmenin amacı, satılan kuruluşların faaliyetlerinin, devam etmeleri yanında, sosyal ve ekonomik olarak bulundukları yörelere sağladıkları katkıların da sürdürülmesidir. Özelleştirme işlemleri sırasında Kamu Ortaklığı İdaresi satılan kuruluşların faaliyetlerinin devamı ve çalışanların gelecekleri ile ilgili tedbirler üzerinde önemle durmaktadır.

Bilgilerinize saygılarımla arz ederim.

Bekir Sami Daçe
Devlet Bakanı

4. — İzmir Milletvekili İlhan Kaya'nın, Çeşme Belediye Başkanının görevden alınmamasının nedenine ilişkin sorusu ve İçişleri Bakanı Nahit Menteşe'nin yazılı cevabı (7/2361)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorumun İçişleri Bakanı Sayın Mehmet Gazioğlu tarafından yazılı olarak cevaplandırılması hususunu arz ederim.

Saygılarımla.

İlhan Kaya
İzmir

Soru : En son örneği Sandıklı Belediye Başkanında görüldüğü üzere; benzer suçlamalardan bugüne kadar pek çok belediye başkanı görevden alındığı halde; hakkında müfettiş raporu ve idare kurulunun kararı bulunan İzmir Çeşme Belediye Başkanının görevden alınmama sebebi nedir?

T. C.
İçişleri Bakanlığı
Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü
Sayı : B050MAH0650002/1175 16.12.1993
Konu : İzmir Milletvekili
Sayın İlhan Kaya'nın
Yazılı Soru önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : TBMM Başkanlığının 16.11.1993 gün ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/2361-6438/28332 sayılı yazısı.

İzmir Milletvekili Sayın İlhan Kaya'nın "Çeşme Belediye Başkanının görevden alınmaması nedenine ilişkin" yazılı soru önergesi ile ilgili olarak;

İzmir İli Çeşme Belediye Başkanı Faik Tütüncüoğlu hakkında 6.11.1990 gün ve 23477 sayılı Bakanlık onayı ile soruşturma açılmış ve bu onaya istinaden düzenlenen 9.8.1991 gün ve 52/36-104/81 sayılı rapor, gereği için Çeşme C. Savcılığına gönderilmiştir. Adıgeçen hakkında İzmir 4. Ağır Ceza Mahkemesinde dava açılmış ve halen devam etmektedir.

Yine, aynı soruşturma çerçevesinde düzenlenen Fezleke Valiliğine intikal ettirilmiş olup, İl İdare Kurulunca 27.2.1992 tarih ve 57 sayılı Luzumu Muhakeme Kararı verilmiştir. Dosya halen Danıştayda bulunmaktadır.

Konu Bakanlığımca takip edilmekte olup, soruşturmanın sonucuna göre yasal gereğinin yapılacağı muhakkaktır.

Bilgilerinize arz ederim.

Nahit Menteşe
İçişleri Bakanı

5. — Nevşehir Milletvekili Mehmet Elkatmış'ın, Nevşehir, Bodrum ve Çarşamba'da yapılması düşünülen konvansiyonel havaalanlarına ilişkin sorusu ve Ulaştırma Bakanı Mehmet Köstepen'in yazılı cevabı (7/2476)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Sayın Ulaştırma Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılması için gereğini saygı ile arz ederim.

Mehmet Elkatmış
Nevşehir

Soru :

1. Nevşehir ili Tuzköyü civarında yapılacak Havaalanı inşaatı devam edecek mi?

2. 1993 yılı içerisinde buraya fiilen ne kadar para harcandı ve harcanması düşünülüyor?

3. Mecliste okunan Hükümet Programınız 96. sahifesinin başında "1993 yılında Nevşehir, Bodrum, Çarşamba konvansiyonel havaalanları inşaatlarına başlanacaktır" denmektedir. Bu konuda gerekli hazırlıklar yapıldı mı, yapıldıysa hangi aşamadadır, nerede kurulacaktır?

4. Hükümet Programında belirtilen Nevşehir konvansiyonel havaalanı ile Tuzköyde yapılması devam eden havaalanı aynı mıdır, yoksa ayrı bir yerde konvansiyonel havaalanı mı kurulacaktır?

T.C.
Ulaştırma Bakanlığı
Sayı : B.11.0.MÜŞV.0229-36151 16.12.1993

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : Nevşehir Milletvekili Sayın Mehmet Elkatmış'ın 16.11.1993 tarih ve 7/2476 sayılı yazılı soru önergesi.

İlgili soru önergesi tarafımdan inceletilmiş olup;

1. Nevşehir-Tuzköy'de yapımı 1991 yılında tamamlanan (STOL) tipteki havaalanının, uluslararası hava meydanı olarak geliştirilmesine ilişkin olarak alt ve üst yapı tesisleri projeleri Bakanlığımızca düzenlenmiştir.

Sözkonusu projelerin kademeli olarak uygulamaya sokulması planlanmıştır.

2. 1993 yılı içinde harcama yapılmamış olan Tuzköy havaalanının ileride uluslararası hava meydanı olarak hizmet vereceği dikkate alınarak, gerekli ek kamulaştırması için teknik çalışmalar tamamlanmıştır.

Başbakanlığın 1993/59 sayılı genelgesine göre kamulaştırma işlemleri durdurulmuştur. Sözkonusu genelgenin 10. maddesine göre, Tuzköy havaalanı için saha kamulaştırması "Yapılmasında Mutlak Zorunluluk Bulunan Münferit İşler" bünyesinde mütalaa edilerek, Başbakanlıktan kamulaştırma izni talebedilmiştir.

Başbakanlığın uygun görüşünün Bakanlığımıza intikaline bağlı olarak, 1993 yılı içinde yaklaşık 3 Milyar TL. harcama yapılarak ek alan kamulaştırması işlemlerinin tamamlanması planlanmıştır.

3. Hükümet programında inşaatına başlanacağı belirtilen konvansiyonel havaalanları ile ilgili bilgi aşağıdadır.

a) Nevşehir Havaalanı :

Tuzköy'deki mevcut STOL havaalanının uluslararası havaalanı standart ve ölçülerinde hizmet verebilmesi için hazırlanmış olan alt ve üstyapı projelerinin aşamalı olarak gerçekleştirilmesi planlanmıştır.

Tuzköy havaalanı gelişim projeleri tamamlanana kadar, Nevşehir ve yöresinin hava ulaşımı ihtiyaçlarının devreye sokulması planlanmıştır.

Yukarıda cevabı arzedilen soru önergesinin, Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96. Maddesi gereğince cevaplanabilmesi için delaletlerinizi arz ederim.

Saygılarımla.

Mehmet Köstepen
Ulaştırma Bakanı

6. — Erzurum Milletvekili Lütfü Esengün'ün, Erzurum-Ilıca-Toprakkale Köyünün otomatik telefon santrali ihtiyacına ilişkin sorusu ve Ulaştırma Bakanı Mehmet Köstepen'in yazılı cevabı (7/2591)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorunun Ulaştırma Bakanı Sayın Mehmet Köstepen tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delaletlerinizi saygı ile arz ederim.

Lütfü Esengün
Erzurum

Soru : Erzurum İli, Ilıca İlçesine bağlı Toprakkale Köyüne otomatik telefon santrali monte edilecek midir? Böyle bir çalışma varsa; telefon santrali ne zaman hizmete girecektir?

T.C.
Ulaştırma Bakanlığı
Sayı : B.11.0.MÜŞV.0232-36155 16.12.1993

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : Erzurum Milletvekili Sayın Lütfü Esengün'ün 2.12.1993 tarih ve 7/2591 sayılı yazılı soru önergesi

Yazılı soru önergesinde bahsedilen konu, tarafımdan inceletilmiş olup;

Erzurum-Köprüköy Merkezinden kullanım dışı kalan 250 hatlık Elif-1 tipi santral Toprakkale Merkezine sevk edilerek, montajına başlanmıştır.

Yukarıda cevabı arzedilen soru önergesinin, Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96. Maddesi gereğince cevaplanabilmesi için delaletinizi arz ederim.

Saygılarımla.

Mehmet Köstepen
Ulaştırma Bakanı

7. — Manisa Milletvekili Faruk Saydam'ın, İskenderun Havaalanına ilişkin sorusu ve Ulaştırma Bakanı Mehmet Köstepen'in yazılı cevabı (7/2623)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımızın Ulaştırma Bakanlığınca yazılı olarak cevaplandırılmasını delaletlerinize arz ederim.

Bakanlığınıza bağlı İskenderun Havaalanı mahallî imkânlar ve işadamlarının katkılarıyla 13,5 milyar TL. harcanarak hizmete alınmak üzere tamamlanmış iken bugüne kadar hizmete açılmamıştır.

1. Vatandaşlarımızın ve devletin katkılarıyla milyarlarca lira harcanarak hizmete alınmaya beklenen İskenderun Havaalanını hizmete almayı düşünüyor musunuz?

2. Bakanlığınızca, İskenderun Havaalanına yatırım programları dahilde yapılması düşünülen herhangi bir ödenek var mıdır?

3. Bakanlığınız fonlarından İskenderun Havaalanı için herhangi bir aktarma yapmayı düşünüyor musunuz?

4. Bakanlığınızca bir çok yerde yeni havaalanları yapılması için tirilyonlarca liralık ihaleler yapılırken hazır bir havaalanının hizmete alınmama sebebi nedir?

Faruk Saydam
Manisa Milletvekili

T.C.
Ulaştırma Bakanlığı
Sayı : B.11.0.MÜŞV.0228-36152 6.12.1993

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : Manisa Milletvekili Sayın Faruk Saydam'ın 6.12.1993 tarih ve 2623 sayılı yazılı soru önergesi.

Yazılı soru önergesinde bahsedilen konu, tarafımdan inceletilmiş olup;

İskenderun Stol Tipi Havaalanının 1160x30 metre pist, 30x60 metre apron, 75x18 metre taksirut'tan oluşan Uçuş Üniteleri ile Terminal Binası İnşaatları tamamlanarak hizmete verilmek üzere Mahalli İdareye teslim edilmiştir. Havaalanının işletilmesine ilişkin taleplerin olması halinde; Sivil Havacılık İşletmelerince değerlendirilmesi gerekmektedir.

1994 yılı yatırım programında İskenderun Havaalanı için ödenek teklifi bulunmamaktadır.

İskenderun Stol Tipi Havaalanı ile ilgili yapım işi planlanmadığından, DHL İnşaatı Genel Müdürlüğü 1994 yılı programına ilişkin olarak ödenek aktarılması da düşünülmemektedir.

Yukarıda cevabı arzedilen soru önergesinin, Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96. Maddesi gereğince cevaplanabilmesi için delaletlerinizi arz ederim.

Saygılarımla.

Mehmet Köstepen
Ulaştırma Bakanı

8. — Erzurum Milletvekili Lütfü Esengün'ün, Erzurum-Tortum-Esenbudak Köyünün otomatik santral ihtiyacına ilişkin sorusu ve Ulaştırma Bakanı Mehmet Köstepen'in yazılı cevabı (7/3149)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorunun Ulaştırma Bakanı Sayın Mehmet Köstepen tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygı ile arz ederim.

Lütfü Esengün
Erzurum

Soru : Erzurum İli, Tortum İlçesi, Esendurak Köyünde halen mevcut olan manuel telefon santrali eskimiş ve kullanılamaz duruma gelmiş olduğundan sürekli arıza yapmakta, haberleşmeyi sağlayamamaktadır.

Bu köye 500 abonelik otomatik santralin montesi için yıllardan beri köy muhtarlığının gayretleri sonuç vermemiş, çevredeki Alapınar, Ballı, Kemerkaya, Tortumkale ve Demirciler Köylerine hizmet verecek olan santral 1992 yılı programına alınmış olmasına rağmen hâlâ yapılmamıştır.

İlçedeki bir çok köyün santrali monte edilerek telefon ihtiyaçları karşılandığı halde Esendurak Köyü, bütün önemine rağmen hâlâ beklemekte, buna sebep olarak da köyün 1991 seçimlerinde Refah Partisine oy vermiş olması sebebiyle cezalandırıldığı söylentileri etrafta yaygınlaşmaktadır.

Bu durum karşısında :

1. 1992 yılı programına alınmış olmasına rağmen hiçbir faaliyetin gösterilmemesinin ve otomatik santralin hizmete sokulmamasının sebebi nedir
Partizanca bir düşünce var mıdır?
2. Santral ne zaman yapılarak köylerin sıkıntısı giderilecektir?

T.C.
Ulaştırma Bakanlığı
Sayı : B.11.0.MÜŞV.0230-36153 16.12.1993

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : Erzurum Milletvekili Sayın Lütfü Esengün'ün 19.11.1993 tarih ve 7/3149 sayılı yazılı soru önergesi.

Yazılı soru önergesinde bahsedilen konu, tarafımdan inceletilmiş olup;

Erzurum-Oltu Merkezinden kullanım dışı kalan 500 hatlık Dicle tipi santralin Esendurak merkezine kurulması planlanmış olup, Ocak 1994 ayında servise verilecektir.

Yukarıda cevabı arzedilen soru önergesinin, Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96. Maddesi gereğince cevaplanabilmesi için delaletlerinizi arz ederim.

Saygılarımla.

Mehmet Köstepen
Ulaştırma Bakanı

9. — Kahramanmaraş Milletvekili Ahmet Dökülmez'in, Kahramanmaraş-Kürtül Beldesine bağlı Bozoğlu Mahallesinin telefon ihtiyacına ilişkin sorusu ve Ulaştırma Bakanı Mehmet Köstepen'in yazılı cevabı (7/3166)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıda sunulan sorumun Ulaştırma Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delaletinizi arz ederim.

Ahmet Dökülmez
Kahramanmaraş

Soru : Kahramanmaraş Merkez Kürtül Beldesi Bozoğlu (Bağlıca) Mahallesine telefon ne zaman çekilecek?

T.C.
Ulaştırma Bakanlığı
Sayı : B.11.0.MÜŞV.0226-36157 16.12.1993

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : Kahramanmaraş Milletvekili Sayın Ahmet Dökülmez'in 19.11.1993 tarih ve 7/3166 sayılı yazılı soru önergesi

Yazılı soru önergesinde bahsedilen konu, tarafımdan inceletilmiş olup;

Kahramanmaraş-Yeniyapan Merkez köy olup, Bozoğlu (Bağlıca) Mahallesi ve Yenidemir köyleri buradan beslenecektir. Yeniyapan Merkezine santral kurulması hususu 1994 yılında abone potansiyeli, bina ve şebeke durumuna göre değerlendirilecektir.

Yukarıda cevabı arzedilen soru önergesinin, Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96. Maddesi gereğince cevaplanabilmesi için delaletinizi arz ederim.

Saygılarımla.

Mehmet Köstepen
Ulaştırma Bakanı

10. — İstanbul Milletvekili Cem Kozlu'nun, Burdur Gölünün Isparta İli sınırlarına yapılacak havaalanı inşaatına ilişkin sorusu ve Ulaştırma Bakanı Mehmet Köstepen'in yazılı cevabı (7/3213)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Ulaştırma Bakanı Sayın Mehmet Köstepen tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Cem M. Kozlu
İstanbul

Ülkemiz doğasının en güzel parçalarından, çok büyük sayılarda sukuşunun barındığı; nesli tehlike altında olan Dikkuyruğun dünyadaki en önemli kışlama alanı olması bakımından, T.C. Hükümeti'nin 9.1.1984 tarihinde onayladığı "Avrupa Yaban Hayatı ve Yaşam Ortamlarını Koruma Sözleşmesi" ile korumayı taahhüt ettiğimiz, 11.1.1993 tarihli Başbakanlık Sulak Alanlar Genelgesi kapsamına giren Burdur Gölü'nün Isparta İli Sınırları içinde yer alan kıyılarına uluslararası bir havaalanının inşaatına başlanmıştır. Havaalanı göle çok yakındır, gürültü de dahil olmak üzere kirlilik sorunu yaratacaktır. Ayrıca söz konusu kuzeydoğu kıyıları sığ olması bakımından kış aylarında onbinlerce sukuşunun barındığı kısımdır.

Bu durumda uçaklar ve kuşlar birbirine karşılıklı olarak tehlike yaratacaktır. Kuşların yaratabileceği tehlikeler artık havaalanı yer seçiminde çok önemli bir etkendir.

1. Havaalanı yer seçiminde bu gerçekler göz önüne alınmış mıdır?

2. T.C. Hükümeti'nin onaylamak üzere olduğu RAMSAR Anlaşması için ülkemizden aday gösterilen beş alandan biri olan bu eşsiz gölümüzün kenarına böyle büyük bir yatırım yapılırken, 7.2.1993 tarihli Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği hükümlerine uyulmakta mıdır?

3. Yatırım bu tarihten önce başlamışsa da, Burdur Gölü'nün uluslararası öneme sahip bir göl olması, yine de bir ÇED uygulanmasını gerektirmez mi?

T.C.
Ulaştırma Bakanlığı
Sayı : B.11.0.MÜŞV.0231-36154 16.12.1993

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : İstanbul Milletvekili Sayın Cem Kozlu'nun 19.11.1993 tarih ve 7/3213 sayılı yazılı soru önergesi.

İlgili soru önergesi tarafımdan inceletilmiş olup;

Isparta ve Burdur İllerine ve tüm Göller Bölgesine hava ulaşım hizmetinin en uygun şartlarda götürülebilmesi için havaalanı yer seçimi teknik kriterlerine uyulması yanında, bölgedeki tabiat ve çevre varlıklarının korunması konusuna azami titizlik gösterilmiştir.

Isparta-Burdur Havaalanı Uçuş Üniteleri İnşaatı İhalesi 2.9.1992 tarihinde yapılmış ve yapım işleri başlatılmıştır. Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği ise yaklaşık (5) ay sonra, 7 Şubat 1993 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

Isparta Havaalanı İnşaatı, Sözkonusu yönetmeliğin 32. maddesi çerçevesinde değerlendirilmektedir.

Ramsar'da imzalanmış olan "Özellikle Su Kuşları Yaşama Ortamı Olarak Uluslararası Öneme Sahip Sulak Alanlar Hakkında Sözleşme"nin Paris Protokolu ile düzenlenmiş en son şeklinde yer alan esaslarla inşaatı sürdürülen Isparta Havaalanının çevreye etkileri itibariyle uyumsuzluk bulunmamaktadır.

Gerek inşaat ve gerekse işletme dönemleri itibariyle, çevre varlıklarının ve doğal yapının ve çevreye verilebilecek olumsuz etkilerin asgariye indirilmesi yönünde gerekli her türlü teknik ve idari önlemlerin alınmasına özen gösterilmektedir.

Yukarda da belirtilmiş olduğu üzere havaalanı inşaatının ve işletmesinin; Burdur Gölü'nün uluslararası öneme sahip bir göl haline getirilmesi çalışmalarını olumsuz yönde etkilemeyeceği mütalaa edilmektedir.

Yukarıda cevabı arzedilen soru önergesinin, Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96. Maddesi gereğince cevaplanabilmesi için delaletlerinizi arz ederim.

Saygılarımla.

Mehmet Köstepen
Ulaştırma Bakanı

II. — Kahramanmaraş Milletvekili Hasan Dikici'nin, Kahramanmaraş'a bağlı bazı yerleşim birimlerinin telefon ihtiyacına ilişkin sorusu ve Ulaştırma Bakanı Mehmet Köstepen'in yazılı cevabı (7/3221)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Ulaştırma Bakanı Sayın Mehmet Köstepen tarafından yazılı cevaplandırılmasını arzederim.

Hasan Dikici
Kahramanmaraş

— Kahramanmaraş-Andırın-Yeniköy'e telefon hangi tarihte verilecektir?

— Kahramanmaraş-Andırın-Kumarlı Köyünün telefon ihtiyacı hangi tarihte karşılanacaktır?

— Kahramanmaraş-Andırın-Kabaağaç, Kargaçayırı, Akgümüş Köylerindeki telefonlar sık sık arızalanıyor. Bu arızalara köklü bir çözüm ne zaman getirilecektir?

— Kahramanmaraş-Afşin-Kabaağaç PTT santrali yapıldığı zaman Ortaklı, Yazıdere, Çağılhan ve Akçırı Köylerine telefon verilecekti. Bu santraller ne zaman tamamlanacak ve köylerimiz telefona kavuşturulacaktır?

— Kahramanmaraş-Afşin-Büyüktatlar Beldesi Alıçlı Obasının telefon ihtiyacı hangi tarihte karşılanacaktır?

— Kahramanmaraş-Göksun-Tombak Köyü PTT santrali ne zaman tamamlanacaktır?

— Kahramanmaraş-Göksun-Taşoluk Beldesinin telefon ihtiyacı hangi tarihte giderilecektir?

— Kahramanmaraş-Nurhak-Kullar Köyü ve Kullartatlar beldesinin telefon ihtiyacını karşılayacak olan santral hangi tarihte bitirilecektir?

— Kahramanmaraş-Türkoğlu-Yeşilyöre Beldesinde otomatik santral mevcuttur. Aynı santralden Avşarlı Köyünün 50 abonelik telefon isteğinin karşılanması ne zaman gerçekleşecektir?

— Kahramanmaraş-Afşin-Altaş Köyü PTT binası tamamlanmıştır. Köye telefon hangi tarihte verilecektir.

— Kahramanmaraş-Afşin-Çobanbeyli Beldesindeki santral ihtiyaca cevap vermemektedir. Beldeye ek santral ne zaman verilecektir?

— Kahramanmaraş-Afşin-Nadır Köyünde telefona büyük bir ihtiyaç duyulmaktadır. Nadır Köyü hangi tarihte telefona kavuşacaktır?

T.C.
Ulaştırma Bakanlığı
Sayı : B.11.0.MÜŞV.0227-36156 16.12.1993

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : Kahramanmaraş Milletvekili Sayın Hasan Dikici'nin 7/3221 sıra ve 19.11.1993 tarihli yazılı soru önergesi.

Yazılı soru önergesinde bahsedilen konu, tarafımdan inceletilmiş olup:

Yeniköy Merkezi Andırın santralinin lokal şebeke sınırları içerisinde olup, 1994 yılının ilk yarı yılında gerçekleşecektir.

Andırın-Kumarlı Merkezinde 500 hatlık Dicle tipi santral 7.5.1993 tarihinde servise verilmiştir.

Andırın-Kabaağaç Köyü Kumarlı santralinin lokal şebeke sınırları içerisinde bulunmaktadır.

Kocaçukur Merkez Köy olup, Kargaçayırı ve Akgümüş köyleri buradan beslenecektir. Kocaçukur Merkezine santral kurulması hususu 1994 yılında abone potansiyeli, bina ve şebeke durumuna göre değerlendirilecektir.

Afşin- Kabaağaç Merkezine 300 hatlık Levent tipi santral 23.11.1993 tarihinde sevk edilmiş olup, santralin servise verilmesine müteakip Ortaklı, Yazıdere, Çağılhan ve Akçırı köyleri bu santraldan beslenecektir.

Büyüktatlar Merkezine santral kurulması hususu 1994 yılında abone potansiyeli, bina ve şebeke durumuna göre değerlendirilecektir. Alıçlı abonesinin telefon ihtiyaçları bu santraldan karşılanacaktır.

Göksun-Tombak Merkezi 250 hatlık Elif-1 tipi santral 10.2.1993 tarihinde sevk edilmiş olup, montajı tamamlanmıştır. Şebeke yapımına müteakip aboneler bağlanacaktır.

Göksun- Taşoluk Merkezi 300 hat olarak 1993 yılı santral yatırım programında olup, santralin 1994 yılının ilk yarısında sevk edilmesi planlanmıştır.

Göksun-Kullar Merkezine 300 hatlık Dicle Tipi santral 26.8.1993 tarihinde sevk edilmiş olup, santralin servise verilmesine müteakip Kullartatlar Köyü buradan beslenecektir.

Avşarlı ve Dönüklü köylerine hizmet verecek yeni bir santral sahası oluşturulmuş olup, santralin sevki 1994 yılında abone potansiyeli, bina ve şebeke durumuna göre değerlendirileektir.

Afşin-Altaş Merkez köy olup, Nadir Köyü buradan beslenecektir. Altaş Merkezine santral kurulması hususu 1994 yılında abone potansiyeli, bina ve şebeke durumuna göre değerlendirilecektir.

Afşin-Çabonbeyli Merkezi 500 hat olarak 1993 yılı santral yapım programında olup, santralin sevki 1994 yılının ilk yarısında sevk edilmesi planlanmıştır.

Yukarıda cevabı arzedilen soru önergesinin, Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96. Maddesi gereğince cevaplanabilmesi için delaletlerinizi arz ederim.

Saygılarımla.

Mehmet Köstepen
Ulaştırma Bakanı

12. — Tokat Milletvekili Ahmez Feyzi İnceöz'ün, Türk TIR'larının Romanya ve Macaristan Gümrük kapılarında karşılaştıkları sorunlara ilişkin sorusu ve Ulaştırma Bakanı Mehmet Köstepen'in yazılı cevabı (7/3226)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorumun Ulaştırma Bakanı Sayın Mehmet Köstepen tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Ahmet Feyzi İnceöz
Tokat

Ülkemiz için döviz kaynağı olan yurtdışına çıkan Tır'larımızın son günlerde Romanya ve Macaristan gümrük kapılarında problemleri devam etmektedir. Bu gümrük kapılarında Türk Tır'larının tartılması sırasında değişik tartma sistemi uygulanmaktadır. Dingil tartılma sonucu, 18 ton yükü olan bir Tır 21 ton gelmekte ve bu nedenle ceza almaktadırlar. Böylece hem firmalarımız zarar görmekte hem de ülkemiz dövizi boşa gitmektedir. Ayrıca kapılarda keyfî uygulamalardan ötürü Tır'larımızın uzun süre bekletildiği öğrenilmiştir.

1. Yukarıda belirtilen konuların iyileştirilmesi hususunda teşebbüsleriniz nelerdir?

2. Yukarıda bahsedilen devletlerle ulaştırma alanında "Tır'ların tartılması" konusunda bir anlaşma var mıdır?

3. — Romanya ve Macaristan kapılarında keyfî bekletilmelere karşı ne gibi tedbirler düşünüyorsunuz?

T.C.
Ulaştırma Bakanlığı
Sayı : B.11.0.MÜŞV.0223-36065 15.12.1993

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : Tokat Milletvekili Sayın Ahmet Fevzi İnceöz'ün 19.11.1993 tarih ve 7/3226 sayılı yazılı soru önergesi.

İlgili soru önergesi tarafımdan inceletilmiş olup;

Türkiye'de ve hemen hemen bütün Avrupa Ülkelerinde, taşıtların tartıları toplam ağırlık esasına göre yapıldığı halde, Romanya ve Macaristan'da taşıtların ölçümü dingil esasına göre yapılmaktadır. Taşıttaki yükün ağırlığı, bu ülkelerde müsaade edilen limitlerin altında bulunmaları durumunda dahi, yüklerin taşıtta dengeli olarak bulunmaması ve dingile gelen yükün fazla olması durumunda aşırı şekilde ceza alınmaktadır.

Bu uygulamaya son verilmesi için, Romanya ve Macaristan makamları nezdinde girişimde bulunulmasına ve bu ülkelerin yetkileri ile yapılan ikili görüşmelerde konu defalarca gündeme getirilmesine rağmen, Romanya ve Macaristan Tarafı, bu hususun mevzuatları olduğunu ileri sürerek, talebimizi kabul etmemektedirler.

Romanya ve Macaristan ile Türkiye arasında, Kara Ulaştırması alanında "TIR'ların tartılması" konusunda bir anlaşma bulunmamaktadır. Bu hususta ülkeler, kendi iç mevzuatlarına göre uygulama yapmaktadırlar.

Hava şartları, gümrük kapılarında meydana gelen grevler ve geçiş belgesi problemi nedeniyle, bazı günlerde hudut kapılarında taşıtların uzun süre beklemeleri zorunlu hale gelmektedir.

Böyle durumlarda diplomatik kanallarla yapılan girişimlerimiz ve Romanya ve Macaristan makamları ile gerçekleştirilen ikili görüşmelerde, problemin çözüme kavuşturulması için gerekli çaba gösterilmektedir.

Yukarıda cevabı arzedilen soru önergesinin Millet Meclisi İçtüzüğünün 96. Maddesi gereğince cevaplanabilmesi için delaletinizi arz ederim.

Saygılarımla.

Mehmet Köstepen
Ulaştırma Bakanı

Türkiye Büyük Millet Meclisi

GÜNDEMİ

46 NCI BİRLEŞİM

16 . 12 . 1993 PERŞEMBE

Saat : 10.00

1

BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

2

ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

X 1. — 1994 Malî Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/628) (S. Sayısı : 393) (Dağıtma tarihi : 6.12.1993)

X 2. — 1992 Malî Yılı Genel Bütçeye Dahil Kuruluşların Kesinhesaplarına Ait Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi ile 1992 Malî Yılı Kesinhesap Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/584, 3/1112) (S. Sayısı : 397) (Dağıtma tarihi : 6.12.1993)

X 3. — Katma Bütçeli İdareler 1994 Malî Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/629) (S. Sayısı : 392) (Dağıtma tarihi : 6.12.1993)

X 4. — 1992 Malî Yılı Katma Bütçeli İdarelerin Kesinhesaplarına Ait Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi ile 1992 Malî Yılı Katma Bütçeli İdareler Kesinhesap Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/582,3/1113) (S. Sayısı : 382) (Dağıtma tarihi : 6.12.1993)

3

SEÇİM

4

OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

5

GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

6

SÖZLÜ SORULAR

7

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER